MUSEUM

revue slovanských bohoslovců

ROČNÍK 73

redigovali: Stanislav Krátký a Miloš V. Dočekal

BRNO 1945-6

OBSAH:

Strana

Miloš Ambrož: Duch pravdy (Brno) 130
L. Baláži: K Východu (Nitra) 37
Jiří Bezdíček: Plnost svobody (Brno) 144
Congressus studiosorum 7
H. Francis Davis: Methoda důvěry ve velkém semináři 147
C. Harmata Milotínský: Oslavujeme ... (Sp. Kapitula) 65
Josef Hrbata: Církev a láska (Brno - Řím) 135
— Modlitba a práce 17
— Pravda živého křesťanství 79
— Sociální cítění 100
J. M. Z.: Myšlenky o sjednocení (Prešov) 53
— Vnitřní smysl řeckokatolické bohoslužby 73
j. ž.: Bohoslovci na Velehradě 26
Dr Ferd. Kastner: Trojí imperativ 21
Alois Koláček S. J.: Bohoslovcům na cestu 4
Stanislav Krátký: Červánky synthese (Brno) 50
Lužický Otčenáš 33
Michal Malý: Gréckokatolícki bohoslovci o celibáte (Prešov) 111
— Mučeník únie 40
Dr J. O. Martinovský: Výchovná cena junáctví 47
Václav Medek: Expugnare haeretikos (Olomouc) 57
— Největší velmoc 77
Dr Josef Myslivec: Unum desiderium 34
Na okraj prvního čísla 29
Pius Parsch: Obraz kanona 137
Pozdrav francouzských bohoslovců 55
Ján Pribula: Problémy unionizmu (Bratislava) 11
Romano Quardini: Konečnost a nic 130
Hugo Rahner: O viditelné Církvi 82, 103, 140
Mečislav Razik: Bohoslovci ve studentském hnutí 43
Msgre Karel Reban: Dvojí potřebné 1
Karel Říha: Člověk jako tvůrce (Brno - Řím) 97
— Zrození kultury 23
Svat. Schützner: Nebe na zemi (Praha) 59
J. Srovnalík: Poslání Církve v naší době (Olomouc) 67
ss: Ze studentského sjezdu (Brno) 57
Ferd. Trentinaglia: Náboženská nedokrevnost národů 109
Ze seminářů 30, 61, 85, 114, 151
Banská Bystrica 89, 118, 152
Bratislava 89, 118, 153

Strana

Brno 62, 89, 118, 156
České Budějovice 61, 115, 158
Hradec Králové 61
Košice 90, 119, 154
Nitra 62, 120
Obořiště 91, 158
Olomouc 61, 87, 116, 157
Praha 61, 86, 115, 157
Prešov 62, 120
Řím 85, 114, 151
Spišská kapitula 91, 155
Žilina 155

Z nových knih:

Sv. Augustin: Hovory duše s Bohem 125
Bernadot OP.: Eucharistiou k najsvätejšej Trojici 96
Kvetinky sv. Františka 63
Dr R. W. Hynek: Muž bolesti 124
Bohdan Chudoba: Španělé na Bílé hoře (-oz-) 125
P. Arnold Jansen (Až) 128
Josefis: Půlhodinka adorace u Pražského Jezulátka (čís. 5, 4. str. obálky).
Kniha Moudrosti (bz) 122
Jan Lindworsky SJ: Psychologia askézy (k) 95
Listy o poesii a kritice (Bz) 122
Ctibor Mařan: Dav, lid, osobnost (-r) 93
Metropolitní chrám sv. Víta v Praze 63
Papež a nový světový řád (J. Bezdíček) 121
Leopold Peřich: Slezsko (-oz-) 124
Pius XII.: O tajemnom Tele Kristovom (Ska) 126
Josef Resl: Katechese pro obecné školy 127
Římský misál (Střížův) 123
Dr Mil. a Dr Jan Skácel: Základy vědecké filosofie (k) 31
Bohumil Stašek: Když křižovali český národ (d-) 127
Urban: Život Pána našeho Ježíše Krista vlastními slovy evangelií 160
Život v misiách (Bz) 94

Kresba

F. Baťka: J. E. ndp. Dr Karel Skoupý, biskup brněnský 129

Museum, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., redigovali Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vedl Josef Hrbata a Alois Krchňák. Za redakci odpovídal Msgre Dr Karel Skoupý. Vydala Růže Sušilova, lit. jednota bohoslovců v Brně. Redakce a administrace Brno, Antonínská 1. Účet p. sp. č. 102.407.

Prázdninové sjezdy bohoslovců

se konají letos v srpnu. Na Slovensku pořádají bohoslovci náboženský kurs (jako Kokory) v Belušských Slatinách nad Váhom s programem liturgickým, sociologickým, pastoračním a literárně-kulturním ve dnech 3.—11. srpna 1946. Pro účastníky z Čech a Moravy je výhodné spojení tratí Brno—Trenč. Teplá. Výstupní stanice je Beluša (20 km na sever od Trenč. Teplé) na trati (Bratislava) Trenč. Teplá—Žilina. Sleva na dráze bude 50%. Poplatek asi 300 Kčs.

Ihned po náboženském kursu v Belušských Slatinách se koná *na Velehradě* celostátní sjezd bohoslovců s programem unionistickým, misijním a pastoračním ve dnech 12.—16. srpna. Prvními dvěma dny (12. a 13. 8.) se bohoslovci zapojí do unionistického kursu pro kněze, bohoslovce a akademiky, který pořádá Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje. Na unionistický sjezd byli pozváni naši nejlepší pracovníci v tomto oboru: Msgre dr. N. Russnak, děkan bohosl. fak. v Bratislavě, dr. J. Vajs, dr. Vašica, dr. Cinek, prelát Jemelka, dr. Ant. Salajka, dr. Šesták, dr. Matocha, dr. Jaroš, dr. B. Vašek, dr. J. Luska, dr. Jan Mastylák CSsR, a jesuité východního obřadu: P. Olšar, P. Řezáč, P. Krajcar, P. Horáček, P. Vaněčka a j.

Pro vlastní bohoslovecký sjezd byli pozváni: P. dr. Urban OFM, dr. Dacík O. P., dr. Tomíško, dr. Procházka, P. Dom. Pecka, P. J. Konvička, P. Koláček a P. Kajpr TJ, Msgre dr. Beran, Msgre dr. Cinek, P. Alex. Heidler, P. Bindač SVD z Nitry, P. Jan Jan a několik dpp. z duchovní správy, kteří jistě podnětně zasáhnou do pracovních porad a plánování bohosloveckého. Podrobný program bude oznámen do seminářů před odjezdem na prázdniny. Na shledanou na Velehradě, u hrobu tatíčka Stojana, v roce tak bohatém na jeho jubilea. V květnu uplynulo 95 let od jeho narození (22. 5. 1851 v Beňově u Přerova). V Olomouci na CM fakultě bude v červnu uspořádána slavnostní akademie s výstavkou na paměť 50. výročí promoce arcibiskupa Stojana na doktora theologie a zároveň jeho 25letého jubilea zvolení arcibiskupem olomouckým.

Také na Velehradě — u jeho hrobu — nechť vyzní letošní bohoslovecký sjezd v mohutnou manifestaci a v příslib věrnosti k jeho ideám a programu: národnímu a věrně církevnímu!

Upozorňujeme své čtenáře na novou primiční píseň pro sólový baryton, mužský sbor a varhany *„Hle, k oltáři zde kráčí kněz"*, kterou možno objednat: P. Ferd. Hrušat, koop., Telč I/4. Cena 2 Kčs.

Přikládáme složenku a prosíme o laskavé vyrovnání předplatného za „MUSEUM" (40 Kčs) a encykliku Orientales omnes (15 Kčs), pokud nám nebylo ještě odesláno.

Přijímáme předběžné objednávky na dílo

Dr Josefa Kubalíka

Sektáři v českých zemích

Přehledná studie shrnuje dosavadní práce autorovy ve svěží a praktický celek. Všímá si všech nekatolických proudů na půdě naší vlasti po stránce věroučné i organisační. Čtenář najde v knize důležité informace jak o jednotlivých denominacích hlásících se k historické Jednotě Bratrské (Jednota českobratrská, Svobodná církev reformovaná, Bratrská Jednota Chelčického, Methodisté), tak i o všech ostatních protestantských denominacích původu cizího (Armáda spásy, Adventisté). — Druhá část je věnována denominacím stojícím na půdě mimokřesťanské (Russeliáni, Schweedenborgiáni, Mormoni, Rittermayerova Obec křesťanů, Unitáři Dr Noberta Čapka) a připojeno je pojednání o našich náboženských společnostech mimocírkevních (Spolek Přemysla Pittera, Volné sdružení klasů, YMCA a YWCA).

Dle možnosti pošleme tuto studii všem svým čtenářům ihned po vydání.

Administrace revue MUSEUM, Brno, Antonínská ulice čís. 1.

Josefis:

Půlhodinka adorace u Pražského Jezulátka.

Na obálce kresba Pražského Jezulátka od Zdenky Braunerové. Cena Kčs 9.—, vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze, stran 38. — Řádová sestra, jejíž srdce je naplněno prostinkou vděčností za množství milostí, věnuje tuto hrst úvah milostnému Pražskému Jezulátku. Pěkně logicky upravené rozvedení úvodní modlitby jistě s radostí přijme každý ctitel Kristova dětství, aniž by se pozastavoval nad poetickými nedostatky a bezprostřední citovostí vědom toho, že zde mluví srdce upřímné a proniknuté myšlenkou smíru.

Novinová sazba povolena řed. pošt v Brně dne 29. 10. 1945 č. 81.377-1945. Dohlédací pošt. úř. Brno 2.

MUSEUM

REVUE SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ 1

73. ROČNÍK - BRNO - ŘÍJEN - 1945

OBSAH 1. ČÍSLA

Msgre Karel Reban (Č. Budějovice): Dvojí potřebné.

P. Alois Koláček S. J. (Praha): Bohoslovcům na cestu.

Congressus studiosorum.

Ján Pribulla (Bratislava): Problémy unionizmu.

Josef Hrbata (Brno): Modlitba a práce.

Dr Ferd. Kastner (přel. Sv. Schützner, Praha): Trojí imperativ.

Karel Říha (Brno): Zrození kultury.

j. ž. (Olomouc): Bohoslovci na Velehradě.

Na okraj prvního čísla (redakční poznámka).

Ze seminářů.

Nové knihy.

Litujeme, že jsme až po uzávěrce dostali příspěvek J. M. z řeckokatolického semináře v Prešově. V 1. čísle tlumočíme jenom jeho prosbu o dovolení psát rusky. Obracíme se na všechny semináře, aby redakci oznámily své mínění. Potřebu znalosti ruského jazyka netřeba dnes dokazovat.

Podrobnější zprávu o náboženském kursu v Kokorách přinese 2. číslo MUSEA. Jednotlivé přednášky budou postupně rozesílány. První budou rozeslány kolem 1. listopadu. Je již připravena přednáška prof. Vašicy. III. řád dominikánský (bohoslov.) prosí, aby jednotlivé semináře posílaly své objednávky na adresu: III. řád dominikánský, Olomouc, Žerotínova ul. 2.

Z dopisu: Při omezeném počtu našich časopisů a zvýšených požadavcích mělo by se Museum stát více než pokusnou tribunou. Mělo by být vskutku theologickým časopisem pro formaci theologů i vzdělaných laiků. A. S.

Redakční uzávěrka pro 2. číslo končí 30. listopadu 1945.

MUSEUM, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., číslo I. Rediguje Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vede Josef Hrbata. Za redakci odpovídá Msgre Dr Karel Skoupý. Vydává Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně. Tiskne Typos, Brno. Redakce a administrace Brno, Petrov 8. Vychází pětkrát do roka. Předplatné na celý ročník 40 K, pro bohoslovce 30 K. Účet poštovní spořitelny č. 102.407. 1. číslo vyšlo 25. října 1945. Kdo si ponechá 1. číslo, je považován za odběratele.

Искони бѣ слово и слово бѣ оу бога и богъ бѣ слово

1945-6

DVOJÍ POTŘEBNÉ.

Msgre Karel Reban

Milí přátelé,

startuje-li vaše „Museum" k novému rozletu, bude snad na místě, poohlédneme-li se po církevním životě u nás, po theologických zájmech a methodách, po kněžských cílech s hlediska vyššího, celkového, jež by mělo obecnou platnost. Hledejme, co nám schází, bychom věděli, co třeba dělat a jak to třeba dělat.

Zdá se mi, že přese všechnu agilnost, energii a iniciativu, které se projevují tak mnohostranně — tu s větším, tu s menším úspěchem — zapomínáme na základní a zásadní potřeby, které jsou předpokladem a úvodem pro odbornou, speciální práci ať toho či onoho druhu. Toto opominutí má v zápětí, že všecka naše práce trpí určitými nedostatky formálními i věcnými. Zvláště dorost duchovního stavu, apoštolé zítřka, musí míti jasno o situaci, jaká vskutku jest a musí se mu dostati ukazovatele cest směřujících k cílům nejnutnějším a nejoprávněnějším. Budiž mi dovoleno přinésti k tomu drobný příspěvek. Zdá se mi, že v theologické theorii i praxi potřebujeme nad jiné zvláště těchto dvou věcí: theologického tvoření a theologické kritiky. Potřebujeme více tvořivosti v theologii. Nemyslím na vysokou vědu theologickou. K té sice je také možnost rovnati cestu našim kandidátům theologie, ale to je přece jen určitá výsada, které se tomu či onomu dostalo buď ze štědrosti Boží, jež mu propůjčila schopnosti, příznivé okolnosti a jiné prostředky, nebo kterou kdo v sobě rozvinul a vystupňoval ukázněnou prací, askesí studia a vědecké práce.

Mám na mysli theologii praktickou, „užitou", theologii, jak jí denně užíváme v pastoraci: katechese, kázání a přednášky, drobná literární činnost k účelům pastoračním, speciální otázky na př. z pastorace mládeže, rodiny, sociální otázky s hlediska křesťanského a dlouhá řada detailů, pro něž se leckdo specialisoval, jež však ne vždy bývají vyrovnány souladně s jinými naléhavostmi u něho, mezi klerem současně nebo postupně pracujícím v témže prostředí — z toho pak ono

kolísání a vlnění naší práce, její jednostrannosti, tu přílivy, tam odlivy sil a práce . . .

Dnes zvláště mladý klerus sáhne rád po hotové věci, po předloze, po vzorku, schematu. Zajisté každý se musíme učit a bylo by nebezpečím, ne-li nerozumem, kdyby někdo chtěl si stačiti sám a neohlížel se po klasické homiletice, katechesi, jak je vypracovali skuteční mistři, nebo kdyby každý šel sám svou individuální a originální cestou k řešení otázek, jež mohou býti velmi choulostivé a odpovědné, na př. takové poučení snoubenců, získávání typů nábožensky mrtvých atd. Ale nezdá se vám, že jdeme snad trochu daleko, když prostě přejímáme, kopírujeme, co nám kdo napsal? Tak si to ani autor nepředstavoval: chtěl dáti podnět, naznačiti hlavní obrysy problémů, zhruba vyznačkovati cestu vedoucí k cíli . . . Ale potom každý duchovní dělník má sám se chopiti práce, v modlitbě a ve studiu, v pozorování a zkoušení hledat a — tvořit.

Co získá mladý kněz, který podle dobrých vzorů pracuje si prvá léta svědomitě kázání, katechese, příležitostné přednášky, kursy pro spolky atd.! Prožívá v duchu všechny svízele takové tvořivé práce: někdy je to opravdu partus laboriosus, než najde šťastnou myšlenku a její vhodný výraz — ale častěji jsou mu hodiny vynaložené na takovou samostatnou přípravu po styku s Bohem nejvyšší radostí. Vlastně se naučí tvořit před Bohem a s Bohem, v důvěrném vztahu ke Kristu, jako učedník jeho, který vzhlíží ke svému Mistru s otázkou a s prosbou: „Pane, je to tak dobře? Nauč mne tomu . . .“

Je toho velmi želeti, že válečné poměry přivodily nedostatek theologické literatury. Nebylo ani učebnic, ani nové literatury. Sáhlo se k náhražkám — k těm nekonečným šedým skriptům cyklostylovaným — nebylo vyhnutí. Ale bylo by škoda, kdyby nám odcházeli do duchovní práce kněží připoutaní na takové pomůcky. Nechtějme jim vsugerovávat, že toho nedovedou a že ať chtějí či nechtějí závisí na tom, co se jim podá. Duševní a duchovní reflex toho byl by nežádoucí. Mládí chce skutky, činy, chce tvořit — to je již psychologický zákon a postulát pedagogický zároveň. Šetřme jich! Jen tam, kde se tvoří, tam se vskutku žije, tam žije duše kněžská a těší se, raduje se z oné zvláštní duševní radosti, kterou plodí samostatná práce. Jak jinak zní kázání, které samostatnou tvořivostí vzniklo u pracovního stolku

kaplanova a které ještě při samostatném přednesu na kazatelně nezastřeně ukazuje, jak duch kazatelův v těchto chvílích tvoří, zápasí a vítězí... To jsou potom živá slova, nikoli deklamace ani naučená propaganda.

V seminářích a na fakultách bude nutno tuto samostatnou tvořivost budit, organisovat, usměrňovat, dávat jí potravu — themata — a ukazovati cesty ku pramenům. To je smysl odborných seminářů a praktických cvičení. Sám CJC can 1365, § 3 podněcuje takovou výchovu k samostatné práci kněžské.

V kněžské praxi koliduje tento požadavek se dvěma velkými nesnázemi: nedostává se času a není po ruce dosti pramenů. — Ano, s časem je to někdy hodně zlé. Ale zda vždy? Zda právě ten trpí nedostatkem času, kdo přese všechno silné zaměstnání dovede si správně čas rozdělit, času krajně úsporně užívati a nemaří času na věci, jež mohou dělati jiní nebo jež vůbec nemusí se stát? Nechceme snad míti klerus, který by byl mechanickým reproduktorem naučených prostředků. Již pro osobnost kněžskou je nezbytně třeba duševní samostatnosti, původnosti, tvořivosti. Takový kněz duchem nestárne, protože s léty a s obtížemi mu rostou křídla, roste zájem, roste pracovní zdatnost a výkonnost. Celkem vzato: tvořivá, pokud možno původní, byť jen drobná a prostá práce theologická v kněžské praxi prospívá knězi, pastoraci i těm, jichž se týká. — Prameny a pomůcky bude si jistě horlivěji opatřovati kněz, který se již těší na novou knihu, jak jí užije, co mu dá. Bude více číst a studovat, a to základní díla dogmatická, morální, pastorální, pedagogická, filosofická atd. Studijní knihovny po vikariátech a při diecésním semináři — to by bylo něco, co by pomáhalo k uskutečnění tohoto požadavku: více theologické tvořivosti.

Voláme dále po theologické kritice.

Ne každá recense, kterou čteme v odborném tisku, je vskutku kritikou. Někdy je to pouhá zpráva, záznam o knize. Někdy má kritik příliš shovívavá, abych neřekl, kamarádská měřítka. To není kritika. Ale běží tu ještě o více. Kdo poněkud zná kritiku literární, výtvarně uměleckou, ví, že je to téměř samostatná věda, která má vlastní kánony, vlastní kompetenci. Něčeho podobného potřebujeme ke kritice theologické. Musíme vytvořiti soustavu vědeckých zásad

a měřítek platných všeobecně a zvláště pro každý theologický obor. Dříve než přikročíme ke kritice, musíme míti před sebou dostatek materiálu a vzory, typy, s nimiž srovnáváme posuzovanou práci a směr. V kritice buďme kritičtí, spravedliví, nezaujatí ani sympatií ani antipatií, věcní, přesní a důslední. Takovou kritikou budeme budovati, podněcovati, podporovati práci theologickou. Podnětná, zúrodňující taková kritika bude míti vlastní oprávnění a hodnotu. Řekne nám, kde se čeho nedostává, co kde má naděje na úspěch, jaké výkony jsou žádoucí a kde k nim najdeme možnosti. Byla by to kritika ex professo, která záměrně a cílevědomě razila by cesty vědecké i populární theologické a katolické tvorbě vůbec. Jestliže dospěly u nás poměry tak daleko, že se volá po jakémsi řízeném knižním a tiskovém hospodářství katolickém — nezapomínejme, že po dobu nedostatku papíru a jiných technických prostředků bude určitá regulace nezbytnou, nemají-li se vydávati věci podprostřední a naopak zůstanou nevydány věci prvotřídní —, nelze dobře takové řízení prováděti prostě autoritou nějaké instance úřední: k tomu je třeba věcné a hodnotné kritiky, která očistí prostředí a vykáže vývoji pracovnímu náležité dráhy. Tak kritika nepůjde v patách za autory, aby je „trhala", nýbrž bude předcházet jejich pracím, ukazovati směr a spolutvořit. To by byl krásný úděl theologa-kritika, za který bychom mu musili býti z hloubi duše vděčni. —

„Museum", tradiční časopis bohoslovců našich, který prožívá své zmrtvýchvstání po násilném potlačení, je forum dobře způsobilé a zvoucí k obojímu, o čem jsme si řekli. Zde náš dorost může theologicky tvořit a zkoušet, zde může se pokoušeti o soustavnou kritiku, neúprosnou v zásadách, laskavou a povzbudivou ve svých počinech.

BOHOSLOVCŮM NA CESTU...

P. Alois Koláček T. J.

Denním tiskem proskočila zpráva, že nesmiřitelný odpůrce nacistické ideologie kardinál Faulhaber zamýšlí postavit poutní svatyni na místech, kde stával koncentrační tábor dachovský. Má-li každý lidský

čin za matku myšlenku, pak počin kardinála Faulhabera zrodila idea, která láme a drtí rámec jen čistě místního významu. Dám jí, tuším, pravou ražbu, řeknu-li: v nové dějinné epoše, jež se před námi otvírá, nesmí být ani jednoho „pekla nad močály", jak výstižně se říká dachovskému koncentračnímu táboru, zato tím víc musí být míst, která neznají žášti, kde se člověk potkává s člověkem v pravé křesťanské lásce.

Zanikl-li svět naší nedávné, bolestné a krvavé minulosti na zášť člověka proti člověku, rasy proti rase, nemůže být zášť konstruktivním principem naší nové a zdravé budoucnosti. Musíme si svůj zítřek budovat principem lásky. Pravé, rozumné, spravedlivé křesťanské lásky, která dává Bohu, co Božího jest, bližnímu, co bližního jest.

Kdo má být vášnivějším zastáncem, apoštolem a vykonavatelem tohoto názoru, o jehož pravdivosti nepochybuje žádný zdravě a bez předsudků myslící člověk, než vy, bohoslovci, naše naděje, kterým patří budoucnost, za jejíž uskutečnění bylo přineseno lidstvem tolik obětí?

Mám-li vám na vaši vlastní žádost dáti několik pokynů, které by vám posloužily k duševní a duchovní průpravě na tento úkol, shrnu je v hesla:

žijme dogmata, která studujeme,

realisujme slova Spasitelova: „Jděte a učte . . .",

mějme sociální oči.

Žijme dogmata, která studujeme. Pravdy náboženské, které tvoří páteř dogmat, nemají za účel stát se předmětem neplodných spekulací, nýbrž musejí se hluboko zatínat do životních tkání nejprve nás samých a pak všech, kterým je budeme hlásat. Koncentrační tábory byly pro nás kněze tvrdou, ale nesmírně poučnou školou. Tam nikdo nic nedal na to, co mluvíš, čím jsi byl, ale každý tě ostře pozoroval pod zorným úhlem, jaký jsi, jak žiješ náboženské pravdy, které hlásáš. Bystrým uchem sledoval, zda se v tvém životě neozve hluchý a falešný tón rozporu mezi slovy a skutky. Tomuto hluchému a falešnému tónu se neubráníme, nebudeme-li dogmata skutečně žít den co den, jak je den co den studujeme.

Realisujme slova Spasitelova: Jděte a učte... Nikdo nám nemůže vytýkat, že bychom v rámci tradiční pastorace zanedbávali výrok a příkaz Kristův vyjádřený slovem: učte. Leč nač jsme zapomínali, co ostatně nesla skladba doby, ve které jsme žili, bylo také slovo Spasitelovo: Jděte.

Aby se nám dobře „učilo", nechávali jsme věřící chodit za sebou. Je to přežitek doby, která chránila náboženské úkony zákonem a četníkem. Dnešní časy stojí ve znamení jiného smýšlení. Budeme mít tolik věřících katolíků, kolik si jich osobním stykem udržíme. Osobní styk však nese už sám sebou, že za lidmi musíme jít. Obraz klidné farky, kde duchovní správce čeká, až věřící za ním přijdou, má už jen historickou cenu. Pro nás časovým je zjev apoštola Pavla s jeho heslem caritas Christi urget nos, s jeho apoštolským pronikáním od muže k muži, od ženy k ženě, od dítěte k dítěti. Naše pastorace nesmí mít víc ztrnulý ráz dnů minulých, nýbrž musí být plna pohyblivé dynamiky.

Mějme sociální oči...

Chudé a potřebné budete mít vždycky mezi sebou, pravil Spasitel. Víra bez skutků je mrtva. Nezapomínejme na tato slova. Na jedné straně stojí davy potřebných, na druhé straně řady lidí, kteří by jim pomoci mohli. Nejsou to vždycky lidé zlí, nemají však pro potřeby druhých citu a smyslu, protože je prostě nevidí. Musíme jim charitativní smysl, ve kterém se zrcadlí pravé a ušlechtilé katolické smýšlení, vštípit. To však vyžaduje, že musíme si být jisti, že takový smysl sami vlastníme. Církvi nikdy neuškodilo, když rozdávala, ale metlou se jí stávalo hromadění pozemských statků. Co nedala sama, druzí si to vzali. Není a nebylo slýcháno, že kněz s opravdu sociálníma očima by byl zemřel hlady, že by pro věřící a pro společnost byl kletbou. Čím sociálnější oči měl, tím větší jej provázelo požehnání, tím víc duší Bohu přiváděl.

Nedáme rozbitý svět jinak dohromady, nenaučíme-li lidi znovu pravé křesťanské lásce. Láska je principem dynamickým. Musí nejprve přetvořit nás a skrze nás každého, s nímž přijdeme do styku. Toť, bohoslovci, váš úkol, toť ale i záruka vaší požehnané spolupráce na výstavbě nové lepší budoucnosti než byla minulost, kterou jsme žili my staří.

CONGRESSUS STUDIOSORUM ORBIS TERRARUM PRAGAE „17. NOVEMBER"

TERRIBILI INCENDIO BELLICO, *quo totus fere orbis conflagraverat, Dei miseratione extincto, inter ruinas, cineres, armorum destructorum congeries, juventus academica vinculis et carceribus soluta exsurgit prospiciens in futurum non solum, ut studia in universitatibus interrupta prosequatur, sed praesertim ut vitam instituat vere novam, meliorem, puriorem, laetiorem. Proponit sibi jacere fundamenta non brevi tempore labefactanda, sed diuturna, saecularia, proinde non super arenam, sed super solidam petram firmata.*

Ad hunc finem praeparatur Primus Congressus academicus omnium in Universitatibus aliisque scholis superioribus studentium in urbe Pragensi, quae veluti cor posita est in corpore totius Europae.

Principalis dies Congressus est 17. Novembris. Ille enim dies fatalis ab anno 1939 in perpetuum lugubriter infixus permanebit non solum in mentibus Czechoslovacorum, sed ut patet ex publicationibus, relationibus et nuntiis radiophonicis tempore belli praesertim Londonio emanantibus, factus est memorialis et celebris in omnibus nationibus culturam, pacem et libertatem prosequentibus.

Cruetae nempe caedes quae subsecutae sunt spontaneae protestationi juventutis academicae Pragensis contra invasorum violentiam, suppressio Universitatum aliarumque scholarum superiorum, deportationes studiosorum in carceres et castra concentrata - haec omnia originem sumunt ab illo die 17. Novembris 1939. Nil mirum, nefanda illa scelera, quibus nazistae opprimere conabantur juvenes, nonnisi justitiam et libertatem contra diabolicaum aggressionnem vindicantes, in toto Orbe libere spirante vivissimos compas-

sionis et acerbitatis sensus provocavissse, ita ut jam tempore belli anniversaria illius cladis dies apud omnes nationes liberas commemoraretur.

Ad illum diem hoc anno - Domino Deo favente - convenient Pragam socii e multis nationibus collecti, qui communi studio auscultentur ea quae tempus actuale concipienda suggerit, et recolentes ea, quae aetas praeterita docet, novas in futurum procedendi vias statuant et sternant.

Curatores Congressus operam navabunt, ut omnia necessaria sedulo praeparentur obstacula obviantia quamvis haud pauca removeantur. Res maximi momenti enim agitur, res juventutis academicae, quae habetur et habebitur uti flos cujuslibet nationis. Omnia systemata politica nituntur acquirere eam. Et nos catholici? Stabimus-ne seorsum, dum paratur fermentum quo imbuendae sunt generationes futurae? Non ponemus in trutinam talenta ab innumeris fratribus nostris, Ecclesiae filiis fidelibus per labores, aerumnas, sacrificia, sanguinis effusionem diuturno belli tempore acquisita?

Quisquis desiderat, ut iste Primus Cogressus mundialis academicus etiam pro religione et Ecclesia fructus ferat, adesse debet. Et si multae nationes (usque adhuc 55) copiosum affluxum promiserint, aequum est certe, ut quam plurimi socii catholici adveniant.

Mox singulae nationes officiali modo invitabuntur et systematicae instructiones de omnibus dispositionibus Congressus tradentur. Sed gravissimum hujus Congressus momentum et difficultates removendae nos compellunt jam antecedenter Vos instruere.

Simul Excellentiam Vestram ad participandum ardentissime invitamus et gratissimum nobis erit hospitalitatem nostram Vobis praestare et ostendere Vobis monumenta historica, artistica et religiosa aureae urbis nostrae Pragensis, quae Deo propitio protegente a destructionibus bellicis fere incolumis evasit.

En programma Congressus summis tantum capitibus projectum:

Die 15. Novembris - feria V.

10,00 h In atrio Arcis Pragensis: Collatio Crucis bellicae čs. in memoriam studentibus, qui supplicio vel tormentis mortui sunt, facta per Pres. Dr E. Beneš. Manifestatio Aciei revolutionis subterraneae studentium

15,00 Conventus generalis Ligae centralis studentium

19,30 Prima productio filmi: Castra concentrationis

20,00 Concertus chori academici „Moravan"

Die 16. Novembris - feria VI.

9,00 Positio coronae ad tumban Militis Ignoti

10,00 „De profundis" (Smetana atrium)

15,00 Receptio delegatorum per Presidentem Reipublicae

19,00 Soirée praestatum a praeside municipii Pragensis

Die 17. Novembris - sabbato

8,00 Missa de Requie pro studentibus - victimis belli contra nazismum, praesente conventu diplomatico in ecclesia cathedrali St. Viti

10,00 Inauguratio congressus in aula „Lucerna" Reipublicae Gubernio praesente

15,30 Sollemnis proclamatio in foro Sti Venceslai Reipublicae Gubernio praesente

20,00 Concertus symphonicus: Ant. Dvořák: Requiem

Die 18. Novembris - Dominica

S. Missae celebratae in omnibus ecclesiis Pragae iuxta programmum

10,00 Positio lapidis fundamentalis ad Monumentum 17. XI. 1939 erigendum Reipublicae Gubernio praesente

15,00 Inauguratio Expositionis studentium in Musaeo nationali Reipublicae Gubernio praesente

Die 19. Novembris - feria II.

9,00 Conventus plenarius in aedibus „Rudolphinum" Promotio „in memoriam" illorum studentium, qui nece vel tormentis occubuerant

Die 20. Novembris - feria III.

9,00-12,00 Collatio Commissionum practicarum

17,00 „Five o'clock" cum discussione de ČSR

20,00 Coadunatio Ligae centralis studentium

Die 21. Novembris - feria IV.

9,00-12,00 Collatio Commissionum practicarum

16,30 Inspectio installationum industrialium principalium

20,00 Soirée praestatum a Gubernio Reipublicae

Die 22. Novembris - feria V.

9,00-12,00 Collatio Commissionum practicarum

Die 23. Novembris - feria VI.

14,00 Conventus plenarius finalis

20,00 Soirée apud Presidentem Reipublicae Dr Beneš in Arce

Die 24. Novembris - sabbato

15,00 Compositiones pro organo in ecclesia Sti Jacobi
Excursiones ad celebria castella et sanctuaria Bohemiae

Diebus 25. usque 30. Novembris discessus ad urbem Brno et Bratislava

Transportus, hospitium et victus a Directione procurabitur. Census uniformis statutus est pro capite 1500 K. Insuper Seminarium archidioecesanum Pragense curam specialem praestabit in commodum hospitum theologorum.

Cum nobis nota sit Excellentiae Vestrae insignis et efficax activitas praesertim in favorem juventutis academicae, persuasum habemus auctoritatem Vestram multum contribuere posse ad excitandos et movendos juvenes academicos, ut quam plurimi studentes et theologi Congressui participent. Inter quos etiam Excellentiam Vestram suscipere posse gratissimum nobis foret.

Laeti expectabimus responsum Vestrum. Promissio adventus Vestri necnon multorum confratrum jucundissimum auspicium nobis erit.

ADDICTISSIMA IN DOMINO

COMMISSIO PRAEPARATORIA
PRIMI CONGRESSUS JUVENTUTIS UNIVERSITARIAE
PRAGAE

FACULTAS THEOLOGICA
UNIVERSITATIS CAROLINAE
PRAGENSIS

„17. listopad" se stal mezinárodním dnem studentstva celého světa. O letošním výročí, slaveném po prvé při složených zbraních, bude se konat v Praze světový kongres studentstva. Přípravný výbor sjezdu pozval radostně všechny národy a země světa. Vždyť to má být nejenom veliká manifestace a velkolepá slavnost, ale z programu vidíte, že bude mnoho porad a rokování, která chtějí odkrývat stíny i světla minulosti, z nichž by se čerpalo poučení, zkoumat přítomnost, z které roste náš život a konečně stanovit pevné základy, na nichž by bezpečně a spravedlivě stanul zítřek. — Bohoslovci pražské fakulty Karlovy university, kteří se účastní práce Svazu vysokoškol. studentstva, rozeslali mimo oficielní pozvání ještě tento dopis, aby v něm upozornili katolický svět na tento kongres, na důležitost účasti a zodpovědnost za vývoj veřejných věcí před Bohem i lidmi.

j. d.

PROBLÉMY UNIONIZMU.

Ján Pribulla

Unionizmus sa stal znovu aktuálnym. Mnoho sa o ňom písalo pred vojnou, no, žiaľbohu naša verejnosť o ňom málo vie. Môj článok chce byť čisto informatívnym. Chcem podať krátky prehľad dejín rozkolu, pokusov o sjednotenie dogmatických rozdielov, národnostného rozdelenia schizmatikov a dnešných snažení o úniu.

Unionizmom možno rozumieť snahu sjednotiť všetkých kresťanov. Avšak v užšom slova smysle pod unionizmom rozumie sa návrat príslušníkov cirkví, ktoré sa schizmou v roku 1054 odštiepily od rímskej Cirkvi. Teda ako je badatelné, ide o východné cirkve, najmä o slovanské.

Keď sa letmo zadívame na dejiny a príčinu rozkolu, vidíme, že pravou príčinou rozkolu nebolo ani Filioque, ani ostatné dogmatické otázky, ale kultúrne problémy. Toto hovoria aj známi bádatelia v tomto smere, Duchesne, Erhard, Grivec a Vilinskij. Východné kresťanstvo bolo príliš presiakle prvkami pohanskými. Solovjev hovorí, že najlepším príkladom tejto doby je cisár Konštantín, ktorý úprimne veril v kresťanstvo, hlboko uctieval biskupov, viedol s nimi dogmatické rozhovory, najmä o Najsvätejšej Trojici, zároveň však bez najmenšieho váhania použil pohanské právo otcovské a manželské, aby zavraždil Faustu a Krispusa.

Rozkol nebol akýmsi chvíľkovým rozmarom cézaropapizmu. Pyšný grécky byzantinizmus nechcel svoju pohanskú letoru obetovať kresťanstvu a preto hľadal akýsi kompromis. Byzant bol vtedy strediskom vedy a umenia. Mal kultúrnu prevahu nad Západom a preto sa pokladal za oprávneného dať do nového náboženstva čosi svojho. Dejiny východných cirkví sú vlastne nepretržitým popisom herezií a domýšľavých vieroučných bludov, ktoré pripravovaly pôdu veľkému rozkolu za Focia a Cerularia. Posledný uskotočnil rozkol bez väčšej námahy.

Nemožno myslieť, že po rozkole Rím nepodnikol všetko, aby vec urovnal. Už v roku 1073 Michal VI. žiadá pomoc od Gregora VII. a sľubuje návrat do Cirkvi. Pápež vyšiel v ústrety nakoľko mohol, no pomoc sa nezdarila. Politická ctibažnosť západných panovníkov zmarila mnohoráz už-už obnovenú úniu. Stačí len poukázať na štvrtú

križiackú výpravu s Filipom Švábskym a na Karola z Anjou, ktorý zmaril už hotovú úniu Lyonskú.

M. Gay charakterizuje toto štádium vyjednávaní takto: „Pri každom pokuse sjednotenia cirkví vyskytoval sa vždy jeden a ten istý rozhovor: Gréci dávajú sľuby, ale očakávajú od pápežov podstatnú pomoc skôr, ako by skutkom prejavili svoju oddanosť k rímskej Cirkvi. Pápež skôr ako by pomoc preukázal, očakáva, aby Gréci dôkazmi potvrdili pravdivosť svojej úprimnosti." Treba pravda podotknúť, že pápeži vždy vyšli v ústrety, často ani neboli v stave poskytnúť pomoc; často oklamaní vždy sa vracali k myšlienke únie. Nechýbala ani úprimná snaha cisárov. Ján VIII. Paleolog urobil všetko čo mohol na sneme vo Florencii v roku 1439. Únia bola podpísaná, no proti nej sa postavila synoda a ňou naštvaný ľud. Carihrad v poslednom storočí pred dobytím Turkami bol už plný nenávisti proti Rímu.

Kultúrnym i politickým dedičom Byzantu bolo Rusko. K únii vo Florencii zachovalo dosť kladný postoj, najmä vtedajší metropolita ruský v Kijeve Izidor. Moskva však úniu neprijala a Izidor musel utiecť. Odvtedy prebrala vedúcu úlohu Moskva. Rím sa obracal na Rusko, aby ho pohnul k únii. Avšak až na dobré diplomatické styky nedosiahlo sa nijakých výsledkov. Azda posledným a najúspešnejším pokusom k obnoveniu únie bola únia, na ktorú pristúpilo ruské duchovenstvo v meste Brest-Litovsk v roku 1596. Pravoslávni biskupi sa rozhodli pristúpiť k sjednoteniu, ale vyhradili si neporušitelnosť obradu. Klement VIII. ich prijal s veľkou blahosklonnosťou a takto schizmatici na území poľskom pripojili sa k Rímu, okrem biskupa przemyselského a ľvovského, ktorí sa k únii pripojili až o sto rokov neskoršie. Bolo to spolu päť diecéz v Ukrajine, Volhinii Podolí, v Haliči, Litevsku a Bielorusku.

Po rozdelení Poľska ruská vláda úniu prenasledovala. Až cár Mikuláš prenasledovanie zastavil, ale v tom čase na území Ruska už uniatov nebolo. Únia zostala len na území pričlenenom k Rakúsku, dohromady asi štyri milióny veriacich v biskupstve ľvovskom, przemyselskom a stanislavovskom. Roku 1700 sa k nim pridaly ešte dve ruské diecézy patriace k Uhorsku. Jedna z nich je na území nášho štátu so sídlom v Prešove.

Rumuni, ktorí patrili k Uhorsku, majú tiež štyri sjednotené diecézy

s asi miliónom veriacich. Celkom iným spôsobom sjednotila sa časť Chorvátov a Bulharov. Drobná misijná práca získala v Chorvátsku asi 30.000 veriacich a v Bulharsku, kde pracovali najmä Assumpcionisti a Lazaristi, asi 10—15.000 veriacich.

Nedotýkam sa otázky sjednotených neslovanských národov. Je ich málo. Osud únie zaiste závisí hlavne od národov slovanských. Východní Slovania sú, ako povedal Palmieri, nebezpečím i nádejou rímskej Cirkve.

Ide nám o možnosť únie. Zdá sa, že hlavné problémy únie sú rozdiel dogmatický a národnostne-kultúrny.

O rozdiele dogmatickom v pravom slova smysle ani nemožno hovoriť. Pravoslávni uznávajú za najvyššiu auktoritu v Cirkvi všeobecný koncil. Keďže po odtrhnutí nemal ho kto svolať, platia u nich ako dogmy len tie, ktoré definovalo prvých sedem koncilov, teda to učenie, ktoré máme aj my. Prof. Grivec hovorí, že pri objektívnosti pravoslávnych nebolo by im ťažko dokázať, že učenie, ktoré bolo vyhlásené za dogmy v katolíckej Cirkvi po schizme, obsahuje už implicite aj učenie prvých sedem koncilov. Nebudeme uvádzať všetky ich námietky proti katolíckej Cirkvi. Mnoho ráz sú malicherné, inokedy klamné. Napríklad námietka, že kat. učenie stavia P. Máriu na rovný stupeň s Najsv. Trojicou. Teda bojujú proti vzdušným zámkom, len aby vina nezostala na nich.

Prof. Grivec vo svojej klasickej práci „Pravoslavie" uvádza, že ruská synoda uverejnila stručný náčrtok z oboru polemického bohoslovia protikatolíckeho, v ktorom boly vypočítané tieto hlavné rozdiely v učení:

1. Pričlenenie deuterokanonických kníh St. Zákona medzi kanonické; zákaz čítania Písma pre svetských.
2. Filioque.
3. Nepoškvrnené Počatie, učenie o hriechu dedičnom.
4. Učenie o poklade zásluh svätých.
5. Primát rímskeho pápeža a jeho osobná neomylnosť.
6. Náuka o sviatostiach: a) krst polievaním, b) udeľovanie a obrad birmovania, c) užívanie nekvaseného chleba, prijímanie pod jedným a vynechanie epiklézy, d) odpustky, e) úplná nerozlučitel-

nosť manželstva, f) bezženstvo kňazov, g) svätenie oleja a udeľovanie posledného pomazania.

7. Očistec a zadosťučinenie za hriechy.

Nebudeme dokazovať nepravdivosť týchto téz, je jasná. Je otázka, či možno pri týchto rozdieloch myslieť na úniu. P. B. Spáčil S. J. v dielku: Pravoslávna teologia a možnosť únie s východnými cirkvami, uvádza ako dôvod proti: „Mnoho rozličnosti, odlišná mentalita, filozofia i terminologia prekážajú príliš únii. Aby bola únia úplná je načim nielen sa podrobiť učiteľskému úradu, ale aj uznať všetko to, čo Cirkev rímska prehlásila za dogmu a i to, čo riadny učiteľský úrad predkladá. Toto by znamenalo, že pravoslávny človek musel by zmeniť svoje smýšľanie skoro úplne. Bol by to skutočne mravný zázrak."

Možnosť únie však ani po tejto stránke nie je vylúčená. Pravoslávni uznávajú zároveň s nami hlavné pravdy zjavené a tak by nebolo treba zmeniť to, čo by sme nazvali podstatou kresťana, alebo ešte lepšie katolíckou mentalitou.

Ďalej nemožno, ako som už podotkol, hovoriť o odchylkách rozkolných cirkví od náuky katolíckej, ale skôr rozkolnej teologie. Učenia tejto teologie neboly definované všeobecným snemom, keďže takého nebolo a málo z nich vniklo do duše veriaceho ľudu. Tieto dôvody uvádza Spáčil. Dodáva — uvažovali sme o celej veci z hľadiska prirodzeného, vylúčiac zázrak, milosť božiu. Je však isté, že pravoslávni sú z kresťanských cirkví najbližšie Cirkvi katolíckej, teda pripojenie k Cirkvi je u nich objektívne ľahšie, ako u ostatných.

Nie menej dôležitý je problém národnostne-kultúrny. Pravoslávna cirkev je dnes následkom veľkej emigrácie rozšírená skoro po celom svete.

Gréci majú doma asi štyri milióny veriacich pod svrchovanosťou aténskej synody s gréckym obradom. Okrem toho grécki emigranti v Amerike počítajú na dvestopäťdesiať tisích veriacich na čele s arcibiskupom. Patriarcha alexandrijský má v sto metropolách asi stodesať tisíc veriacich. V patriarcháte antiochijskom je asi dvesto tisíc schizmatikov v trinástich metropolách. Jeruzalemský patriarcha má tridsaťpäť tisíc veriacich v dvoch metropolách. V Gruzínsku na čele dva a pol milióna veriacich v piatich diecézach stojí „Katolikos". Bohoslužobná reč gruzínska. V Albánsku je samostatná cirkev so

stoosemdesiat tisíc veriacimi. Rumunsko má tiež svojho patriarchu na čele dvanástich miliónov veriacich. Patriarcha vyslal svojich klerikov na katolícke univerzity, pretože sa obáva protestantského vlivu.

Dôležitejšou otázkou pre nás je stav pravoslavia v Rusku, Juhoslávii, Bulharsku, v severných slovanských krajinách a i v Československu. Najtolerantnejšou pravoslávnou krajinou, kde je pomer medzi katolíkmi a pravoslávnymi vzorný, je Bulharsko. Pravoslávnu bulharskú cirkev spravuje synoda v Sofii. Náboženský život je na dosť nízkom stupni. O výchovu kňazov je postarané v troch seminároch. Niektorí bohoslovci študujú na katolíckych univerzitách.

V Srbsku je patriarcha s 27 diecézami v Juhoslávii, s jednou v bývalom Maďarsku a jednou v Amerike, spolu asi 5,600.000 veriacimi. Medzi ľudom rýchlo upadá náboženský život. Na území bývalého Poľska bolo asi 3,200.000 pravoslávnych na čele s metropolitom a s teologickou fakultou vo Varšave. Pomer ku katolíkom nie je vyjasnený. Okrem toho v Lotyšsku, Estónsku, Litevsku a Fínsku bolo vyše pól milióna pravoslávnych s dvoma metropolitmi. Na území ČSR je asi 24.000 pravoslávnych.

Nakoniec som si nechal najväčšiu pravoslávnu cirkev: v Rusku. Od roku 1917 bol znovu zriadený patriarchát, dovtedy Rusko spravovala synoda na čele s cárom. Patriarcha Tichon na základe dohody s vládou začal znovu organizovať pravoslavie. Dnes o pravoslávnom Rusku vieme málo. Z posledných zpráv sa dozvedáme, že pomer medzi patriarchom a vládou začína sa zlepšovať. Počet veriacich je ťažko určiť, lebo po revolúcii začaly sa organizovať mnohé sekty. No, napriek tomu zostáva ruskému pravoslaviu vedúce miesto vo východnej cirkvi.

Ako vidíme, Europu a hlavne katolíckych Slovanov čaká veľká úloha — veľké pole práce a nie nevďačné. Mnohí pokladajú sjednotenie 23 pravoslávnych cirkví s Rímom za nemožné a unionistickú myšlienku podceňujú ako priideálnu. Roku 1899 vyšla tlačou prednáška prof. Erharda o unionizme, v ktorej dokazuje, že unionizmus v stredoveku stroskotal najmä preto, lebo nebolo správneho chápania o politických, cirkevných a kultúrnych problémoch Východu. Veľká časť kresťanov bola oslobodená od mohamedánskych Turkov. Teda situácia sa zlepšila.

Rím dobre chápe svoju úlohu. Prvou významnou známkou je ochota, s ktorou sa všade podporuje východný obrad. Druhou známkou je snaha o vzájomné sblíženie chápania a cítenia. Kardinál Mercier povedal: „Viditeľného sjednotenia nie je možné tak rýchlo dosiahnuť, ale možné je rýchle sjednotenie duší a srdc." Rozdelenie Cirkvi bolo výsledkom dlhého vývoja. Všestranné a dôkladné skúmanie a objektívne, poctivé ocenenie dejín, vývoja a života oboch cirkví a kultúr je dnes považované za jeden z hlavných prostriedkov k pripraveniu únie. Treťou známkou moderného unionizmu je snaha spopularizovať úniu časopismi a spolkami. Cirkev snaží sa aj o vedeckú pripravenosť unionistických pracovníkov. Svätý Otec v encyklike o Jozafatovi medzi iným povedal: „Pri snahách o sblíženie cirkví je síce nutné, aby rozkolný Východ zanechal svoje staré predsudky a usiloval sa pochopiť pravý život v Cirkvi, ale aj Latinčania sa musia učiť dôkladnejšie a hlbšie poznať život a obyčaje kresťanského Orientu. Skutky potvrdzujú jeho slová. Už v roku 1862 bolo sriadené pri Kongregácii De propaganda fide oddelenie pre cirkvi východné. V roku 1917 Benedikt XV. ustanovil neodvislú Kongregáciu pre veci východné, na čele ktorej stojí sám pápež. Citujem z jeho slov: „Cirkev Kristova nie je ani latinská, ani grécka, ani slovanská, ale katolícka a nerobí rozdiely medzi svojimi deťmi — všetci sú rovnako milí apoštolskej Stolici." V roku 1930 sv. Otec ustanovil Commissio pro Russia na čele so známym znalcom Msgr. d'Herbignym. Nedávno bolo v Ríme dobudované ruské kolégium.

Veľký význam má tiež kláštor Assumpcionistov v Carihrade so vzácnou knižnicou, jezuitská univerzita v Beyrute, kláštor mechitaristov pri Benátkach a Orientálny ústav v Lublíne. V ohnisku misií na Slovensku v Nitre, starostlivosťou p. arcibiskupa Dr. Kmeťku, venujú zvláštnu pozornosť unionizmu. V práci pre úniu je významná Akadémia Velehradská, pestujúca vedecky štúdium unionizmu. Akadémia na tento cieľ usporadúva kongresy, vydáva vedecké práce, udeľuje štipendiá a pod.

O rozšírenie unionistickej myšlienky mimoriadne sa zaslúžil spolok „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda", založený r. 1851 veľkým slovinským biskúpom Slomšekom ako apoštolát modlitby za sjednotenie Cirkvi. R. 1924 bol tento spolok pretvorený na „Dielo šírenia viery

pre cirkvi východné" a podriadený Kongregácii pre veci východné. Okrem tohoto spolku je ešte niekoľko modlitebných spolkov, ktoré pochopily, že modlitba je najlepším apoštolátom.

Západ chápe potrebu unionizmu najmä dnes a chápe sa všemožných prostriedkov, aby mu pomohol. Vymenoval som pre krátkost miesta len tie najvýznačnejšie, no s vďakou a porozumením hľadíme i na ostatných pracovníkov za unionizmus a privolávame im vďačné Deo gratias.

Pramene: Dr. V. S. Vilinskij: Unionizmus, Trnava 1932. — Dr. Fr. Grivec: Východní otázka církevní (preklad), Praha 1910. — Dr. A. Erhard: Východní církevní otázka a úkol Rakouska při jejím řešení. (Preklad.) Praha 1902. — P. B. Spáčil S. J.: Pravoslavná theologie a možnost unie s východními církvemi, Praha 1925.

MODLITBA A PRÁCE.

Josef Hrbata

Celý dnešní svět mluví a s falešným někdy pathosem přednáší své theorie o práci, socialismu a dělnických otázkách a tváří se při tom, jako by předkládal nové, teprve objevené pravdy a nauky. Chce zároveň namluvit člověku, že jediné v práci je smysl a naplnění celého života; tvrdí někdy drze, že víra v život duše po smrti popírá důstojnost a nutnost práce a chce tak odvrátit dělníka rukou i mozku od náboženství k materialismu. Již dávno však přineslo křesťanství pravý lék a řešení sociální otázky, již dávno láska k Bohu a bližnímu, která je též vyjádřena slovy: ora et labora, mohla odstranit bědy z lidské společnosti, kdyby lidé lépe chápali a uskutečnili Boží přikázání. Nezklamalo křesťanství, nýbrž my. Modlitba a práce — z lásky k Bohu a lidem — to jsou i dnes vůdčí motivy křesťanského života, o který se chceme a musíme všichni snažit. Jak dokonalý názor má na modlitbu a práci náboženství, ukazují krásně výroky Písma sv. a sv. Otců, jak svědčí též tato ukázka z připravovaného překladu „Řeholních pravidel" sv. Basila, učitele církevního. (Basileiú archiepiskopú Kaisareias Kappadokias horoi kata platos, kef. 37, 42.)

Poněvadž Pán náš Ježíš Kristus praví: „Hoden jest" (Mat. 10, 10), a to ne jednoduše či nerozlišeně každý, nýbrž „dělník svého pokrmu"

a poněvadž Apoštol přikazuje (Efez. 4, 28) pracovati a konati dobro vlastníma rukama, abychom měli z čeho podpořiti potřebného člověka, jest z toho zřejmé, že je nutno pilně pracovati. Nesmíme si totiž bráti cíl zbožnosti za záminku k lenosti a útěku před prací, nýbrž jako pohnutku k boji, hojnějším pracem a trpělivosti v souženích, aby bylo lze říci i nám: „V práci a námaze, v bděních nočních přehojně, v hladu i žízni" (II. Kor. 11, 27). Neboť takový způsob života jest nám užitečný nejen k umrtvování těla, nýbrž i pro lásku k bližnímu, aby Bůh poskytl skrze nás i nemocným bratřím potřebné věci, po vzoru Apoštolově, jejž nám dal ve Skutcích, když praví: „Ve všem jsem vám ukázal, že takto pracujíce máme se ujímat slabých" (Sk. ap. 20, 35). A opět: „Abyste měli z čeho uděliti tomu, kdo má nouzi" (Efez. 4, 28); abychom byli hodnými uslyšeti: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa. Neboť lačněl jsem a dali jste mi jísti; žíznil jsem a dali jste mi píti" (Mat. 25, 34).

A co ještě jest třeba říci, jak velkým zlem je lenost, když Apoštol jasně přikazuje, že kdo nepracuje, ať nejí? (II. Sol. 3, 10). Jako tedy jest pro každého potřebný denní pokrm, tak také jest nutno pro každého pracovati podle svých sil. Neboť ne nadarmo napsal Šalomoun ve chvalozpěvu: „Chleba bez práce nejí" (Přís. 31, 27). A opět praví Apoštol o sobě: „Od nikoho jsme nejedli chléb zadarmo, nýbrž v práci a námaze, dnem i nocí pracujíce" (II. Sol. 3, 8), ačkoliv měl dovolení, jako hlasatel evangelia, z evangelia též žíti. Ba i Pán spojil zahálku se zlem, řka: „Služebníku nešlechetný a lenivý (Mat. 25, 26). Avšak i sám moudrý Šalomoun, jak vysvítá ze zmíněného výroku, nechválí jen pracujícího, nýbrž i kárá lenivého ve srovnání s nejmenšími živočichy, když praví: „Zajdi si k mravenci, lenochu!" (Přís. 6, 6) Proto se musíme báti, aby nám toto nebylo vytýkáno i v den soudný, až Ten, který nám dal schopnost pracovati, bude od nás vyžadovati dílo, této schopnosti odpovídající. Proto se praví: „Komu bylo mnoho svěřeno, od toho se bude více žádati" (Luk. 12, 48). Poněvadž však někteří pod záminkou modliteb a zpěvu žalmů zanedbávají práce, je třeba věděti, že u některých jiných věcí každá má svůj vhodný čas, jak též Kazatel praví: „Každá věc má svůj čas" (Kaz. 8, 6); avšak k modlitbě a zpěvu žalmů, jakož i k více jiným

věcem, je každý čas vhodný, takže zatím co pohybujeme rukama při práci, chválíme Boha aspoň jazykem (je-li to možné a spíše to slouží k upevnění víry), nebo tedy — nejde-li to — srdcem v žalmech, v hymnech a duchovních písních, jakož jest psáno (Kol. 3, 16) a tak během práce konáme modlitbu, tímže děkujeme Tomu, jenž dal sílu rukou k pracem i moudrost rozumu k dosažení poznání, jenž poskytl i látku, jak pro nástroje, tak pro umělecké předměty, které zhotovujeme prací a prosíme, aby díla našich rukou dosáhla cíle, totiž, abychom se líbili Bohu.

Jest třeba tedy věděti, že dělník má pracovati, nejen aby prací si zjednal své životní potřeby, nýbrž aby splnil přikázání Páně, který praví: „Lačněl jsem a dali jste mi jísti" (Mat. 25, 35) atd. Neboť pečovati úzkostlivě o sebe sama je Pánem naprosto zapověděno slovy: „Nepečujte úzkostlivě o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali" (Mat. 6, 25), a připojuje: „Neboť toho všeho pohané hledají" (Mat. 6, 32). Proto musí míti každý jako účel své práce na zřeteli podporu potřebných, nikoliv obstarávání své vlastní potřeby. Neboť tímto způsobem ujde výtce sebelásky, a rovněž dosáhne požehnání bratrské lásky od Pána, jenž řekl: „Pokud jste to učinili jednomu z těchto mých bratří nejmenších, mně jste učinili" (Mat. 25, 40).

Také uchráníme tímto způsobem duši před marnými myšlenkami, jestliže budeme prositi při každé práci Boha o dobrý prospěch, děkovati Jemu, který nám dal sílu k práci a nespouštěti z oka cíl, abychom se Jemu líbili, jak shora bylo řečeno. Jestliže však tomu tak nebude, jak se může státi, aby se shodovala navzájem slova Apoštolova: „Modlete se bez ustání" (I. Sol. 5, 17) a: „pracujíce dnem i nocí" (II. Sol. 3, 8)? Poněvadž však díkůvzdání i zákonem jest přikázáno v každé době a bylo ukázáno, že je od přirozenosti a rozumně potřebné pro náš život, nesmíme ovšem zanedbávati doby, k modlitbě v shromážděních bratří pevně ustanovené, jež jsme si nutně zvolili, protože každá zvláštním způsobem upomíná na Boží dobrodiní.

Ranní chvály totiž, abychom zasvětili Bohu první hnutí srdce i rozumu a abychom se neobírali žádnou jinou starostí dříve, než

jsme se rozradostnili myšlenkou na Boha, jak jest psáno: „Vzpomněl jsem si na Boha a zaradoval jsem se" (Ž. 76, 4) a abychom nepřistoupili tělem k práci dříve, než jsme učinili, co bylo řečeno: „Modlím se k Tobě, Pane, zrána vyslyš volání mé; zrána se Ti představuji a vidím" (Ž. 5, 4). Opět o třetí hodině se má povstati k modlitbě a shromážditi bratry, i když by jednotlivci byli zaměstnáni různými pracemi; a tak si připomínati dar Ducha, jenž byl dán Apoštolům o třetí hodině. Všichni jej mají ctíti jedním duchem, aby i sami se stali hodnými, býti účastnu svatosti a mají jej vzývati, aby je vedl po své cestě a naučil je tomu, co je užitečné, po příkladu toho, jenž řekl: „Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha pravého obnov v mých útrobách. Nezamítej mne od své tváře a neodnímej mi svého svatého ducha. Navrať mi radost z ochrany své a posilni mne statečným duchem" (Ž. 50, 12). A jinde: „Dobrý duch Tvůj nechť mne vodí po srovnané půdě" (Ž. 142, 10). A tak opět se dejme do práce.

Jestliže však jsou někteří bratří následkem práce nebo pracovního místa příliš daleko vzdáleni, nechť nutně splní tam bez uvažování všechny společné stanovy, neboť Pán praví: „Kde jsou shromážděni dva nebo tři ve jménu mém, já jsem tam uprostřed nich" (Mat. 18, 20). Také modlitbu o šesté hodině pokládáme za potřebnou podle příkladu svatých, kteří praví: „Večer, ráno i v poledne budu vypravovati a oznamovati a On vyslyší hlas můj" (Ž. 54, 18). A abychom byli uchráněni od útoku zloducha o polednách, má býti v této době recitován devadesátý žalm. Že však je nutné modliti se o deváté hodině, to nám projevili sami Apoštolé ve Skutcích, v nichž se vypravuje, že „Petr a Jan šli do chrámu k modlitbě na hodinu devátou" (Sk. ap. 3, 1). Když pak se den skončil, máme děkovati za to, čeho se nám v něm dostalo, nebo co bylo námi správně vykonáno a vyznati, co jsme opominuli konati a usmiřovati v modlitbě Boha za všechno to, čím jsme zhřešili: buď dobrovolně či nedobrovolně a nevědomky, slovy, skutky nebo v srdci. Neboť jest velice užitečné zamysliti se nad spáchanými hříchy, abychom opět do podobných neupadli. Proto je řečeno: „Čím se zabýváte ve svých srdcích, toho želte na svých ložích" (Ž. 4, 5).

A opět se máme modliti, když začíná noc, abychom požívali klidu nerušeně a bez nočních vidění; též v tuto hodinu má být recitován

devadesátý žalm. Že se však máme modliti i o půlnoci, o tom nás poučili Pavel a Silas, jak vypravuje historie Skutků těmito slovy: „O půlnoci Pavel a Silas zpěvem chválili Boha“ (Sk. ap. 16, 25). A žalmista praví: „O půlnoci vstávám, abych Tě chválil pro Tvá spravedlivá rozhodnutí“ (Ž. 118, 62). A opět musíme předstihnouti svítání a vstáti k modlitbě, abychom nebyli dnem zastiženi ve spánku a na loži, jak praví Pěvec: „Oči mé obracejí se k Tobě před jitrem, abych rozjímal o Tvých výpovědích“ (Ž. 118, 148). Žádnou z těchto dob nemají opominouti ti, kdož se rozhodli bedlivě žíti ke slávě Boha a Jeho Pomazaného. Za užitečnou však pokládám různost a rozmanitost v modlitbách a zpěvech žalmů, jež se konají v určitou dobu, již proto, že duše při stále stejném se stává často lhostejnou a roztržitou; avšak při změně a rozličnosti ve zpěvu žalmů a modlitby o jednotlivých hodinách jest znovu vzbuzována touha a obnovována pozornost duše.

TROJÍ IMPERATIV KŘESŤANSKÉHO ŽIVOTA.*)

Dr Kastner

1. Základní zákony křesťanského bytí a křesťanského růstu jsou zároveň imperativy pro křesťanský život. První imperativ zní: veď život božský! Tedy život spojení s Bohem a podobnosti Bohu v Kristu Ježíši. Druhý imperativ žádá: veď život heroický! Křesťan žije, ne až dnes, nýbrž vždycky v hrdinském věku. Křesťanská svatost je možná jenom za cenu ochoty k nejvyššímu nasazení a za cenu nejvyššího hrdinství. Křesťanský hrdina nechá v aréně života hrdinu této země napořád za sebou, neboť bojuje o skutečně nejvyšší statky s největší ochotou ke všemu nasazení: s Kristem se vydává cele, svému Bohu k vůli. Chápou-li to diváci na kraji cesty a komu tleskají, je křesťanskému hrdinovi zcela jedno. Říká s Pavlem: Na lidském posudku mi nezáleží — kdo mne soudí, je Pán! Třetí imperativ žádá: žij život dětský! Nejvyšší hodnotnost člověka

*) Dr Ferdinand Kastner, Marianische Christusgestaltung der Welt, p. 318—320, přeložil Svatopluk Schützner.

— jeho včlenění v Krista k dětství Božímu — nežádá nějakého šlechtictví krve či ducha, zato však dětskou mysl: Nebudete-li jako děti, nemůžete vejít do království Božího! Toto dětské smýšlení je dokonale slučitelné s mocnou silou i vysokou mužností: jen statečné děti Boží jsou dětmi královskými a vykonávají královskou moc nad oběma říšemi, světa uvnitř i světa vně. Toto dětské smýšlení má v plné míře ten, komu se stal svět věcí Božích důvěrně známou vlastí. S tímto nalezením vlasti a ukrytostí v Bohu jsou právě tak neslučitelné lehkomyslnost a rozptýlenost jako úzkostlivá péče a reflexivní seberozbírání, což je obé produkt nepřekonaného egocentrismu. Poněvadž oko dětí Božích nezírá v rozebírající reflexi na své vlastní Já, nýbrž ve veliké prostotě vzhlíží k Bohu, zůstává vůči všem věcem nezaujatým, poněvadž mu ve všech věcech září tvář Boží; a proto jeho pohled proniká i do podstat věcí, zatím co positivistický vědec rozkládá věci v relace, a domnívaje se, že je musí „zbavit kouzla", t. j. vypočítat, dochází místo k metafysice a podstatě, k všednímu relativismu a schematům.

2. Reflexi by bylo možno nazvat metafysickou nemocí moderního ducha. Je něčím více a něčím mnohem horším než známý psychologický zjev neurasthenika a skrupulanta, který necudně rve svou duši na světlo denní a otrhává ji jako děti květ. Je v ní cosi z tajemné demonie ducha. Jen duch se může v reflexi vracet k sobě samému a v ní se zmocňovat svého jednání a svého Já. Jen on se může pokusit, sotva sám sebe objevil, už sebe sama ochudit, chtít se stát „myšlením myšlení" a duchovou modlou, aby před sebou samým padal na kolena a sobě samému se klaněl. Jen z metafysiky ducha je možno této příšerné demonii poněkud porozumět.

Ale reflexivní duch je nedospalý a nemůže žít v takové nepřirozené bdělosti. Svým časem se v to věřilo, a „příroda" a „duch" se prohlašovaly za absolutní protiklady: příroda jako říše podvědoma a nezbytna, duch jako říše bdělosti a dobrovolnosti. Ale jen Boží duch je ryzí duchovost. V tvorstvu neznamenají příroda a duch naprosto protiklad, protože stvořený duch je i jako bdělý a svobodně volící duch přirozeně nesen a hýbán Bohem. Poněvadž nedospalý duch nemá chuti uznat tuto přirozenou závislost na Bohu, a přece nemůže žít ve své bezesné noci, touží zpět do hlubin podvědoma. Jistě že člověk

na tělo vázaný je rozsáhle unášen nevědomými silami, jež pramení z jeho tělesnosti. Ale je duchovědným skandálem, že se teď duch vůbec má stát „vynálezem Řeků" a pouhou funkcí podvědoma, řekněme sublimací libida či výsledkem překompensace pudové snahy po uplatnění v boji všech proti všem, nebo nějak podobně.

I katolická anthropologie zná sféru ducha, jež leží přede vší reflexivní bdělostí; ale ta není v animálně pudovém podvědomí, nýbrž je to onen božský životní základ, ve kterém je dítě Boží zakotveno, a který teprve umožňuje jeho celou životní činnost a bdělost. Na potenci vázaný stvořený duch zůstává vůči Bohu duchem, který je přirozeným způsobem hýbán, a teprve proto se může rozvinout jako vědoucí a volící duch, který o sobě a o Bohu ví. Cílem a úmyslem Božího dítěte není, hledat v nedospalé bdělosti reflexe své vlastní, přece vždy znovu unikající Já — jako člověk podobný stepnímu vlku od zdroje světla odvrácenému a hladově pronásledujícímu svůj prchající stín (H. Hesse u Petra Wusta v Krisis des abendländischen Menschtums) —, nýbrž jeho úmyslem a cílem je, obrátit se nad sebe sama k onomu božskému prameni světla a života, na nějž jej odkazuje jeho stín, a z něho utišit svou žízeň po životě.

Proto není bytostným postojem Božího dítěte postoj reflexivního, na své vlastní Já a na svůj čin zírajícího duchového přízraku, nýbrž postoj naivního dítěte anebo zas postoj člověka, který se po hříchu a vině v oné moudrosti, jež se pojí s láskou, stal zase zbožným, člověka, který s dítětem opět žije ve světě, v němž může říci „my", ne v zledovělém světě „Já". Boží dítě se raduje z věcí v úctě před jejich bytím; není nepřítelem světa a není nepřítelem kultury, nýbrž je člověkem přirozeným a z kultury se těšícím, poněvadž všechny věci jsou mu dosud nebo už zase věcmi kultury a ono v jejich „kultuře" (od „colo", pěstovat) zůstává v tom, co je jeho Otce.

ZROZENÍ KULTURY.

Karel Říha

Od narození až do smrti jsme připoutáni ke svému údělu. Nemůžeme od něho utéci ani jej zaměniti. Stále, i proti naší vůli, bude nás

život nutit, abychom na něm pracovali a o jeho uskutečnění bojovali. Dusil by nás tento stav, kdybychom vlekli svá břemena k prahům věčnosti slepí a hluboko skloněni k zemi, bez vědomí minulosti a budoucnosti, každý v naprosté samotě, zaklet do svého těsného světa, složeného z několika odstínů smyslového blaha a velké a ustavičné záplavy bolesti, bez možnosti rozlišení pravdy a klamu, bez možnosti dorozumění s ostatními, bez vědomí, že je vůbec možno ještě něco jiného než svět, v němž žijeme. Takový by byl náš stav, kdyby vyhaslo světlo ducha v naší duši: těžký a dusný sen. Nežijí blízko tomuto meznímu stavu lidé, kteří, zabořeni v hlínu země, vyšší stránku své bytosti v sobě dusí?

Jakmile se však v tíži hmoty, chaotické a usměrněné k sobě, projeví svobodný úkon ducha, nastává nová situace: duchovou stránkou své bytosti přesahujeme oblast svého zaklení. Uvědomujeme si spoustu možností za svým světem a některé z nich poznáváme jako závazné, jako zásady mravní. Sdělením prostřednictvím řeči se otvíráme a opět máme přístup k vědomím jiných lidí. Svůj osud a životní úkol musíme sice splniti sami, ale zároveň žijeme ve vědomí, že vedle nás pracuje, bojuje a trpí spousta bratrských duší podobně jako my a že jsme s nimi spjati neviditelnými pouty, umožňujícími přechod od jednoho k druhému a společnou práci na výstavbě duchové skutečnosti, kultury. Čím duchověji žijeme, tím více překonáváme svou samotu.

V tom je přirozená důstojnost lidství, že náš duch, ač ponořen v hmotě, přece se probouzí k uvědomení sebe a umožňuje úkony, jimiž pronikáme uzavřený kruh relativnosti, opsaný naší tělesností, a dosahujeme absolutna v poznání a lásce. Člověk nikdy, ani kdyby chtěl, nemůže klesnout na úroveň pouhého zvířete, stejně jako nemůže žíti životem ryzího ducha. Vždy v sobě ponese ono napětí a rozpor dvou stránek své přirozenosti. Nemůže-li se však zříci ducha, ani se odpoutati od těla, může něco jiného: žíti „podle těla" nebo „podle ducha", jak praví Apoštol; buď se nechat strhovati zákonitostí přirozeného průběhu, nebo usměrňovati své jednání podle absolutních norem mravnosti. Rozhodnutí mezi obojím je nám volné, ne však lhostejné: prvé je sledováno výčitkami svědomí a vnitřní rozpolceností; jedině v životě podle ducha je možno dosáhnouti stálosti a rovnováhy, ovšem za cenu neustálého boje a sebezáporu. Nemůže-li býti posledním cílem

rozvrat a chaos, jsme tedy povoláni k svobodě ducha; tato vysoko položená, vratká a neustálým úsilím udržovaná rovnováha je naším úkolem.

Takto lidská přirozenost ukazuje, že si nestačí tak, jak je dána, nýbrž vyžaduje rozvoj podle své duchovní stránky. „Člověk, opravdu a cele přirozený, to není člověk přírodní, země neobdělaná, nýbrž je to člověk ctností, lidská půda vzdělaná rozumem, je to člověk vytvářený vnitřní kulturou ctností intelektuálních a mravních." (Jacques Maritain, Náboženství a kultura, str. 11.) Teprve kultura dává tvar lidskému životu, činí jej specificky lidským; hmotné podmínky jsou látkou, jež sama o sobě nemá smyslu.

Mravnost je základem a předpokladem veškeré kultury. Úkony ducha v poznání a tvorbě, nemají-li býti zfalšovány, vyžadují hluboký a neporušený smysl mravní. Odlišují-li se od mravního jednání ve výrazu, mají kořeny v duši s ním společné a jejich transcendentální předměty, dobro, pravda a krása jsou věcně totožné. Bez čistého ethosu není pravdivého poznání filosofického, pro člověka jedinečně významného tím, že podává životní názor, což positivní věda, dosahující ovšem správných výsledků nezávisle na smyslu mravním, nedovede. Bez hlubokého cítění mravního není ani mocného projevu uměleckého. Dějiny ukazují, jak tyto tři, pravda, dobro a krása, vystupují společně ve velikých duších, i když některá složka působí utajeně a je jakoby absorbována ve vyhraněném projevu jiného druhu. Otevřeme jen evangelia: obsahují nejen doklady Kristovy vševědoucnosti a lásky, ale v parabolách a kázání horském i zjevení živé a nadzemsky čisté krásy. Tomáš Aquinský byl světec a zanechal nám nejúplnější filosofický systém všech věků. Církev, jejímž úkolem je zprostředkování spásy, shromáždila v průběhu dějin bez přímého úsilí nehynoucí poklady vědy a umění.

A naopak, pokles mravnosti je vždy doprovázen úpadkovými zjevy kulturními. Lidský rozum se vzdává úsilí o dosažení synthesy pravdy, spějící k Absolutnu, a ustrnuje na nižších stupních poznání vědeckého, usměrněného čiře k potřebám tělesného života. Technika, výtvor tohoto duchovního zaměření, slouží pouze hmotnému blahobytu. Tak pozbývá lidský duch nejen možnosti volného rozpětí, ale nad to, ač má býti regulativním principem nižších sil, upadá do jejich područí

a služebnosti. Odstrašujícím dokladem toho, kam až může zavést toto dobrovolné znehodnocení člověka, je velkolepě promyšlený válečný stroj, uvedený v chod ke zničení lidstva. — Jako v oboru poznání, objevuje se mělkost a klam i v oblasti tvorby. Umění nevyrůstá již z hlubokého pochopení podstaty skutečna, nýbrž nahrazuje je výmyslem pouze lidským, jenž nemůže býti než parodií bez pravdy a života. Neboť prvek lidský zmůže jen tehdy něco, připne-li se harmonicky k prvku božskému; sám o sobě nemá existence a spěje nutně ke svému popření. A právě vyloučením prvku božského se rodí ono umění bizarních tvarů a efemerního života, umění v podstatě nemravné, poněvadž nepravdivé.

Kultura je jedna a jednotná, jako jednotné je lidstvo a jako všeobecně sdělitelné jsou úkony ducha. Jednotlivé kulturní sféry mají jen potud svou existenci, pokud vyjadřují vtělení absolutních hodnot pravdy, dobra a krásy v individuální látce doby, místa a národa. Této jednotné kultuře, pojaté jako úkol a vždy znovu a nikdy úplně uskutečňované, je absolutně nadřazeno zjevené náboženství, křesťanství. Křesťanství je transcendentální kultuře, a proto ji má určovati. Svým nadpřirozeným světlem brání zbloudění lidského ducha a vede jej až tam, kam by ze své vlastní síly nedospěl. Pravdivá, čistá a plná kultura může býti jedině kultura křesťanská. Jestliže mravnost je nezbytným předpokladem kultury, křesťanství je její korunou a zároveň úběžníkem, zajišťujícím bezpečné rozvinutí lidského ducha k velikým a slavným cílům života pozemského i věčného. Kulturou překonáváme svou osudovou samotu na tomto světě, abychom tím bezpečněji došli plného osvobození na věčnosti, kdy se nám otevře tajemství věcí, ne již v nedokonalém zprostředkování řeči, nýbrž v oblažujícím nazírání.

BOHOSLOVECKÝ SJEZD NA VELEHRADĚ.

j. ž.

Po pětileté přestávce, způsobené druhou světovou válkou, sjeli se letos 13. až 15. srpna na posvátném Velehradě bohoslovci a kněží z celé naší osvobozené vlasti k děkovné pouti. Opravdu, měli za co děkovati ti, kteří prožívali hrůzy válečné doma, děkovali vroucně ti, kteří se vrátili

z koncentračních táborů a neméně bohoslovci-dělníci, kteří se vrátili z práce v Říši.

Touto poutí navázali bohoslovci na slavnou tradici velehradských bohosloveckých sjezdů konávaných každoročně o prázdninách od dob Stojanových. Ráz letošního sjezdu vyjadřuje přiléhavě ústřední thema: Děkujeme Pánu Bohu za záchranu z hrůz válečných a slibujeme horlivou a systematickou práci pro blaho našeho lidu a národa a pro sjednocení všech národů slovanských ve víře. — A sjezdoví řečníci — všichni bez výjimky — dodali sjezdu jak lesku vnějšího, tak hlavně bohaté náplně duchovní pro praktickou pastoraci u nás i pro práci unijní se zaměřením: Tváří k Východu. Na východ přes naše slovenské a ukrajinské bratry až do širé Rusi, která čeká, aby Pán poslal dělníky na vinici svou.

Účastníci se sešli v pondělí odpoledne (13. srpna) u Cyrilky a v majestátním průvodu za zpěvu písně: „Ejhle, svatý Velehrad už září" se ubírali do basiliky. Tam je uvítal srdečným proslovem P. Kubíček S. J. a Msgre Dr Cinek podával líbat ostatky pravé, žehnající ruky sv. Cyrila a udělil svátostné požehnání. Večer se shromáždili všichni ke slavnostní akademii ve Slovanské dvoraně, vkusně vyzdobené vlajkami státními a papežskými. Přivítal je předseda Stojanovy literární jednoty bohoslovců olomouckých bohoslovec Železník a předal vedení akademie dlouholetému výkonnému předsedovi velehradských sjezdů Msgre Dr Cinkovi. Přivítán mohutným potleskem ujal se Dr Cinek vedení a navrhl do čestného předsednictva všechny dpp. sjezdové řečníky a rektora jesuitské koleje velehradské P. Jana Svobodu S. J. Velmi vřele a srdečně byli přijati bratři ze Slovenska, kteří přes tíživé poměry politické i dopravní na sjezd přijeli v hojném počtu. Promluvili za ně a vyřizovali pozdravy a požehnání svých představených a spolubratří P. Čižík, prefekt semináře z Bratislavy, P. Bindač S. V. D., misionář z Nitry, jako zástupce J. E. ndp. arcibiskupa Kmeťka, a prof. P. Ján Murín z Prešova za řeckokatolíky. Po projevech se ujal slova Msgre Fr. Jemelka, prelát z Olomouce, a vylíčil účast slovanských bohoslovců na duchovním zaměření k východu v posledních 60 letech. Program zpestřili bohoslovci olomoučtí zapěním několika sborů. — Jen neradi odcházeli účastníci z dvorany, kde vše sálalo nadšením pro svaté ideály našich svatých bratří slo-

vanských Cyrila a Metoda a pro pokračování v jejich apoštolském díle. Večerní Stojanovská modlitba se zpytováním svědomí v basilice ukončila první den velehradského sněmování. — Ale v úterý časně zrána ožívají chodby starého velehradského kláštera i exercičního domu Stojanova. V 6 hodin začíná další program ranní modlitbou a mší sv. se společným sv. přijímáním. (Celebroval Msgre Fr. Jemelka.)

Po snídani zahájil Dr Cinek hlavní sjezdové jednání opět ve Slovanském sále. P. Koláček S. J., dlouholetý rektor velehradský, podal nástin dosavadních bohosloveckých sjezdů na Velehradě a zpestřil program osobními vzpomínkami na své pětileté „exercicie" v koncentračním táboře v Dachau. Po něm nastupuje jeho spoluvězeň Msgre Dr Josef Beran, rektor semináře z Prahy, a promlouvá nádhernou přednášku: „Unionismus v rámci soudobé slovanské vzájemnosti" a podává praktické směrnice pro navázání na unionistickou práci předválečnou.

Prof. Dominik Pecka, redaktor Jitra, promluvil svým typickým způsobem o situaci kněze v dnešní době, o jeho práci duchovně-sebevýchovné i vnější činnosti v bouřných a překotných dobách poválečných. Tento půlden byl opravdu nabit krásnými myšlenkami a praktickými radami a pokyny dlouholetých vychovatelů dorostu kněžského.

P. Rud. Schikora CSSR z Frýdku promluvil o nutnosti a prospěšnosti dobrého tisku — apoštolského pomocníka — pro činnost kněžskou. P. Dr Kadlec z Českých Budějovic tlumočil přednášku Msgra K. Rebana, rektora českobudějovického semináře, na thema: „Maria — Záchrana i obnova."

Odpolední pracovní konference bohoslovců se zabývala situací misijní u nás, na Slovensku a také v cizích zemích. Mladý a nadšený slovenský misionář P. Ernest Bindač S. V. D. plamennými slovy rozehříval mladá srdce bohoslovecká pro činnost apoštolskou po příkladu našich sv. věrozvěstů.

Společný sv. růženec (původně proponovaný v Královské kapli u hrobu arcibiskupa Stojana) bylo nutno se pomodlit v basilice, protože by kaple nepojala ani polovinu účastníků. Taková účast kněžského dorostu — světského i řádového — nebyla dosud na Velehradě zaznamenána.

Na večerní besedě promluvili zástupci všech seminářů čsl. a několik hostí (P. Dr Ad. Pelikán S. J., P. Strnad, ruská konvertitka) a pěvecký sbor bohoslovců brněnských zapěl několik sborů.

Ve středu ráno celebroval zástupce J. E. ndp. biskupa Gojdiče prof. Ján Murín, odchovanec olomouckého semináře, mši sv. východního obřadu, při níž ministrovali a zpívali liturgické texty bohoslovci olomoučtí a pražští.

Po mši sv. se počali účastníci sjezdu rozjíždět do svých domovů, aby nesli do všech koutů naší vlasti zvěst: Československý dorost kněžský se sešel na Velehradě u hrobu sv. Metoděje a tatíčka Stojana a hlásí se nadšeně k jejich odkazu pro blaho našeho lidu a národa a pro sjednocení všech národů slovanských ve víře.

NA OKRAJ PRVNÍHO ČÍSLA.

(Redakční poznámka)

Po prvé zas ve svobodné vlasti posíláme vám, milí bratři, náš časopis. Po šestiletém oddělení od bratrů Slováků a po čtyřletém umlčení naší revue je nám konečně umožněno znovu k vám promluvit. Ovšem tento pojem je jen velmi relativní. Nemluvíme tu snad jenom my, Brněnští, ale budete tu mluvit k sobě vy všichni, protože revue Museum má nám být především prostředkem vzájemného sblížení a poznání. Náš úkol je jenom nepatrný na tom celém díle společného úsilí. Co vlastně tvoří časopis, to bude prací vaší. Na vás tedy je především, jak tento časopis bude vypadat, jak se vám bude líbit či nelíbit. Je to časopis nás bohoslovců. A my, kteří jej v Brně řídíme, budeme vám vděčni za každou upřímnou radu, za každý dobrý příspěvek, za každé slovo a čin. Nestačí jen pasivně se dívat a zpovzdáli kritisovat. Je třeba přiložit ruku k dílu. Věříme, že všichni bratři se chopí této práce a tam, kde bychom se dopustili chyb, ukáží nám naše omyly přímou a otevřenou kritikou.

Na sjezdu na Velehradě se mnoho o těchto věcech mluvilo. Dnes vám tedy dáváme do rukou první číslo s tím, abyste je nejen přečetli, nýbrž abyste sami vzali pero a zúčastnili se práce. Museum bude takové, jaké si je bohoslovci udělají. Nezáleží na jeho jméně

(nezapomínejme, že museum ve svém původním významu znamená stánek Mus; pro nás značí studovnu), ani na tom, kde vychází, ale záleží na jeho duchu a duchovní hodnotě.

Profesor Pecka v jednom svém dopise naší redakci píše: „Co se týče názvu Musea jsou důvody pro i proti. Pro je mocný důvod tradice dlouhých desítiletí a to něco váží. Pokud se bralo a četlo za hranicemi, pokud se to vede v knihovnách, je vážný důvod, aby se setrvalo při starém. Ostatně na názvu tolik nezáleží, to je více méně mrtvá litera, duch může být mladý, i když název zní běžnému uchu starožitnicky . . ." A o to my se chceme právě snažit, aby Museum odpovídalo našim zájmům, především vzhledem k našemu budoucímu poslání, k němuž má nám býti dobrou přípravou. Krásně to vystihl Msgre K. Reban ve svém úvodníku o dvojím potřebném, z nichž to jedno je theologické tvoření a to druhé je theologická kritika. S pomocí Boží se tedy dáváme do práce.

ZE SEMINÁŘŮ.

Takřka ve všech seminářích v Čechách a na Moravě probíhá měsíc říjen ve znamení oprav a příprav na nový školní rok. Bohoslovci v Praze (asi 95) a v Olomouci (asi 149) ještě nenastoupili. V Brně (asi 146) zahájila vyučování první směna. Bohoslovci v Hradci Králové nastoupili 7. října. Také v Českých Budějovicích zahájili již vyučování. Je nutno nejdříve vykonat nutné opravy a zařídit to nejnutnější. Přehlednou statistiku ze seminářů uveřejníme ve druhém čísle Musea.

Na Slovensku už ovšem ve všech seminářích zahájili školní rok. Dle zaslaných statistik studuje na slovenských seminářích 174 bohoslovců (Ban. Bystrica 18, Bratislava 65, Košice 34, Nitra 33, Spiš. Kapitula 34, Prešov 26). Dostáváme radostné zprávy ze všech míst. Spolupráce a pochopení slovenských bohoslovců pro naši revui jsou opravdu příkladné. Církevno-literárny spolok bohoslovcov Bernolák v Nitře vstupuje do nového roku s heslem Veritate illustrari et veritate inflamari. Literárna jednota kat. bohoslovcov v Spišské Kapitule, Spolok sv. Pavla apoštola, se stejnou živostí vyslovuje naději, že viribus unitis se nám nyní podaří lépe uskutečňovat to věčné, co v nás a námi hýbe. 14. října t. r. oslavila jubilejní akademií 25. výročí svého trvání. Stejně jako bohoslovci nitranští doporučují též bohoslovci ze Spiš. Kapituly a z Košic trenčínskou revui duchov. života Smer, vydávanou dominikány (asi jako naše Hlubina). Doporučují též revui Nová práca, vycházející v Trnavě ve spolku sv. Vojtěcha. Z novin připomínají Katolícke noviny, vycházející v Bratislavě. V Nitře následkem válečných událostí přišli bohoslovci o hudební archiv a obracejí se s prosbou

na šťastnější semináře, aby jim dle možnosti pomohli archiv zřídit znovu. V Košicích dokončili 6. října exercicie.

r.

NOVÉ KNIHY.

Dr Mil. Skácel - Dr Jan Skácel: *Základy vědecké filosofie.* Vydalo Cyrilometodějské knihkupectví Gust. Francla v Praze, na jaře 1945. Brož. 100 K.

Inteligence dnes dívá se na filosofii nedůvěřivě, poněvadž nezná její cenu a nemusíme se tomu diviti; vždyť filosofie mnohých význačných moderních myslitelů „nevyhovuje dnes základním požadavkům vědecké metody, totiž požadavku jednoty předmětu". Dnešní svět žádá originalitu i tam, kde je „při nejmenším podezřelá". Neznalost filosofických klasiků jistě nedává moderním filosofům dobrou legitimaci. „Vědcové nebojují proti sobě důkazy, nesnaží se dosíci objektivní pravdy, ale vyčítají si navzájem knihy, které prý druhý nečetl. Za punc vědeckosti se dnes namnoze považuje dlouhý seznam použité literatury a vědeckých publikací..." Doba naše je charakterisována útěkem před pravdou a „lidem lichotí, mohou-li se otevřeně prohlašovat za heretiky." Prožíváme filosofickou krisi. „Lidstvo, pyšné na svou technickou civilisaci, avšak se zakrnělým smyslem metafysickým, smyslem pro moudrost, podobá se zchrátralému světáku, který se utěšuje pyšným poukazováním na své elegantní boty." Napětí mezi vědou přírodní a filosofickou dnes mizí. Dnes je již lépe chápán poměr vědecké filosofie a zkušenosti, stejně jako poměr poznání filosofického a vědeckého. Filosofie buduje nejen na bezpečné zkušenosti vědecké, ale též na stejně bezpečné zkušenosti předvědecké.

Těchto několik myšlenek z úvodu knihy dává nám možnost pochopit snahu autorů, jejichž úmyslem je „podati souvisle celý systém vědecké filosofie pokud možno krátce a jasně." Otevřeně se hlásí k Aristotelovi a Tomáši Aquinskému, předním a vrcholným myslitelům vědecké filosofie skutečna.

Rozdělení základů je dáno rozdělením všeho poznatelného jsoucna na jsoucna věcná mimo naše já (metafysika), jsoucna myšlená, t. j. naše pojmy, soudy a úsudky (logika) a jsoucna smíšená, jež nejsou ani pomyslná ani věcná, totiž úkony lidského chtění (etika). Jiná jsoucna (sociální, politická, hospodářská, právní, básnická, umělecká...) vždy se dají do některé z těchto skupin zařadit.

Dle zvyku scholastických myslitelů zahajují autoři Základy formální logikou, vědomi toho, že správnost logická je zárukou pravdivosti filosofické. Jednotlivé části dialektiky (prostý postřeh, soud, úsudek a vědosloví) jsou zpracovány přehledně a přístupně. Latinská terminologie, uvedená v závorkách, a latinský překlad definicí stejně jako v jiných částech působí poněkud rušivě; tento nedostatek je však vzhledem k neustálenosti naší terminologie filosofické nevyhnutelný a praktický význam zcela vyvažuje jeho použití. Stejně můžeme hodnotit zpracování kritiky, v níž nejvíce zaráží přenesení historického pozadí do kritických dějin filosofie, připojených ve zvláštní části knihy. Tím více však vyniká jasnost a přehlednost celé soustavy.

Vnitřní skloubení jednotlivých částí patří k přednostem Základů. Nutnost

metafysiky je čtenáři zřejmou již po studiu logiky a kritiky a přehledná průprava k metafysice, vyplývající z rozdělení vědy (přírodní, matematická a metafysická), stejně jako vnitřní spojení jednotlivých částí metafysiky (ontologie, kosmologie, psychologie a theodicea) přivádí nás k jasnému chápání prvního jsoucna, totiž k nehmotné skutečné podstatě, jež je předmětem metafysiky. Ontologii možno označit za nejlepší část Základů. Stejně kosmologie, ač stručná, dovede vybrat a zdůraznit to nejdůležitější. Metafysika o duševnu (psychologie) uzavírá část o jsoucnech přírodních, v nichž je obsažena všeobecná síla, oživující a usměrňující tato jsoucna k jejich cíli — t. zv. příroda. Zákony její volají po příčině. Příroda nerostná, živočišná a rozumová jsou jsoucna podmíněná. Tím Základy navazují na theodiceu (přirozenou theologii), která je postulátem logiky a základem etiky. Z poznání jsoucen věcných docházíme k poznání první příčiny — Boha; důsledkem tohoto poznání jsou úkony náboženské.

Třetí díl Základů (přirozená mravouka či etika) dodává knize rázu praktického. Všeobecná mravní filosofie, stejně jako druhý oddíl o právu přirozeném, má pro dnešní svět zvláštní význam a jistě může i moderní člověk bez jakéhokoliv „pohoršení" v této části najít pevnou orientaci života mravního i právního.

Poslední díl Základů (dějiny filosofie) jsou velmi zajímavé v obou svých částech. V popisných dějinách vyniká originalitou přehled jednotlivých škol a zvlášť poučné je sledovat studii o vzniku a vývoji filosofie nevědecké.

Přehlednost a jasnost, která patří k největším přednostem Základů je zvláště vítaná v kritických dějinách, kde na podkladě historickém si čtenář znovu uvědomí hlavní rysy křesťanské filosofie. Praktické zaostření najdeme i v tomto díle, neboť kromě vlastních filosofických problémů (problém poznání, problémy ontologické, kosmologické a psychologické, problémy přirozené theologie) jsou připojeny problémy etické.

Pohlédneme-li po těchto úvahách na význam nového filosofického přínosu do naší vědecké literatury, nemůžeme než jej uvítat, poněvadž podobných přehledných prací potřebujeme zvláště dnes, aby vyvážily monografie starší a připravily cestu dalším úspěšným pracím. -k-

Vyšehrad, list pro křesťanskou kulturu, ročník 1., vydává týdně KLK za redakce Aloyse Skoumala. Cena čísla 5 K. — Vítáme radostně novou revui, která v zorném úhlu vysloveně křesťanském chce české inteligenci předkládat svědomité informace a tvořivé hodnoty všech českých a světových kulturních proudů. Slovo kultura je tu vzato v nejširším smyslu a vztahuje se — jak sám programový článek listu praví — nejen na oblast umění, nýbrž i na oblast náboženství, filosofie, věd duchovních i přírodních. První čísla se představila opravdu vysoce hodnotným obsahem. Aktuálnímu významu ideje cyrilometodějské, jakožto myšlenky sjednocující náš katolický národ s křesťanským východem slovanským, je věnován článek významného pracovníka unionistického, děkana CM fakulty theologické v Olomouci ThDr F. Cinka. Krásná mluva Čepova pře-

kladu tlumočí nám lapidární myšlenky soudobého vynikajícího spisovatele francouzského, Georga Bernanose, o pravé lidské svobodě. Jinde naslouchá-me tichému, melodickému hlasu Čepa-vypravěče v ukázce z jeho nové knihy. Souvislostí a vnitřní spojitostí našich kulturních tradic s křesťanskou vzdělaností evropskou se zabývá článek Marie Voříškové „Být Evropanem". Myšlenku křesťanského evropanství kulturního, jež zavazuje každého jednotlivce, zdůrazňuje podobně v úvodním článku 2. čísla francouzský myslitel u nás dobře známý, Daniel Rops. Dále literární a umělecké profily J. Hory, K. Dvořáčka, V. Preissiga, hodnotné básně a kritické referáty knižní, hudební, výtvarně umělecké i divadelní, počínají slibně uskutečňovati všestranný kulturní program nového listu. Líbí se nám především jeho křesťanský universalismus, svobodné a jasné slovo (sit ita semper!) a program národně sjednocující a upevňující. Kéž pomůže tato revue vytvořit opravdu „život plnější a důstojnější, život hodný člověka svobodného, stvořeného k obrazu Božímu". johr

Z REDAKCE.

Chystáme sborník Velehrad z letošního bohosloveckého sjezdu.

K vánočním svátkům chystáme pro čtenáře MUSEA studii Dr Josefa Kubalíka: České sektářství. Kniha vyjde nákladem MUSEA pravděpodobně ještě před vánocemi.

Do příštího čísla odkládáme celou řadu příspěvků, které přišly opožděně.

KATOLICKÝ LITERÁRNÍ KLUB

ukončí VII. ročník půvabnou románovou kronikou slezské vesnice:
Ludmila Hořká: Řeka

Pro VIII. ročník KLK jsou připraveny tyto práce:
František Bíbus:
Jde za námi věrolomník
Sigrid Undsetová:
Madame Dorthea
François Mauriac: Cesty k moři
Marie Geversová: Paní Orfa
Zdeněk Kalista:
Cesty ve znamení kříže

Přihlášky nových členů KLK pro VIII. ročník se již opět přijímají
Členský podíl 6 svazků ročně za předplatné 250 Kčs

KATOLICKÝ LITERÁRNÍ KLUB
Praha II, Karlovo náměstí č. 5

Síň Umění
pracuje usilovně na obrodě krásného umění náboženského

Síň Umění
je dobře vybavena nejrůznějšími předměty v ušlechtilém, uměleckém provedení a v rozličných cenách

Síň Umění
byla zřízena pro milovníky krásných děl, tudíž i pro vás

Nezapomeňte se příležitostně stavět u nás k nezávazné a bezplatné prohlídce. — Srdečně Vás zve:

Síň Umění
Praha II, Karlovo náměstí č. 6 (pasáž)

Úplné dílo
V. Beneše Třebízského

v novém kritickém vydání pořádá Dr. Miloslav Novotný, grafická úprava – prof. Sv. Klíra, ilustrační doprovod a obálky Mikuláše Alše

Jako první svazek beletristických spisů vyjde
KRÁLOVNA DAGMAR

Mimo spisy vydáme v krásné grafické úpravě modlitební knihu
POMNĚNKY
Přihlášky u všech knihkupců

V odborném knihkupectví „U sv. Jindřicha"

Bohuslav Rupp

v samém centru Prahy v Jindřišské ulici číslo 23, telefon č. 311-87

obdržíte z literatury, zvláště katolické, české i cizojazyčné vše, co potřebujete a hledáte. - Obrátíte-li se na nás, posloužíme Vám v každém případě přesně a spolehlivě

Seznamy a informace zdarma
Příručky pro bohoslovecké studium
Školní knihy - Náboženské učebnice
Zařizujeme knihovny
Zásilky poštou do všech míst obratem vyřizujeme
Generální zastoupení a sklady cizozemských a nakladatelských domů, jako:

Mario E. Marietti, Torino - Desclée, de Breuwer et Cie, Paris-Bruges - Desclée et Cie, Tournai - Libreria Vaticana, Citta del Vaticano - Pontificio Instituto Biblico, Roma - Fr. Pustet, Regensburg - Herder, Freiburg im Breisgau - F. Schöningh, Paderborn - F. Rauch, Innsbruck - Kössel & Pustet, München atd.

MUSEUM

REVUE SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ 2

73. ROČNÍK - BRNO - PROSINEC - 1945

OBSAH:

Lužický Otčenáš.

Dr Josef Myslivec: Unum desiderium.

L. Baláži: K Východu. (Nitra.)

Michal Malý: Mučeník únie. (Prešov.)

Mečislav Razik: Bohoslovci ve studentském hnutí.

Dr J. O. Martinovský: Výchovná cena junáctví.

Stanislav Krátký: Červánky synthese. (Brno.)

I. M. Z.: Myšlenky o sjednocení. (Prešov.)

Pozdrav francouzských bohoslovců.

s. s.: Ze studentského sjezdu. (Brno.)

Václav Medek: Expugnare haereticos. (Olomouc.)

S. Schützner: Nebe na zemi. (Praha.)

Ze seminářů.

K novým knihám.

Poznámky.

Československí bohoslovci 1945—1946.

MUSEUM, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., číslo 2. Rediguje Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vede Alois Krchňák. Za redakci odpovídá Msgre Dr Karel Skoupý. Vydává Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně. Tiskne Typos, Brno. Redakce a administrace Brno, Petrov 8. Vychází pětkrát do roka. Předplatné na celý ročník 40 Kčs, pro bohoslovce 30 Kčs. Účet poštovní spořitelny č. 102.407. 2. číslo vyšlo 20. prosince 1945.

LUŽICKÝ OTČENÁŠ.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach;
swjatosćene budź twoje mjeno;
přińdź k nam twoje kralewstwo;
twoja wola so stań, kaž na njebju,
tak też na zemi.
Naš všědny khlěb daj nam dźens;
a wodaj nam naše winy, kaž też my wodawamy
našim winikam;
a njevjedź nas do spytowanja, ale wumóž nas
wod złoho. Amen.

Strowa sy Marija, hnady połna,
Knjez je z tobu!
Žohnowana sy mjez žónskimi
a žohnowany je płód twojoho žiwota; Jězus.
Swjata Marija, Maćeŕ Boža,
proš za nas hrěšnikow nětk
a w hodźinje našeje smjerće. Amen.

UNUM DESIDERIUM.

Dr Josef Myslivec

Unionismus je v českém náboženském životě zjevem tak tradičním, že by bylo málem možno vylíčiti jeho dějiny, které by počínaly slavným jubileem cyrilometodějským r. 1863, procházely by periodou sušilovskou, pak stojanovským obdobím předválečných velehradských sjezdů a činností Apoštolátu a končily by obdobím vnitřního rozvoje těchto sjezdů po válce. Ale při vší jeho proměnlivosti má tento náš unionismus několik charakteristických vlastností, odlišujících jej od obdobných snah v ostatním katolickém světě. Je to především jeho charakter popularisační. Snad to, že jeho kořeny tkví v Moravě a že u jeho kolébky stáli živí a citoví Moravané, vedlo k tomu, že byl český unionismus podložen silnou složkou citovou, jež mimoděk vedla k oné popularisaci a odlišila jej tak od unionismu francouzského a německého, který měl a má dosud základ téměř výlučně intelektuální, projevující se systematickou, vědeckou prací v otázkách bohosloveckých a vedoucí k objektivnímu poznání duchovní kultury východokřesťanské vůbec. Co proti vědeckým pracím německých, francouzských ale i italských a anglických badatelů v oblasti poznání křesťanského Východu můžeme postaviti, je příliš málo, než aby to ospravedlnilo naše podvědomé, ale někdy i nahlas projevené přesvědčení, že jsme k unionistické činnosti povoláni především. Práce Dvorníkovy, Spáčilovy a Vašicovy, i když došly mezinárodního uznání nebo dokonce byly — míním Dvorníkovy práce k cyrilometodějské otázce — vědeckou sensací, nemohou ospravedlniti příliš pasivní postoj našich bohoslovců k důkladnému studiu východního křesťanství. Valná většina naší literatury v tomto oboru nese na sobě právě pečeť našeho unionistického popularismu i s jeho apologetickým zahrocením. K tomu, aby někdo z nás zaujal důstojné místo v mezinárodním vědeckém bádání, nestačí ovšem přečísti si několik knížek a považovati jejich znalost za dostatečné veslo k plavbě po moři problémů, které pro poznání křesťanského Východu je třeba rozřešiti. Je to práce těžká, vyžadující důkladné přípravy a sebekázně, jako vůbec každá práce vědecká, ale jediná práce, přinášející opravdu

hodnotné plody. Příklad věc osvětlí: Řecký hesychasmus[1]) je dosud tak málo probádanou oblastí, že jsem se ani nepodivil, když jsem našel v nedávno vydané knize pravoslavného Srba, laika, dějepisce umění (což však nemůže býti omluvou), výrok, kladoucí hesychasmus po bok bogomilství[2]) a označující jej za sektu. Ani pravoslavní bohoslovci z vlastního Řecka, kteří vyvíjejí v posledních letech obdivuhodnou vědeckou činnost, nevěnovali této otázce dosud mnoho pozornosti a vycházeli ve svých úvahách spíše z tradice než z vědecké kritiky. A byli to právě katoličtí badatelé (assumptionista Jugie a jesuita Hausherr), kteří přistoupili k zkoumání podstaty palamismu[1]) a jeho základů. Teprve tyto práce vyvolaly fundamentální práci mnicha Basila (Krivošejina) z ruského kláštera sv. Panteleimona na Athosu (dnes přeložena würzburgskými augustiniány do němčiny), která nám vylíčila gnoseologické a bohoslovecké názory Řehoře Palamy ve zcela jiném světle, než jak jsme na ně dosud nazírali. To jen jako příklad, jak vypadá dnes vědecká práce v této oblasti, zbavená plané spekulace a laciného apologetství, práce, přinášející jen a jen fakta cenná již tím, že jsou výsledkem poctivého studia a že na nich možno budovati dále. A takových oblastí dosud neprobádaných a přímo opuštěných je mnoho a čekají jen na ochotné a hlavně oddané pracovníky. Snad je můj názor příliš skreslen stanoviskem specialisty v dějepisu umění východokřesťanského, který je při své práci nucen často nahlížeti za ohradu sousedních oborů, aby v nich hledal pomoc; ale s touto výhradou odvažuji si prohlásiti za jednu z úplně zanedbaných oblastí dějiny byzantské liturgie. Pro nejstarší dějiny liturgie vůbec vykonali mnoho Holl, Lietzmann a Baumstark — hlavně poslední z nich — a pro dějiny mimořeckých liturgií opět Baumstark a v posledních letech profesoři papežského orientálního ústavu v Římě, ale dějiny byzant-

---

[1]) Hesychasmus (quietismus) — řečtí asketové, pseudomystici, kteří patřili v svatém klidu modlitby (ὁμφαλόψυχοι) na nestvořené světlo a prožívali tak Boha bezprostředně. Přirozené poznání Boha zamítali. V 14. stol. zváni palamity dle svého představitele Řehoře Palamy.

[2]) Bogomilové — sekta bludařů rázu manichejského v Bulharsku (poč. v 7. stol.). Jen v nich přebývá Duch sv., v ostatních jsou démoni. Odmítali oběť mše sv. a z P. sv. uznávali toliko žaltář, 16 proroků a N. Z. celý. V 17. stol. získáni opět do lůna Církve.

ských obřadů v jejich dalším vývoji, zejména v slovanských oblastech, zůstávají vůbec neprobádány, tisíce liturgických textů v rukopisech čekají na své vydání a zhodnocení. Nevěřil jsem na př. nedávno svému zjištění, že se dosud nenašel nikdo, kdo by doplnil velkolepé Braunovo dílo o dějinách liturgického oděvu pro oblast východní, neboť to, co Braun snesl v tomto díle o věcech východních, není ani zdaleka úplné a Braun to také na několika místech uznává. A co říci o bádání v oboru pozdější řecké hymnografie, kde po dlouhou dobu vykonával vliv Ehrhardův jistý projev nesympatie k dílům sv. Jana z Damašku, Josefa Hymnografa, Kosmy Maiumského a ostatních menších hymnografů, které ve srovnání s obdivovaným Romanem příliš podceňoval. Snad pod vlivem tohoto názoru se západní badatelé těmito díly velmi málo obírali a teprve práce býv. metropolity Sofronia Eustratiady vyplnily, byť ne vždy ideálně, leckterou mezeru, ale přesto je zde ještě téměř neomezené pole působnosti. A jsou oblasti, kde se vědecké bádání téměř nikdy nedobere dna. Tak na př. hagiografie; kdo blíže poznal díla bollandistů Peeterse a Delehay, nebo takovou monografii Krumbacherovu o sv. Jiří nebo Anrichovu o sv. Mikuláši, bude přesvědčen, že zde už nelze vykonati nic a zatím kritická práce je zde teprve v počátcích. Mimochodem řečeno, i jen povrchní nahlédnutí do těchto hagiografických prací je pro začátečníka velmi poučné, poněvadž povaha práce nepřipouští, aby něco z vědecké přípravy — t. zv. černé práce — zůstalo utajeno pod konečnou formou práce. A takové zamrazení nad subtilitou této práce je pro začátečníka jen prospěšné. Ovšem, že taková práce není snadná a nelze k ní přistoupiti bez náležité průpravy. Ale její cena je nesmírná. Nadšení a cit vůbec vyvane, ale ovoce vědecké práce, i když je to jen zrnéčko písku v maltě budovy, kterou stavíme, je hodnota trvalá.

Napsal jsem těchto několik řádků ne proto, abych vás odstrašil, ale abych vás přivábil k této tvrdé, ale pro věc Boží nesmírně záslužné práci, k práci, která otvírá pohled do hlubin pokladů duchovního života křesťanského východu. Snad je to jen můj subjektivní názor, ale názor, o jehož správnosti jsem plně přesvědčen, že to je pravá unionistická práce v duchu příkazů našich velkých unionistických papežů.

K VÝCHODU

Ľ. Baláži

Prežili sme časy najťažších úzkostí a utrpení. Boli sme svedkami horúcich varov, z ktorých ako destilát vytekaly udalosti presahujúce svojím obsahom dejiny iných desať, ba i storočí. Zdalo sa, že politické a mocensko-vojenské víchrice smetú našu kresťanskú kultúru Európy. Ba našli sa i takí, ktorí pokladali toto obdobie za živé uskutočňovanie slov Spasiteľových: „Povstane národ proti národu, kráľovstvo proti kráľovstvu a budú miestami morové rany, hlad a zemetrasenie" (Mt. 24, 7).

No vďaka Bohu, vydýchli sme si, keď prestaly krúžiť sivočierne vtáky, keď namiesto požehnaného dážďa prestal padať žeravý kov, ktorý nemilosrdne srovnával ľudským úsilím vytvorené diela, a polieval ich krvou pôvodcu.

Nesmieme zabúdať, že toto všetko nedialo sa len dôsledkom síl politických a mocenských, ale že tu pôsobily sily duchovné, ktoré ako duša dejín ostávajú, aby hýbaly dejiny budúce, napĺňajúc ich ďalšími udalosťami. Tak začíname byť znovu svedkami zápolenia nielen politických síl, ale prichádzame aj k rozhodujúcim métam pre zmeranie náboženských foriem. Áno, duchovné a zvlášť náboženské sily pôsobia omnoho trvalejšie, ba tieto rozpriestierajú svoje pôsobenie na stá- a tisícročia a spravujú náboženskomravný život národov. Nad všetkými týmito stojí zjavenie Kristovo, ktoré nielen chce rozprestrieť svoje pôsobenie na tisícročia, ale chce zaistiť svoje jestvovanie až do konca sveta a pri tom chce celé ľudstvo pozdvihnúť na blažené brehy Kristovho evanjelia.

„Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta" (Mt. 28, 20). Plne sme si vedomí tejto skutočnosti, sme presvedčení, že kresťanstvo stojí pred novým obrodením a s veľkými šancami ide v ústrety tomuto veľkému gigantickému boju. Nám v tejto hodine ide o duše, duše sužované a skonávajúce, z ktorých mnohé nachádzajú sa v nebezpečenstve, že budú naveky zatratené, o duše, ktoré sedia ešte v tôni smrti. Na tieto plne platia tvrdé slová muža z ocele — Origena: „Nemo se ipsum decipiat, extra hanc domum, id est extra ecclesiam, nemo salvatur."

Ďalej ide nám o duše, čo volajú po Otcovi, ale pritom opustily matku, matku Cirkev. Sú to naši bratia Rusi. Sú mimo cirkvi, preto i na nich padajú slová sv. Cypriána: „Habere non potest Deum Patrem, qui ecclesiam nom habet matrem." S ľútosťou teda hľadíme k východu, no zato s tým väčšou vierou, nádejou a láskou horíme k týmto svojím bratom, keď náš Majster takto sa modlí k Otcovi: „Pater, sanctifica eos in veritate..., ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro iis autem rogo tantum, sed pro iis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint" (Ján 17, 17—21). Hľa, tu je podklad nášho záujmu o Východ, keď eminentne nové ideológie chcú odstrániť Boha z Jeho trónu a tým znemožniť cirkev i u našich najbližších. Nové prúdy musia počítať s ideológiou náboženskou, pretože náboženské veci vždy patrily do najintímnejšej svätyne ľudí. A teraz po zlej aprobácii bludných izmov ľudstvo musí sa dostať na spoločného menovateľa, ktorým je Kristus. My, ktorí máme Prozreteľnosťou zvlášť vyhradenú misiu, musíme správne pochopit toto preporodzovanie a do tohoto pochopenia zahrnúť myšlienku, že nadišiel čas, aby sa konečne vyriešily rozpory medzi kresťanskými cirkvami, a to zvlášť odštiepeným Východom.

Mnohí už pochybujú o aktualite unionizmu. Mienia — viac pracovať na pôde vlastného národa, pretože prílišná unionistická horlivosť zdá sa byť bezúčelnou, porovnajúc jej viditeľné výsledky s energiou a námahou. Takýto dôvod nezdá sa byť dostatočným. Áno, sme si vedomí slov sv. Pavla: „Čiňte každému dobre, najmä ale domácim viery" (Gal. 6, 10), a preto ak chceme zachovať poradie lásky k blížnym, ktoré i misijný unionistický apoštolát zachováva, radno si odpovedať na otázku: „Či títo nie sú našimi domácimi viery, našimi údmi, hoci bohužiaľ už len odumretými?"

Problém sjednotenia je jedným z najdôležitejších problémov. Mnohé otázky a úsilia, áno i politické, budú vždy potierané neúspechom, dokiaľ Východ a Západ sú odlúčení. Napr. biskup d' Herbigny zdôrazňuje, že sjednotenie umožní kresťanskej európskej kultúre nielen obrániť sa proti duchovnému vplyvu Ázie, ale aj rozšíriť sa na Východ.

Neoduševňujeme sa len sami nateraz týmto vznešeným cieľom? Nie. Ba naopak, sme oduševňovaní svojími arcipastiermi. Takto ho-

vorí J. E. Najd. p. arcibiskup Dr Karol Kmeťko: „Je pre nás všetkých najvýš potrebné a významné poznať cieľ tohoto boja a zapojiť sa do neho podľa vôle Božej v tom presvedčení, že pre Boha nič milšieho, pre svojích najbiednejších nič potrebnejšieho a pre seba i pre svoj národ nič osožnejšieho nemôžeme konať, ako keď k tomuto víťazstvu Krista Kráľa dopomôžeme, či už ako misionári, či ako pomocníci svojimi skutkami, pretože je nemysliteľná pevná viera v pravosť svojho náboženského vyznania, aby sa zároveň necítila priam vášnivá túžba po osvietení iných ľudí svetlom pravej viery."

Z nedávno vydanej objemnej encykliky O tajomnom tele Kristovom, slávne panujúcim pápežom Piom XII., vyznieva tiež táto misijná povinnosť: „Treba sa modliť aj za tých, ktorých nešťastný rozkol vo viere oddelil od jednoty s nami. Modlime sa teda všetci často modlitbu nášho Spasiteľa: ‚Aby všetci jedno boli'."

V mene samého Ježiša Krista, túžiaceho po tom, aby bol jeden ovčinec a jeden pastier, v mene naších pastierov, v mene svojich povinností ku svojim bratom na Východe, konečne z povinnosti voči vlastnej duši a svojmu svedomiu je každý katolík, tým viac bohoslovec, budúci to pozývač ku kráľovskej hostine, povinný pracovať za svätú úniu. Teda nie sú naše snahy a dielo snahami púheho slovanského nationalizmu, ale dielo kresťansko-katolícke, skutočne katolícko-internacionálne, práve tak, ako i sv. Cyril a Metod neboli priaznivcami prázdneho, jalového nationalizmu, ale boli pravými apoštolmi Kristovými. Omnibus omnia facti, ut omnes Christo lucrarentur, ako krásne to povedal Pius XI.

Konečne ako najbližšia príprava na našu prácu je plnenie prosby Panny Márie Fatimskej: „Zasvätiť celý svet jej nepoškvrnenému Srdcu, odbavovať vynahradzujúce sv. prijímania a prvé soboty v mesiaci. Ak túto žiadosť splníme, Rusko sa obráti. Či potrebujeme ešte väčšiu autoritu? Je treba len žiť v pevnej viere v možnosť týchto ideálnych cieľov a očakávať rozochvelým napätím Pána a potom na prímluvu Nepoškvrneného Srdca Panny Márie učiní nami žiadaný zázrak svojej lásky. „Neustaneme v modlitbách, kým tvoja láska a ochrana neurýchli triumf kráľovstva Božieho, aby všetky národy smierené medzi sebou a medzi Bohom, vyhlasovali Ťa za blahoslavenú a s Tebou zaspievaly od jednej končiny zeme ku druhej večné Magni-

fikat slávy, lásky a vďačnosti Srdcu Ježišovmu, v ktorom jedine môžu najsť pravdu, život, jednotu a pokoj!"

MUČENÍK ÚNIE.

Michal Malý

Gréckokatolícka Cirkev svätí jeho pamiatku 12. novembra.[1]) Jeho meno spomína aj pri bohosluženiach. Má k nemu aj moleben.[2]) S veľkou dôverou modlí sa k nemu. Verí silne v jeho účinlivé prihovorenie. Áno, zvlášť keď ide o jednotu Cirkvi, o čím skoršie uskutočnenie sa výroku Spasiteľovho: „Da vsi jedino budut jakože i my." (Ján 17, 2.) Hej, bo on je ten, čo ideu únie, prácu za sjednotenie skropil aj vlastnou krvou.

Aspoň v krátkosti niečo z jeho života.

Rodiskom sv. Jozafata je mestečko Vladimir Volynskij (SSSR). Tu sa narodil r. 1580. Rodičia mu dali meno Ján. Keď podrástol, dali ho do školy. Krátky čas a Ján vedel zpamäti skoro celú liturgiu. To prezradzovalo veľké chlapcove vlohy. Neskoršie dali ho rodičia do Vilna obchodníkovi Popovičovi za učňa. Plnil svedomite svoje učňovské povinnosti, ale nezabúdal ani na modlitbu a štúdium liturgických kníh. Popovič si ho obľúbil a nemajúc syna, sľúbil mu ruku svojej dcéry i celý majetok. Ján Kuncevič (tak sa volal) však nepríjal tieto mnohosľúbne a lákavé ponúky. Zriekol sa i obchodníckeho zamestnania a prosil o prijatie do baziliánskeho kláštora sv. Trojice vo Vilne.[3])

Bol asi 24ročný, keď vstúpil k baziliánom. Prijal meno Jozafat. Ako mních berie svoj život veľmi seriózne. Má v monastieri najchudobnejšiu celu. Takú si sám vybral. V nej sa učí modliť sa podľa vzoru

---

[1]) Podľa starého kalendára. Podľa nového 25. novembra.

[2]) Bohosluženie na česť sv. Jozafata. Čosi podobného ako litánie.

[3]) Bolo to asi r. 1604. Teda už po brest-litovskej únii, ktorá ako je známo bola r. 1596. Vtedy sa sišli viacerí ruskí biskupi pod vodcovstvom kijevského metropolitu Michala Ragozu a rozhodli sa vstúpit do lôna kat. Cirkvi. Prijal ich pápež Klement VIII. Náboženské pomery na Ukrajine, Volhinii, Podolí i v Bielorusku boly rozhárané. Nie všetci duchovní i svetskí súhlasili s úniou. Povstaly trenice a boje medzi schizmatikami a sjednotenými. Ján Kuncevič mal vtedy asi 14 rokov. Samozrejme, pridal sa na stranu sjednotených — tam, kde bola pravda.

starých mníchov. Každodenne spraví až do 1000 hlbokých poklonov. Každý poklon spojí s krátkou strelnou modlitbou: „Hospodi Isuse Christe, Syne Božij, pomiluj nas." Ba neraz v sne spiace ústa Jozafatove šeptaly: Hospodi pomiluj. Takto svedčí O. S. Jackevič Č. sv. V. V. Svoje telo bičoval často do krvi.

R. 1609 je vysvätený za jereomonacha (pater).

Jeho kňazská činnosť je veľmi široká a požehnaná. K chorým a nešťastným sa ponáhľal s takou radosťou a veselou tvárou ako iní sa ponáhľajú na nejakú veľkú hostinu abo zábavu. Liturgizoval denne. Pred sv. službou sa bičoval a spovedal. Pri celebrovaní bol tak sústredený, že zdalo sa akoby anjel bol pri oltári a nie Jozafat.

Stalo sa neraz, keď Jozafat na vozhlas: „Vsehda nyni i prisno i vo viki vikov," obrátil sa s čašou (kalich) k ľudu, videli ľudia Dieťa-Isusa ako sa vychyľuje z čaše, žehná prítomných a po boku Jozafatovom anjela, odiateho do dalmatiky. Toto potvrdili svedkovia pred komisiou svojimi prísahami.

R. 1614 stane sa Jozafat archimandritom monastiera. A o 3 roky neskôr je menovaný za koadjutora polockého arcibiskupa G. Broľnickeho. Keď tento ako 90ročný starec v r. 1619 sa odoberie na večnosť, Jozafat prevezme jeho arcibiskupské žezlo.

Prirodzene, že prichádzajú zmeny v diecéze. Neustále napomína duchovenstvo i veriacich k horlivosti za interesy kat. Cirkvi. A stáva sa najväčším kazateľom i borcom za úplne sjednotenie Cirkvi záp. i vých. pod primátom rímskeho pápeža. Uplynú 3 roky a Jozafat vidí ovocie svojej práce. V diecéze poriadok, pokoj, pobožnosť. I zdalo, že schizmatici už stratili silu. Prestanú i s borbou proti sjednoteným. No nie, diabol nespal. Zdanlivé ticho v Jozafatovej diecéze bolo len tichom pred nastavajúcou búrkou.

Nenávisť voči Jozafatovi so strany schizmatikov bola hrozná. Vodcovia týchto volali Jozafata „dušechvat" (uchvatiteľ duší). Vymýšľali na neho všelijaké veci, len aby pobúriť proti arcibiskupovi i masy ľudu. Šírili, že vraj Jazafat bol raz vo Varšave, kde slúžil sv. liturgiu v rím. kat. kostole i v rím. kat. bohoslužebnom rúchu, že vraj bral účasť v sprievode na Božieho Tela a že vraj príliš sa kamaráti s jezuitmi. Aké malichernosti! A ani to nebola pravda. Vymysleniny. A tie postačily na pobalamutenie prostého ľudu.

A nastane boj proti Jozafatovi.

Pravoslávni vytrčia svoje hlavy. A keď Jozafat prechádzal diecézou, volajú za ním: „Netreba únie! Dolu s Jozafatom! Smrť zradcovi!" —

Najväčšie peklo schizmy bolo vo Vittebsku. Tu bola proti Jozafatovi úžasná nenávisť. Viac ráz už snovali plán na jeho usmrtenie. A keď r. 1623 navštívi Jozafat znovu Vittebsk, aby sa pokúsil o konsolidáciu tamojších náboženských pomerov, viac sa odtiaľ živý nevráti.

Bolo to v sobotu večer 11. novembra. Schizmatici sosnujú nový plán ako zabijú Jozafata, ktorý bol ubitovaný vo vittebskom kláštore. Jeden z mníchov upovedomil arcibiskupa o tušiacom nebezpečenstve. No arcibiskup nesnažil sa o útek. Prebdel celú noc v modlitbách, v ktorých porúčal seba i svojich veriacich do vôle Božej. V tej noci bolo vidieť nad Vittebskom, ba až 3 míle ďaleko od biskupského príbytku čiernu hmlu presiaknutú červenými lúčami a podľa niektorých i červený kríž.

Ešte sa len brieždilo, keď Jozafat šiel už do cerkvi[4]) na utiereň. Vrahovia už obstali kláštor. A na ushovorené znamenie mali udrieť na jeho brány. Tak sa aj stalo. Jozafat sa vrátil z utierne. Hotovil sa na službu Božiu, keď zrazu počuje vonku na chodbách kláštora lomoz a krik. Zvony vo všetkých schizm. cerkvách sa rozhlaholily. — Čo to? Vybehne zo svojej cely a zbadá, že rozzúrená tlupa vrahov bije jeho služobníctvo i mníchov.

„Prečo bijete mojich ľudí? Keď ste prišli ku mne a máte čosi proti mne, tu som, stojím pred vami!" — vyriekol spokojne Jozafat.

Ticho. Ale len okamih. Zo susednej miestnosti vyrútia sa dvaja vrahovia s krikom: „Zabi, zabi latinika, papistu!" — A tresk kolom po hlave. A druhý tne sekerou do hlavy Jozafatovej. Arcibiskup padá na zem. A dav ako zbesnelý hrnie sa k jeho telu, kope, trhá, šliape. Jozafat ešte posledný raz dvíha hlavu a chce čosi povedať. No, nevyriekne len slová: „Ó, Bože môj . . . !" Lebo vtom priskočí k nemu istý rozzúrenec s pištoľou a dvoma guľkami prevrtá jeho hlavu.

Smrť. Rozklad. Negatívny proces. Ale skutočným umieraním je len život prázdny, nevyplnený. U Jozafata veru nebolo to skutočné umie-

---

[4]) Cerkev toľko ako kostol. Slovo, ktoré Pravidlá síce neuvádzajú, ale je u grécko-katolíkov veľmi zaužívané.

ranie. Jeho telo hodili síce do rieky Dviny,[5]) ale duša sa vzniesla pre korunu mučeníctva k svojmu Stvoriteľovi.

R. 1642 pápež Urban VIII. vyhlásil Jozafata za blaženého. A dňa 3. júla 1867 pápež Pius IX. pričíslil ho k počtu Svätých.

*

Telesné pozostatky (mošči) sv. Jozafata majú svoju históriu. Je to kapitola sama pre seba. Jeho sväté telo spočívalo pôvodne v Polocku, kde bol dušpastierom. No politické udalosti zapríčinily, že mošči svätcove boly ukryvané i chránené na iných miestach. Konečne boly uložené vo Viedni v chráme sv. Barbory. Pri bombardovaní, teraz za vojny, bol chrám sv. Barbory len nepatrne poškodený. Z bezpečnostných príčin boly mošči Jozafatove prenesené do chrámu sv. Štefana. 14. III. 1945 bol tento chrám zasiahnutý. Má rozbité najmä sakristie. Pri bombardovaní sledujúceho mesiaca vystavili Rakúšania na chrám sv. Štefana bielu zástavu. Keď to zbadali hitlerovci, začali chrám i okolie ostreľovať. Je poškodený.

Rakúšania ctia veľmi Jozafata. Vo Viedni trval boj len 3 dni. Pripisujú to ochrane sv. Jozafata.

BOHOSLOVCI VE STUDENTSKÉM HNUTÍ.

Mečislav Razik

Bohoslovci jsou zařazováni mezi studenty a není proto divu, že je též zařazujeme do hnutí katolického studentstva. Touto skutečností se přiznává v našem táboře bohoslovcům, že jejich příprava a jejich studium je ceněno tak, jako studium na světských vysokých školách. Dnes, kdy diecésní učiliště se zasazují o přeměnu na theologické fakulty, je to obzvláště důležité, neboť širší veřejnost si musí uvědomit, že katolický kněz prochází řádnou průpravou a že není o nic

---

[5]) Až na šiesty deň našli rybári telo Jozafatovo. Ležalo na dne rieky a žiarilo z vody sťa nejaký drahokam.

Pramene: E. Kozanevič: „Žitja sv. sbjaščenomučenika Jocafata".
O. Dolinskij: „Nauka viry i obyčajib".
A. Schütz: „Szentek élete az év minden napjára".
„Žitja Svjatych uhodnikov božich" — vyd. v L'vove r. 1891.

méně vzdělaný, než jiný občan s akademickým titulem. Snahy našich bohoslovců vyvolaly i nové problémy, jako problém zapojení se bohoslovců do odborové organisace studentské, do Svazu vysokoškolského studentstva. Ovšem řešit tento problém není úkolem mé stati. Bylo by však zajímavé, kdyby na těchto stránkách bylo vážně promluveno o této věci.

Bohoslovci byli v dobách předválečných zastoupeni v Ústředí katolického studentstva svými bohosloveckými spolky, které byly čistě diecésní záležitostí. Ovšem tyto spolky pěstovaly navzájem mezi sebou styky a měly též svůj vliv i na ostatní studenty. Během války, kdy bylo umlčeno Ústředí a kdy odešli vysokoškoláci, kteří byli vedoucími funkcionáři, zůstali již vlastně jedinými vysokoškoláky bohoslovci. Válečná doba pak přímo přinutila k těsnější spolupráci mezi studenty a bohoslovci. Dnešní mírová doba nás staví v podstatě před tytéž úkoly, které byly před válkou a za války. Ve studentském hnutí nemůže nám vlastně běžet o nic jiného, než o doplnění náboženské výchovy a výuky studentstva v mimoškolní pastoraci. Nemělo-li by míti hnutí katolického studentstva tento cíl a nesplní-li jej, pak by nemělo vlastní oprávnění k životu. Pokud někteří staví do popředí jiné cíle, pak vlastně zaměňují prostředky za účel. U studentů musí jít o výchovu, aby byli připraveni pro všechny životní boje a pro řešení životních problémů. Bohoslovec spolupracuje se studentským hnutím nejprve činností ve svém vlastním spolku a tam má mít jeho práce dvojí zaměření. Speciálně působnost bohosloveckou, t. j. interní záležitosti spolku, jež se projevuje i v činnosti vnější. Za důležitější pokládám však jinou stránku práce bohoslovce ve spolku, t. j. jeho příprava na kněžské působení, ne ve všeobecném smyslu, nýbrž jeho příprava na pastoraci mezi mládeží, zvláště mezi mládeží studentskou. Tato příprava má záležet nejen v pečlivém studiu, jak předpokládá osnova učiliště, nýbrž též v soukromém zájmu o všechno, co hýbe studentským světem a co činí studentstvo studentstvem. Ovšem to je příprava theoretická. O té bylo již psáno vícekrát a povolanějšími. Důležitá je však i příprava praktická, která záleží v přímé spolupráci s celým hnutím katolického studentstva. Dnes v prvních měsících obnovené republiky nemůžeme zatím mluvit o ustálené struktuře hnutí, budou ještě debaty, zdali má být celé hnutí postaveno výlučně na zá-

klad spolkový, či výlučně na základ čistě církevní. Správné bude asi někde uprostřed. Je však jisté, že i bohoslovci budou zastoupeni v celé struktuře i ve vedení. Považuji to za naprosto důležité již z toho důvodu, že z bohoslovců budou přece příští kněží, příští profesoři náboženství, příští vychovatelé mládeže, a tu by nebylo správné, aby ve svém růstu a ve své přípravě byli odděleni od těch, které jednou sami mají vést. Zkušenosti ukazují, že velké úspěchy a vytrvalou práci mezi mládeží vykazují právě ti kněží, kteří již v bohosloveckých letech spolupracovali a sžívali se s mládeží. Zvláště v českých seminářích ve válečné době je možno pozorovat velkou aktivitu bohoslovců, neboť se ujali v diecési práce mezi katolickým studentstvem, když nebylo nikoho jiného. Uvědomili si, že je to nutné již proto, že válka trvala tak dlouho a mezitím dorůstaly generace, které třeba na počátku války ještě nestudovaly a proto neměly ještě ponětí o studentském hnutí. Z toho plynulo nebezpečí, že až dorostou, nenajdou cestu k němu, neboť budou postrádat kontinuity. V jiných diecésích, kde ducha hnutí probouzeli a udržovali laici, nezůstávali bohoslovci pozadu. Dnes bude situace podobná. V místech vysokých škol zůstane vedení hnutí v rukou studentů laiků. V diecésích, kde vysoké školy nejsou, bude přímo nutné, aby bohoslovci co nejtěsněji spolupracovali s diecésním vedením katolického studentstva, protože v takových diecésích se vlastně o studentstvo musí starat středoškoláci. Podpora bohoslovců a spolupráce bude mnohotvárná. Mohou být nápomocni již v budování sítě celého hnutí v diecési, vždyť každý bohoslovec vyšel z některé střední školy v diecési. To znamená, že zná poměry na škole, ve které studoval, zná tamějšího profesora náboženství a studenty. A pokud není ovšem na takové střední škole důvěrníka-studenta, který by byl hlavou a duší studentské akce v místě, pak takový bohoslovec je nejpovolanější k tomu, aby dovedl diecésnímu vedení poradit na koho se obrátit, koho ze studentů vybrat. Bohoslovci mohou se též dobře uplatnit v tiskové akci.

Pokračujeme ve vydávání letáků „Na Slovíčko". V září 1944, v době stanného práva, vyšlo první číslo o 50 cyklostilovaných exemplářích. Dosahujeme tím pomalu cíle, aby každému katolickému studentu dostal se do rukou leták studentského hnutí. Vychází i leták pro nižší třídy. Ten je však určen pouze hochům. V nejbližší době vyjde první

číslo letáku pro dívky nižších tříd. Přejeme si, aby bohoslovci se nespokojovali pouze s tou pomocí, že jsou rozšiřovatelé studentského tisku, nýbrž vítáme je k přímé spolupráci — k psaní. O prázdninách bude opět připravena řada exercičních kursů pro studenty. Zde se dává bohoslovcům velká možnost k uplatnění — mají být technickými vedoucími exercicií. Tak se též dostává bohoslovec do přímého styku s mládeží. Má možnost pozorovat, jak na mládež působí slova exercitátorova. Má tak možnost v mnohém poradit a přispět. Z takových bohoslovců porostou příští exercitátoři. Má-li se exerciční hnutí u nás rozrůstat do šířky a hloubky, pak potřebujeme exercitátorů, a dobrých exercitátorů. Těch je dosud velmi málo. Další velkou možnost dávají prázdninové tábory. Dá Bůh, že je bude možno o příštích prázdninách opět otevřít. O prázdninách a během školního roku se naskýtají další možnosti ke spolupráci. Bohoslovec přichází domů. A tu by měl být ihned v přímém styku se studentstvem a v dohodě s profesorem náboženství, nebo s tím knězem, který vede mimoškolní pastoraci, může vykonati mnoho pro studentské hnutí a při tom získává i pro svou vlastní osobu. Získává zkušeností, ale získává je ve prospěch studentů samých, neboť oni mohou poznat, jak žije a pracuje ten, kdo v příštích letech bude knězem.

Dnes mnoho bohoslovců pracuje v Junáku. To již však není speciálně studentské. Je to však spolupráce s mládeží a proto chvályhodné a důležité.

To je pouze několik námětů, jak se bohoslovci mohou uplatniti ve studentském hnutí. Považuji za důležité, aby se budoucí kněží v bohosloveckých letech přibližovali k mládeži, aby si získali zkušenosti pro svou pastoraci. Bude z toho několikerý užitek. Žije-li bohoslovec ve spojení se světem během své přípravy, nemůže se stát, aby mu unikl běh světa, že po vysvěcení by si počínal tak, jako by zaspal vývoj. Bohužel lze toto pozorovat u některých mladých kněží a v tom je kořen mnoha pastoračních neúspěchů, nedovede-li najít kněz poměr k dnešnímu světu a k dnešnímu způsobu života. Opačně bude zase v budoucnosti, že mládež si zvykne na přítomnost a vedení kněze. Tak nám vzniknou předpoklady pro katolickou akci u nás. Tyto předpoklady je nutno získat vývojem, protože dobře vidíme, že mnohé předsudky neodstraníme jinak, než nastoupením nových generací.

Bude-li si již od mládí na sebe zvykat kněz a laik, budou jistě dány předpoklady k tomu, aby dovedli spolu a vedle sebe jít a spolupracovat i v mužných letech. Získáme tak z toho i snad prospěch třetí, že tu bude vychována velká řada laiků, která, majíc bezpečný a bohatý náboženský fundament, bude se moci věnovati politice, aniž by tím utrpěl její charakter. Pak nastane okamžik, kdy bude moci opustiti politiku kněz, protože odpadne obava, že není dosti laiků, kteří by zaručovali, aby ve veřejných záležitostech nebyly opomíjeny a znevažovány zájmy církve. Kněz pak bude úplně volný pouze pro pastoraci. Pochopí každý, kdo ví, jak těžké je sloučit výchovu náboženskou a působení politické, aniž by tím trpěly nesmrtelné duše. Studentské hnutí vydávalo každoročně ze svých řad jedince, kteří pocítili povolání ke stavu duchovnímu. V posledních letech odešlo do seminářů mnoho vedoucích studentského hnutí ve válečné době. Pokládám to za známku, že jsme na dobré cestě a bude to v příštích dobách jedním z největších kladů studentského hnutí, když bude základnou horlivých a statečných kněží a neméně horlivých a statečných laiků.

VÝCHOVNÁ CENA JUNÁCTVÍ (SKAUTINGU).

Dr J. O. Martinovský

Cenu každé výchovné soustavy dlužno posuzovati dle výchovného ideálu, k němuž pracuje, a dle method, jimiž se snaží tohoto ideálu dosíci.

Československé junáctví převzalo svůj výchovný ideál z Anglie, kolébky to skautingu, a jest jím dobrý občan. Baden-Powell, zakladatel skautingu anglického směru, píše: „Cíl našeho hnutí spočívá v podchycení hocha v době žhavého nadšení, abychom jeho charakteru dali správný směr, aby se stal sebevýchovou opravdovým mužem a v budoucnosti užitečným občanem své vlasti."

Mnohý bude snad viděti v tomto výchovném ideálu málo duchovního, tak bude na př. postrádati přímého zaměření výchovy k Bohu, jak je smyslem výchovy křesťanské. Není tomu však naprosto tak. Takto zní na př. doslovné znění slibu, který Baden-Powell ukládá svým skautům: Slibuji na svou čest, že se vynasnažím, jak nejlépe

dovedu: 1. plniti povinnosti vůči Bohu a vlasti, 2. pomáhati v každé době bližnímu, 3. poslouchati junáckého zákona.

Důležité je také stanovisko, které k otázkám náboženským zaujalo skautské komité k tomu zřízené. Cituji zase z knihy Baden-Powellovy: 1. Očekává se, že každý skaut bude náležeti některému vyznání a bude bohoslužby tohoto vyznání navštěvovati. 2. Kde se oddíl skládá z členů téhož vyznání, doufá se, že vůdce zařídí takové náboženské cvičení a výuku, již po poradě s příslušným duchovním uzná za nejlepší. 3. Kde se oddíl skládá ze skautů rozličných vyznání, mají býti povzbuzeni, aby navštěvovali bohoslužby svých vyznání. V táboře takového oddílu má býti denní modlitba nebo týdenní bohoslužba co nejjednodušší, účast má býti zcela dobrovolná a všichni hoši, jejichž rodiče si toho přejí, budou od účasti osvobozeni.

Z těchto bodů vyplývá netoliko kladný poměr světového skautingu k náboženství, nýbrž i k náboženské výchově jako součásti výchovy skautské. Pro nás — katolíky — je proto idea světového skautingu zásadně přijatelná. Všimněme si ještě, lze-li totéž říci o výchovných methodách.

Skauting je výchovou životem a pro život. To je jeho prvá nesmírně cenná vlastnost. Je zde poměrně málo poučování. T. zv. skautský zákon, t. j. 10 základních skautských pravidel, je vodítkem k výchově charakteru. Skaut je ceněn vedoucím a svými kamarády dle toho, jak plní tento zákon svým životem. Dle tohoto zákona se od skauta žádá, aby byl pravdomluvným, věrným a statečným, prospěšným a ochotným pomoci jiným, přítelem všech lidí a bratrem každého skauta, zdvořilým, poslušným, veselým, spořivým a čistým v myšlení, slovech a skutcích.

Skauting je zaměřen na chlapce (dívky) především v době asi mezi 11 až 16 lety. To je tedy na dobu puberty. Počíná se všemi klady i stíny, jež se vynořují v tělesné a duševní oblasti ve vývojové fázi tohoto choulostivého věku. Vše pak velmi šťastně usměrňuje výchovně. Praví-li se, že Baden-Powell objevil hocha, pak je tomu rozuměti tak, že bystře vystihl vše, co v mladém těle i duši v této době raší, a mistrně dovedl svou výchovnou methodou zachytiti mladé srdce právě na místech nejcitlivějších. Jeho výchova je šťastnou odpovědí na touhy a zájmy tohoto srdce a geniálním výchovným usměrněním

všeho pudového, rozumového, citového a volního světa jeho. Výchova duševní je tu skvěle skloubena s výchovou tělesnou v jeden organický celek.

Hoch v pubertě je ovšem především stvoření citové. Citem je také hlavně podložen jeho romantismus. Vzpomeňme jen na tento úsek svého života. Kolik fantastických plánů a vidin táhlo tehdy naší duší. Vzpomeňme, jaká četba nám v té době bývala nejmilejší. Vzpomeňme na léta, kdy jsme uzavírali tajné spolky, skládali tajné přísahy a vymýšleli tajná hesla. A co je vlastně junáctví jiného, než právě svět plný romantiky: junácké heslo, slib, zákon, život v táboře, táborový oheň, noční hlídka atd. atd. Ano, to je vlastní svět hocha tohoto věku. A nepochybně právě tento prvek vábí chlapecké srdce do skautingu nejvíce.

Podchytiv takto hocha, buduje skauting dále na jeho sklonech výchovně. Jeho zvýšenou bojovnost usměrňuje v ušlechtilou závodivost ve hře i v práci, jeho touhu po ideálech naplňuje ideálem rytířskosti a účinné lásky k bližnímu, pracuje s jeho probudilým smyslem pro čest, ručními pracemi rozvíjí probouzející se krasocit a zanícení pro manuální práci. Jeho touhu spolčovati se v menší kroužky kamarádů, sdružených společnými zájmy, uspokojuje družinovým systémem. Buduje totiž v družině o 6—10 hoších samostatnou výchovnou buňku, vedenou hochem jen málo věkově starším od ostatních, a tak nenápadně a ne bezprostředně řízenou vedoucím starším. Družina má své totemové zvíře, svůj symbol, svůj pokřik a žije svým svérázným životem. Také výchovné prostředí je šťastně voleno. Jest jím především příroda, jež je po stránce jak tělesné, tak duševní pro tento věk nesporně nejpůsobivější. Do přírody junák odchází na vycházky, v přírodě táboří v létě a pokud možno i v zimě. Na druhém místě následuje hřiště a konečně klubovna, kde se absolvují ony body junáckého programu, k nimž není třeba prostředí svrchu jmenovaných.

Je tedy patrno, že také nic z výchovných method junáckých se zásadně nepříčí křesťanské morálce nebo věrouce. Tím se ovšem nemůžeme ještě spokojit. My se snažíme využít působivé výchovy skautské k dosažení nejvyššího cíle a smyslu života křesťanova — Boha a života duše v něm — a sice přímou náboženskou výchovou v junáctví, a to nikoliv snad tak, aby výchova skautská a náboženská probíhaly

vedle sebe, nýbrž aby se organicky prolínaly. Jde to velmi dobře sloučit, neboť výchova junácká je teprve tehdy vnitřně pravdivá a logicky zdůvodněná, je-li prolnuta momentem náboženským.

V československém skautingu byl tento prvek z počátku neznám. Díky však několika prozíravým hlavám počalo se u nás záhy po druhé světové válce s budováním skautingu katolického. Dálo se tak z počátku organisačně volněji, nyní však velmi úzce s celostátním skautským ústředím, jímž je Junák. Nyní je organisačně věc rozřešena tak, že vedle oddílů nábožensky smíšených lze budovati oddíly nábožensky homogenní a tam výchovu náboženskou prováděti přímo. Vedle toho má však kněz možnost výchovně působiti i v oddílech smíšených. O organisaci, methodiku a náplň náboženské výchovy pak pečuje zvláštní odbor v ústředí Junáka, t. zv. odbor duchovní služby.

Výchovu v oddílech pak provádíme tak, že v oddílech homogenně katolických pečuje o technickou stránku výchovy katolík-laik, o duchovní náplň kněz-duchovní rádce. Není-li kněze, pečuje o obojí laický vedoucí a naopak zase kněz může sám obstarati celou výchovu.

Práce se velmi daří a slibně se rozvíjí. Jen jedno nám hodně práci brzdí — nedostatek kněží. Proto voláme a klepeme všude, kde je jen trochu naděje, že budeme slyšeni, a prosíme Pána žní, aby poslal hojně dělníků na vinici svou.

ČERVÁNKY SYNTHESE.

(Na okraj myšlenek Solovjevových.)

Stanislav Krátký

Ve filosofickém vývoji můžeme pozorovat jistý řád, který nám může vnést aspoň trochu světla do budoucna a může nám být směrnicí pro naši vlastní duchovní činnost. Všechny lidské hodnoty můžeme zařadit do tří velikých sfér — do sféry tvoření, vědění a praktické činnosti. Těchto hodnot se zmocňujeme vedeni principem subjektivním a objektivním. Třem sférám odpovídají tři projevy principu subjektivního — cit, myšlení a vůle, a tři projevy principu objektivního — krása, pravda a dobro.

Veliký řád hodnot otvírá našemu duchu nepřeberné bohatství po-

znatků, které můžeme rozdělit do tří velkých oborů: do oboru absolutního (mystika, theologie a společnost duchovní — církev), do oboru formálního (umění, filosofie a společnost politická — stát) a do oboru materiálního (technika, věda empirická a společnost hospodářská — dělnicko-zemědělská).

Dříve než přistoupíme k vývoji historického boje o tuto skutečnost všelidského organismu, musíme se pracně dopracovat k jednotnému harmonickému noetickému základu, který nám umožní přiblížení k ontickému praprincipu. Nemůžeme popřít, že naše poznání ve svých produktech zůstává jen na povrchu. Boj o skutečnost je zkratkou nejvyššího úsilí filosofického. K poznání absolutního Jsoucna přicházíme poznáváním trojí skutečnosti: mystické, psychické a fysické. Pravou hodnotu můžeme poznat jenom v evidentní skutečnosti mystické. Hodnota skutečnosti psychické a fysické má ráz jenom relativní. Obě tyto skutečnosti nemohou dát pravou stravu úsilí noetickému, poněvadž systémy budované na nich buď jsou nebo vedou ke skepticismu. Důsledný empirismus dochází totiž k uznání představy bez představujícího a bez představovaného a přehnaný racionalismus, vrcholící v Kantovi, uznává jen čirou myšlenku, to jest myšlenku bez myslícího a bez myšleného. Tím ovšem poznání vlastního jsoucna není uskutečněno. Nutno tedy uznat, že pravé jsoucno má vlastní absolutní skutečnost, zcela nezávislou jak na realitě vnějšího světa, tak na našem myšlení, která naopak propůjčuje tomuto světu reálnost a našemu myšlení jeho ideální obsah. Tento třetí typ filosofického myšlení, vybudovaný a zdůvodněný ruským filosofem V. S. Solovjevem, zvaný obyčejně mysticismem, je charakterisován bezprostředním návratem k samému jsoucnu. V tomto směru vidíme velikou příbuznost mezi východem a západem, který se snaží o tutéž synthesu. Jako velikého zástupce této synthesy možno jmenovat E. Przywaru S. J.

Synthetické názvosloví, ke kterému přichází Solovjev, je nám poněkud cizí a vzbuzuje v nás nedůvěru, zvláště pro svou příbuznost s pantheismem. Chápeme-li však nastíněný vývoj tří oborů (absolutního, formálního a materiálního) v projevení všelidského organismu ve světové historii, pochopíme, že synthetická terminologie má hluboké oprávnění.

Starověk a středověk nerozlišoval hodnoty tří sfér (tvoření, vědění

a praktické činnosti). Tak dosáhl jakéhosi harmonického skladu, který v nás vzbuzuje obdiv. Avšak přílišné zdůrazňování synthesy kultury antické nebo středověké právem můžeme pro naši dobu považovat za zbytečné. Tato synthesa je dnes anachronismem. Vývoj postoupil tak daleko, že chaotická situace se nedá vyřešiti spontánním (skoro přírodním) splynutím. Hodnoty jednotlivých sfér (tvoření, myšlení a činnosti) se osamostatnily a stojí dnes namnoze proti sobě. Dnes není možno uskutečnit starověkou nebo středověkou synthesu na tehdejších základech. Theurgie, theosofie a theokracie stojí dnes na vlastních základech samy v sobě rozštěpené. Boj, který svedla tři velká světová hnutí (rozkol východní, protestantismus a osamostatnění moci státní), vytvořila, nebo lépe ukázala nutnost jiné základny, vybudované na svobodě. Proto nutno hledat synthesu budoucnosti ve svobodné součinnosti všech oborů. Svobodnou theurgií dosáhneme integrálního tvoření, svobodnou theosofií integrálního vědění a svobodnou theokracií usměrníme integrální chtění formy společenské.

Pravý, integrální život umožní nám pak hlubší poznání a vnitřní pochopení absolutního jsoucna. Hen kai pan stane se nám bližší, ne však ve smyslu mělkého pantheismu, nýbrž na základě nejhlubší polarity lidství. Najdeme v sobě svobodného člověka, najdeme sami sebe. Jen touto cestou podaří se nám překonat materialistický světový názor. Transcentální apercepce nebude spočívat na Kantových prázdných formách a naše obrazotvornost nebude projevem naší vůle ve smyslu Schoppenhauerově, nýbrž bude podložena evidentní hodnotou jsoucna poznávaného bezprostředně. Toto evidentní poznání samé bytnosti věcí stane se podkladem budoucí synthesy. Boj o jeho dosažení vede již dlouhou dobu intuicionismus, prohloubený mysticismem Solovjevovým.

Naše poznání nás musí přivést k poznání nejvyššího Subjektu absolutního Jsoucna, jehož predikátem je veškeré bytí. Jsoucno totiž není bytí, poněvadž samo nemůže býti predikátem ničeho jiného. Ale toto pravdivé jsoucno, princip veškerého bytí, nemůže býti ani nebytím, poněvadž mu patří veškeré bytí. Jakýsi počátek tohoto plného poznání je dán evidentní hodnotou poznávané bytnosti v každém předmětu našeho poznání. Tato cesta nás však vede až za hranice nejenom fenomenalismu, ale též realismu scholastického.

Právě tento bod nové synthesy je nejtěžší a vyžaduje co nejhlubšího studia. Dostáváme se zde do centra napětí lidské polarity. Zde zatouží člověk po nadpřirozenu, poněvadž nejbolestněji pocítí svou ubohost tvora. V tomto bodě vrcholí napětí mezi subjektem a objektem. Stojíme tu dle slov Masarykových před zdánlivou noetickou nemožností — chceme spojit oheň a vodu. Je však jistě lépe vyznat zde ubohost tvora, nežli opustit cestu synthese a upadnout do propasti subjektu nebo objektu. Jak strašné ničivé síly se tím uvolní, vidíme na vývoji posledních let. Stejně jako se musel rozpadnout neopatrně přehnaný realismus středověku, podobně zapadl do moře krve a slz realismus daleko strašnější, opírající se o základnu biologickou.

Tak se rýsuje nad duchovním obzorem Evropy doba nová, která poučena bludy minulosti pokusí se o stavbu nového života duchovního, aby v nezištném a velkodušném zápalu bojovala o poznání Absolutního Jsoucna, která vyústí jednou v mohutnou synthesu svobody celého člověka.

MYŠLENKY O SJEDNOCENÍ

I. M. Z.

Chybí nám jenom dobrá vůle. Vždyť ve skutečnosti není ani jediné náboženské společnosti tak blízké Východní Církvi učením i kultem, jako Církev římskokatolická, která vzdor všem různým sektám, které vznikly v 16. století, stejně tak, jako i Církev Východní, učí o Absolutní autoritě Písma sv. a Podání, o počtu a působení svátostí, o Nejsvětější oběti a přepodstatnění, o kněžství, o modlitbě, o vzývání a úctě svatých, o úctě ostatků a sv. obrazů a mnohém jiném, — v době, kdy velká část protestantů, vedená svým Já, popírajícím, že Bůh je člověk, že Ježíš je Syn Boží, zcela se liší od obou Církví, od jejich nauky.

Ale nikterak nelze popřít, že se Východní a Západní Církev v některých věcech neshodují mezi sebou, a jestliže se v nich nesjednotí, nemůže se sjednocení uskutečnit, tak jako pravda nemůže sobě odporovat. Již samo sebou se rozumí, že od Západní Církve, která se chlubí tak velkou autoritou, nelze spravedlivě žádat, aby přiznala,

že se v něčem zmýlila; nemůže se ničeho zřeknout z toho, co definovala de fide. Ale i Východní Církev nikdy nebude chtít zřeknouti se této slávy. Ale tak, jako bez úplného souhlasu nemůže být úplného sjednocení, jestliže se nelze nadát toho, aby jedna z obou církví přiznala svoje pobloudění, třeba najíti vhodnou cestu, jež vede k věčné Pravdě. Jak se sluší a patří, bylo by možno ji nalézti pozorným rozborem sporných bodů. Jedině touto cestou vyjasnily by se všechny pravdy, o nichž mají obě církve různé názory; pravím, že ani od jednoho východního kněze jsem neslyšel jasné učení Západní Církve o neomylnosti papeže, nebo o Neposkvrněném Početí Panny Marie. Většinou nám vůbec nepřipisují to učení, které my vyznáváme. Je pochopitelno, že tito nás považují za lživé následovníky a lživé vykladatele nauky Kristovy, jinými slovy za heretiky. Takto, domnívajíce se bezpochyby, že mají pravdu, žádají od nás, abychom se zřekli herese pro splnění vůle Kristovy — „aby všichni byli jedno".

Aby naše práce za sjednocení byla úspěšná, musíme u východních bratří odstranit lživé domnění, že my jsme heretiky a potom, až pravda bude od obou stran jasně poznaná, máme naději, že Pán Bůh se nad námi smiluje a k tomu, co jsme nemohli vykonat lidskými silami, přispěje nám svou pomocí.

Bezpochyby, i když mnoho knih bylo napsáno, z nichž Východní Církev může poznat pravé učení Západní Církve, stále je třeba obracet pozornost na pravost dogmat Západní Církve, která Církev Východní považuje za lživá, poněvadž často člověk žijící v chybě, přesvědčen o tom, že má pravdu, světlo pravdy nevnímá. Pozorným rozborem sporných dogmat se strany naší oddálíme neznalost se strany východních bratří a tím způsobem může nás tato cesta dovésti k cíli — aby především poznali jasně naše učení — a tím s pomocí Boží i k sjednocení. Toto lidskými silami. Ale Ježíš Kristus pravil — „beze mne nemůžete nic učiniti". Ježíš Kristus sám po každé, kdykoli chtěl něco významného vykonat, odebral se do samoty a vroucí modlitbou spojoval se s Otcem, prose o pomoc k dosažení předsevzetí. Tím více my! Se srdcem zkroušeným a pokorným, s uznáním své nedokonalosti, přistupme před trůn Nejvyššího, vyprošujme od Něho pomoc, abychom tím jasněji mohli rozbírat základní pravdy — v nichž se obě církve liší, v nichž východní bratří chybují. Poprosme přečistou

Pannu Marii fatimskou, aby nás vzala v jednu, a východní bratry v druhou ruku a aby nás dovedla společně k cíli — ke sjednocení.

„Pane Nebeský, Utěšiteli, Duchu Pravdy, který jsi vždy a vše splňuješ, přijď k nám a očisti nás od všech poskvrn a uveď nás v pravdu." (Překlad ruské přílohy.)

Les grands séminaristes de Marseille à tous les séminaristes de Tchécoslovaquie.

Que nous voudrions vous crier de vive voix, par dessus toutes les frontières qui nous sèparent, très chers, que nous les séminaristes de Marseille sommes unis en ce moment à tous les séminaristes de votre nation. Les longs mois que nous venons de vivre ont élargi nos horizons et nos coeurs et ils voudraient communiquer au loin leur amour.

Pour que vous nous connaissiez un peu, voici très sommairement l' histoire de notre Séminaire, ces dernières années. Depuis le début de la guerre en 1939, notre séminaire était dispersé, plusieurs d' entre nous furent prisonniers, même notre Supérieur détenu en Suisse. Nous avons reçu pendent ces années, plusieurs séminaristes de diverses nations, réfugiés chez nous. Puis ce fut le départ des travailleurs en Allemagne. Ceux qui restaient menaient une vie incertaine sous la crainte d' un départ imminent. L' un d' entre nous est mort à Breslau.

Puis ce fut la libèration de la France, enfin la Paix. En Octobre 1945, c' est le retour de tous dans une joie fraternelle. Chacun fait revivre à tous les heures qu' il a vécues. Nous avons repris notre vie de silence, de prières et d' études. Nous savons que vous avez encore plus souffert que nous: aussi sommes nous de coeur avec vous pour vous aider de nos prières. Et déjà l' un de vôtres, du séminaire de Brno, nous était connu, il travaillait en Allemagne avec deux d' entre nous; nous avons prié pour lui sans le connaître. Nous vous invitions tous les jours à être présents avec nous par la pensée et la prière au st Sacrifice de la Messe, où le Christ nous unira; car en lui il n' y a plus de distinction de langue et de nation; nous faisons tous partie de son corps mystique, nous mangeons tous ce même pain qui nous donne

la même vie divine, entretient en nous le même zèle, c' est à dire l' amour des âmes, ces âmes, qui ont toutes la même valeur puisque pour toutes Jésus est mort.

Priez pour nous, nous prions pour vous afin que nous obtenions tous la grâce d' être de dignes ouvriers pour le beau travail auquel le Christ nous invite: l' édification de la maison de Dieu.

THEOLOGI MASSILIENSES OMNIBUS ČECHOSLOVAKIAE THEOLOGIS SALUTEM.

Quam vellemus, carissimi, trans fines, qui nos separant, clamare nos theologos Massilienses cum omnibus nationis vestrae theologis animo coniunctos esse! Nam per multos menses praeteritos occasionem habuimus aspectus cordaque nostra dilatare, quae nunc amorem suum longe perferre vellent.

Ut nos paulum cognoscatis, ecce breviter, quod in seminario nostro modo elapsis annis factum sit. — Initio belli seminarium nostrum dispersum et complures e nobis capti et ipse Superior noster per aliquod tempus in Helvetia in custodia erat. Quo tempore ex variis nationibus complures theologos refugium apud nos quaerentes recepimus. Tum multi nostrum profecti sunt in Germaniam, qui ibi manu operari coacti erant, ceteri autem domi remanentes vitam incertam agebant, cum iis quoque discessus perpetuo immineret. Unus nostrum Breslaviae obiit.

Liberata est tandem Gallia nostra, tandem pax! Mense Octobris huius anni omnes laeti in seminarium nostrum regressi sumus et unus quisque momenta, quae vixit, coram omnibus enarrat. Nunc in pristinum statum in silentio precibusque studioque redimus.

Scimus autem, fratres, quanto maiora vos perpessi sitis, itaque nos vobiscum mente coniungimus, ut vos precibus adiuvemus. Iam unum vestrum ex seminario Brunensi, qui in Germania cum fratribus nostris duobus opus faciebat, cognovimus, et licet tantum ex litteris fratrum nobis notus fuit, tamen pro eo orabamus.

Ergo invitamus vos, ut cogitationes precesque vestras cotidie nobiscum communicetis, praesertim inter sacrosanctum Missae sacrificium, quo Christus nos coniunget. In Christo enim nulla est diversitas linguarum vel nationum, quia omnes ad idem Corpus Mysticum pertinemus de eodem Pane edentes, qui nobis eandem divinam vitam praestat atque efficit, ut eodem zelo et amore animarum vivamus. Omnes nempe animae eiusdem pretii sunt, quoniam pro omnibus Iesus Christus mortuus est.

Orate igitur pro nobis, sicut et nos pro vobis oramus, ut gratiam impetremus, qua digni operarii efficiamur admirabilis illius operis, ad quod Christus nos vocavit: aedificare domum Dei.

ZE STUDENTSKÉHO SJEZDU.

Ve dnech světového studentského sjezdu v Praze pozvali naši katoličtí vysokoškoláci do svého středu kolegy ze zahraničí, aby v přátelských rozhovorech si sdělili zkušenosti za války získané a aby poznali způsoby, jimiž se snaží věřící jiných národů zacelit jizvy, způsobené válkou zvláště v duchovním životě. Všechny potěšilo, když se dovídali o věrnosti, kterou zachovali katolíci své víře i národu. Nedali se získati protináboženskými hlasateli moderního pohanství a ztroskotaly pokusy odnárodnění odstraněním kněží, kteří mluvili jazykem lidu (srov. události v Lužici). Víra v Boha sílila trpitele v táborech a kde byl Bůh, tam byla i naděje a vítězství. Katolíci nezradili svoji vlast a nebáli se ozvat se proti vládě, která jich chtěla využíti ke svým zájmům. (Srov. Francie.) Radost z ukončení dnů hrozných válečných běd nezaslepuje věřící, aby neviděli rány, stále ještě krvácející, které čekají na léčení. Prohloubení náboženského života jednotlivců, jeho opravdovost a nesmlouvavost — to byl požadavek, jehož nutnost zdůrazňovali všichni katoličtí delegáti. Nestačí nám katolické university, nebudou-li vznešené pravdy Kristovy spojovány s životem. (Srov. Kanada.) Nejsou však dnes poměry, v nichž se náboženský život vyvíjí, takové, jaké bychom si je přáli po tolika smutných zkušenostech. Obavu a opravdovou účast vyvolaly zprávy o obtížích, s nimiž se setkávají katolíci v zemích, kde odpovědná místa mají málo pochopení pro význam a důležitost katolicismu a proto brání jeho plnému rozvoji. Jak cítili všichni s těmi, kteří i za smutných podmínek stojí věrně při své Církvi, i když jsou zbavováni svých chrámů a kněží a vystaveni nepřízni úřadů! (Srov. stav v některých slovanských zemích.) Vděčně byly všemi přijaty referáty o jednotlivých zemích a při dotazech na veřejný život u nás, jak náboženský, tak kulturní a politický, ochotně jim naši studenti vyhověli, aby si milí hosté mohli opraviti svůj obraz o ČSR, pokud snad byl skreslený jednostrannými informacemi. — Jistě se všichni katoličtí studenti budou snažit o zabezpečení ideálů svobody a demokracie, pro něž bojovali a trpěli po dobu války.

ss

EXPUGNARE HAERETICOS ET DEFENDERE ECCLESIASTICAM LIBERTATEM.

Václav Medek

Hluboko ve středověku, kdy nebezpečná herese ohrožovala náboženský život Evropy, kdy mohutné nápory pyšného kacířstva dorážely na Petrovu skálu, potvrdil Honorius III. svatému Dominikovi III. řád, aby se dostalo Církvi v boji se zloduchem posily. Expugnare haeretios et defendere ecclesiasticam libertatem — získat bludaře a chránit svobodu Církve, to byl veliký úkol, který uložil papež dominikánským terciářům. A tato armáda Kristových bojovníků měla být vyzbrojena zbraní dosud neobvyklou: vědou. Pařížská a boloňská universita stala

se zásobárnou těchto zbraní, které dovedly odvrátit útok albigenských. Neboť odkud přišel blud albigenských, valdských a všechny jiné? Odkud pramenila neúcta k stolci sv. Petra, neúcta k svatým věcem? Neznalost svatých pravd, nevědomost, způsobila všecky tyto veliké pohromy. Proto se obrací sv. Dominik k vědeckému apoštolátu a volá: tollite ignorantiam. A tak promeditovaná věda stává se účinnou zbraní proti bludařům.

Doby se mění, ale útoky na Církev zůstávají. Znovu a znovu vyvstávají bludařští proroci, a jejich volání se soustřeďuje v jednu větu: Nolumus hunc regnare super nos. To prohlašují ti, kteří chtějí vyloučit Církev z veřejného života, odstranit náboženství ze škol, z rodin, ze společnosti vůbec. Proto volal veliký papež Pius X.: omnia iustaurare in Christo. To že je jediný lék na všecky ty bolavé problémy, jimiž je dnes lidstvo zmítáno. Jde nazpět až k době, kdy pro Kristovo jméno tisíce lidí umíralo, kdy svatá horlivost pro nejdražší poklad lidstva, pro víru, ukazovala vrcholné divy statečnosti. Tuto horlivost chce přenést do doby přítomné; chce obnovit dobu apoštolskou s Kristem uprostřed, neboť není nic většího ve vesmíru nad Ježíše Krista, který je týž včera i dnes, nic není většího na celém světě nad jeho Církev, která je jeho pokračováním, a nic není většího pro nás, než uchovávat a obnovovat to Kristovo dílo na zemi.

Tohoto cíle chtějí terciáři dosáhnout apoštolskou horlivostí a vědeckým apoštolátem. To jsou dvě devisy, podle nichž jsme sestavovali také program posledního Náboženského kursu v Kokorách u Přerova, poněvadž oba tyto faktory, horlivost apoštolská a dobrá vědecká formace, jsou nezbytnou součástí práce našich terciářských sdružení, která jsou neustále zaměřena na ono staré: expugnare haereticos et defendere ecclesiasticam libertatem.

Proto program našich kursů rozpadá se na dvě části: na část vědeckou, kde přednášejí odborníci o nejaktuálnějších thematech doby, a pak na část pastorační, kde jsou zařazeny přednášky theoretického i praktického rázu.

Při sestavování programu letošního Náboženského kursu šlo nám o nejdůležitější: především o otázku východní orientace, o poměr našeho národa k Církvi a o otázku sociálních problémů dneška. Proto jsme si pozvali osobnosti nejpovolanější.

K prvnímu bodu přednášel Dr Jos. Vašica, Msgre Fr. Jemelka a Dr Jaroslav Kadlec. K druhému bodu měl 2 přednášky Otec Braito a Dr Jos. Kubalík a choulostivé sociální otázky probral Otec Habáň a Otec Skácel.

K otázkám pastoračním promluvil Msgre Dr Jos. Buryšek, který nastínil požadavky doby pro formaci kněze a bohoslovce. Dr Jos. Hlouch v obsáhlé přednášce seznámil nás s problémy dnešní pastorace dospělých, Dr Adolf Kajpr S. J. s otázkou pastorace dělnictva, a P. Boh. Horáček S. J. referoval velmi zajímavě o těžkostech pastorace ve východních zemích. O přednostech Junáka pro náboženskou výchovu mládeže referoval i s praktickými ukázkami Dr Bernard Kadlec O. P.

Mimo program jsme si s vděčností vyslechli krásnou literární přednášku P. Jana Dokulila.

Díváme-li se zpět, pak musíme zdůraznit, že je třeba více porozumění pro dominikánskou myšlenku, která je vlastně dnes nejaktuálnější, neboť zásady dominikánské jsou vlastně uznávanými principy katolické akce. A k tomu přistupuje skutečnost, že nynější Svatý Otec Pius XII. je také dominikánským terciářem, což je nám povzbuzením, ale především vzácným příkladem. A krásná slova Benedikta XV. jsou průkazným svědectvím o důležitosti dominikánských terciářů:

„Uprostřed vážných nebezpečí, která se všech stran ohrožují víru a mravy křesťanského lidu, jest naší povinností chránit věřící před zkázou tím, že jim poukazujeme na takové prostředky sloužící k jejich posvěcení, které se zdají být nejvhodnějšími a nejužitečnějšími k jejich záchraně a k jejich pokroku v dokonalosti.

Máme za to, že z nejlepších a nejúčinnějších a nejjistějších mezi těmito prostředky jest Třetí řád dominikánský, jejž založil slavný Patriarcha z Guzmanů, dobře znaje osidla úkladů tohoto světa, jakož i účinné prostředky proti nim, pryštící z božského učení sv. evangelia.

Proto vybízíme všechny věřící celého světa, aby nepřeslechli volání svatého Zakladatele, jehož hlas sice již po tolik set let v Církvi se ozývá, ale přece ještě stále mocně zní. Ježto je naší povinností, podporovat a doporoučet vše, co slouží ke spáse duší, mocí svého úřadu zveme všecky věřící, aby se seřadili pod posvátným praporem III. řádu dominikánského, ozdobeného tolika květy křesťanských ctností a proslaveného především dvěma překrásnými klenoty svatosti, jimiž byla sv. Kateřina Sienská a sv. Růžena Limská.

Všem pak členům tohoto Třetího řádu, přítomným i budoucím z celého srdce udělujeme apoštolské požehnání, jakožto znamení naší otcovské lásky, jako záruku nebeských milostí s přáním věčné spásy."

NEBE NA ZEMI.

S. Schützner

Dostal se nám do ruky anglický žurnál labouristického ladění, jménem „Daily Mirror", z června tohoto roku. Je v tom čísle mimo jiné také článek o náboženství — anglosaský tisk se takovým věcem nevyhýbá —; jmenuje se „Nebe na zemi", podepsán B. B. B., snad zednář. Článek podává zprávu o tom, jak anglikánské církevní shromáždění „se rozhodlo odložit až na podzim svou kampaň pro obrácení Anglie", oceňuje jejich snahu, ale takto ji dále komentuje:

„Pouze hmotné věci nestačí udržet lidského ducha. Nutnost náboženského podkladu života nepotřebujeme dokazovat. Ale otázkou je: Jak lze obrátit lidské mysli k těmto věcem? Jak je možno přivést dovnitř ony miliony mimo ovčinec? — Autor popírá, že by to šlo „starými methodami, starými dogmaty, starými theologickými formulkami", dále: Čeho je třeba, je nová interpretace (v orig. proloženo), která by zapůsobila na moderní mysl; která by nepracovala s nábo-

ženstvím jako s něčím, co hrozí trestem nebo slibuje odměnu v jakési budoucí existenci, nýbrž jako s nezbytným prvkem v našich všedních životech, a jako se standardem, na němž je nutno měřit všecky činy." — „Nelze ani dosti zdůraznit, že náboženský život není něco, co by se mohlo uchovávat v ledničce a vynášet ven při zvláštních příležitostech. Musí být naším denním chlebem. — Je nutno, aby mělo pozorovatelný vliv na běh praktických událostí." ... „ — Říkalo se, že křesťanství je v provozu už dva tisíce let, a vždycky přinášelo positivní hodnoty. Ale my si dovolujeme poznamenat, že v poslední době křesťanství — či spíše církve, jež je představují — nepřinášelo vůbec správný druh hodnot. Kazatelé a vedoucí hlavy se zdáli spíše hledět naivně zpět k líbezným břehům Galileje než aby statečně vykročili do hřmotu a zmatku moderního industriálního světa. ...." Atd.

To je jistě jen jeden z mnoha hlasů podobně hovořících. Kdysi amerikanismus (viz Denzinger 1967 sqq.). Nebo vzpomínáme na jeden z předválečných sloganů či bojových hesel amerického dělnictva; znělo takto: Work and pray! — Live on hay! — You'll get pie — In the sky — When you die. To znamená: „Modli se a pracuj; živ se senem. Až umřeš, dostaneš koláč, tam v nebi." Jen pro nechápavé bylo třeba připojovat poznámku „It's a lie" — „Je to lež!"

Pochopitelně to všecko může znamenat, a také znamená, chtít náboženství — pokud je chceme, ale autor toho článku je opravdu chce! — jako složku a jako službu života, tohoto známého života, a jen tak. Jako snad integrující součást pozemského vývoje pozemského tvora. To jistě znamená obrátit skutečnost docela naruby. V této ústřední myšlence není správný ani chlup. — Ovšem jsou tam i jiné „ústřední myšlenky". Je jiná věc, zda není možno najít něco pravdivého v oněch pocitech, intuicích, tušeních, přáních, z nichž takovéhle řeči — všelijak pochybené — vyrostly. Pro to svědčí už jejich nefalšovaný pathos — (takový pathos v ještě větší míře strhoval čtenáře v. g. Steinbeckových „Hroznů hněvu"). — Mimo jiné: Není možno, aby křesťanství, až by je dostali v té vážnosti a síle, které mu ve skutečnosti jsou vlastní, — jim nedalo zcela jistě to, co v hloubce hledají, i když by jim zcela na hlavu převrátilo jejich způsoby cenění a nadřazování a podřazování hodnot a cílů? — Ovšem zde se dotýkáme oněch stále trvajících a různé, kyvadlově různé odpovědi nalézajících otázek o srovnatelnosti tés anóthen kléseós svatého a eschatologického slova Páně, s pozemskými, vnitrosvětskými, civilisačními, humanistickými touhami duše týmž Pánem vdechnuté.

CONFORMARI HUIC SAECULO.

„Tito lidé jsou lepší než jejich církev," tak slyšíte hovořit; „nemáme nijak v úmyslu zastávat se jejich církve, ale katolíci teď už nejsou, čím bývali, jsou to moderní lidé jako my. Jistě, že jejich náboženství je pověrečné a kruté, ale co chcete? Přece od nich nemůžete žádat, aby to sami přiznali. Buďte rádi, že se vůbec u nich děje nějaká změna a nechte, aby se to odehrálo v klidu, vždyť

člověk v takových věcech nemá rád veřejnost. Milují svět tak jako my; tak jako my mají živý zájem o politiku, přejí si jít svou vlastní cestou a nejsou přáteli nucení; nenávidí každé duševní otroctví a napolo se stydí za své papeže a koncily. V zázraky dnes už sotva věří, a je jim nepříjemné, když někdo z jejich tábora zázraky hájí; o očistci už vůbec nehovoří, otázka obrazů je jim trapná, rozpravě o odpustcích se vyhýbají, a naukou o církvi jedině spasitelné si už zadávat nechtějí. Katolické nauky se staly stranickými hesly. Katolíci jsou v myšlení i souzení stejně samostatní jako my; jen cit cti je ještě drží v jejich církvi, nechtějí, aby se o nich mohlo říkat, že opouštějí ztracenou věc."

Tak soudí svět, a vy, moji bratři, jste nad tím rozhořčeni. Ale nebylo by nakonec možné, že vás svět zná lépe než vy sami sebe?

John Henry Newman, kázání o „přirozenosti a milosti".

ZE SEMINÁŘŮ.

Praha. — „Máme nyní plné ruce práce se seminářem. Nastoupili jsme 26. listopadu, ale jsme jen v nepatrné části budovy. Většinu ještě vlastní ministerstvo pošt. 29. nastoupili všichni Pražané, kteří zatím chodili na fakultu, ale bydlili doma. Bude nás zde asi 90, a to jen z pražské diecése. Na fakultu musíme dojížděti elektrikou."

Hradec Králové. — Bohoslovci z Hradce Králové vydávají „Hlasy ze semináře", v nichž zvláště se zájmem si každý přečte pracovní plán Brynychovy jednoty s bohatým repertoirem edičním. Vítáme s radostí jejich práci na sestavení nové reální biblické konkordace a připravovaný překlad předloh pro konání biblických hodin. Zvláštního ocenění zasluhuje vydávání junáckých tiskopisů. Stejně jako v jiných seminářích připravují sbírku vzpomínek na léta války. Úvodník posledních „Hlasů" přináší výňatky z přednášky Dr B. Vaška na časové thema „Kolektivní vina a trest ve světle theologie". 28. říjen oslavili v Hradci misijní akademií. Studentského kongresu se zúčastnili tři delegáti. — 25. listopadu se zúčastnili bohoslovci slavnostního otevření lékařské fakulty v Hradci.

České Budějovice. — Začali již v září, aby mohli dodělat válečný studijní rok. Zkoušky měli koncem října. Pak společné exercicie. Místo P. Skácela O. P. je nyní jejich spirituálem bývalý vicerektor P. Malý. Bohoslovci českobudějovičtí pracují ve svém spolku „Jirsík", který pořádá schůzky a přednášky s náměty theologickými, sociálními, skautskými a pod. 21. listopadu byl uspořádán unijní den s přednáškami vldp. P. Vaněčky T. J. První prosincový týden byl v Č. Budějovicích hostem světící biskup J. E. dr. Eltschkner, který udílel tonsury, nižší svěcení a jednoho bohoslovce z V. ročníku vysvětil na kněze. — Jeden bohoslovec odejel počátkem listopadu na studia do Říma.

Dne 12. listopadu odjelo do Říma na studie 6 bohoslovců: Batušek (V.), Studený (IV.), Vičánek (III.), Benáček, Daněk a Slovák (II.). — Mezi olomouckými bohoslovci jsou 3 bohoslovci-důstojníci a 1 řeckokatolický bohoslovec z Prešova. —

Pro pozdní nástup (31. 10.) a zahá-

jení přednášek na fakultě (4. 11.) se nemohl dosud plně rozvinout seminární život tak, jak býval před válkou. K činnosti se hlásí Stojanova literární jednota, která zahájila svou činnost v neděli 11. listopadu slavnostní schůzí. Její kroužek unionistický (cyrilometodějský) uspořádal v předvečer mučedníka unie sv. Josafata přednášku o jeho životě a odkazu. — Z jiných sdružení projevuje činnost Mariánská družina a bohoslovecký III. řád sv. Dominika. —

V úterý 27. 11. byl pohřben ve Bzenci u Kyjova bohoslovec IV. ročníku našeho semináře Vincenc Valdštýn, který zemřel na zápal plic. Je to již třetí bohoslovecký pohřeb tohoto roku. jž.

Brno. — Budova brněnského alumnátu stále ještě není obyvatelná. A tak nedostatek místa nás v Brně nutí, abychom studovali na dvě směny. Čtvrtý a třetí ročník byly počátkem listopadu vystřídány prvním a druhým. Růže Sušilova zahájila na svátek Krista Krále. Předsedové jednotlivých pracovních kroužků (sociologického, cyrilometodějského, misijního a liturgického) dali jasné směrnice pro letošní práci. Velký úspěch měla první schůze SOK (Staroslavné Obce Kuřácké), která překvapila svým svérazným programem. — 4. listopadu jsme se rozloučili na benešovském hřbitově s bratrem Josefem Geršlem, bohoslovcem-dělníkem. Jeho klidný odchod právě na první pátek, a to v den Dušiček, promluvil k srdci nás všech. V první dvojici odešel na práci, jako první odešel k Pánu. — Brněnské oslavy 17. listopadu vyzněly v našem alumnátě požadavkem „Doplňte Masarykovu universitu theologickou fakultou." První kroky v tomto směru vyvolaly veliký ohlas mezi brněnským studentstvem. Brněnští trvají na svém požadavku, jsouce přesvědčeni, že najdou na kompetentních místech porozumění a podporu. S radostí jsme uvítali v Brně účastníky studentského kongressu. Nezapomeneme na milé odpoledne, které jsme s nimi strávili.

Nitra. — Bohoslovci v Nitře dokončovali zkoušky za druhý semestr minulého roku, přerušeného frontou.

Prešov. — „V seminári máme svoju kongregáciu. Áno, kongregáciu bohoslovcov. Tu o. prézes Msgr. E. Sedlák, rektor seminára, horlivo pracuje na výchove budúcich prézesov. Schôzku mávame každý týždeň. Pertraktujú sa tu najmä veci týkajúce sa organizácie jednotlivých náboženských spolkov. No, okrem toho aj veci čisto teologické. Otázka únie nám leží azda najviac na srdci. Poznáme pravoslávnych, azda lepšie ako bratia zo západu. A sme si vedomi toho, že bude to ťažká práca. Ťažko je presvedčovať fanatikov. Tu musí prísť nejaký otras srdcami ludí. Čosi čo môže spôsobit jedine milosť Božia. Preto azda za najcenajšie apoštolovanie za úniu pokladáme modlitbu. Mnoho, mnoho modliť sa. Aj teraz odbavujeme molebeny k sv. Jozafatovi na tento úmysel. A prosíme i ostatných bratov o to."

Z krakovského semináře zasílá jménem všech bohoslovců pozdrav všem bratřím v českých seminářích Augustin Dewera.

Jistě všechny nás těší pozornost, kterou věnují našemu časopisu slovanští biskupové (přemyšlský, sudoměřský a siedlcký), kteří nám osobním listem tlumočili pozdrav svých bohoslovců všem čtenářům Musea.

NOVÉ KNIHY.

Květinky sv. Františka — Fioretti di San Francesco, z latiny přeložil P. Metod Lucký OFM., vydali františkánští bohoslovci v Žilině, roku 1944, cena 40.— Kčs.

Květinky svatého Františka nám podávají po částech takřka bezprostředně dějiny prvních let františkánské řehole podle jednotlivých příběhů, které jsou mezi sebou legendárně pospojovány v jeden celek. Ve všech těchto událostech se zrcadlí duch svatého Františka a jeho prvních následovníků. Jsou prvořadým historickým pramenem nefalšovaného františkanismu. Dočítáme se tu o životě sv. Otce Františka, o jeho svatých ranách a jeho bratřích Juniperovi a blahoslaveném Egidu. Ke knize je též připojena řada dodatků. Květinky sv. Františka mají svou velikou hodnotu především ve své duchovní náplni, a to nejenom proto, že jsou poučením o duchovním životě, ale zvláště pak z toho důvodu, že přímo a bezprostředně líčí hluboký mystický život assiského žebráčka. Jsou knihou duchovního života, jsou lahodnou a záživnou duchovní stravou. S radostí přijímáme vkusný překlad slovenský, pořízený péčí menších bratří sv. Františka v Žilině. Kniha je vyzbobena řadou reprodukcí fotografií dřevěných reliefů z refektáře františkánského kláštera v Nitře a doprovázena úvodní studií P. Dr Theodorika Zúbka OFM. Květinky svatého Františka, které patří mezi nejkrásnější výtvory lidského ducha, zachovávají si svoji krásu i ve slovenském překladě P. Metoda Luckého OFM. Tyto písně nehynoucí lásky k Bohu a bližnímu, „v nichž se nebe znovu dotklo země", je kniha pro každého inteligenta; člověka prostého, pro každého, kdo se chce povznést výš.

Metropolitní chrám sv. Víta — Dr Zdeněk Wirth, Dr Frant. Kop, Dr Václav Ryneš. — K 600. výročí položení základního kamene svatovítského dómu vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze 1945. Stran 120, cena 112 Kčs.

Na listopad minulého roku připadlo šestisté výročí položení základního kamene Karlem IV. Otcem vlasti k stavbě svatovítské katedrály v Praze. Vydavatelstvo Vyšehrad vzpomenulo tohoto významného výročí překrásnou, ač trochu opožděnou publikací, která si plně zaslouží naší pozornosti. České veřejnosti objevuje tato pečlivě vypravená kniha nejednu dosud málo známou kapitolu z dějin našich zemí. Úvod ke knize napsal Dr Bohumil Opatrný, kapitulní vikář pražský. Plastickým obrazem stavebního vývoje tohoto nejcennějšího stavitelského klenotu naší vlasti je umělecko-historická studie znalce figurálních a architektonických památností katedrály Dr Zdeňka Wirtha. Pohled do vnitřní i vnější historie svatovítského dómu i do kulturního a společenského ovzduší, v němž vyrůstaly jednotlivé části stavby, nám otvírá Dr František Kop. Historik Dr Václav Ryneš nám podává přehled historických osobností, které odpočívají v tichu svatovítských hrobek. Kniha je bohatě vyzdobena dokumentárními a historickými, z velké části málo známými ilustracemi architekta Václava Kubašty a bude jistě nejen vhodným vánočním darem, ale i cenným dokumentem stavitelského umění našich zemí.

ČESKOSLOVENŠTÍ BOHOSLOVCI 1945-1946.

A. Slovenské semináře:	I.		II.		III.		IV.		V.		Celkem		Řím.	Všech
	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery		
Báňská Bystrica	2	—	1	—	7	—	4	—	3	—	17	—	2	19
Bratislava[1])	14	—	19	—	10	—	11	—	8	—	62	—	3	65
Košice	7	—	11	—	9	—	2	—	5	—	34	—	2	36
Nitra	9	—	9	—	5	—	5	—	4	—	33	—	1	34
Prešov	6	—	5	—	2	—	6	—	7	—	26	—	—	26
Spišská Kapitula	10	—	5	—	5	—	7	—	9	—	36	—	—	36

[1]) Z celkového počtu 62 studuje v Bratislavě 51 z diecése trnavské, 2 bohoslovci z diecése košické, 3 z nitranské, 1 z báňsko-bystřické, 1 z rožnavské a 4 z prešovského semináře řecko-katolického. — V Římě 2 z diecése trnavské, 1 z košické.

B. České semináře:	I.		II.		III.		IV.		V.		Celkem		Řím.	Všech
	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery	semináře	kláštery		
Brno	43	1	26	6	15	2	36	1	16	5	136	15	3	154
České Budějovice	9	4	10	1	14	2	12	1	8	3	53	11	1	65
Hradec Králové	24	—	10	—	15	—	19	—	11	1	79	1	4	84
Litoměřice[2])	7	—	2	—	3	—	6	—	3	—	21	—	1	22
Olomouc	45	—	24	—	22	—	18	—	37	—	146	—	6	152
Praha	23	—	6	—	14	—	21	—	11	1	75	1	8	84

[2]) Bohoslovci litoměřičtí studují v Praze. Kromě uvedených studuje 1 bohoslovec ve Freiburku.

P o z n á m k a. Je tedy na Nepomucenu celkem 31 bohoslovců. V počtu není započteno 5 kněží (Praha 2, Olomouc 2, Nitra 1) a 4 bohoslovci z řeholí (2 premonstráti a 2 salesiáni).

Rozsévač vychází v Olomouci za redakce P. A. Pelikána S. J. jednou týdně. Vítáme s radostí jeho zájem o východ, realisovaný dle přání moravského Metropolity: „Dnes jsme postaveni tváří k východu. Tak Boží prozřetelnost pověřuje nás zvláštními úkoly v tomto ohledu." Druhým sympatickým rysem je živý poměr k mládeži a neobyčejný zájem o Katolickou akci.

Obzory, týdeník pro politiku a kulturu, vydává ČAT v Praze. Upřímná přímost kritického postoje ke všem otázkám dneška patří k největším přednostem tohoto týdeníku.

Nová práca - katolícka revue pre kulturny, náboženský a sociálný život, vychází dvakrát měsíčně ve Spolku svatého Vojtěcha v Trnavě na Slovensku. Je pozoruhodná svým sociálním zaměřením. Články jsou vesměs aktuální. V dobovém postoji k otázkám dneška patří jí právem uznání.

Pútnik cyrilometodejský - vychází stejně jako Nová práca dvakrát měsíčně ve Spolku sv. Vojtěcha v Trnavě. Je to časopis slovanské křesťanské vzájemnosti. K.

Dobrý Pastýř (týdeník katolického kněžstva, vydává exerciční dům ve Frýdku, řídí P. Schikora CSSR). DP zahajuje heslem: Posvěcením kněžstva posvětiti národ, posvěcením národa posvětit celý svět! Tento svůj úkol, který na sebe vzala redakce DP, plní opravdu poctivě. Jde do šířky a hloubky. A nechybí ani praktické pokyny k pastoraci (katechetická kázání a p.).

O jednotné organisaci.

Je nejasno mezi katolíky stran názoru *o jednotné organisaci* mládeže. Jsme pro ni či ne? Zásadně ano, vždyť je to naše základní touha, aby všichni jedno byli. Ke svému positivnímu ano však dokládáme, že jsme proti veškeré totalitě, ať se nám již předkládá jakkoliv. Tak se zdá, že dnes si mnozí pletou pojmy, snad nevědomky, snad záměrně a vědomě a nerozeznávají či nechtějí rozeznávat, že mezi jednotou a jediností (výlučností) je úžasný rozdíl, asi takový, jako mezi svobodou a německou „dobrovolností".

(Slovíčko)

POZNÁMKY.

V Polsku vycházejí tyto časopisy: „Tygodnik powszechny" (Kraków, ul. Franciszkańska 3), „Tygodnik warszawski" (Warszawa, ul. Grodska 65, Katolicki dom), „Niedziela" (Częstochowa, Kuria biskupia) a „Caritas" v Poznani, kde můžete získat přesné informace o všech katolických nakladatelstvích v Polsku.

VĚSTNÍK Jednot duchovenstva vydává v Brně Jednota duchovenstva diecése brněnské. Řídí prof. Josef Poul. — Zajímavým a poučným obsahem uspokojí i náročného kněze a bohoslovce. Zasluhuje naší zvláštní pozornosti pro svůj živý vztah k důležitým otázkám moderní pastorace se zřetelem k otázkám katechese, církevního umění a snah liturgických.

K tomuto číslu přikládáme složenku s prosbou o zaslání předplatného, pokud je odběratelé ještě nezaslali.

PRO KŘESŤANSKOU KULTURU.

Ediční program nakladatelství Vyšehrad.

Nakladatelství Vyšehrad připravuje nové, vkusně vypravené kapesní vydání NOVÉHO ZÁKONA v překladu dr. Hejčla a Sýkory a úplný Římský misál* v překladu dr. Antonína Stříže. Dr Jan Ev. Urban vydá ve Vyšehradě znovu modlitební knihu pro inteligenci „K Bohu" a hutný Život Ježíše Krista* vlastními slovy Evangelií. Znovu vyjde také Kempenského „Následování Krista", P. J. M. Kubeše meditativní kniha „Ve šlépějích Neposkvrněné" a řada dalších modlitebních a rozjímavých knih. Z duchovědné literatury připravuje nakladatelství zejména přehledné dějiny českého národa „Jindy a nyní" od dr. Bohdana Chudoby, určené zejména inteligenci a studentstvu a podávající v hutné zkratce především duchovní profil jednotlivých kulturních epoch v českých dějinách. Od téhož autora vyjde vědecké dílo z doby českého povstání 1618—1620 „Španělé na Bílé Hoře"*. Konečně bude za redakce dr. Bohdana Chudoby vycházet ve Vyšehradě sbírka příruček „Úvod do studia", která má za spolupráce velkého počtu odborníků poskytnouti vysokoškolskému studentstvu všech oborů základní orientaci o obsahu jejich studia a jeho literatury. Dr Leopold Peřich vydá ve Vyšehradě „Dějiny Slezska"*, první české souborné dílo toho druhu vůbec. Ke kulturním dějinám slezského lidu se váže i práce Heleny Salichové „Za starých časů", memoirově-beletristická kronika slezské vesnice. Prof. J. O. Martinovský rediguje pro Vyšehrad desetisvazkovou přírodovědeckou encyklopedii „Příroda velké divadlo", zpracovávající s hlediska křesťanského světového názoru nejmodernější výtěžky přírodních věd. V nejbližší době vyjde její první díl. V Národní knihovně vyjdou v redakci prof. J. Vilikovského životopisy Arnošta z Pardubic, Jana Milíče z Kroměříže a Jana z Jenštejna, v redakci prof. J. Vašici svatovojtěšské a svatoprokopské legendy a v redakci doc. Rud. Holinky Helmoldova Cronica Slavorum v překladu dr. J. Vrátného, Vypravování o zlých časech (Braniboři v Čechách) v překladu dr. K. Hrdiny a kronika Přemysla Otakara II. — Připravuje se i nové vydání obou velkých dějepisných prací prof. Blažeje Ráčka, zejména jeho „Církevních dějin", souborné vydání spisů dr. Aloise Langra, jež bude zahájeno Langovou studií o Dostojevském, dílo dr. Myslivce o ruských ikonách a nové vydání Kalistových Cest ve znamení kříže. Souborné vydání spisů Dominika Pecky bude zahájeno jeho novou knihou „Křesťanství a moderní člověk" s duchovními portréty J. Floriana, G. K. Chestertona, M. Berďajeva, G. Papiniho, Ch. Psichariho atd., kursem křesťanské morálky „Umění žíti" a novým románem „Neviditelný prsten" s ústřední postavou sv. Kateřiny Sienské. * Již vyšlo.

Novinová sazba povolena řed. pošt v Brně dne 29. 10. 1945 č. 81.377-1945. Dohlédací pošt. úř. Brno 2.

MUSEUM

REVUE SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ 3

73. ROČNÍK - BRNO - BŘEZEN - 1946

MUSEUM, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., číslo 3. Rediguje Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vede Alois Krchňák. Za redakci odpovídá Msgre Dr Karel Skoupý. Vydává Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně. Tiskne Typos, Brno. Redakce a administrace Brno, Petrov 8. Vychází pětkrát do roka. Předplatné na celý ročník 40 Kčs, pro bohoslovce 30 Kčs. Účet poštovní spořitelny č. 102.407. 3. číslo vyšlo 15. března 1946.

OBSAH:

C. Harmata-Milotínsky: Oslavujeme ... (Sp. Kapitula.)

J. Srovnalík: Poslání církve v naší době. (Olomouc.)

I. M. Z.: Vnitřní smysl řecko-katolické bohoslužby. Jitřní modlitba celonočního bdění. (Prešov.)

Václav Medek: Největší velmoc. (Olomouc.)

Josef Hrbata: Ozvěny z Říma: 1. Pravda živého křesťanství.

Hugo Rahner: O viditelné církvi (přel. S. Schützner, Praha).

Ze seminářů.

K novým knihám.

Red. uzávěrka pro 4. číslo končí 10. dubna 1946.

Malé státy, jako jsme my, se nedají znovu vybudovat bez hlubokého mravního podkladu a nemohou řešit problémy sociální bez veliké mravní autority. A to platí zvláště dnes po válce, kdy morálka je uvolněna ve všech směrech. Takové dědictví nám zbylo z války. Byl liberalismus, který hlásal, že je dovoleno všechno a byl totalismus, který zase pravil, že není dovoleno nic, co není nařízeno. Musíme vytvořit správnou synthesu obou, mravně podloženou. Proto zdůrazňuji význam mravního základu všeho.

Pres. Dr Ed. Beneš k delegaci katol. studentstva 6. 2. 1946.

Kdo si ponechá ukázkové číslo, je považován za odběratele. Uznáváme toliko písemnou výpověď ke konci ročníku. Citovati je dovoleno jen s udáním pramene.

OSLAVUJEME...

C. Harmata-Milotínsky.

(K 25. výročiu vysviacky vdp. J. Exc. J. Vojtaššáka, biskupa spišského.)

Jak blízko k bielym ďňom sa chvíľa táto slávi
v čakaní prvotnom!
kde z kláska semien na tisíce pučí,
kde zemou drobenou i v čase nepohod,
od hrudy k oblakom a odtiaľ v piesni zvučí
ten mäkký sprievod slz, čo ohňom prešiel v čase,
aby v ďňoch sľúbených sa prisal k svetlám sily,
zabúdal na slzy, ktoré sa do slov vpily
jak svedok žalujúci!
Dvadsaťpäť rokov už sa zvony v súzvuk ladia
k hymnickým popevkom...
Dvadsaťpäť rokov už hviezdice ruže sadia,
by v čase dozretia sa priply k srdcu otca,
k oltárom zdĺženým, kde svetlo neuniká,
kde v tichu ponúrom svolá k hodom vodca
a príjma žaloby a volá: drobné deti!
v uličkách po svete sa srdcia nocou čmudia,
tam slnko od rána k večerom nedosvieti
a tiež sú boľaví a tiež sú boží ľudia.
Vy deti z pod Tatier ohniská v blízku máte,
nad klenbou vašich lúk anjeli sviece nosia,
u vás len prechodne sčernejú biele state,
ktoré sa v potulkách slovenskou krvou zrosia!
Nedajte na reči, ktoré sa v hriechu trúsia
aj keď vás rozkradú,
aj keď si na váš kríž pichľavé zbrane brúsia...
vy buďte ohnivá, ktoré sa v nebi spradú,
tí, čo sa honosia, tí prídu sami k pádu!!!
Tak otecku dietkam — a dietky jednohlasne:
Veľpastier varovný! Veľpastier našich strání!
váš hlas je zvonkohrou, v ktorej sa menia svety,
z úžľabin priepastných k vrcholkom nedoziernym,

z pavučín preťatých ku trónom všetkých svätých,
váš hlas i za búrok kázal nám ostať verným...
Do prachu skľaknutým — sa chvíľa ťažkou zdala,
dlaň vaša, Bože môj, i vtedy silu dala,
i vtedy vaša tvár nás v skúškach teplo hriala...
Keď piesok zaškrípal a ohňom poctu vzdali,
do kĺbka skrútení sme zreli palác biely —
v extázach zmätení... až prerieť sme sa báli:
Kde Pastier? Kde otec?
Kde nám je tôňa raja?
...a v smútkoch spláknutých všetci nám pravdu taja!
— A v čase zaťatom váš dych nám z diaľky vanul... —
Však Ruka s výsosti s cestu zpätnú značí
a Veľkňaz prichádza
a žehná ľudí v plači
a dieťa zpod Tatier pri nohách jeho kľačí
a s perou chvejúcou poľúbi dlane lásky...
Na svietok L'alie, svietok vašich krokov,
príjmite do daru oddané srdcia detí,
nemáme bohatstvá, nemáme zlaté mince,
nech pozdrav s cvengotom do vašich dlaní vletí!
Zdravia Vás Veľpastier
mestá a dedinky,
ktoré Vám ďakujú za kroky veľkej chvíle,
zdravia Vás ovečky,
ktoré ste nosili,
ktoré ste kŕmili, keď krvácali v sile...
Zdravia Vás piesne hôr
i výšky krvavé,
do ktorých zabodli sme kýpte nadlomené.
Zdravia Vás ústavy,
ktorých štít od slnka jagá sa vaším menom
a duchom v sviežom splnku!
Buďte nám žehnaný
na púti v strmom briežku!!!

POSLÁNÍ CÍRKVE V NAŠÍ DOBĚ.

J. Srovnalík.

Dnešní doba je dobou myšlenkového varu. Je tedy obtížné stanoviti její diagnosu. Označíme jen některé její rysy: Pokračující sekularisace života. Naturalismus. Hrubý materialismus. Kolektivismus jako reakce na nezdravý individualismus minulého století[1]).

V této době stojí Církev se svým posláním. Její poslání právě pro svou nadčasovost je v každé době nanejvýš časové. Můžeme je vyjádřiti slovy Ježíše Krista: Jděte a učte všechny národy a křtěte je[2])... To znamená universální poslání Církve s jejím bohatstvím milosti a pravdy. Z t. zv. „přínosu doby" nemůže Církev přijímati nic jiného než vnější námět, jak se co nejvíce přiblížiti k lidem s plností milosti a pravdy.

Konjunkturalistická vnitřní akomodace dobovým proudům byla by nikoliv pružností a t. zv. pokrokem, nýbrž deformací a zploštěním jejího poslání. Uskutečnění nadpřirozeného poslání znamená však i v ohledu přirozeném vynikající činnost sociální, kulturní a osvětovou.

1. Nejvyšší zdokonalení člověka a rozvinutí všech jeho sil podle cíle, k němuž je určen, se děje milostí. Milost pak v přítomném řádu spásy jest vázána na svátosti. Ta svátost nejvíce obsahuje milost, která obsahuje nástrojovou příčinu milosti bytnostně. V Eucharistii jest však obsažen sám Kristus, kdežto v jiných svátostech jest obsažena nástrojová síla, od Krista sdělená[3]). Eucharistie nejvíce udržuje a rozvíjí nadpřirozený život. Specifická milost této svátosti dává Boží pomoc k dokonalému dosažení všeho, čeho potřebuje k dosažení cíle svého života. Protože je člověk zasazen do společnosti, má nutně tato mravní harmonie jeho osobnosti odezvu ve společnosti. Eucharistie vytváří, udržuje a rozmnožuje jednotu mezi věřícími, neboť všechny spojuje intimně s Kristem[4]). Tak můžeme také označiti

---

[1]) O diagnose dnešní doby Dr J. Beran, Náboženská situace u nás, Dobrý pastýř 1945, čís. 21.

[2]) Mt. 28, 19.

[3]) Sv. Tomáš, S. th. III, ot. 65, čl. 3.

[4]) Sv. Tomáš, S. th. III, ot. 24, čl. 1.

kvalitu svátostné milosti ve „svátosti Lásky", že jest namířena proti nezřízenosti sebelásky, která je obsažena v kořeni každého hříchu a chce se nasytiti třeba „přes mrtvoly".

2. Eucharistie jest i obětí. Povyšuje na nadpřirozenou hodnotu všeobecně lidský projev bohopocty. V novém poměru člověka k Bohu znamená i přivlastnění užitků vykupitelského díla Ježíše Krista jednotlivým duším. Přivésti křesťany k aktivní účasti na Nejsvětější oběti, znamená zjednodušení náboženského života. Vyjádříme-li život lidský podle sv. Tomáše jako cestu k Bohu, pak druhým pólem je lidské „já", jehož přehnaná sebeláska je v kořeni všech osobních i společenských katastrof. Dovést odměřovat tuto sebelásku, dovést ji podřizovat obecnému blahu, může se označiti pojmem oběti, který filosoficky znamená ustoupení nižšího vyššímu. Nejsvětější Oběť pak působí nejen svým mravním a výchovným vlivem, nýbrž je zdrojem nadpřirozené pomoci, stupňujícím výkonnost mravních sil člověka k obětem, které žádá život jedince i společnosti.

3. Eucharistie byla nazvána svátostí všedního dne. Pro náboženskomravní význam musí býti posledním cílem veškerých pastoračních snah. To znamená v dnešní době cestu ode všech druhotných cílů k cíli nejvíce katolickému.

Nejen k Eucharistii, nýbrž ke všem svátostem docíliti u věřících intimního poměru, nejen doktrinálně, nýbrž prakticky uvésti je do životodárného okruhu svátostí, spojiti je s prameny milosti — je nejnaléhavější potřebou doby. To nutno zdůrazniti dnes, kdy do všeho jiného se klade těžisko osobního náboženského života, ale zapomíná se na tuto jeho podstatnou složku.

4. Sdílení nadpřirozených hodnot v tajemném Těle Kristově vytváří velkou sociální skutečnost, t. zv. společenství svatých. Vnitřní tvarovou příčinou uskutečněného společenství svatých je láska. Probudit v lidech vědomí této velké nadpřirozené skutečnosti sociální, nebo budit v nich vědomí povolání k účasti na svatém společenství, jest důležitý požadavek poslání Církve. To Církev vždy konala, překonávajíc tak dobu. Předpoklad jest již dán duchem zjeveného učení Kristova. Neboť charakteristickou známkou nového poměru člověka k Bohu je

láska[5]). Uskutečňované společenství svatých pak znamená v dnešní době nejvyšší skutečné rozvinutí a uplatnění sil individua, které neztrácí svou individualitu, nýbrž společenství svatých přispívá tím kvalitněji k osobnímu náboženskému životu. Láska jako nadpřirozená hodnota nabývá zde největší sociální potenciality.

Prakticky to znamená uskutečňování společenství svatých všemi prostředky: od zdůraznění sociálního rázu Otčenáše k liturgickému prožívání společenství, kterým se živí charita a apoštolát neboli náboženská akce ve všech svých formách.

Zase je zřejmé, jaký význam má pro společenství svatých Eucharistie, která nejen požaduje jednotu ve společenství, nýbrž ji skutečně vytváří, jak svým jménem, látkou i významem naznačuje[6]).

Společenství svatých je dokonale průkazným důkazem, že princip kolektivismu v Církvi dosahuje v uskutečněném společenství svatých nejvyššího zdokonalení. Jak možno i v oboru sociálním se přiblížiti k ideálu, ukazují obce prvních křesťanů, o nichž Tertullián zaznamenal obdiv pozorujících je pohanů: „Hle, jak se milují!“[7]).

5. K uplatňování nejvyšších náboženských hodnot v osobním životě přivádí Církev nejprve k hlásání pravdy. Pravda v Církvi obsažená vystačí na všechny problémy všech dob, právě proto, že je nadčasová a božská jako Církev. Záleží tedy na tom, podati ji tak, aby zachytila moderního člověka svou závazností. Dnešní doba je doba specialisace, vysoce odborně školená v různých vědeckých oborech, trpí však naprostým nedostatkem speciálních náboženských vědomostí. Platilo-li pro dobu Ježíšovu jako božské a pravdivé, co bylo zaručeno zázračnými průvodními zjevy pro mentalitu tehdejších lidí[8]) — třeba zázraky zůstávají nadčasovým vnějším kriteriem zjevení — platí, že modernímu člověku nutno ukázat pravdu ve světle rozumu, v její vnitřní a vnější zákonitosti, logičnosti, životnosti a sociálním význa-

[5]) Mt. 22, 37—39.

[6]) Sv. Tomáš, S. th. III, ot. 74, čl. 1.

[7]) Tertullián, Apolog. XXXIX.

[8]) Sr. Holzner, Apoštol Pavel, Praha 1939.

mu. Z toho plynou důsledky jak pro vědeckou theologii, tak i pro theologii kerygmatickou.

6. Maritain napsal slova, která platí dnes jako před desíti lety, že k vítězství nad zápornými silami je nezbytná nauka nesmlouvavě přesná, přísný absolutismus pravdy, naukový radikalismus, zbavený veškeré úzkoprsosti, všeho stranictví. Že tisíc nauk může ovládati stavy rozumu, ale jen jediná jej může uzdraviti. Že pouze tomismus může uspokojiti požadavky přítomné doby svým smyslem pro pravdu.

Theologicky pak to znamená nejlepší metodu pro dnešní dobu: Theologie s positivním základem, prozářená světlem zásad soustavné spekulativní tomistické nauky[9]).

7. V kerygmatické theologii vzhledem na velkou náboženskou nevědomost a při tom velké odborné znalosti technické, přírodovědecké atd., je třeba podávat pravdy víry ve světle rozumu. Při jejich vysvětlení dbát dnešního stavu vědy (na př. používá-li se analogií), hledat nové theologické důkazy (důvody vhodnosti) zjevených pravd.

Podávat pravdy přesně bez přehánění[10]) a bez zaměňování nauky víry s více méně důvodným názorem theologů, nebo snad dokonce s vyjádřením špatných popularisátorů.

Staré pojmy, které modernímu člověku již nic nepraví, vyjadřovat parafrází, která vystihuje jejich obsah (na př. Nový zákon ve smyslu nového poměru člověka k Bohu[11]).

Ve snaze o nové a zajímavé podání nepřijímati t. zv. „kazatelských příkladů", které jsou přitažené podle potřeby, neodpovídajíce skutečnosti.

Výklad mravovědy podle pojmu mravního života jako pohybu (cesty) rozumového tvora k Bohu[12]), o člověku jako obrazu Božímu,

---

[9]) Sr. Pius XI. v enc. Deus scientiarum dominus, čl. 29.

[10]) V tom ohledu je zkušebným kamenem věroučná nauka o posledních věcech. Sr. n. př. Spirage, Utrpení a radosti očistce se vzorným theologickým pojednáním prof. Em. Soukupa OP, Za hrobem, Praha 1937.

[11]) Sr. náměty Dra Urbana v přednášce Slovo a prázdný zvuk ve sbírce rozhlasových přednášek „Slovo víry v éteru", Pelhřimov 1939.

[12]) Sv. Tomáš, S. th. II, úvod k ot. 2.

který má být v něm uskutečňován mravním životem. Tedy ne pouze nauka o hříších, ne pouze nauka o ctnostech, nýbrž následování Krista jako vzoru tohoto uskutečněného obrazu Božího[13]).

Ve věrouce praktické závěry pravd podle pojmu Contensonovy theologie „mysli a srdce"[14]), aby se ukázala člověku pravda v celé své životnosti.

8. Věcně to pak znamená upevňování základních pravd. Zdůrazňování reálnosti milosti Boží a významu svátostí, na prvém místě Eucharistie, která musí být cílem i měřítkem veškerého pastoračního úsilí. Zdůrazňování společenské morálky[15]) nejen rámcově a v hlavních ctnostech, nýbrž i v podrobnostech a ve ctnostech, které svou povahou nejsou zrovna společnostní (na př. osobní mírnost). Ukázat bohoslidský obraz Ježíše Krista jako vůdce k Božím tajemstvím.

Taková tedy theologie je obsažena v poslání Církve. Celá theologie — t. j. zjevení Boží i práce lidského rozumu, který je takto pozvednut do oblasti transcendentna, i proniknutí tohoto poznání do skutků života, který je rozvinut a zdokonalen reálností milosti.

9. Tento úkol Církve je obsažen ve všeobecnosti jejího poslání: „...učte všechny národy a křtěte je..." Odezíráme-li od plného misiologického smyslu těchto slov, pastoračně to znamená vrátit se k prvotním formám aspoštolské praxe: Jít k duším. Jít k nejširším vrstvám nejen v roztříštěných snahách ojedinělé osobní pastorace, nýbrž jít „totálně" celkovým zaměřením celé pastorace. Pastorační prostředky pak ukáže vynalézavá láska apoštola, který dobře cítí puls doby a dovede vybrati z dobových proudů, co je pastoračně vhodné a užitečné. Připomene se jen jednoduchý způsob života, nekomplikovaný různými vymoženostmi a zálibami třeba panskými

---

13) Sr. Tillmann, Handbuch der katholischen Sittenlehre (Düsseldorf), zvl. III. sv. Die Idee der Nachfolge Christi, IV. sv. Die Verwirklichung der Nachfolge Christi. „Nové" pojetí mravovědy, jež jest vlastně návratem k cestám sv. Tomáše.

14) Vinc. Contenson OP (1641—1674): Theologia mentis et cordis.

15) Sr. J. Hlavička, Nové doby mravní měřítka a potřeby v ČKD. 1944, č. 4.

v požadavcích denního života. Vždycky však platí, že otázka úspěšné pastorace je otázkou osobní svatosti.

10. Kdykoliv nadpřirozené poslání Církve bylo kladeno na místo druhořadé, znamenalo to ochuzení a zploštění významu Církve. Zdůraznění nadpřirozených prvků v poslání Církve (na př. v našich zemích jako reakce na dobu t. zv. josefinismu a febronianismu) ukazovalo, že Církev je něco více než instituce sociální, kulturní a osvětová. Rozvíjela však zároveň také daleko více svůj blahodárný vliv v těchto oborech života a znamenala i v ohledu národním obrovské dílo obrodné[16]). Neboť, jak praví sv. Tomáš, milost neničí přirozenost, nýbrž ji zdokonaluje. Uplatnění nadpřirozena v životě znamená vždy zlepšení a zdokonalení všech oborů života.

To je viděti u světců, kteří byli největšími dobrodinci lidstva i v ohledu sociálním a kulturním. Na př. sv. Jan Bosco vychovává Eucharistií, buduje síť ústavů, zachraňujících mládež. Při tom ovšem dovede napsati i učebnici mateřské řeči a vydává brožuru o pěstování vína, podle toho, jak mu svatá láska vnukala přispěti na pomoc potřebám doby v rámci svého nejvlastnějšího kněžského poslání.

Platí zde slovo o moudrosti (a tak označovali staří žitou theologii), s níž přišla všechna ostatní dobra[17]). Uvedeme na závěr ještě katolického filosofa Christofera Dawsona, který v knize „Beyond Politics" mluví o tom, jak velkou službu kultuře může Církev prokázati tím, že si uchová neporušeno své dávné dědictví jako hierofantka Božských tajemství.

Jako projev učitelského úřadu Církve připomeneme programovou encykliku „Mystici Corporis Christi", která obsahuje slovo pro naši dobu nejvýš časové a moderní, právě proto, že nadčasové.

Ti pak, kteří uskutečňují nadpřirozené poslání Církve, jsou i z přirozeného hlediska největšími dobrodinci svého národa a státu.

---

[16]) Srov. co dokumentárně ukazuje Dr Fr. Cinek v díle K národnostnímu probuzení moravského dorostu kněžského 1778—1870, Olomouc 1934; Dr Fr. Cinek, Vis regeneratrix traditionis Cyrillomethodianae temporibus epocham Josephi II. subsequentibus. (Acta VII. conventus Velehradensis 1936.)

[17]) Moudr. 7, 10—12; 3. Král 3, 13.

VNITŘNÍ SMYSL ŘECKOKATOLICKÉ BOHOSLUŽBY.

Jitřní modlitba celonočního bdění.

I. M. Z.

Bohoslužby Východní Církve jsou středem celého duchovního života východního křesťana. Všechny naše bohoslužby mají cíl postavit nás do bezprostřední blízkosti evangelickým událostem a církevním vzpomínkám. Večerní modlitba představuje nám Starý Zákon, všechnu péči Boží o člověka od samého počátku světa do našich dnů, s jeho předpovědmi a předobrazy, vztahujícími se k Zákonu Novému. Novozákonní události v celé své plnosti předstupují před rozumový a duchovní zrak modlícího se v druhé části celonočního bdění — modlitbě jitřní.

Jitřní modlitbou nazývá se ranní bohoslužba, v níž děkujeme Bohu, že nás v noci chránil a prosíme o pomoc ve všech svých přáních i během dne. Představuje nám zvláště Narození a Vzkříšení Kristovo, jež se událo ráno, a vůbec události Nového Zákona. K odhalení jejího tajemného vnitřního smyslu přistupme s pomocí Boží. Ona je však smyslem tak bohatá, že umístěna v jeden článek bude bohužel jen velmi krátce objasněna.

Začátek jitřní modlitby představuje nám Narození Ježíše Krista. Kněz před královskou branou hlasitě vzdává čest Nejsvětější Trojici slovy: „Sláva svaté, jediné a nerozdílné Trojici!“ Potom Církev sv. jako by přenesla modlící se do starého svatého města Betlema v divnou tajemnou noc Narození Božského Pacholátka. Na znamení toho všechna světla v chrámě s výjimkou dvou lamp před ikonami Spasitele a Bohorodičky se pozhasínají. Chrám je pohroužen v tajemné šero a uprostřed všeobecného ticha osaměle zazní chórem: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ Tak vítali i andělé vtěleného Spasitele. Zatím lektor prosí Hospodina, aby mu otevřel ústa k zvěstování Jeho chvály a tichým hlasem začíná šestižalmí. To vyjadřuje tichou rozmluvu křesťana s novorozeným Spasitelem světa. Je to zároveň též nejlepší náš dar Kristu-Králi, lepší a cennější nad zlato, diamant a smaragd. Láskou zaníceni přicházíme k modlitbě za

mír celého světa, za blaho svatých Božích církví, za sjednocení všech a pod., končící velkou jektenií.

Mile a dobře je býti s Bohem, který se vtělil, aby pokolení lidské vyvedl z vězení. Jásá a veselí se Církev, radostně zpívajíc slavnostní píseň: „Bůh Hospodin a Blahoslavený, jenž přichází ve jménu Páně!" a za ní zpívá hymnus oslavující Krista-Spasitele, nebo hymnus svátku. Znovu září celý kostel svícemi a s nimi hoří i srdce věřících. Ale radost netrvá dlouho.

Svatá rodina prchá do Egypta před zlým králem Herodem a potom nadlouho odejde do ústraní — do tichého Nazaretu. A lidstvo jako by se znovu vrátilo do Starého Zákona, pohřižuje se do stínu a šera smrti. Tato doba projevuje se v jitřní modlitbě čtením kafizmů[1]). Kafizmy prokládají se malými jekteniemi a prosbami, v nichž zaznívají novozákonní modlitby, upomínající, že doba Starého Zákona konečně minula a nastupuje Kristovo království slávy. Toto zvláště vyjádřeno je ve zvoláních malých jektenií. Ve zvolání po první jektenii oslavuje se Bůh ve třech osobách, jako Stvořitel a Udržovatel vesmíru, Král přírody: „Neboť Tvoje je moc, Tvoje je kralování, síla i sláva...!"

Po čtení kafizmů počíná vlastní slavnostní část jitřní modlitby: polyelej[2]); je to jako by polovina celé ranní bohoslužby. Před polyelejem rozžíhají se všechna světla chrámu, otvírá se dosud zavřená královská brána a zpěváci pějí: „Chvalte jméno Hospodinovo; chvalte služebníky Hospodina, alleluje. Blahoslavený Hospodin ze Sionu, živý v Jerusalemě, alleluja, jenž jest blažený a jehož milost je na věky atd."

Jak zde nyní přispívá doba, nám hříšným, zalkat z hloubi duše: „Od mladosti mé mnohé trápí mne strasti, ale Ty sám mne zastup a spas mne, Spáso moje." Církev utěšuje věřící světlými vzpomínkami

---

[1]) Kafizmy — řecky značí sedění. Je to nevelká část Psalteria, složená z několika žalmů. Celý Žaltář, obsahující 150 žalmů, dělí se na 20 kafizmů. Název kafizmy neboli sedění povstal z toho, že při čtení lidé v kostele seděli.

[2]) Polyelej — slovo řecké, znamená velmi milosrdný (sestává ze slov: polys — mnohý, a eleos — milosrdenství). Příčinu takového názvu této části jitřní modlitby vidím v tom, že v jejím žalmu 135. opakuje se mnohokrát slovo milost (eleos) ...„neboť na věky je milosrdenství Jeho".

na Vzkříšení Kristovo. Především se vzpomíná na ranní příchod myrhu nesoucích žen a učedníků k prázdnému hrobu a sám úžas nebeských sil při pohledu na Božského Mrtvého, který vše skrze sebe oživil: „Andělský sbor žasne, vida Tě mrtvého, jak jsi, Spasiteli, zrušil sílu smrti a vzals s sebou Adama a od pekla všechny osvobodil." Tak reagují na smrt Kristovu nebeské síly a lidé pláčí a vzlykají ve své nemohoucnosti; ženy nesoucí myrhu přišedše k Tvému hrobu, Spasiteli, vzlykaly: „Proč pokládáte živého mezi mrtvé? Ten je Bůh, neboť vstal z mrtvých!" A ty dvě protikladné bolesti andělů a lidí spojují se v jednu píseň mohutného hymnu: „Blahoslavený jsi, Hospodine, nauč mne pravdám svým", který je obyčejně slyšen při zpěvech pohřebních nebo i zde, když za pomazáním pohřbeného přišly ženy, nesoucí mrrhu, i když, místo nesmrtelnému jménu mrtvého, poklonily se živému Bohu.

Následuje čtení svatého evangelia. Před ním zazpívá diakon: „Všechno živoucí nechť chválí Hospodina!" Lidé radostně několikrát po něm opakují tuto svatou výzvu. Na nedělní rána pokaždé se čtou evangelia o Vzkříšení a o událostech po něm. Takových nedělních evangelií je jedenáct. Jsou čtena po pořádku a po každých jedenácti nedělích se v kruhu vracejí.

Zúčastniv se světlé radosti vzkříšení, lid z plna jásajícího srdce zpívá: „Vzkříšení Kristovo spatřivše, pokloňme se svatému Hospodinovi Ježíši, jedinému bezhříšnému; Tvému kříži klaníme se, Kriste, i svaté Tvé Vzkříšení opěvujem a oslavujem, neboť Ty jsi Bůh náš a kromě Tebe jiného neznáme!"

A najednou uprostřed tak vysokého duchovního napětí, uprostřed všeobecného jásotu, zaznívá jediný bolestný hlas lektora, přednášejícího kající žalm 50: „Smiluj se nade mnou, Bože, dle velkého milosrdenství svého!" To k napomenutí, že nemůže být na hříšné zemi plné a svrchované radosti, která bude jen tam — v Království Slávy. Ano, my nemůžeme zapomenout na své hříchy dávno již napáchané — „neboť já znám své nepravosti a hřích přede mnou je vždycky". Poznávajíce svou nemohoucnost, obracejí se modlící o pomoc k Matce Boží, sv. apoštolům a velikým svatým Božím. Jejich jmen vzpo-

míná diakon v prosebné modlitbě: „Spas, Bože, lid svůj a požehnej dědictví svému!"

Po tom všem přítomní líbají svaté evangelium, jako by samého vzkříšeného Hospodina, svolivšího dokonce i nevěřícímu Tomášovi, aby se dotkl jeho ran. Svatá evangelia jsou zatím slavnostně přenášena na oltář a lidu se předkládá čtení kanonu[3]) a zpívání imosů[4]); královská brána se počátkem kanonu zavírá; tato doba znamená život novozákonní Církve po nanebevstoupení Kristově. Nápěvy nedělních irmosů, splnění radostí, jiskří duchovním nadšením.

Doba radosti jako by minula, nastal čas nejvyššího stavu modlitby: blahořečení a blahoslavení: „Sláva, Hospodine, Tvému svatému vzkříšení, sláva, Hospodine, čestnému Tvému kříži a Vzkříšení!" Před koncem kanonu je oslavována zvláště Rodička Boží a Matka světa, čestnější nad cheruby a světější serafů. Tolik tisíců let nemohlo lidstvo zplodit a vychovat ženu, jež by byla důstojná stát se Matkou Boží, až nakonec vyvrcholila naděje strastiplného člověčenstva.

Jak bychom se neměli i my připojiti k chóru všech národů, jenž vzdává chválu, jenž opěvuje příčinu našeho vykoupení! Ale v Církvi na celém světě rozlévá se duchovní nadšení, ona vyzývá nejen lidi, nýbrž i všechny duchy, aby chválili Hospodina. Následuje osm písní „chvály", vychvalujících Spasitele, který se smiloval nad bídným pokolením lidským, opustil prestol své věčné slávy, aby nás slovem i příkladem poučil, jak máme žít. Nakonec chór lidský jako by se spojoval s chóry nebeskými v andělsky jasné písni, nazývané velikým chvalozpěvem: „Sláva na výsostech Bohu!" Za sborového zpěvu především otvírá se královská brána, jako by v oznámení sjednocení nebe a země a kněz nadšeně volá: „Sláva Tobě, jenž jsi nám ukázal světlo!" V takové svaté a světlé chvíli, největší blízkosti Boží k nám, toužíme mimoděk, aby i naši blízcí a všichni lidé zúčastnili se a s námi rozdělili o tuto velikou radost. A to Církev také vyjadřuje ve dvou

[3]) Kanon — z řeckého — pravidelná píseň značných rozměrů, sestavená tak, že každý kanon je složen z devíti částí (devět kůrů andělských), jež se zovou písně, při čemž každá píseň sestává z řady veršů.

[4]) Irmosy — (eirmos — spojení, souvislost).

posledních jekteniích: prosebné a smírné. Prosíme a modlíme se v nich o milosti, život, mír, zdraví a spasení blízkých i vzdálených našich bratří a pro nás samé o pokojný a bezhříšný den, v ostatní čas života uchránit se hříchu a nakonec, vyprosivše si křesťanskou smrt, odevzdáváme celý svůj život do rukou Božích.

Kdo tak prožil bohoslužby, v tom „si zalíbí a toho spasí vzkříšený Kristus, pravý Bůh náš, jenž je blažený a miluje lidi". — Těmi slovy končí diákon ranní modlitbu.

O kráse byť i jednoho bohoslužebného úkonu Východní Církve mohly by se knihy psát. Představuje totiž sám o sobě nesmírné duchovní bohatství, na něž můžeme usuzovat z toho, že každý den má svou zvláštní ranní modlitbu. Tuto duchovní krásu sestavili velcí básníci a svatí Východní Církve, na př. sv. Jan Damascenský — básník přečisté Panny Marie, sv. Efrém, sv. Antoliev, Metafrast atd.

Ignoti nulla cupido!

Prameny:

Fěncik Jevgenij: Liturgika, Budapešť.
Pěleš I. Dr.: Pastýřská bohoslužba.
Věňa: Objasnění celonočního bdění, S. Pětěrburg.

NEJVĚTŠÍ VELMOC.

Václav Medek.

Je zásadou katolického historika, že ve svém bádání vychází z božského původu Církve, z nadpřirozené podstaty jejího učení, předpisů, zařízení, které spočívají na autoritě Zjevení, že uznává neustálé řízení Církve Duchem Svatým. Tyto předpoklady jsou pro něho objektivní skutečností, neboť jinak by na mnoha místech dějin (platí to v každých dějinách, neboť působnost Ducha Svatého není omezena jen na Církev) zůstaly by zoufalé otazníky. Neustálé proč, zanechané bez odpovědi, by znechutilo celou vědu historickou. Je totiž v historii mnoho skutečností, které se nedají vysvětlit příčinnými souvislostmi, vázanými ve spojitý řetěz nutného logického vývoje. Nastává jakýsi zvrat, zvláštní seskupení faktorů, neboť otázka viny a zásluh mění někdy velmi podstatně normální běh dějin, dávaje možnost zásahům

velmi překvapujícím, takže dochází k neočekávaným a logicky těžko vysvětlitelným situacím. A tu se našlo slovo náhoda, které se hodí jako nějaká záplata na každou mezeru v chápání historických skutečností. Aby nemusili uznat vládu Boží prozřetelnosti, působení Ducha Svatého, vysvětlí se nesrozumitelné zásahy náhodou.

Prof. Pekař uvádí takové náhody ve spisku: Smysl českých dějin. Mluví o přípravách husitské revoluce, a tvrdí, že by nebyla vypukla, kdyby nebyla spolupůsobila náhoda, to jest fakt, že tou dobou vládl v zemi král, který nebyl normální. Jiný panovník by byl hnutí zašlápl v zárodcích, jak to učinili v Anglii. A i smrt krále Václava na počátku revoluce tvoří náhodu pro další vývoj ne nedůležitou — je otázka, zda by se revoluce neomezila na místní revoluci táborskou, kdyby se nebyl stal nástupcem Václavovým Zikmund a nezkazil možnost soustředění rozhodné většiny národa proti revolučnímu fanatismu celkem nevelké menšiny.

Tedy náhoda, velmi jednoduchý element. Ale pro nás znamená tato náhoda něco jiného. Znamená a zahrnuje v sobě tři veliké činitele, kteří jsou rozhodujícími a utvářejícími principy onoho osudového činitele, náhody: svobodná vůle, otázka viny a zásluh, Boží prozřetelnost. To jsou tři faktory, které činí positivistickým vykladačům dějiny na mnoha místech nesrozumitelnými.

Ona požadovaná jimi souvislost skutečností navzájem musí být, ale nejen s jednajícím subjektem, člověkem, ale i s jeho cílem, vedoucí ideou. Je třeba však zdůraznit, že je tu i poslední příčina, neboť konečná řada příčin podmíněných je bez první příčiny nemožná. Tím víc pak řada nekonečná, neboť v tom případě byl by to řetěz, i sebedelší, který však nemůže viset ve vzduchu. A právě tak i sebedelší řada příčin podmíněných se nemůže obejít bez první a základní příčiny, bez Boha.

A tato základní příčina všeho dění, Bůh, vystupující v dějinách svým odvěkým plánem, nemůže zůstat opominuta, máme-li správně porozumět a hodnotit dějinné události. Tento odvěký plán Boží prozřetelnosti musí být jedním zorným úhlem při bádání katolického historika, musí být jím, pokud je to možno, poznán.

A zde je bod, na jehož základě nabývá plné platnosti parola, že

osudy světa jsou v rukou těch, kteří se modlí. To proto, že v sepjatých rukou tisíců věřících je veliká moc otvírat bránu Božího milosrdenství, a působit na ten odvěký plán Boží prozřetelnosti a tím upravovat dějinné skutečnosti a vytváření situací, které jsou potom označovány slovem náhoda.

Že ta moc sepjatých rukou není malá, to víme všichni; že není podceňována, že je i nekatolíky respektována, o tom svědčí případ, o němž vypráví Romano Quardini. John Henry Neuwman, pozdější kardinál, byl už dlouho nakloněn Církvi, ale přece jeho anglický přítel Pusey neměl strachu, že by přestoupil. Jednoho dne se však dověděl, že kdesi ve Francii jakási klášterní komunita se modlí za Neuwmanovo obrácení. Tu teprve jeho strach vzrostl, a že ne nadarmo, ukázala brzká Neuwmanova konverse.

Zde také nabývají velikého významu slova sv. Pavla k Filipským: „Všecko zmohu v Tom, jenž mě posiluje" (4, 13), a i jiné výroky Starého i Nového Zákona potvrzují velikou moc sepjatých rukou, modlitby. „Volej mě, a vyslyším tě" (Jer. 33, 3): „vzývej mě v den, kdy budeš souzen, a já tě vytrhnu" (Žalm 49, 15): „proste a bude vám dáno" (Mat. 7, 7); „zač budete prosit ve jménu mém, učiním to" (Jan 14, 14). „Modlitbou si zjednáme pomoc Boží, jež převyšuje každou moc stvořenou," napsal svatý Alfons.

Tyto skutečnosti nás pobízejí, abychom si dobře uvědomili velikou moc, kterou nám dává naše členství v Církvi. V tomto smyslu můžeme také aplikovat slova sv. papeže Lva z vánočního officia: „Agnosce, Christiane, dignitatem tuam!" Ano, důstojnost křesťana z nás činí mocného činitele ve světovém dění. A vinu světových katastrof nesvalujme na ten nebo onen národ. Prosme a bude nám dáno, a učme prosit i druhé.

OZVĚNY Z ŘÍMA.

Jos. Hrbata.

1. Pravda živého křesťanství.

Člověk, jak ho potkáváme na ulicích dnešního světa, žije v myšlenkové nejistotě, mravní bídě a v očích se mu zračí vnitřní bolest, jako

by smutek z bezútěšné osiřelosti, která pochází z touhy po ztraceném nesmírném pokladu. A tím pokladem je Pravda, je jím sám Bůh.

Říká se, že myšlenky rozhodují osudy národů. A kdybychom chtěli vážně vyzkoumat příčiny zla, kterým v této době trpí svět, příčiny ničivé vichřice, která ještě doznívá nad nešťastným naším kontinentem, opravdu bychom shledali, že to nebyla jen tragická srážka hospodářských a mocenských zájmů, nýbrž něco mnohem hlubšího. A tou příčinou je opět Pravda. Snad se to zdá na první pohled divné, ale je si třeba uvědomit, že jako není zla, které by netkvělo svým kořenem v bludu, tak také není dobra, které by nevykvétalo svým původem z pravdy. Jak však žilo naše pokolení? Celé národy byly záměrně vychovávány v bludech všech druhů a odstínů. A teprve nad propastí, do níž se propadlo už tolik národů, začínají chápat, že nelze beztrestně bojovat proti pravdě. Člověk bez pravdy ani nemůže žít; tak je svou přirozeností k ní puzen. Pravda je — možno říci — kyslíkem ducha. A pouze ten, kdo se zřítil až na dno špatnosti, může pravdu nenávidět. Tím se však zříká lidské své důstojnosti a nenávidí sebe samého. Je pak obrazem ne Božím, nýbrž Otce Lži, Satana, který prvně pravdu nenáviděl.

A přece je tomu více jak devatenáct století, co na svět přišla Pravda-Kristus. Zval a sliboval: „Já jsem cesta, pravda a život" (Jan 14, 6). „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete pokoj duši své, neboť jho mé je přiměřené a břímě mé jest lehké" (Mat. 11, 28). Lidé však nechtěli přijmout jeho učení. Spikli se, že je udusí a přivedou natrvalo do zapomnění tím, že zabijí jeho Autora. Kristus vstal. Jeho učení zaznívá staletími, avšak provinění synů synagogy se opakuje v každém pokolení. Člověk odmítl pravdu Boží a vrhl se na kolena v uctívání domněnek lidských. Opakuje hřích Adamův: raději věří ďáblu a největšímu nesmyslu, než Bohu a pravdě. A tu ďábel znovu provádí svůj trik k záhubě lidí. Člověk se dává omámit falešnými hesly svobody, vědy, pokroku, práce a síly. Protože však odhazuje svobodu dítek Božích, pravdu a poslední cíl všeho — oslavu Boží, upadá do nejhorších otroctví, nejistoty a klamu, nejhlubšího zpátečnictví. Práce místo po-

žehnání se mu stává břemenem a síla ohrožením života. Vidíme, že Bůh nepotřebuje k potrestání člověka použít nových „zbraní"; člověk se potrestá tím, čeho chce použít proti Bohu. Člověku opravdu nezbývá než zoufalství nevěry nebo návrat k Bohu. Hilaire Belloc ve svém pojednání o Evropě dneška se neubránil podobnému závěru: „Buď se Evropa vrátí cele k víře nebo zahyne." Podobně píše Pascal ve svých Myšlenkách: „Všichni lidé bez výjimky touží po štěstí. Ale ačkoliv se po něm od nepaměti tak úporně pachtí, ještě nikdo ho bez víry, bez Boha, nedosáhl." Zde je bod, od něhož je nutno vyjít, abychom se dostali z labyrintu ven: je nutno uznat, že křesťanství nelze víc považovat za věc indiferentní, za předmět vkusu či nálady, nýbrž nezbytnou a jedinou cestu k záchraně.

Křesťanské pojetí života přivádí člověka k jeho přirozenému těžišti: k závislosti na Bohu. Odpovídá přiměřeným způsobem na jeho přirozenou potřebu spravedlnosti. Přináší jisté rozřešení otázky o jeho původu a určení. Luští stále vyvstávající záhadu dobra a zla. Uspokojuje touhu po pravdě a ukazuje k pravému štěstí. Dodává člověku potřebnou sílu, aby si uložil mravní kázeň. Dává vypučeti duchu lásky, bratrství a obětavosti, bez nichž je lidské soužití blázinec nebo krvavá aréna.

Ale kdo má provést tu obrodu? Jde o nesmírnou práci křesťanské rekonstrukce, před níž se nedá překvapiti malomyslností jen ten, kdo má neomezenou důvěru v Boha a v prameny Boží pomoci, jimiž disponuje Církev. Prostředky čistě lidské jsou vskutku zcela nepřiměřené a přinesly by leda novou desorientaci a horší rozčarování. Avšak jestliže se nemá jít vstříc nebezpečným ilusím, je nutno též spolupracovat na této křesťanské obnově; je si třeba uvědomit, že taková práce se musí vztahovat na vnitřní obrodu jednotlivců, totiž přinésti světlo pravdy a teplo lásky všude tam, kam padl stín a chlad bludu a hříchu: tak bude možno dosáhnouti poněkud jisté a postupující orientace mezi lidem o křesťanském sociálním zřízení. Toto je ovšem práce pozvolná a namáhavá. A rozsevač semen Pravdy se snad nedočká plné, bohaté sklizně, nýbrž „jiný vejde v práce jeho" (Jan, 4, 38). Kdo však je k tomuto úkolu více zavázán a povolán, bratři, než my?

O VIDITELNÉ CÍRKVI.

Hugo Rahner.

Irenej Lyonský shrnul souvislost mezi viditelným Kristem a viditelnou Církví do výstižných slov (Epideisis c. 92): „Toto předurčené, viditelné objevení Syna Božího mezi námi, jeho vtělení a jeho přebývání v našem středu, když jsme před tím o něm ničeho nevěděli, zjevilo Slovo skrze Isaiáše, v tomto výroku: Učinil jsem se viditelným těm, kteří mne nežádali, a byl jsem nalezen těmi, kteří mne nehledali. Hle, zde jsem, řekl jsem lidu, který mého jména nevzýval.“

Prorocké slovo Isaiášovo: „Hle, zde jsem, hle, zde jsem,“ (Is. 65, 1) se naplňovalo v pozemském životě Ježíšově a tisíciletími dějin se neustále naplňuje *v Církvi.* Církev, toť dále žijící skutečnost Krista, toť soujem národů, které kdysi „Boha nehledaly a jeho Jméno neuměly vyslovit“. Ale jako Ježíš Kristus před svým vzkříšením svou božskou slávu ukryl do pokory své pozemské postavy, tak Církev není jen tělem mystickým, nýbrž právě tak až do onoho dne i „tělem poníženosti“ (Fil. 3, 21). Tomuto základnímu faktu, i když je často tak bolestný, musíme býti právi při svém hlásání víry. Existuje také doketismus a gnosticismus Kristova těla, jímž je Církev. Právě dnes! Jsou křesťané, kteří nemohou snést, volá-li Církev do světa tak jasně, že to nelze přeslechnouti, své hlasité „Hle, zde jsem“. Chtěli bychom raději pojímat Církev jako vznešeně skrytou duchovní společnost, a všechno, co je na ní tak pozemsky hmatatelného: organisaci, kanonické právo, ústřední správu, církevní politiku, by nejraději označili jako odpadky, jako nebezpečné smlouvání se světem, jako dobově podmíněnou daň lidské slabosti. Sohmova antithese o církvi lásky a církvi práva je tak přesvědčivá a její vynálezce ji podal tak duchaplně a sčetle, že vždy znovu nalézá své otevřené či tajné přívržence mezi těmi, kdo se nedopracovali onoho theologického stanoviska, z něhož lze řešení tohoto velikého problému zvážit s klidnou jasností.

Z faktu, že Kristova Církev je živoucím pokračováním dvojího tajemství Kristova, jsouc Logos a Tělo, cosi neviditelného a cosi viditelného, vyplývají dvě veliká nebezpečí, která se také dějinně vždy znovu uskutečňovala.

Jedno záleží ve výstředním pneumatisování pojmu Církve. Jak na ostří nože a jak vášnivě vedl už Tertulián ve svých montanistických spisech boj o čistou duchovní Církev, až se pro ni oddělil od viditelné Církve! Byla to přec ve všech dobách nejsladší naděje křesťanů, že jednou přijde čas, kdy bude už jen „duch“

— a proto také bylo ve všech dobách nejhroznějším pokušením, toto údobí ducha jaksi uspíšit, hledět jen k tomu, že všechno tělesné má být stráveno zduchovněním, a při tom pozbývat zraku pro „tělo poníženosti", které musí křesťan a Církev trpělivě snášet, než přijde Pán. Katharové středověku i našich dob, Joachim z Fiore a naši adventisté, Luther se svou duchovní církví a pneumatikové našich dnů: všichni v sobě nosí vysokou, ale přízračnou představu o církvi z onoho světa, a proto odmítají tělo Církve, jež se utvořilo v trpělivosti a Bohem chtěné náhodnosti těch dvou tisíciletí. Una Sancta, o niž se zasazuje Fridrich Heiler, církev ducha, jejímiž zastánci se nejnověji (psáno 1938, pozn. př.) činí „katoličtí theologové" v Menschingově knize, množství Církvi věrných katolíků, kteří zmateni a v úzkosti zírají na lidské slabosti Církve v dějinách i v přítomnosti: ti všichni potřebují pravdivé a pravé *theologie viditelnosti,* a ta je právě tak důležitá pro Církev jako pro život Ježíšův; musíme ji do svého hlásání vestavět, chceme-li mluvit k lidem dneška. V předmluvě ke své knize říkají ti „katoličtí theologové" (str. 3) v provolání, o němž je těžko říci, je-li uchvacující či pathetické: „Věnujeme tedy své dílo všem, kdo věří ve velikou Jednu Svatou, pro ni bojují a pro ni trpí. Pomozte, bratři, zajistit božské mysterium před všetečností rozumu, zásahem zákonnosti a temnosti magie, aby bylo pochodní do budoucnosti!" Tím je v každém případě výstižně naznačeno, co tvoří obsah celé knihy. Čistá duchovní církev lásky má konečně být osvobozena od intelektualismu *dogmat,* od zákonnosti práva, od magie *svátostí.* Má tak být „roztříštěn tuhý krunýř orthodoxie" (str. 242), aby i odloučení bratří viděli, „že všechno, co nás dělí, je jen lidským dílem" (str. 3). Papežství a jeho nárok na právní primát mají býti vráceny do těch rozměrů, jaké měly v „tertuliánsko-cypriánském" pojetí původního křesťanstva (str. 59 a násl.). „Magie" (zřejmě ta ve svátostech) má ustoupit zduchovnělému pojímání především svátosti eucharistické, jejíž theologie byla scholastickým učením tak pohoršlivě zmaterialisována (str. 170 a násl.). Jedním slovem: Církev se musí opět stát tím, čím byla před vpádem „kanonistického" způsobu myšlení: společenstvím lásky v Pneumatě svatém (str. 186).

Míří se tedy zde zřejmě a bezprostředně právě proti tomu, co fundamentální theologie od Bellarmina nazývá „notae visibilitatis Ecclesiae": proti viditelnosti Církve v jejím dogmatickém vyznání, v jejím právu a v jejích svátostech.

Druhé nebezpečí, jež zde právě tak musíme naznačit, záleží v přehnaném zdůrazňování této viditelnosti. Jsou lidé, i theologové, kteří, abychom zde užili slova Pavlova, Církev „znají jen v těle". Velebí na Církvi její dvoutisícileté dějiny, její podivuhodnou organisaci, její úžasnou schopnost přijímati do sebe to nejlepší z okolní kultury a přece stále zůstávat sama sobě věrnou; oslavují Církev jako jedinečnou complexio oppositorum, ježto je tou Živoucí, jež se přizpůsobuje národům a časům, aniž se vzdává své podstaty, jakožto veliká duchovní správkyně dlouhých staletí. To je všechno pravda, i když by se to často mělo přednášet s větší obezřelostí a historickým faktem. Viditelnost Církve v jejím (i čistě historicky viděno) podivuhodném rozšíření, v její plodnosti právě z dob

zdánlivě skutečného úpadku s úžasnou silou vyrážející, s onou inexhausta in omnibus bonis foecunditas, o níž mluví Vaticanum (Denz. 1794), je beze vší pochyby velkolepým motivem věření, průkazem i historicky bezvadně proveditelným o tom, že v bytostných hlubinách Církve dojista jsou v činnosti síly božské, že ona vskutku je „znamením vztyčeným mezi národy země" (Isaiáš 11, 12). Ale to všechno se nesmí zaměňovat s oním nedomyšleným a pokroku-milovným optimismem, jenž se ještě pořád ozývá z apologetických obhajob Církve. Není tomu přece tak, jako by dějiny Církve byly důsledně se rozvíjejícím pokrokem ke stavu vždycky dokonalejšímu, tak, že by její nynějšek vždycky (skoro podobně jako v darwinistickém pojímání vývoje) v sobě skrýval všechny výboje minulosti a Církev postupovala od vítězství k vítězství, od světla ku světlu.

Dnes, kdy se všude hroutí anebo je rozbíjeno, nač jsme právě v onom mělkém kulturním optimismu stran toho, co je církevní, byli tak hrdi, — ledaco z toho jsme příliš lehce zaměňovali s podstatou Církve, nebo docela jde o věci, které podle církevního pojmu náleží k podstatné oblasti Církve a k jejímu nároku na uplatnění, a přece nám to Pán Církve nechává nyní vyrážet z rukou, — měli bychom se hlouběji zamyslit nad theologií toho, co je v Církvi viditelného. Musíme se od dnešních dějin Církve nechat vést do jejích vlastních hloubek, do „propastných úradků Božích" (Ž. 35, 7). Že je Církev záhadně vydána cizím mocnostem, a že, což je ještě horší, vládne ve vlastních řadách zahanbující člověčina, to nás nesmí dohánět, abychom se pohodlně utíkali do čisté Církve ducha a ještě méně nám to smí být podnětem, abychom se uchylovali k ještě pohodlnějším vytáčkám upravované církevní historie. Dějiny Církve jsou a zůstávají jako její Mistr „znamením, jemuž se odporuje", velikou hádankou, ne jen motivem věření, nýbrž právě tak i zkouškou víry, božským „pokušením" — pořád až do onoho dne, kdy „mnozí se nad vírou pohorší, protože ustydne láska mnohých (Mt. 24, 10—12). Konec bude, „když přijdou falešní Kristové, aby, možno-li, svedli i vyvolené" (Mt. 24, 24). Nikterak tedy dějiny viditelné Církve neprobíhají tak, že by věřícím připadalo stále snažší, stále plausibilnější a lidsky důstojnější věřit na tuto Církev, nýbrž právě naopak. Mnohem spíše bude na konci Antikrist se svými znameními a divy, s heroismem své „pouště" a s kulturou svých „pokojů", však je a vždy více se stává „malým stádcem" (Lk. 12, 32), o němž Béda Ctihodný praví (a čteme to také často v officiu): Usque ad finem humilitate vult crescere. Do tohoto apokalyptického významu musíme pojímati všechno lidské a příliš viditelné v Církvi. To viditelné na Církvi, na co malověrně zíráme, co nás pohoršuje nebo mate na nevěstě „bez poskvrny a vady" (Ef. 5, 27), musí se nám — a to právě v této své jitřivé viditelnosti — státi „podobenstvím neviditelného" (Kol. 1, 15), tak jako nám onen člověk Ježíš, z Davidovy krve, z Nazareta, „odkud nic dobrého nepochází" (Jan 1, 46), ten chudý, jenž na kříži a v neúspěchu vykrvácí, přece je zobrazením toho Neviditelného, v Němž „všechno, viditelné i neviditelné, bylo stvořeno" (Kol. 1, 16). Tak musíme tedy z viditelné

Církve s vírou poznávati její božskou neviditelnost, její člověckost musí se nám státi průzračnou, hledíc na její ubohost nám musí vysvitnouti, že z Církve — protože je mystickým tělem Kristovým — musí se také nutně stát „abiectio plebis" (Ž. 21, 7), „opovrženec a poslední z lidí, jako kdosi, před nímž si zastírají obličej" (Is. 53, 3), „nelidsky zohaven její vzhled" (Is. 52, 14). *Církev putuje ke Kříži.* To je nejhlubší význam nauky o její viditelnosti. A platí o ní mocné slovo listu k Židům (11, 3): „Vírou poznáváme, že veškerenstvo stvořeno je slovem Božím, že tedy z neviditelného se stalo viditelné."

Nyní jde o to, tuto viditelnost Církve zařadit do oněch bohoslovných souvislostí, z nichž se nám stává pochopitelnou ve své dogmatické nutnosti a zároveň ve své náboženské hloubce. Musíme ukázat, jak na Církvi právě tohle viditelné je ztělesňováním neviditelného, stoupajícím hlasem veliké výzvy neslyšitelného Logu, jenž svolává svou Ekklesia nehmatatelným tělem velikého mysteria, jež je zde v Kristu a Církvi. Z toho potom poplyne, že nikdy nemůžeme na Církvi milovat a objímati ducha, mystičnost a neviditelnost, nemilujeme-li její tělo. To nám umožní zaujmouti dogmaticky správně založený postoj vůči celé *Církvi,* ono přitakání duchu i tělu Církve, které v jeho vyváženosti nazýváme „sentire cum Ecclesia", církevním smýšlením, a které znamená jeden ze zcela velikých zájmů našeho dnešního hlasatelství. (Pokračování.)

ZE SEMINÁŘŮ.

Řím. — Hodně jsme na vás všechny vzpomínali o vánocích na zdejších posvátných místech, u betlemských jeslí (v S. Maria Maggiore), v katakombách sv. Priscilly (kde měla naše kolej veřejnou pobožnost na sv. Silvestra) a v jiných kostelích Věčného Města. Před svatostánkem jsme vám nejblíž a vzpomínáme nejúčinněji. V koleji i na fakultě jsme spokojeni, vede se nám dobře a t voříme tu veselou bratrskou komunitu všichni dohromady. — Vánoční prázdniny jsme měli 14 dní a teď už zase pilně studujeme — a rádi. Práce je hodně a zajímavé, to víte sami, takže se člověku stále nedostává času. Kromě jiného — možná, že vás to bude zajímat — věnujeme se hodně gregoriánskému zpěvu a praktickým cvičením ritu. Také na fakultě máme krásné přednášky liturgické.

(Dopis z 8. ledna 1946.)

V koleji jsme zařízeni velmi prakticky a pohodlně. Každý má svůj pokoj s potřebným vybavením; též společné místnosti jsou zde moderně zařízeny. Zahrada — v níž celou zimu je krásné zelené stromoví od palem až po eukalyptus — je též dobrá. Jídlo celkem dostačující a chutné. Díky Bohu jsme všichni zdrávi. Počasí je tu nádherné; nevíme co je to sníh, mráz anebo led. Denní rozvrh práce je podobný našemu v Brně; jenom vycházky jsou jen dvakrát týdně (ve středu a v neděli). Za ty dva měsíce jsme už navštívili — myslím — víc jak polovinu památných míst římských. Zatím je to však víc pastva očí, než vnímání

toho duchovního bohatství a hlasů kamenných svědků dlouhých staletí křesťanských a předkřesťanských. Ovšem nejen předmět smyslového vnímání, nýbrž i to druhé. A tak někdy v tiché chvilce zakoušíme ty velké dojmy a sílu, která nás naplňuje radostí a hrdostí, že jsme členy — a dá-li Pán — i služebníky sv. Církve. Také na fakultě lateránské jsme si už zvykli. Fakulta je moderně a skvěle zařízená, říkáme, že by to neškodilo přemístit i nějakým kouzlem do Brna. Zatím není plně navštívená: chybějí Maronité a Irové, Holanďanů a Američanů je málo, Jihoslovan v našem ročníku jen jeden. Co říct o přednáškách? Věda theologická je tu krásná jako u nás a po stránce formální — musíme vděčně uznat, že nám dal brněnský alumnát možnost téměř stejného vzdělání theologického, jaké mají naší spolužáci římští a cizozemští. Vcelku by se dalo říct, že nám chybí rutina ve filosofickodogmatických disputacích a rozpravách. Ale tyto disputace nás právě velmi baví a tak se s pomocí Boží i tomu naučíme. Čeští studenti mají na Lateráně dobrou pověst a byli jsme též od spolužáků i od profesorů dobře přijati. Jinak by nám tu nic nechybělo než delší den (ten je všude tak krátký a „ars longa") a částečně též peníze, abychom si mohli kupovat více knih.

Praha. — Náš spolkový život vystoupil v novém složení. Na valné hromadě Fakultního spolku katolických bohoslovců za přítomnosti Spectabilis děkana Dr Kadlece, členů profesorského sboru a zástupců Svazu vysokoškolského studentstva bylo zvoleno nové předsednictvo na rok 1945-6.

V semináři odstoupilo předsednictvo Růže Sušilovy. Na valné hromadě tajným hlasováním byl dosavadní seminární spolek Růže Sušilova přejmenován se souhlasem představených na Jednotu Podlahovu. Chceme pokračovat dále v 60leté tradici Růže Sušilovy a v odkazu tohoto velikého kněze. Náš P. Spirituál Jan Lebeda se uvolil dát do vínku mladé Jednotě spisek, ukazující Podlahu jako vzor bohoslovců. Co se týče poměru FSKB a Jednoty Podlahovy, je JP čistě interním spolkem bohoslovců pražského semináře. FSKB je stavovskou organisací všech posluchačů a posluchaček bohoslovecké fakulty, hájí a zastupuje jejich zájmy navenek a je JP nadřízen.

Za vedení P. Reg. Dacíka jsme vykonali exercicie. První semestr jsme ukončili 23. února. Hlavní vyšší a nižší svěcení budou udělována počátkem dubna. Z našich kroužků funguje zatím kroužek misijní, politicko-sociální, pedagogický (hlavně skauting), jazykový. Naše shromažďovací možnosti jsou časově i prostorově velmi nepatrné, proto nemůžeme vyvinout činnost, jakou bychom si přáli.

Nejaktuálnějším úsilím JP zůstává snaha o uvolnění semináře. Žel, naše snažení nemá zatím dostatečného výsledku. Obýváme stále jenom asi desetinu budovy.

14. února bylo vzpomenuto dvou výročí smrti sv. Cyrila a biskupa Podlahy. Pozvali jsme si k tomu univ. profesora Josefa Vašicu. Připravili jsme k 2. březnu papežskou akademii a cyklus vyprávění našich repatriantů. Dále jsme požádali našeho Msgre Dr J. Berana o serii výkladů sex. proble-

mu a celibátu. Na fakultě jsme měli odpůldne (13. II.) věnované Dr. Alfredu Fuchsovi. Jeho tvář, prozářenou milostí, nám odkryl Dr Ctibor Mařan; upozornil též na jeho literární odkaz, k němuž patří též dosud nevydané spisy: Z bojů o křesťanský stát, Katolík a stát, Církev jaká je, Kardinál Consalvi, Řády a řehole Církve, Svatý Bonaventura, předklady ze svatého Bernarda, Hymny z františkánského oficia, a knihy Dra K. Wilka: Vůdčí postavy.

Olomouc. — Letošní školní rok byl v Olomouci zahájen, jak jsme již oznámili v 2. čísle Musea, až 31. října a ještě při a po nástupu do semináře bylo nutno často přiložit ruku k dílu a spolupracovat na úpravě našeho druhého domova. Přesto se činnost bohosloveckých družin a kroužků — po delší válečné přestávce — počala rozvíjet v míře a šíři téměř předválečné. Po zahajovacích exerciciích byla již 7. listopadu uspořádána *Unijní akademie*, na níž Msgre dr. Cinek zdůraznil význam cyrilometodějského unionismu pro dnešní duchovní sblížení se slovanským ruským východem. Program byl zpestřen ukázkami z ruské a staroslovanské literatury a písněmi. — 11. listopadu se konala první valná schůze Stojanovy literární jednoty, na níž bylo rozhodnuto navázat na předválečnou činnost a pokračovat v práci literární i unionistické, aby se Jednota mohla vpravdě jmenovat *Stojanova* a *literární*. — 13. listopadu jsme oslavili úmrtní den mučedníka unie sv. Josafata, o jehož díle a odkazu promluvil vedoucí c. m. kroužku Jos. Drozd. Na téže schůzi jsme se rozloučili s našimi spolubratry, kteří odjížděli na studie do Říma. P. spirituál opravil naše oznámení na programech: rozloučení s Římany, v ten smysl, že se s nimi neloučíme, protože budeme stále spojeni v modlitbách a že bratrská láska překonává všechny prostory času i místa. Tak jako sv. bratří Cyril a Metoděj — v Římě a na Velehradě — zůstávají v bratrském spojení.

16. listopadu uspořádala akademická komunita CM bohoslovecké fakulty s vysokoškolským a středoškolským studentstvem olomouckým smuteční pobožnost za popravené a umučené studenty olomoucké v starobylém universitním chrámě Panny Marie Sněžné. Smuteční projev učinil děkan CM fakulty dr. Cinek, který také sloužil slavné Requiem, při němž zapěl bohoslovecký pěvecký sbor.

Téhož dne měli posluchači CM fakulty přední účast na universitní manifestaci před budovou bohosl. fakulty (bývalé olomoucké university) za účasti všech středních škol olomouckých, na níž promluvil za město předseda NV Stibor a za fakultu dr. Cinek. — Před polednem uvítali posluchači bohosl. fakulty 6otičlenou deputaci zahraničního studentstva v universitní promoční aule. Na její počest uspořádali slavnostní akademii, při níž za účasti zástupců všech kulturních, školských, samosprávných a politických representantů měl význačný projev ministr školství dr. Zd. Nejedlý a při ní oznámil rozhodnutí vlády obnovit úplnou olomouckou universitu. Akademii byl přítomen i ministr pošt P. Fr. Hála. Historii university, bohoslovecké fakulty i její poslání v díle cyrilometodějsko-unionistickém osvětlil v latin-

ském proslovu děkan dr. Cinek. Za studenty promluvil latinsky bohosl. Dušan Řezanina a za zahraniční delegaci byly předneseny pozdravy v jazyce anglickém, francouzském, ruském a jihoslovanském.

17.—24. listopadu se zúčastnila delegace bohoslovců (17) s děkanem dr. Cinkem studentského kongresu pražského. O dojmech z kongresu referovali delegáti na dvou besedách.

25. listopadu se konala ustavující schůze bohoslovců-Junáků v refektáři semináře za účasti všech seminárních představených a bohoslovců. O zásadách, cíli a soustavě dnešního skautského hnutí promluvil nadšeně P. Bruno Matzner OP. Se strany představených se dostalo Junáku plné podpory, zvláště dr. Cinka a P. Šuránka, který byl zvolen za duchovního rádce všech bohoslovců-Junáků. Oddíl je součástí Stojanovy literární jednoty a čítá 60 členů, rozdělených do pěti družin. V celostátní organisaci je zapojen jako 35. homogenní oddíl RS v Olomouci.

Pod vedením Msgre dr. Cinka zařídila Stojanova literární jednota opět čítárnu, kde je vyloženo na 30 časopisů a novin. V místnosti čítárny je umístěn i „Bakalář", tribuna literátů, sociologů i theologů, v níž uveřejňují své drobné práce a různé recense a kritiky. — Byly také uspořádány a skontrolovány všechny tři knihovny: Studijní-seminární, Slovanská a příruční knihovna spirituálská. Značný počet knih byl během obsazení semináře a speciálními zásahy (dr. Wintera) zavlečen, ale je naděje, že většina knih bude vrácena. — Z kroužků je nejčilejší kroužek sociologický, který pořádá každou neděli debatní besedu, na níž jsou probírány časové otázky sociální, kulturní i politické. (Sociálně-etické poměry dneška, Účast Církve na řízení státu, Socialistické prvky v našem veřejném životě, Rodina a veřejný život, Španělsko a my, Vatikán a Mussolini.) — 18. 2. vypsal kroužek soutěž na nejlepší odpověď Vl. Holanovi na jeho hanlivou báseň o Sv. Otci, která byla otištěna v Tvorbě, Českém zápase a v olomoucké Stráži lidu, aby se zjistila pohotovost, vtipnost a stručnost ve vyjadřování se k současným problémům a apologii. Cyrilometodějský-unionistický kroužek rozeslal oběžník, vyzývající ke spolupráci na Apoštolátu sv. C. a M. misijním a unijním kroužkům všech seminářů ČSR. (Některé se dosud neohlásily.) — 17. 2. uspořádal spolu s fakultním spolkem CM bohoslovecké fakulty „Den křesťanského východu". Dopoledne byla v universitním kostele Panny Marie Sněžné sloužena slavná mše sv. byzantsko-slovanského obřadu. Obětoval ji O. Josef Vaněčka TJ. z Velehradu a liturgickými zpěvy ji doprovázel bohoslovecký pěvecký sbor za vedení P. vicesuperiora Jos. Olejníčka... Kázal dr. Cinek a P. Vaněčka. Odpoledne byla v promoční aule CM fakulty uspořádána slavnostní akademie na oslavu 50letého výročí sjednocení Vladimíra S. Solovjeva. Přednášel o jeho životním díle dr. Ivan Mastyl'ak CSsR, profesor na řádovém bohovědném učilišti v Obořišti, a zpěvy, recitacemi a ukázkami ze Solovjevova díla (v jazyce ruském a francouzském) spoluúčinkovali bohoslovci.

Literární kroužek ukončil před vánocemi literární soutěž. Bylo k ní ode-

vzdáno 11 prací bohoslovců: 7 bohovědných a 4 beletristické. V lednu uspořádal 3 výstavky: Díla prof. Dom. Pecky, zemřelého P. Albertiho-Dokoupila, a výstavku knih dominikánské Edice Krystal v Olomouci. — Na besedách přednášel univ. prof. dr. Aug. Neumann OSA o nejnovějších historických výzkumech na klášteře Hradisku v Olomouci, Msgre dr. Cinek a P. Šuránek o různých aktualitách a bohoslovci-důstojníci: Ant. Bernáček, kapitán americké armády, o životě a poměrech v Anglii a Francii a poručík Svobodovy východní armády A. Pchalek o Rusku. — V semináři jsou zavedeny kursy francouzštiny, na fakultě ruštiny a italštiny. — Mariánská družina uspořádala několik přednášek a promluv svého ředitele preláta Dr Vaška, na nichž bylo rozebíráno poselství Pia XII. k sodálům a j. — Liturgický kroužek Mar. druž. koná týdně liturgické přednášky. — Bohoslovecký III. řád sv. Dominika uspořádal přednášku dr. S. Braito na thema: Západ a Východ a Kurs duchovního života (Typologie).

12. a 13. ledna uděloval v našem semináři J. E. ndp. biskup Zela tonsurky, nižší i vyšší svěcení. Další vyšší svěcení podjáhenství bude udělováno 16. března, jáhenství 6. dubna a kněžské (pro vyšší V. ročník, který se vrátil z Říše) 7. dubna. Ostatní budou svěceni na kněze 5. července.

Brno. — Před odjezdem na vánoční svátky oslavili jsme 21. prosince první vánoce v osvobozené vlasti vánoční akademií, spojenou se vzpomínkami br. Buriana na vánoce v osvětímském koncentračním táboře. — 2. ledna rozloučili se bohoslovci na ústředním hřbitově s Msgre Dr Jos. Dvořákem, bývalým profesorem theologie našeho ústavu. — Den nato nastoupili bohoslovci třetího a čtvrtého ročníku, kteří měli 6. ledna úvodní rekolekci. Pátý ročník nastoupil 7. ledna. — Na členské schůzi RS vzpomněli jsme P. Benedikta Hrouha, terezínského mučedníka, a živou debatu vyvolala přednáška br. Kubaše o duchovních poměrech v našem pohraničí. — Zvláštní péči jsme věnovali přípravě Dies Orientis, uspořádaného 20. ledna ve světové oktávě za sjednocení. P. St. Nekula CSsR sloužil u sv. Tomáše východním obřadem mši sv., při níž jsme zpívali. Den Východu jsme zakončili adorací za unii. Oktávu jsme zakončili svěží akademií misijní spojenou s adorací za zdar misií. V lednu jsme též uvítali v našem alumnátě Dr Habáně OP, P. J. Ducháčka a Dr Chudobu. Se zájmem jsme vyslechli jejich přednášky, spojené se zajímavými debatami. — Na schůzi RS 10. února věnovali jsme pozornost thematům liturgickým. — Čtvrtý a třetí ročník odejel domů 16. února a druhá směna (I. a II. ročník) nastoupila 19. února. — Druhý semestr začal 25. února.

Banská Bystrica. — Prednášky zimného semestra ukončily sa nám 14. decembra. Vianočné prázdniny, ktoré boly zároveň prípravou na skúšky, strávili sme v kruhu svojich rodín. Dňa 7. febr. sme už začali letný semester. Práve sme dostali dekrét, ktorým ONV v B. Bystric rozpustil našu Lit. školu a vymazal ju tak zo soznamu spolkov. Dôvody nepoznáme.

Bratislava. — Po vianočných prázdninách, ktoré sme strávili v semi-

nári, v januári usporiadali sme dve vzdelávajúce schôdzky: misijnú (6. I.) a unijnú (20. I.). Zvláštnosťou na misijnej schôdzke bola tombola, ktorej čistý zisk (1710 Kčs) sme odovzdali na podporu misií. Pedagogickú schôdzku (3. II.) venovali sme sv. Don Boskovi. Prednášal na nej vdp. Don Vlachovič, salezián. Dodatkom tejto schôdzky bolo udelenie cien výhercom literárneho súbehu, vypísaného výborom „Osvalda". Súbeh bol rozdelený na tri skupiny: I. Práce theologické (prišlo 8 prác); II. práce misijné (dve práce); III. práce literárno-historické (8 prác).

V I. skupine určených bolo 5 cien. Všetky boly udelené v tomto poradí: 1. cenu (300 Kčs) dostala práca: Eucharistia a výchova; 2. cenu (250 Kčs): Vlastnosti laického apoštola v KA; 3. cenu (200 Kčs): Nadprirodzený charakter biblickej manny; 4. cenu (150 Kčs): Boh a zlo na svete (heslo: Per aspera ad astra); 5. cenu (100 Kčs): Prípad Honória I. a neomýlny uč. úrad pápeža.

V II. skupine určené dve ceny: 1. cena (175 Kčs): neudelená; 2. cena (100 Kčs): Dve misijné prednášky.

V III. skupine určených 5 cien. Udelené všetky: 1. cena (230 Kčs): Fabrický kostol (novela); 2. cena (175. Kčs): Vladimír S. Solovjev (život a dielo); 3. cena (175 Kčs): Prvé obrátenie za rodičov. (Misijná hra v 2 dej.); 4. cena (125 Kčs): Rozličné dojmy (sbierka čŕt); 5. cena (75 Kčs): Naša hviezda (novielka).

Ceny boly udelené v hodnotných knihách. Ostatné práce boly tiež primerane odmenené. Medzi výhercami sú dvaja bohoslovci študujúci v Ríme.

Február je mesiac skúšok. Činnosť spolku preto načas ochabla. Po skúškach hodláme uskutočniť valné shromaždenie a vedenie spolku sveriť mladším, za prácou túžiacim, silám.

Košice. — Pri utvorení novej ČSR vrátily sa nám späť Košice a tým súčasne vrátila sa niekdajšia odtrhnutá časť našej diecézy. J. E. pán biskup Čársky rozhodol sa preto znovu zriadiť v Košiciach seminár a svojich bohoslovcov, ktorí dovtedy študovali na kat. bohosl. fakulte slov. univerzity v Bratislave, povolal späť do svojho materského seminára. A tak sišli sme sa 10. septembra 1945 v Košiciach s bratmi, ktorí ostali tu ďalej študovať. V štúdiu, až na malé výnimky, pokračujeme v tom, kde sme prestali v Bratislave. Po riadnych polročných prednáškach začaly sa nám 15. januára 1946 preparácie na skúšky, ktoré trvaly do 16. februára. A teraz s pomocou Božou znovu sa púšťame do ďalšej práce. Všetkých je nás tu 32, traja su v Ríme a traja v Bratislave na štúdiach.

K stvárňovaniu nášho cirkevno-literárneho ducha rozhodli sme sa obnoviť v r. 1938 zaniknutý bohoslovecký krúžok sv. Jána Zlatoústeho, ktorý účinkoval už od r. 1925, väčšinou pod vedením svojho zakladateľa spect. Dr. Alexandra Spesza, teraz riad. prof. na fakulte v Bratislave. Na valnom shromaždení dňa 13. novembra 1945 zvolil sa nový výbor krúžku. Za predsedu bol zvolený Alfréd Wilk, za podpredsedu Štefan Koromház, za tajomníka Emanuel Kocun, pokladníka Ladislav Turčáni, referenti odborov (nateraz len misijného a hudobného) a zapisovate-

lia. Medzi inými pracovnými a slávnostnými schôdzkami oslávili sme 20. výročie založenia nášho krúžku. S nádejou pozeráme vpred, hoci máme pred sebou ešte tvrdú prácu pri realizovaní svojich plánov. Predovšetkým nám chýbajú financie a veľa iných vecí, čo nás hati a obmedzuje v mnohom. Dúfame ale, že pomocou Božou čoskoro sa to všetko zlepší.

Spišská Kapitula. — ...Náš život pulzuje tokom hybkým, jarým a požehnávaným. Z rúk božích dostáva sa nám milostí, že môžeme i napriek nedostatku uhlia zdržovať sa v našom ústavnom domove a tak s uspokojením a bez prerušenia venovať sa hĺbkám života. ... Vianoce nás ohrialy: i teplou príchuťou tichého Betlehema, i povedomím, že už opäť je medzi nami náš arcipastier, ktorého po dlhšiu dobu zhavranelá ruka času vyrvala z nášho prostredia a rozháňala sa nad ním bičom pohany a velikášstva... A preto s chuťou sme nasadili svoje sily do preparačného obdobia k semestrálnym skúškam, ktoré sa konaly v dvoch turnusoch: 11. a 19. januára. ... Nový semester sa nám rozkýval o tri dni neskoršie. A tak živení Silou Nevyčerpávajúcou, ideme dopredu. Literárny spolok spĺňa svoju úlohu, načrtnutú v začiatkoch. Mali sme už sedem pracovných schôdzok, ktorých ústredným bodom bývaly prednášky socialno-náboženského zamerania: očami kňaza a bohoslovca. Slávnostné akadémie boly dve a teraz chystáme tretiu: z príležitosti vzácneho jubilea nášho otca a arcipastiera s uvedeným programom: 1. Prívet. 2. Duše zvučia (sbor) — spieva spevokol SSPA. 3. Dr. Barnáš: Oslavujeme (slávnostná reč). 4. Dirupisti (sbor) — spieva malý spevokol. 5. C. Harmata: Biely úsvit (melodráma) — rec.: autor, pri klavíri: Dr. Oberhauser. 6. Liturgické prevedenie 70-ho žalmu. 7. Tu es Petrus (sbor) — spieva spevokol SSPA. 8. Krippel: 25. výročie (báseň) — rec.: A. Paterek. 9. Rossati: Piesne hlas (sbor) — spieva malý spevokol. 10. Pápežská hymna.

Koncom februára programujeme: tradičnú scholastickú dišputu, spojenú s oslavou 400-ého výročia Tridentína.

Nádejíme sa, že náš Učiteľ i naďalej bude posilňovať naše kroky a podujatia, čo žičíme všetkým bratským spolkom!

Obořiště. — Snad vás budou zajímat události našeho ústavu v posledních letech. První léta protektorátu plynula vcelku klidně. Němci nás zatím neznepokojovali. Přesto jsme se měli hned na pozoru a nebezpečné nebo cenné věci byly uschovány. Především byla bezpečně ukryta ústavní kronika, jejíž poslední řádky o čsl. mobilisaci a zářijových událostech roku 38. by nebyly způsobily u německých pánů, kteří nás později několikrát překvapili, příznivý dojem. Také naše numismatické a filatelistické sbírky byly ukryty. První střetnutí s gestapem nastalo roku 1942. Náš profesor Písma sv. Dr J. Miklík pečoval totiž o obrácenou židovskou rodinu z Dobříše, uvězněnou v Terezíně. Náhle se u nás objevila skupina gestapáků, obklíčili klášter kulomety a nastala prohlídka. Počínali si jako při jiných svých prohlídkách. Na štěstí nic nebezpečného nenašli. P. Miklíka však později do Terezína přece dostali.

Na podzim toho roku (1942) začaly odvody na práci do Německa. Nejprve přišel na řadu ročník 1921. 3. XI. odjíždí první skupina (6) našich bohoslovců do Lehnice ve Slezsku. Pracovali tam na pile až do konce války. Když se přiblížila fronta, byli přiděleni k OT a postupovali s ní na západ. Domů se vrátili po osvobození. Jejich šéf nebyl příliš laskavý a jejich vzpomínky nejsou světlé.

Ostatní, kteří ještě zůstali v Obořišti, čekali, co bude dále. Přes všechny zákony a výnosy o bohoslovcích byli i oni odvedeni na nucenou práci. 15. XII. odjíždějí do středního Německa. Zakotvili v Ascherslebenu u Magdeburku. Vedoucí továrny Junkers je přeškolil jednou větou: „Tak dosud jste studovali, nyní budete vyrábět letadla." Byly to smurtné vánoce 1942 — a co mnozí netušil — takové vánoce daleko od domova měli prožíti i v dalších dvou letech. Asi za půl roku přijelo do Ascherslebenu pět bohoslovců z lyonské diecése. Zajímavé je, že každému bylo hned ve tváři poznat, že je bohoslovec. Na podzim roku 1944, kdy továrna v Ascherslebenu byla již značně poškozena několika nálety — bohudík žádný Čech při tom nezahynul — byli naši bohoslovci posláni na několik jiných míst, nejvíce na Moravu do okolí Tišnova. Domů se vrátili brzy po osvobození.

A jak to zatím vypadalo v Obořišti? Z počátku velmi smutně. Zůstali zde jen tři nemocní a 4 slovenští bohoslovci. Následky vynuceného odjezdu: náš bohoslovecký časopis Alfons (tehdy již v 39. ročníku) čtvrtým číslem prosincovým zatím skončil; divadla, akademie a pod. přestaly. Třídy zely prázdnotou. Tři posluchači filosofie docházeli do hodin do pokoje profesorova. Každý z nich měl téměř sám celou třídu. Zkoušky v pololetí a na konci roku, které obvykle trvaly tři dny, se skončily za jedno dopoledne. Teprve příštím školním rokem počet bohoslovců poněkud vzrostl. Přibylo šest žáků filosofie, kteří zásluhou Dr Svobody byli po skončení oktávy úřadem práce v Praze uvolněni. Proto v následujícím školním roce 1943/44 se život našeho semináře ponenáhlu vracel do starých kolejí. Opět začíná vycházet Alfons, konají se školní disputace, bohoslovci zpívají při slavných mších svatých a pořádají aspoň tu a tam nějaké divadlo a akademii. Tak mimo jiné oslaven akademií i svátek Andělského učitele svatého Tomáše, jehož oslava se před válkou tak krásně rozvíjela.

Následující rok 1944/45 nepřinesl velkých radostí. Nedočkali jsme se nových oktaván, protože oktáva byla z celké části rozpuštěna a nasazena již na začátku. Práce byl zproštěn toliko jeden bohoslovec. Avšak dva jiní se zatím vrátili z práce z říše a tak náš počet přece ponenáhlu vzrůstal. Rok 1944/45 se proto již tolik nelišil od let mírových. Mnohé ovšem dosud chybělo; nepsala se kronika, nemohli jsme se osvěžovat občasnými výlety, ale to není možné ani nyní za míru, kdy si již na nedostatek sil nemůžeme stěžovat.

Po květnové revoluci se naši bohoslovci počali pomalu sjíždět. Z Tišnova, z Lehnice, z Ascheslebenu a jiných končin Německa. Ztratili již tři roky studií, na knihy téměř zapomněli. Přesto se však s novou chutí dali po prázd-

ninách, o nichž vesměs pomáhali na žních, do práce a do studia. Zpomalením však ročníků a příchodem deseti oktaváků (po prázdninovém kursu) dosáhl náš počet nebývalé výše. Je nás nyní 43, ač jinak průměrný počet byl asi 25. Proto se také pěkně vyvíjejí jednotlivé složky našich odborů. Pravidelně vychází Alfons, konají se školní disputace... Mimo pravidelné akademie (mariánskou, vánoční, svatotomášskou) byla tohoto roku pořádána akademie východní ke cti sv. Josafata 14. IX. 1945. I jinak je náš zájem o otázky unijní podporován: z Říma k nám přijel doktor východních věd, P. Jan Mastyľák, který vyučuje též orientalie; Církevní právo vyučuje nyní profesor římské university Dr J. Jaroš. Ostatní profesoři zůstali vcelku z let dřívějších.

Stav jednotlivých ročníků jest nyní tento: IV. theologie 1, III. theolog. 5, II. theologie 6, I. theologie 10, II. filosofie 7, I. filosofie 14

Katolík č. 4, str. 2:

Pravým skutečným idealistou je člověk s onou láskou, jak ji líčí svatý Pavel ve své slavné velepísni v kap. 13. I. listu ke Korintským. Mohou být však jen zdánliví idealisté. Lidé, kteří všecko rozdají, horečně pracují pro druhé a přece bez lásky. Je možno „rozdat na pokrmy chudým veškeren majetek svůj a vydat své tělo k spálení" a nemíti při tom lásky a nebýti proto nic podle slov Pavlových. Právě člověk mterialista, bez vnitřní náplně života, hledá tuto náplň a může se stát, že jeden ji nalezne v kapitalistickém hromadění peněz a druhý ji hledá v úsilí o reformu společnosti.

NOVÉ KNIHY.

Ctibor Mařaň: Dav, lid, osobnost. Aforismy a náčrty. Vydala Edice Rozprav, Praha 1945. Cena brož. Kčs 45.—.

Je významné, že C. Mařan vydal své dílo, vypracované již před válkou a určené jako polemika proti nacismu. Theoretické vývody potvrdila v míře neobyčejné děsivá mluva skutečnosti. Dříve by snad lehkovážný optimista nedbale přešel odvážná tvrzení autorova, jeho kritickému, vědecky vzdělanému rozumu by bylo snadné zapochybovat nad mnohou větou a snad by ani nenašel záliby v chvatném sledu tolika myšlenek směstnaných v poměrně malém svazku. Dnes ale, po vlastních zkušenostech, kdy si opět více vážíme podstatného, vycítíme na každé stránce, že M. se dotýká nejvlastnějších problémů života. Dívá se ovšem očima pravé víry a zdravé filosofie, a proto všechny otázky dneška, s kterými by se mnohý myslitel potýkal s komplikovaným aparátem temné terminologie, vidí jasně v dalekosáhlých souvislostech s historickým děním a s kulturními oblastmi, kam snad nejméně doléhá překotný chvat doby.

Úžasný mravní i kulturní úpadek našeho století, jak se vyvrcholil v německém nacismu, má své kořeny v době, kdy evropský člověk odmítl a vlastně ani nepochopil středověkou synthesu víry, vědění i života, nejlépe vyjádřenou sv. Tomášem Aq. Svorníkem tohoto dokonalého kulturního systému bylo bytí, ovšem ve své universální skutečnosti jako dílo Bytí absolutního, Boha.

Pýcha přivedla člověka k pozvolné-

mu opomíjení nejvyšších skutečností. V době Descartově přestává být Bůh centrem všeho života, stává se už jen předmětem lidského uvažování subjektivního a skeptického. Lidské hodnoty počínají usurpovat postavení hodnot absolutních. V Kantovi stávají se duchovní reality pouhými nouzovými oporami již zlaicisované morálky. Ale jestli lidský rozum dovedl odepřít Bohu jeho nejvyšší postavení v životě, tím snadněji a bez menších výčitek rozložil svou skepsí poslední stopy nadpřirozena předcházejících učení a tak se vědomě postavil do oposice proti všemu Božímu. Jsme v období přehodnocení všech hodnot, v období pouhé přirozenosti.

Ale přes všechnu negaci zůstává zde lidská povaha se svou touhou po nejvýš dokonalém a dobrém. Jestli v ní přímo udusili víru v nadpřirozeno, postaví na jeho místo čistě lidskou hodnotu a z tohoto falešného středu vybuduje bezohledně za cenu nejvyšších obětí zdánlivou jednotu života. To je případ nacismu, jak je rozebírán Mařanem, zvláště v srovnávání podobností v mluvě i symbolice křesťanství a novopohanství.

Tím dosáhl odpad od svobodné jednoty lidu Božího v Církvi nejnižšího bodu v násilné totalitě novopohanských mas. Největších obětí si tato zvrácenost vyžádala právě od lidské osobnosti, v jejímž jméně byla dlouho předtím připravována. A v tomto bodě dotýká se autor vší poloviČatosti a povrchnosti lidí, cizopasníků na živém těle zděděné kultury. Musí vyburcovat každého, kdo se domnívá, že je vyznavačem hodnot, vyzdvihujících člověka nad determinovaný proud přírodního dění, k důslednému promyšlení duchovního původu všeho pravdivého, dobrého i krásného v životě a k opravdovému obnovení všech lidských vztahů z absolutní Boží skutečnosti. —r.

„Život v misiách", vydala „Misijná knižnica Nitra" — 1945 — s podtitulkem „Sbierka misijných príkladov pre kazateľov a katechétov". Přeložili a sestavili bratislavští bohoslovci, členové „Osvalda", spolku katolických bohoslovců v Bratislavě. (480 stran.)

Kniha je květem misijního hnutí, jež na Slovensku vzrůstá, jak je podotknuto v úvodu. Není to kniha vědecká, nýbrž praktická pastorační příručka, jež si právě svou jednoduchostí a až evangelickou prostotou získává srdce čtenáře či posluchače.

Její předností je, že uvedené příklady a krátké povídky jsou rozděleny co do obsahu ve tři přehledné části: Ze života pohanů, Ze života misionářů a Ze života novokřesťanů a každá část ještě v mnoho oddílů a pododdílů, podle nichž každý najde v obsahu právě to, co potřebuje.

V prvé části je na příkladech dokazováno, že již ve víře pohanů, spočívající zčásti na přirozenosti, je často možno objeviti jakési stopy prazjevení, jako třebas vědomí trestu za prvotní vinu. Zároveň je ukázáno, za jak směšných okolností se mnohdy stane určitá věc „bohem", jako na př. kráva, která se utrhne, uteče do pagody a je pak uctívána.

Pohanské pověry připadají většinou našim očím nesmírně směšné, ale jsou tím hroznější, vyžadují-li oběti lidské krve, jak se často stává. Podobným

způsobem je v první části ilustrována nejen víra pohanů, ale i pohanské mravy: přirozená dobrota pohanů a jejich až dojímající prostota, ale tím horší zkaženost a rafinovanost, jsou-li infikováni bacily „kulturního" světa hříchu. Jak markantně zde vystupuje rozdíl mezi čistotou dobra a hnusem zla!

Stejně dlouhá část druhá podává obrázky ze života misionářů: jejich ideální obětavou lásku, touhu po záchraně bloudících duší, utrpení a statečnost až k mučednictví. I misijních sester je zde vzpomenuto.

Nejdelší je část třetí — poslední —, v níž příklady ukazují, s jakou touhou přijímají pohané křesťanství, jak jsou vynalézaví v překonávání obtíží, jež se jim staví v cestu, jak jsou v mnohém vzorem našim křesťanům, kteří si často ani neváží toho, co mají. S jakou vírou a nadšením podstupují pokřtění pohané muka a smrt při pronásledování! Raději smrt, než zradit Krista! A to se děje dnes, to není pohádka! Jak povzbuzující jsou takové příklady ze současné doby pro ty, kteří kolísají. S jakou důsledností a až dojímavou naivitou praktikují novokřesťané příkazy bližeňské lásky a všech ostatních přikázání. Zvláště je vyzvednuto svěcení neděle, láska k rodičům, představeným, vlasti, heroismus v boji o čistotu a panenství, pravdomluvnost.

Z dalších příkladů vyplývá opravdovost, se kterou přijímají svaté svátosti a horlivost, se kterou usilují o opravdový ctnostný život. Příklady je ilustrována i úcta k Božskému Srdci, Panně Marii a k sv. Josefu. Závěrečnou kapitolku tvoří heroické příklady pokřtěných pohanských dětí, jež podstupují mučení, vyznávají neohroženě svou víru a samy se stávají apoštoly svému okolí.

Knihu je možno doporučit všem, kdož hledají vhodné příklady pro zpestření kázání, neboť právě užíváním příkladů z misií mohou povzbudit zájem o misijní hnutí a tak nepřímo prospět i jeho podpoře. — Bz —

Jan Lindworsky S. J.— *Psychologia askézy,* přeložil Pavel Cuacho, vyšlo v edici Veritas, Trenčín 1944, cena 40 Kčs.

Moderní člověk nerad slyší slovo askese. Vidí v něm cosi zastaralého. Přesto však zvláště dnes cítíme nutnost zapojení do Těla Kristova. K tomu je třeba najít tu pravou cestu, která nám vyhovuje a je pro nás nejpřijatelnější. O této bezpečné cestě do lidského nitra poučí nás moderní psychologie. Jistě nemůžeme souhlasit se zastaralým názorem Kretschmerovým, který se stanoviska elementárně-biologického pokládá nejednu formu askese za perversitu, i když na druhé straně uznává mocný její vliv v duchovním vývoji lidstva. —

Pravá askese je úsilí o křesťanskou dokonalost, která záleží v nejlepším plnění vůle Boží. Již tato definice nás poučuje o positivní hodnotě křesťanské askese. Její cenu poznáme ještě lépe, když ji prostudujeme s hlediska psychologického. Psychologie nám umožňuje kriticky zhodnotit způsoby askese. Můžeme je uvésti na dva základní typy. Jeden zdůrazňuje stálé úsilí o nabývání nových ctností, druhý usiluje spíše o celkový duchovní tvar. Předností druhého typu je jednoduchá ce-

listvost, jež má zvláštní význam se stanoviska psychologického. Autor ukazuje účinnost této cesty na duchovním životě Terezičky Ježíškovy, která nazývá tento způsob „cestou malých duší".

Pravá askese nám má dát sílu k zvládnutí třech hlavních úkolů: zjistit, jaké povolání mi Bůh určil, zjistit celou hodnotu asketického životního ideálu a snažit se o uskutečňování konkretního asketického ideálu se stanoviska psychologického.

Autor nezapomíná na zhodnocení pomocných prostředků pro uskutečňování tohoto živého ideálu a z překážek zvlášť rozebírá psychologický podklad nezřízené lásky ke tvorům. Zvláštní pozornost věnuje významu rozjímání. Stejně zajímavě dovede zdůvodnit potřebu křesťanského sebezáporu pro dnešek.

Kniha nás učí správnému chápání starého pravidla: Contraria contrariis curantur. Nesmíme spoléhat na jakýsi asketický mechanismus. Naše chyba není nedostatkem ve volbě prostředků, jako spíše nedostatkem životního ideálu, který nám byl Bohem přesně určen. Askese má nám být jenom kormidlem, jímž dáme našemu životu nový směr k jasně poznanému cíli. Není úkolem askese, abychom dosáhli jakési apatie ve snášení bolestí vůbec. Jde tu především o získání všeobecné pohotovosti pro snášení věcí nemilých.

Tyto nové pohledy, které nám otvírá „Psychologia askézy", jsou nám cennou a praktickou odměnou za pozornost, kterou jí věnujeme. Poznáme význam psychologie v duchovním životě a budeme autoru jistě vděčni za vítané zjednodušení duchovního života. Poznáme v novém světle úkol křesťana, jenž se má snažit o stále těsnější spojení s Církví — Tělem Kristovým, aby mu pak ke správnému zpytování svědomí stačil jediný pohled — coup d'oeil. „Psychologia" nám jistě pomůže v poctivém úsilí o plný duchovní tvar živého údu Kristova. —k—

Dominikánská edice Veritas v Trenčíně vydala loňského roku nevelkou knížku *P. M. Vincence Bernadota* O. P. *Eucharistiou k najsvätejšej Trojici.* Prostým, milým slohem probírá thema tak vznešené a důležité, nauku, která vede katolického křesťana do samého ráje — jímž je hodné přijímání Eucharistie.

P. Bernadot nám oživuje pravdu, jak se stáváme účastníky božského života Otcova — prostřednictvím Syna — Ježíše Krista. To se děje hlavně svatým přijímáním. — V Eucharistii nepřijímáme však jen Krista, nýbrž skrze druhou božskou osobu se spojujeme s celou Nejsvětější Trojicí.

Z hodného sv. přijímání získáme nesmírně mnoho pro svůj život. V práci i pokušeních, v utrpení i radostech udržujeme si vědomí přítomnosti Ježíše Krista ve své duši, jsme usebráni. Tím nežijeme naprázdno. Dobré svaté přijímání nás vybízí k větší lásce, naše touha po Kristu roste, přáli bychom si neustálého spojení, nepřetržité communio. Stáváme se dětmi, které stále hledí na svého Otce, ve všem jej napodobují, hledí se mu zalíbit. Tím naplňujeme své poslání, které máme jako tvorové Boží — oslavu t r o j j e d i n é h o B o h a.

Knížku vítáme s radostí, poněvadž české vydání, pořízené R. Dacíkem (Krystal 1928), je již rozebráno.

P. Klemens Minařík OFM. *Příručka katolických pobožností.* Vydal B. Stýblo v Praze. Stran 586, cena neudána.

Po této knize sáhne jistě rád každý, ať kněz či laik. Je to kniha, která chce alespoň poněkud nahradit v mnohých rodinách chybějící Písmo svaté. Jistým a přímo hutným slohem objasňuje mysteria Kalvarie během celého církevního roku a zasvěcuje tak každého do tajemství Nesvětější Oběti, podávajíc vždy nejdůležitější myšlenky z nedělního a svátečního formuláře mešního. Chce i laikovi poskytnout duchovní požitek, který pocítí kněz, když se modlí breviář a slouží mši svatou. Především však sleduje adoraci, t. j. praktické projevení naší víry v Ježíše Krista v nejsvětější svátosti a rozjímání, k němuž podává vždy několik silných myšlenek, které se mají stát centrem a vodítkem duchovního života ve shonu všedního dne. Není však zapomenuto i na odpolední pobožnosti. A zde skýtá kniha opravdu cenný materiál. Záleží jen na duchovních správcích, jak ho využijí pro svou duchovní obec a její potřeby. Autor nelpí jen konservativně na jednom způsobu, nýbrž podává vždy u význačných svátků a svátků našich českých světců bohatší výběr různých pobožností a modliteb pro doby oktáv a různých jiných modliteb. Kniha tato jest nesporným přínosem co do bohatého obsahu i co do velikosti myšlenek a jest naše přání, aby se co nejvíce rozšířila. —al—

J. M. Sedlák: Balada novoříšská — jako soukromý tisk vydali novoříští premonstráti v lednu 1946.

Těchto několik stránek spíše svou pietní náplní než pro svou uměleckou formu zasluhuje naší pozornost. Básník J. M. Sedlák ve třech zpěvech velmi dojemně líčí krušné osudy novoříšských premonstrátů od vniku SS-oddílů do jejich kláštera, až po umučení jejich největších synů a smrt nejmladšího člena jejich řádu. Úvodními poznámkami o tom jak trpěli a umírali novoříští premonstráti v koncentračním táboře v Osvěnčimi provází P. Heřman J. Tyl. Knížka je velmi pěkně graficky vypravena malířem K. Dostálem.

„Katolík", list pro kulturu a život z víry. Vydává Svatováclavská liga v Praze IV., Hradčanské náměstí 8. — Patří do rukou každého uvědomělého katolíka-průkopníka. Úroveň takřka překvapuje.

Upozorňujeme dále čtenáře na měsíčník *„Misionář"*, vydávaný v Michalovcích. Je veden v tónu lidově přístupném a přináší zajímavé momenty z východu.

Cyrilometodějský kroužek Růže Sušilovy v Brně, Petrov 8, připravuje nové vydání sborníku „Tváří k východu" tiskem. Obrací se na všechny semináře, aby včas poslaly seznam zájemců, aby tato informativní studie byla pro ně včas reservována.

Z REDAKCE.

Pokud nám posíláte příspěvky, prosíme, abyste psali pouze po jedné straně a pokud ovšem možno, na stroji. Ušetříte nám tím mnoho práce.

Svým čtenárom odporúčame tieto vydania Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Dr. Josef Búda: *Evanjelium Starého Zákona I-II.* Preklad knihy Izaiáša proroka. Vydanie SKA. Strán 408. Cena: brož. Kčs 240.—, v plátne Kčs 316.—.

Dr. Ján Bubán: *Najhlbší koreň vlastnenia.* Aktuálna štúdia o siedmom prikázaní Božom. Potrebná kniha nielen pre theologa, ale pre každého inteligenta, ktorý pomaly stráca jasný pohľad na právo súkromného vlastníctva vo vlnobití rozličných svetonázorov. Vydanie SKA. Strán 167. Cena: broš. Kčs 98.—.

Dr. A. Spezs: *Psychologia slovenských ľudových povier.* Populárnovedecká štúdia o vzniku a vplyve ľudových povier slovenského ľudu. Vydanie Slov. kat. Akadémie. Strná 98. Cena: broš. 45.—.

Dr. Štefan Faith: *Činný katolicizmus.* Štúdia o katolickej akcii, ako ju zriadiť vo farnostiach. Vydanie Slov. kat. Akadémie. Strán 250. Cena: broš. Kčs 120.—, v plátne Kčs 158.—.

J. H. Newman: *Obrana svojho života.* Autobiografické záznamy slávneho anglického konvertitu kardinála Johna H. Newmana. Vydanie edície „Svet". Strán 400. Cena: broš. Kčs 75.—.

Karol Adam: *Podstata katolicizmu.* Filozofický výklad podstatných zložiek Cirkvi katolíckej. Vydanie edície „Svet". Strán 218. Cena: viaz. Kčs 83.—.

Dr. Schmiedt: *Atléti boží.* Život kňaza, jeho idealizmus, utrpenie a starostlivosť o duše veriacich. Strán 180. Cena: broš. Kčs 68.—.

Dr. E. Funczik: *Cirkevnoprávna kazuistika.* Výborná pomôcka ku problémom pastoračného života. Strán 360. Cena: broš. Kčs 53.—, viaz. Kčs 68.—.

Dr. E. Funczik: *Interpretatio Codicis iuris canonici.* Aktuálna príručka pre každého dušpastiera. Strán 124. Cena: broš. Kčs 23.—.

Dr. E. Funczik: *Itroductio in Ius canonicum.* Príručka. Strán 136. Cena: broš. Kčs 53.—.

Dr. E. Funczik: *Katolícke manželské právo.* II. vydanie. Praktické pokyny z dôležitej zložky cirkevného práva. Strán 220. Cena: broš. Kčs 90.—.

Dr. Štefan Zlatoš: *Písmo sväté u Bernolákovcov.* Dejiny slovenského prekladu Písma svätého podľa gramatiky Bernolákovej v rokoch 1810—1830. Strán 328. Cena: broš. Kčs 75.—.

Dr. Vl. Wágner: *Dejiny výtvarného umenia na Slovensku.* Veľké reprezentačné dielo s bohatými a cennými ilustráciami o cirkevnom umení na Slovensku. Veľký kvartový formát. Strán 212. Cena: polpl. Kčs 135.—, v plátne Kčs 150.—.

Dr. A. Harčár: *Historický význam protireformácie v Košiciach v roku 1604.* Nové historické pohľady do dejín náboženských bojov. Strán 139. Cena: broš. Kčs 75.—.

Novinová sazba povolena řed. pošt v Brně dne 29. 10. 1945 č. 81.377-1945. Dohlédací pošt. úř. Brno 2.

MUSEUM

REVUE SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ 4

73. ROČNÍK - BRNO - DUBEN - 1946

MUSEUM, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., číslo 4. Rediguje Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vede Alois Krchňák. Za redakci odpovídá Msgre Dr Karel Skoupý. Vydává Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně. Tiskne Typos, Brno. Redakce a administrace Brno, Petrov 8. Do roka 5 čísel a 2 přílohy. Předplatné na celý ročník 40 Kčs, pro bohoslovce 30 Kčs mimo přílohy. Účet pošt. spořitelny č. 102.407. 4. číslo vyšlo 10. května 1946.

OBSAH:

Karel Říha: Člověk jako tvůrce. (Řím.)

Josef Hrbata: Ozvěny z Říma: 2. Sociální cítění.

Hugo Rahner: O viditelné církvi: 1. Viditelnost Církve jako výraz neviditelného. (Přel. S. Schützner, Praha.)

Ferd. Trentinaglia: Náboženská nedokrevnost národů. (Přel. J. Bezdíček, Brno.)

Michal Malý: Gréckokatolícki bohoslovci o celibáte. (Prešov.)

Ze seminářů.

K novým knihám.

Red. uzávěrka pro 5. číslo končí 20. května 1946.

Hromnice v Římě jsou živým důkazem jednoty Církve. V ten den se sejdou bohoslovci všech národností a ritů ze všech římských seminářů a kolejí a přinášejí sv. Otci posvěcenou svíci. Vždy dva s představeným uprostřed přiklekají k nohám sv. Otce a přijímají jeho apoštolské požehnání pro svoji kolej a pro celý svůj národ. Nádherná manifestace jednoty Církve!

Ale ani skvostná síň, ani mramorové schody, ani veškerá nádherná výzdoba papežského paláce by nebyla ničím, kdyby tam nebyl otec všech křesťanů! Ano, pravý otec, ke kterému s úctou a s láskou přicházely děti z celého světa. Jeho ušlechtilá tvář nesla rysy starosti a vnitřní síly, skláněla se ke všem se zájmem, vyptávala se, povzbuzovala a jeho ruce žehnaly. Otec, laskavý, žehnající otec, jehož srdce objímá celý svět!

I my jsme pocítili tuto lásku k nám! Těch několika vteřin použil sv. Otec, aby se v srdečném rozhovoru zmínil o naší jednotě, ve kterou nás scelilo utrpení válečných let. — Jednota v našich řadách kněžských a bohosloveckých i jednota národa. Jednota plnosti lásky ve společenství lidí s Kristem, vyjádřená vděčným spojením se stolcem Petrovým!

Pak jsme ještě poprosili sv. Otce o jeho apoštolské požehnání pro všechny snahy a práce unijní v našich zemích. Bylo nám s velkou radostí uděleno a zahrnuto též požehnání pro K. A. (katolickou akci) hlavně mezi inteligencí, a pro stavění nových misijních domů. (Dopis z Říma.)

ČLOVĚK JAKO TVŮRCE.

Karel Říha.

Ze svobody lidského ducha vyplývá možnost činnosti, mající bezprostřední vztah k transcendentálním hodnotám pravdy, dobra a krásy, tedy činnosti tvůrčí. Kladná tvořivost však je pro člověka možná jen napodobením vzoru, jejž mu Bůh zůstavil v produktech své absolutní tvořivosti. Ze sebe má člověk jen nicotu a zlobu. Ve faktu, že mravní ideály, vědecké pojmy a umělecké ideje, pokud jsou dobré, pravdivé a krásné, jsou člověku dány, je velký důvod pokory. A přece je veliký člověk pro svou schopnost tvůrčí, neboť jí může velkolepě oslaviti Boha tím, že zobrazí tvorstvo v oné dokonalosti, již mělo před pádem, zaviněným hříchem prvních lidí. Nedokonalost věci spočívá v porušení vnitřního řádu a projevuje se napětím, jež nastoupilo na místo původní harmonie mezi látkou a tvarem. Nuže, věda abstrahuje od látky (máme na mysli především vědy druhého a třetího stupně abstrakce, t. j. matematiku a filosofii) a umění odvozuje své ideje z podstatného tvaru; jsou-li tedy matematický nebo filosofický pojem a umělecká idea správně vytvořeny a v látce adekvátně vyjádřeny, ukazují dílo Boží v onom stavu dokonalosti, jehož po pádu ze své síly již nikdy nemůže nabýti. Ale mravním chtěním, vědeckým poznáním a uměleckým nazíráním, tedy tím, co nazýváme *kultura,* člověk sám se blíží k onomu stavu *přirozené*[1]) dokonalosti, v němž žili první lidé v ráji. Jak daleko může dospěti na této cestě, je-li ponechán sám sobě? Vrchol znamená asi kultura antická jak ve svém uměleckém výrazu, tak i, pokud jde o člověka samého, ve svém ideálu kalokagathie, pokud byl uskutečněn v jejích nejvyšších představitelích (na př. Plato). Je možno předpokládati, že bylo možno jít ještě dále? Sotva asi, poněvadž po vrcholném období přišel rychlý úpadek, zatím co již do světa byla vnesena pravda Kristem zjevená a síla milosti, zasloužená jeho obětí. Křesťanství ovšem působí podle jiného

[1]) Stav přirozené dokonalosti prvních lidí v ráji je ovšem abstrakce, ve skutečnosti byly v nich dary přirozené spojeny s dary mimopřirozenými a nadpřirozenými.

principu než přirozená kultura, zachraňuje totiž a nesmírně zhodnocuje lidskou přirozenost tím, že ji povyšuje do řádu nadpřirozeného.

Kde se projeví aktivita ducha, tedy svobodný akt, vzniká nesmrtelný život; duch je principem života. Život ducha a jeho výtvorů zahrnuje dvojí moment: 1) vnitřní *rozvoj*, spočívající nikoli v podstatné přeměně, nýbrž ve stále vyslovenějším vystupování a zevním projevování toho, co bylo již od počátku utajeně v bytnosti obsaženo; 2) *působení*, a to nikoli podle jednoznačné přírodní kausality, poněvadž se nevztahuje k determinované hmotě, nýbrž ke svobodnému duchu; akt ducha nepůsobí tedy jako úder palicí na kůl, kde ponoření do země je přímo úměrno vynaložené síle, ale spíše jako jiskra, o níž se nikdy nedá předpokládati, jak velký požár vznítí. Působení ovšem nevychází z vědeckého nebo uměleckého díla jako takového, nýbrž z myšlenky, jež v něm je vyjádřena prostřednictvím hmoty, ani rozvoj neprobíhá v díle samém, nýbrž v duchu těch, kteří je chápou, jeho pojem nebo ideu bez odporu vůle přijímají a ve své mysli jim popřávají volný růst. — V předchozím odstavci jsme vymezili smysl lidské tvorby, jenž je v *oslavě Boží*, nyní se pokusíme charakterisovati život lidských výtvorů a jejich působení *vzhledem k člověku*.

Lidské výtvory, t. j. mravní ideály, vědecké pojmy a umělecké ideje, můžeme rozlišiti podle stupně jejich účasti na transcendentálních hodnotách a vztahu k nim ve tři typy: *téměř dokonalé, nedokonalé a zvrhlé*. Jejich životní schopnost, t. j. možná intensita jejich života (skutečná intensita závisí ovšem na jejich svobodném přijetí se strany člověka) je v přímém vztahu k intensitě duchovního aktu, jenž je vytvořil, jinak řečeno na míře svobody, již duch při jejich vytváření rozvinul. Způsob jejich působení je určen jejich vztahem k transcendentálním hodnotám. Je-li tento vztah *kladný*, výtvor, ať již mravní, vědecký nebo umělecký, bude působiti kladně ve všech třech oblastech lidské tvořivosti; vždyť ony tři hodnoty, podle nichž stanovíme tři druhy lidské tvořivosti, jsou věcně totožné jako transcendentální vlastnosti bytí, pouze logicky je rozlišujeme. Tedy pravda vědeckého poznání, je-li přijata jako složka integrálního duchovního života, vytříbí a prohloubí mravní ideály a tím i očistí a umocní schopnosti ducha k nazírání krásy plnějšímu a ve vyšších řádech. Nezaujatý mravní smysl je nutnou podmínkou neskresleného poznání

vědeckého i uměleckého. Nazírání krásy vyvolává ryzí ideály[2]) a tím i spolupůsobí k vytvoření podmínek správného poznání vědeckého. A naopak, je-li vztah lidského výtvoru k transcendentálním hodnotám *v některém ohledu záporný*, působí výtvor záporně ve všech oblastech tvořivosti. Tak lež v řádu poznání se projevuje zlem v řádu chtění a ošklivosti v řádu uměleckého tvoření — podle hlubokého slova Kristova „Po ovoci jejich poznáte je" (Mat. 7, 16).

Výtvory, blížící se ideálu dokonalosti, t. j. myšlenky, mající velkou účast na pravdě, dobru nebo kráse bytnosti věcí ve stavu dokonalém (nebo na ideách Božích), nesou v sobě možnost velké životní intensity, a za předpokladu, že lidský duch nebude zastřen zlobou, budou vždy v jasném vědomí lidstva; tak k pravdě filosofie sv. Tomáše se nutně bude lidstvo vždy znovu vracet a hledat v ní světlo. Výtvor nedokonalý, t. j. myšlenka, mající nižší účast na transcendentálních hodnotách, odpovídající menšímu rozvinutí svobody ducha, má i nižší schopnosti životní; její pravděpodobný osud bude absorpce ve výtvoru dokonalejším, jenž její hodnoty plněji rozvine; tak principy filosofie Aristotelovy byly přijaty, vyjasněny a plně rozvinuty v systému scholastickém. Obdobné příklady bychom mohli uvésti z dějin umění (na př. námět posledního soudu, opakovaný v italském malířství od 9. století až po vrcholné dílo Michelangelovo) i mravního usilování lidstva (na př. morálka stoická připravuje křesťanství a mizí s jeho objevením). — I výtvor zvrhlý je nesmrtelný a jeho životnost je přímo závislá na intensitě duchovního úkonu, jehož je produktem. Jeho život je však charakterisován vnitřním napětím, jež je důsledkem vnitřního rozporu, jejž výtvor v sobě zahrnuje od počátku a jenž s postupujícím jeho rozvojem vystupuje stále výslovněji až k zřejmé absurdnosti; jako produkt svobodného duchovního činu však blud zemříti nemůže; v jeho původu nutno hledati vysvětlení oné paradoxní životnosti, kterou si udržuje i tehdy, je-li vědecky dokázána jeho nesprávnost. S postupujícím rozvojem bludu se objevují jeho plody, zlo mravní a je doprovázející zlo fysické. Tu pak se stává, že ve chvíli, kdy utrpení je dále nesnesitelné, kdy lidstvo hyne v kře-

---

[2]) K tomuto působení krásy se vztahuje Aristotelova myšlenka katharse, t. j. mravní očisty prostřednictvím umění.

čích následkem jedu, jejž si samo připravilo, odvrhne konečně omamnou číši a odvrací se od své modly, jíž otrocky sloužilo a která si žádala stále více lidských obětí. To pak jsou rozhodující chvíle světových dějin. Všechno záleží na tom, aby Pravda byla nalezena a přijata, aby se neupadlo z jednoho bludu do druhého, který, snad již několikrát opuštěn, ve své nesmrtelnosti znovu se vynořuje z podvědomí lidstva, snad v nové podobě, ale beze změny podstaty. Svatou povinností vidoucích je hlásati pravdu ve vší naléhavosti, aby snad ti, jejichž oči jsou malátné a podléhají fascinujícím pohledům zavilých příšer, nedali se zlákati zrádným našeptáváním falešných proroků.

OZVĚNY Z ŘÍMA.

Jos. Hrbata.

2. Sociální cítění.

Otázka sociální ve svých mnohonásobných hlediscích, jako navrácení cti práci, povznesení proletariátu, větší distributivní spravedlnost, jest — možno říci — otázkou dne. Byla bezpochyby ještě vystupňována v důsledku války; avšak objevuje se ještě velmi vyumělkovaně nafouknuta politickými stranami proti sobě bojujícími, které jistě ne vždy z lásky k lidu, nýbrž často pro své potměšilé zájmy závodí v získávání přízně lidu. Ubohý lid, stále lákaný a stále posmívaný samozvanými demagogy! Tím se však nemíní říci, že neexistuje sociální otázka a že si nevyžaduje důrazně vyřešení. Toto řešení však není třeba jít hledat do říše utopie, bez ohledu na lidskou přirozenost a skutečný stav společnosti a tím méně ji odvozovat z otrávených zdrojů. Nesmíme zapomenout, že především a jedině správná řešení všech velkých problémů, které se staví před člověka, ať v jeho životě soukromém a rodinném či v životě sociálním a politickém, má Církev. Je to velká pravda, která nebyla uznána jistými „levičáky", kteří sice chtějí zůstat křesťany, ale vykládají si po svém Církev a Evangelium, v němž pozorují jen ekonomický a sociální pořádek světa. A nestydí se opakovati sofisma, že Církev nedostala od Ježíše Krista poslání, aby se zmocnila zákonodárství a politiky. Nepozorují nebo nechtějí pozorovat, že člověk hospodářský a politický existuje pouze abstrakcí v mysli, neboť ve skutečné lidské přirozenosti je spojeno náboženské,

hospodářské, politické a pod. V důsledku toho má veškerá lidská mnohostranná činnost nepopíratelný vztah k mravnosti, jejíž strážkyní a obhájkyní je Církev. Jiné je říci, že se Církev nestará přímo o národohospodářství a politiku, jiné zase, že může býti zcela lhostejná k těmto věcem a že nemůže či nesmí zakročiti, když různé otázky zabočují do mravnosti a náboženství. „Zbožnost je ke všemu užitečná" (1 Tim. 4, 8) a „člověk duchovní rozsuzuje všechno" (1 Kor. 2, 15), praví sv. Pavel a tato myšlenka má své uplatnění i v našem případě.

Mnozí mají absolutně nepřiměřený a proto mylný pojem o náboženství. Domnívají se, že je to pouze souhrn hezkých pravd a zbožných praktik bez jakéhokoliv vztahu k životu. Avšak věc se má jinak. Náboženství je pravda, která musí být uvedena v život a proniknouti veškerou lidskou činnost, i politickou a sociální. Křesťané nejsou jen jako nějací stoupenci jistého filosofického názoru, poněvadž pravda křesťanská je též normou života. Křesťanství má základem víru, ale cílem Lásku, která je plností veškeré dokonalosti. I hrdina politiky je stále člověkem, to jest bytostí povznesenou do nadpřirozeného řádu, a proto ani na tomto poli nemůže odezírat od té skutečnosti. V důsledku toho má Církev právo a povinnost zasahovati i v otázkách politických a sociálních, které mají vztah k mravnosti.

Církev je „sloupem a základem pravdy" (1 Tim. 3, 15) a je prostě směšné, chtít jí dávat patent na nevědomost a neschopnost v povznesení blaha lidu. Známe příliš dobře z neblahé zkušenosti, kam zavlekli lid takoví dobrodruzi, kteří se vydávali za politické odborníky. Či neukázaly výsledky války výmluvně, že jediná správná cesta zachránit svět byla ta, kterou ukazovala Církev a sv. Otec?

Pohlédněme do druhého tábora. I tam prý chtějí sociální spravedlnost, ale rozumějí tomu po svém. Věrni zásadám materialistickým, pozorují na člověku všechno jako projev hmoty, která směřuje jen k ukojení živočišných potřeb. Neexistuje nic jiného než hmota, která stálým bojem se vyvíjí v dokonalejší a dokonalejší synthesi, až dospěje k utvoření beztřídní společnosti, v níž každý bude mít pozemských statků podle vlastní potřeby. Proto marxismus pohání své přívržence k opanování světa; Kristus naproti tomu učí: „Hledejte nejprve království Boží a jeho spravedlnost a všechno ostatní vám bude

přidáno" (Mat. 6, 33). Nechci zde ukazovat nesmyslnost ideje bezstřídní komunistické společnosti, založené na sofismatu, že jsme všichni úplně stejní (v abstrakci mysli je sice lidská přirozenost všech stejná, ale ve skutečnosti je spojena s nejodlišnějšími vlastnostmi fysickými i mravními). Všimněme si spíše tří lživých, nesouzvučných tónů v názoru materialistů na práci.

Socialismus i komunismus hlučně proklamují „právo a čest práce". Krásná slova, avšak na rtech takových lidumilů mají divnou chuť. Dříve než socialismus usurpoval zásadu: „Kdo nepracuje, ať nejí," pronesl ji sv. Pavel (2 Sol. 3, 10) na základě slov Božích: „V potu tváře budeš si dobývati chléb svůj" (Gen. 3, 19).

Proč však je demagogicky zdůrazňována jen práce rukou? Proč jen po dělnících ducha a lidech zámožných jsou házeny nadávky: lenoch a vykořisťovatel? Jistě je ruční práce namáhavá a byla často špatně odměňována; jistě též jsou mnozí mezi bohatými a intelektuály, kteří chtějí lehce žít na útraty druhých. Avšak nebývá řečena celá pravda. I mezi dělnictvem jsou takoví lenoši a vykořisťovatelé, kteří dávají přednost snadným výdělkům na černé burse a jiným nepoctivým ziskům, nebo chtějí těžit z práce či dobročinnosti druhých. Tedy na pranýř s jedněmi i druhými a čest každé poctivé práci, rukou i ducha.

A jak se má chápat důstojnost práce v ústech těch, kteří neuznávají nadpřirozený cíl života? Pro ty přece se práce lidská liší jen o malý stupínek od té, kterou vykonává němá tvář. Není tu podstatný rozdíl. Jinak však je tomu v křesťanství, které má stále před sebou Božského Vykupitele-Dělníka, který první měl ruce mozolné od práce s dělnickým náčiním!

Falešně zní též v ústech socialistů šlágrový výrok: radost a práce. Jako by v samé práci nebyla též ta krušná stránka, kterou z vlastní zkušenosti tak dobře známe a kterou jedině křesťanství dovede správně vyložit a využít. Bůh stvořil člověka ve stavu blaženosti, v němž mu byla práce opravdu hrou; ale prvotní hřích rozsel i do přírody tolik pelyňku, že od té doby člověk pracuje skutečně „v potu tváře". A jen v tomto smýšlení je mu práce nejen pokáním, nýbrž i radostným plněním rozhodnutí Božího.

Sociální otázka má ještě mnohé jiné aspekty, mezi nimi též rovno-

měrné a spravedlivé rozdělení pozemských dober. Program křesťanský se při tom snaží, aby povznesení proletariátu se uskutečnilo vnitřní silou, ne však potlačením některé společenské třídy. Proto nemůže být žádná opravdová reforma bez vnitřní reformy jednotlivých lidí. Dokud vášně budou převládat nad rozumem, bude vítězit sobectví nad spravedlností a zůstane utopií, očekávat opravdové zlepšení pouhými lidskými donucovacími zákony. U kořene sociálního problému stojí zákon mravní a svatá bázeň Boží.

Doba v níž žijeme je více než dosti tragická. Ve všech národech cítíme touhu po uklidnění a lepší sociální spravedlnosti. Je však třeba stát na stráži, aby se nesešlo s pravé cesty. Sv. Petr napomíná: „Budou mezi vámi nepraví učitelé; ti uvedou sekty záhubné, popírajíce i toho Pána, který je vykoupil" (2. Petr, 2, 1). Takovými jsou ti, kteří mluví o sociální spravedlnosti bez křesťanských zásad. Postavme se po bok práce Církve, přinášejme světlo ubohému lidu, klamanému fatamorganou pseudomesiánské atheistické epochy a hlavně se modleme, aby Duch Boží se znovu vznesl nad tento chaos lidského utrpení a dal povstati novému řádu, upevněnému na Ježíši Kristu a Jeho Evangeliu.

Ať žije v našich srdcích Kristus-Dělník!

O VIDITELNÉ CÍRKVI.

Hugo Rahner.

I. Viditelnost Církve jako výraz neviditelného.

Dějinná, viditelná a slyšitelná tělesnost náleží k podstatě Církve, dokud ona putuje zde na zemi. Ne jen v tom smyslu, že tato viditelnost je jen apologetickým průchodem k neviditelné podstatě Církve, tedy „vlastně" k ní nepatří — Tertulián by řekl, že tato viditelnost je jen pro psychiky a pravý pneumatik je musí překonat, — nýbrž tak, že ze samé nadpřirozené podstaty Církve vystihujeme také její tělesnost. To musíme odvozovat nejdříve už z jména Církve jakožto „Ekklesia". Církev je jednota těch, kdo byli Kristem „svoláni". Především z theologie sv. Pavla si musíme nejdříve ze všeho vypracovat tuto dogmatiku volání, bez níž viditelnost Církve v jejích hlubokostech nerozumíme. V nové, Kristem přinesené ekonomii spásy není principem omilostnění už pouhá příslušnost k pokolení Adamovu, nýbrž volání, vyvolení, vybrání — arciže ne ve smyslu neodolatelné predestinace, ale přece v tom smyslu, že (samým Božím činem) účin-

kuje daná nebo odpíraná odpověď na toto Boží volání, podrobení se anebo nepovolné vzpouzení se víře. Tak vychází toto tajemné volání přece jen z nepostižených hlubin božského zaslíbení, a prapočátek Ekklesie je dán v okamžiku, kdy po prvé člověk říká — *Bohočlověk:* „Přicházím, abych konal vůli Tvou" (Žid. 10, 9), „a povolal k sobě, které sám chtěl" (Mt. 3, 13, Gal. 1, 15). Kdekoli tedy k lidstvu dolehne toto božské volání z hloubek Božího tajemství, když se tak zalíbí jeho svobodně vanoucí, volící si milosti, tvoří si tělo-tělo Bohočlověka z Panny, tělo Církve v povolaných apoštolech, kteří nyní nesou to volání dále do lidstva a tak budují Církev v jejím viditelném členění z učících a slyšících. Pavel to vyslovil v hlubokém místě listu Římanů (8, 29—30), kde se odhaluje, jak to, co je na Církvi viditelného, koření v hlubinách božského předurčení a zároveň i návrat této viditelnosti do skrytosti Božího obličeje: „Ty, které předem znal, také předem určil, aby se stali takovými, jako obraz jeho Syna, neboť on má být prvorozeným mezi všemi bratry. A ty, jež předem určil, *povolal,* a povolané ospravedlňuje, a ospravedlněné oslavuje." Zde tedy z temnoty podstaty Boží vystupuje volání na světlo viditelnosti, napřed v Prvorozeném mezi *bratřími;* souhrn těchto povolaných bratří (právě Ekklesia) má jediným úkolem ospravedlnění, potom se tato v Kristu ospravedlněná „sváteční obec prvorozených" (Žid. 12, 23) vrací do Oslavení. Tak se kruh uzavírá. Ve smyslu Janově: „Otče, dej, ať ti, které jsi mi dal, jsou u mne, tam, kde jsem já, aby viděli mou slávu, kterou jsi mi dal, neboť tys mne miloval, prve než svět byl" (Jan 17, 24). V tom podivuhodném kruhu božského hospodaření s milostí, jež tu vychází z neviditelna a do neviditelna se vrací, vysvitne na okamžik (a tento okamžik nazýváme dějinami Církve) neviditelno ve své konkretně tělesné podobě a musí být tím, kdo chce být ospravedlněn, jako takové přijato a obejmuto. Toto volání je podle toho trvale znějící Logos a zároveň takové, že vytváří tělo z „ničeho", v němž je Bůh dalek, probouzí tělo těch, „kteří tu jsou" (Řím. 4, 17, I Kor. 1, 28), společenství těch, kteří jsou nazýváni „lidem, miláčky, dětmi živého Boha" (Řím. 9, 24—26), „povolanými svatými" (Řím. 8, 28). Nejvnitřnější tajemství tohoto povolání (a tím také celého společenství povolaných Ekklesia) je zajisté „věčné dědictví" (Žid. 9, 15), „podivuhodné světlo" (1 Petr 2, 9), „společenství s jeho Synem" (I Kor. 1, 9), jedním slovem: „naděje v povolanost" (Ef. 4, 4; 1, 18), povolání k „slávě a ke království" (1. Sol. 2, 12), k „dokonání" (1. Sol. 5, 24). Ale tato už není působící tajemnost jinosvětskosti, přicházejícího Sionu, není osoterickým tajemstvím, ne pouhou bezkrevnou niterností, nýbrž je to slyšitelné volání, pořád, až do konce lidských dějin, vycházející z úst lidských: „Ale jak mají věřit, jestliže neslyšeli? A jak slyšet, nekáže-li nikdo? Ale jak může kdo kázat, není-li poslán?" (Řím. 10, 14—15).

Církev je proto pokračováním věčného, z úst Otcových vycházejícího Slova, neboť „jeho zvuk pronikl po veškeré zemi" (Řím. 10, 18) a nyní platí pro všechny doby, že „víra pochází z kázání, káže se však na rozkaz Kristův" (Řím. 10, 17). To znamená bezprostřední a vnitřní souvislost mezi pojmem „Ekklesia" a „apoštolát": Auditus autem per verbum Christi.

Slyšitelné a napořád lidmi dále podávané volání předpokládá tedy ono rozčlenění, kterým se z „ničeho" dělá „lid": organické rozlišení učících a slyšících, zvěstování tam, poslušnost zde. Božské volání nikdy nechodí bezprostředně a jen v skryté niternosti na jednotlivce, nýbrž je neseno zvlášť k tomu „povolanými": „Vocavit ad se quos voluit ipse" (Mk. 3, 13). To jsou lidé, které nazýváme „vyslanci", *apoštoly,* zároveň se všemi těmi, kteří v dějinách světa pokračují v jejich úřadě. Tělotvorný princip Církve je tedy napořád: slovo zvěstování a poslové zvěstování; lidskými slovy zachycené *dogma* a lidé, kteří jsou ohlašovateli a strážci těchto dogmat, *hierarchie.* Obé vycházejíc z propastné dobrovolnosti zjevující Trojice v Kristu Ježíši, stalo se lidskou skutečností a v Církvi dále žije Církev je tedy právě proto „mystickým tělem", *poněvadž* se skrze povolané apoštoly v Církvi stává slovo Logu slyšitelným pro povolané: „Tu se mu zalíbilo, už z matčina klína mne vyvolit a milostí *povolat:* abych radostnou zvěst o jeho Synu *zvěstoval* mezi pohany" (Gal. 1, 15).

Ba i v řadě lidí, která je nositelkou zvěstování, podle vůle Pána Církve ještě nastupuje rozlišení, a zároveň vystupňování viditelnosti až na nejvyšší míru, takže bude lze prstem ukázat na jedinou osobu — po všechna tisíciletí církevních dějin — a říci o ní: *tento* člověk je zárukou na čistotu veškerého slova Božího: „Ty jsi Petrus, Skála, a na té skále vystavím svou Církev." Na *tomto* Kefasovi, a tím na řadě lidí, kteří ho budou následovati v této vlastnosti skály až do konce časů, jejichž slyšitelné slovo „zde na zemi" rozvazuje a svazuje, co „na nebi" platí! O toto čiře nesnesitelné a bolestné zviditelnění Duchovna, Neviditelna a Nadoblačna se tedy také za všech dob duchové tříštili. Právě ti lidé, kteří dnes tak nesmírně vážně zápolí o mysterium Církve, Vysoká církev v Anglii, pneumatikové „Una Sancta" v Německu, kruhy okolo Bartha: všichni se zarážejí (i když z různých duchovních předpokladů) nad touto viditelností papežství. Ale Vaticanum se vznešenou jasností hlásá theologii viditelného primátu, a to právě v těch souvislostech, z kterých jsme zde odvozovali jeho viditelnost. Sněm mluví o jednotě a nedělitelnosti biskupského úřadu (tedy těch učících), o mnohosti věřících (těch slyšících), kteří nabývají jednoty teprve tímto vespolně organicky a životně souvislým kněžstvem, a potom hlásá: „beatum Petrum ceteris Apostolis praeponens in ipso instituit perpetuum utriusque unitatis principium ac *visibile fundamentum*" (Denz 1821). Tak je tedy osud božského slova zde na zemi nerozlučně spojen s dějinami řady jednotlivých lidí, kteří stojí v plném světle historické poznatelnosti, kteří již nemohou (jako snad dějiny biskupů) odstupovati do pouhé omezené odpovědnosti nebo do přítmí společné anonymity, ale jsou jakožto takoví jedinci, s veškerou svou osobní omylností, omezeností, často i hříšností, přece jen opravdově „zástupci" Krista, viditelnými pokračovateli Bohočlověka — byť i výlučně v oněch funkcích, které slouží uchování a dalšímu osvědčování Božího slova. Tak hluboko položil Bůh základy Církve do viditelnosti lidských dějin, že dějiny papežství vždycky byly a jsou i *zkouškou* víry, poněvadž ve své konkretnosti nikdy nejsou jenom dějinami *papežství,* toho čistého a svatého a neomylného zástupnictví Kristova, hájeného Božím Duchem, neomylností,

nýbrž vždycky také dějinami *papežů*, podivně zapleteny do náhodností politického a kulturního vývoje, smíšeny s lidskostmi a hříchy těchto přece jen Bohem označených lidí. Na této historické viditelnosti papežství musí se naše víra dohmatati božskosti Církve, a úzkostlivou láskou se dopátrávat — a milující víra, hle, právě tam, kde by dogmatická romantika ráda viděla jen svaté a vznešené, jen vysokou kulturu a světovládný vliv, nalezne skrytou božskost vydánu lidskosti, rozcupovánu v tak řečeném stoupajícím vývoji až do bolavé nepochopitelnosti. Teprve na této nejtrpčí viditelnosti lze Neviditelno nahmatat; na dějinách papežství se nějak vyplňuje slovo: „Logos se stal *tělem* — a viděli jsme jeho *nádheru*." Vaticanum mluví v bezprostřední souvislosti s *viditelným* základem Církve o jinosvětské vznešenosti Církve, jež z takového základu vyvstává: „Ecclesiae caelo inferenda sublimitas in huius fidei firmitate consurgit." (Denz. 1821). Církev a papežství je tedy tělem a nádherou, nebo hlouběji: Je to tělo, *protože* je to nádhera; a naopak: Je to nádhera, *protože* je to tělo. A v našem zvěstování musí se viditelnost Církve, historie papežství, kapitola o lidskostech a slabostech Církve převáděti na mysterium, kterak se Bůh stal člověkem. „Začínám tedy svou cestu do dějin Církve tím dějem, jak se Vykupitel stal člověkem," praví důmyslně Eusebius v úvodu svých nesmrtelných církevních dějin. (Hist. Eccl. I, 5, 1).

Jeden poslední krok v theologickém prohloubení viditelnosti Církve musíme učiti tak, že dosavadní stupnici: povolání, apoštolát, primát shrneme v ideu, kterou apologetika razila heslem o Církvi jakožto „societas perfecta". Byly doby (a z těch dob žijí ještě mnozí — nazvali jsme je církevními „pneumatiky"), kdy se nedopouštělo na mysterium Církve používati takovéto příliš sociologické řady pojmů; myslelo se, že takovou apologetikou by se to mystické tajemství Církve zobčanštilo nebo zbavilo náplně. Dnes naproti tomu vidíme opět jasněji, že této moudře promyšlené nauce o Církvi jakožto dokonalé společnosti náleží význam veliký — umíme-li ji naplnit i theologickým obsahem, vyzvednout ji z pouze právnické, sociologické či chladně apologetické oblasti, v níž byla vytvořena. Právě zde se teď musí naše theologie viditelnosti namáhat o to, aby společenskou skladbu Církve, formy a právní nároky z ní se odvozující převedla na veliká tajemství, jež tvoří podstatu Církve. Vždyť by bylo tak pochybené (a v tom tkví jedno z nejtajnějších nebezpečí, jimž je dnes vystavena naše láska k Církvi i naše víra v ni), odbývat vnější formy vzrůstu Církve, kánony a rubriky a tisícero jiných věcí jako zbytnění, při nejlepším jako kulturní ssedlinu z dob překonaných, abychom si vedle toho vysnili přízračný dům „Jediné Svaté" — tedy vlastně doživotně bydlet v domě, v kterém se člověk necítí dobře a přece nenalézá dost „odvahy" k tomu, aby ten „kulturní brak" zašlého období (jak se kdysi kdosi drasticky vyjádřil) odklidil. A bylo by na druhé straně právě tak pochybené, všechny tyto útvary a formy a zákony bezprostředně stavět na roveň s podstatou Církve, měřit v krátkozrakém apologetismu míru lásky k Církvi jen tím, jak se přitakává ke všem těmto malým a nejmenším věcem církevní periferie. Správný, ryze církevní takt nám zde dá jen ona dogmatická jasnost, s níž

jednak vždycky a živě v sobě střežíme mystické tajemství Církve, jednak však stejně jasně a s láskou se hlásíme k tělu Církve dnes, k její nynější existenci, a považujeme ji za ten výraz nejvnitřnější podstaty Církve, jaký se naskýtá právě dnes mně, jakožto jediný Bohem chtěný (i při všech svých omezeních a možnostech rozvíjení). „Nikdo ještě neměl v nenávisti vlastní tělo, nýbrž živí a chová je. Tak činí i Kristus se svou Církví" (Ef. 5, 29). Ale pneumatikové své vlastní tělo nenávidějí. Tím není řečeno nic proti oné touze, kterou má v krvi každá láska k Církvi, „představit Církev jako slavnou" (Ef. 5, 27), — proti touze po takovém stavu, ve kterém by už neměla skvrn ani vrásek, proti svaté nespokojenosti s nynějškem a dneškem Církve. Naopak. Nikdy nebude láska k tělu Církve pravá, nebude-li o ní neustále platiti slovo: „A Duch a nevěsta praví: Přijď!" (Apok. 22, 17). Ale toto „veni" naší touhy po reformě vždycky zbytní adventismus, kdykoli nebude zadržováno dobrotivou trpělivostí lásky, jež jako Kristus sebe sama *vydává* za Církev, aby ji posvětila" (Ef. 5, 25).

(Srovn. Karl Hahner, Worte ins Schweigen, Innsbruck 1938, str. 49 sqq.)

Pojmem „dokonalá společnost" je dána: mnohost členů (údů), podstatná rozdílnost údů v jedné organické skladbě, jednota údů ve společném cíli, dosažitelném jedině právě onou rozdílností, proniknutí té mnohosti jedním pořádajícím principem — a konečně soběstačná plnost prostředků, jež jsou nutné a musí být pohotově anebo možné, aby se dosáhlo konečného cíle. To všechno zní v našich apologetických traktátech velmi suše a velmi chladně. Ale zas i zde jde k našemu kerygmatu o to, vyposlouchat skrytý a obšťastňující smysl těchto věcí, a sdělit se oň s lidmi. Musíme to, co jsme právě řekli, uvést zpět na člověkem se stavší *Logos*, jenž jako hlava všech zplozenců Adamových (mnohosti těch, na něž se vztahuje jako všeobecná vůle spásy), spojuje své „povolané" ve své Ekklesia, on je vede k jedinému cíli: býti tam, kde je on, u Otce, „posvětit je v pravdě". Konečným cílem je tedy pro tuto „společnost" jen a jedině posvěcení lidí ve smyslu oné „neviditelné linie", jak jsme to prve nazvali. Tomu slouží ono volání dále se šířící směrem do dějin, tím, že lidští nositelé to volání Logu roznášejí, sdělujíce všechno to, „co On slyšel od Otce" (Jan 15, 15): „neboť slova, která jsi mi dal, dal jsem jim" (Jan 18, 6). Z toho podstatně vyplývá rozdílnost údů, složení Církve z učících a slyšících, viditelné tělo Církve v lidsky formovaném dogmatu, v koncilech a bohosloví, v neomylnosti a primátu učení, a poněvadž každé slovo Logu vychází „na rozkaz Kristův" (Řím. 10, 17), není toto pokračující dosvědčování Božího slova jenom dosvědčováním, nýbrž je to rozkaz, mocenské oprávnění nad dušemi, jež tu vychází od „biskupa duší" (1 Petr 2, 25). A tak z tohoto převedení veškeré viditelnosti Církve na neviditelnost Logu udávají se hlavní složky Církve jako dokonalé společnosti: moc *posvěcovat* a proto *učit*, a proto *vést*. Docere, regere, sanctificare, anebo, abychom mluvili se zakládací listinou o zřízení Církve: „učte, křtěte a kažte jim zachovávat všecko, co jsem přikázal" (Mt. 28, 19). Tím jsme se však dostali do středu historické viditelnosti Církve: *neomylnost, hierarchický řád, nařizovací moc* se zakládají v neviditelnosti církevního mysteria, koření v temných i světlých hlubinách východu,

jímž Logos povždy vychází od Otce: „neboť mně je dána všechna moc na nebi i na zemi" (Mt. 28, 18). Poslání apoštolů všech dob je zviditelněním toho, jenž je tu jediným „apoštolem naší víry" (Žid. 3, 2), protože vychází z lůna Otcova. A střetnutí člověka s tímto z Otce vycházejícím věčným Apoštolem děje se ve „světě", cestou „vidění" a „slyšení", přijetím a uposlechnutím ve víře —: „Kdo *slyší* vás, slyší mne, kdo s vámi pohrdá, pohrdá mnou a kdo pohrdá mnou, pohrdá tím, který mne poslal" (Lk. 10, 16). „Kdo *vidí* mne, vidí toho, jenž mne poslal" (Jan 12, 45., 14, 9). „Jako tys mne poslal *na svět*, tak já posílám na svět je" (Jan 17, 18., 20, 21). „My jsme z Boha. Kdo zná Boha, *slyší* nás, kdo není z Boha, neslyší nás. Dle toho poznáváme Ducha pravdy a ducha bludu" (1 Jan 4, 6).

A tak se rozhoduje přímo blízkost Bohu, důvěrnost s Otcem, hloubka křesťanské Gnose podle toho, přitaká-li se či nikoli viditelné Církvi, k Božímu slovu, jež lze slyšet a uchopit. Apoštolské následnictví hierarchické Církve se všemi svými formami v právu a rubrikách, v učení a liturgii je pouhé okamžité vzplanutí, ztělesnění ztvárnění Logu, jenž vychází od Otce a k Otci se vrací. „Ježíš, jsa si vědom toho, že vyšel od Boha a k Bohu se vrací, vstal od večeře, odložil svá roucha, vzal lněný šat a přepásal se" (Jan 18, 3 násl.). Tak i nás to vědění o Božích tajemstvích zavazuje, abychom právě v lidských stránkách a ve zdánlivě tak směšné malosti viditelné Církve hledali hlubiny Boží. Klement Římský to korintským křesťanům položil důtklivě na srdce: „Právě poněvadž jsme pronikli hluboko do hloubek božského poznání, musíme spořádaně konati všechno, co Pán nařídil v stanovených dobách provádět" (1 Kor. 40, 1). Starokřesťanské vědomí o mysteriu Církve často a hluboce vyslovovalo tuto synthesu ducha a těla, Trojice a hierarchie, Ignác mučedník v tom vidí přímo zjevení svého mystického omilostnění (je to v místě základního významu pro dějiny katolické mystiky): „Zvolal jsem v jejich středu, zvolal jsem zvučným hlasem, Božím hlasem: Držte se biskupa!... Duch mi to vyjevil, mluvě takto: Bez biskupa nečiňte ničeho, své tělo opatrujte jako chrám Boží, roztržkám se vyhýbejte, staňte se následovníky Ježíše Krista, jako on je následovníkem svého Otce!" (Filad. 7, 1.2). „Neboť všichni, kdo náležejí Bohu a Ježíši Kristu, stojí po boku biskupově" (Filad. 3, 2). „Všichni máte poslouchati biskupa tak jako Ježíš Otce... Kdekoli se ukáže biskup, tam ať je i lid, tak jako tam, kde je Ježíš Kristus, je i katolická Církev" (Smyrn. 8, 1.2). „Buďte při biskupovi, aby i Bůh byl při vás. Svou duši nasazuji za ty, kdo jsou poddáni biskupovi!" (Polyc. 5, 1). A Klement, papež-mučedník, shrnuje tuto theologii viditelnosti slovy: „Kristus je tedy poslán Bohem a apoštolé Kristem. Obojí se stalo ve všem pořádku podle vůle Boží. A když Apoštolé kázali v krajinách a městech, dosazovali prvotiny svého kázání za biskupy a jáhny budoucích věřících." (1 Kor. 42, 2-3).

Ještě mnohé by bylo třeba říci k tomuto jen načrtnutému pokusu, viditelnost Církve se všemi jejími naléhavými a palčivými problémy převésti na mysterium její neviditelnosti. Nechať postačí, když jsme ukázali, že zde theologický a kerygmatický pokrok je možný a nutný přes všecko příliš laciné zduchovňování církevního ideálu, stejně jako přes malověrné žalování na lidské slabosti v Církvi.

Zesnulý Pater Lippert se o to velmi dobrotivě a moudře pokusil v kapitolách své knihy o Církvi, nadepsaných „Církev právní a úřednická" a „Církevní poslušnost". Uzavírá jednu z nich slovy: „Bylo to smělé rozhodnutí, jímž vložil Ježíš své božské a neposkvrněné dary do rukou pozemských a k zemi připoutaných lidí. Takovou smělost mohl najíti jen ten, který měl zcela nadřazenou, ano božskou znalost lidí, který věděl, že jméno Boha, Pána, nejčistěji a nejzbožněji budou vzývat ti, kdo budou ve jménu Božím směti zdravit, vítat a milovat člověka" (Die Kirche Christi, Freiburg 1931, str. 163). Toto obejmutí božsky duchové a přece lidsky pozemské Církve se pak dokonává, když do lidského srdce proudí milost zprostředkujícíma rukama kněze. (*O kněžství*, jakožto zviditelnění Krista, je proto třeba promluvit zvláště v některé budoucí přednášce.)

Ale napřed bychom zde rádi rozvinuli ještě zásady, jež z toho, co jsme dosud řekli, vyplývají pro naše církevní utváření života. Sentire cum Ecclesia to nazval Ignác. Žít s Církví: tak tomu chce znovu probuzená láska naší doby. (A poněvadž nám zde jde především o zformování našeho kerygmatu vyvíjením z dogmatu, má nyní býti zodpovězena otázka: co plyne z vylíčené theologie viditelnosti Církve pro toto naše církevní myšlení?) *(Pokračování.)*

NÁBOŽENSKÁ NEDOKREVNOST NÁRODŮ.*)

Ferd. Trentinaglia.

Papež stanoví ve vánočním poselství, prosloveném radiem roku 1941, důkladnou a do hloubky jdoucí diagnosu situace moderní společnosti, aby odkryl „kořen zla" v jeho podstatě. Tato diagnosa představuje jeden z oněch dokumentů, nad nimiž všichni ti, kdož řídí národy a rozhodují o jejich osudu, se musí poněkud zastavit a přemýšlet. Proto musí býti také „spravedlivě a po zásluze pochválena moudrost těch státníků, kteří buď křesťanské civilisaci přejí, nebo alespoň všemožně usilují o to, aby jí byla prokazována čest v dobrých vztazích mezi Církví a státem". Opak toho poskytuje „smutný pohled na pokračující odkřesťanšťování jak jednotlivců, tak společnosti", a na náboženskou nedokrevnost, jíž je postiženo mnoho národů v Evropě a v celém světě. Její bolestné a politování hodné následky se dnes objevují všude. V této nedokrevnosti, v tomto nedostatku ducha Kristova je totiž nutno spatřovati první a nejhlubší příčinu krise moderní společnosti.

„Desítiletí a staletí všude proklamovaného a jako nejvyšší forma sociálního života hlásaného laicismu, jenž, jak se říká, by musel vésti z poddanství dogmatu ke svobodě na všech polích vědy, techniky a každého pokroku a jenž by měl býti zároveň chápán jako nové náboženství, jež by člověku s ovládnutím světa propůjčilo zdar a štěstí;

desítiletí a staletí svobody, jež byla vzata Církvi a dána nepříteli Církve, svo-

*) Z knihy „Der Papst zur Neuordnung der Welt". — Bližší referát pod titulem Nové knihy.

boda slova, svoboda tisku, která zotročila každou věrnost a každou víru, svoboda, která víru jen oslabovala a potlačovala, tu víru, která by musela býti místo toho mezi lidmi šířena;

desítiletí a staletí školy a výchovy bez Boha a bez mravního zákona, kdy se přece nedají označiti zcela neurčité směrnice internacionální a liberální humanity bez jakéhokoliv praktického a aktivního životního obsahu za mravnost: k čemu jinému to může všechno vésti, než k tomu, že je ze srdce vytržena víra v Boha, Otce a Stvořitele všech věcí, odměňujícího dobré a trestajícího zlé?"

Smutné následky takového stavu věcí nemohly pak také nepřijíti. Neboť „po pádu ducha do mravního podsvětí v odloučení od Boha a křesťanské praxe nezbylo již nic jiného, než že se myšlení a snažení lidí, oceňování věcí, všechno jednání a práce jen více zabývaly hmotným světem".

Situace je tedy charakterisována takto:

a) „v politice převaha bezuzdného tlaku rozpínavosti a čistě politického instinktu, jenž se nestará o žádnou mravnost";

b) „v hospodářství převaha velkých a největších koncernů a organisací";

c) „v sociálním životě shromažďování obrovských lidských mas k utlačující převaze ve velkoměstech a průmyslových a obchodních střediscích. Tím zároveň ona fluktující nestálost, jež je důsledkem a průvodním zjevem každé přelidněnosti, změna domu a obydlí, země a povolání, vášní a přátelství!"

To však ještě není všechno:

d) „převaha holého mocenského postavení nad všemi normami řádu";

e) „potlačení a zničení důstojnosti a lidské osobnosti a celé společnosti myšlenkou, že moc znamená právo";

f) „mocenská politika soukromého vlastnictví, jež jedny připravuje o plody jejich práce, v druhých však vzbuzuje závist, nesnášelivost a nenávist, a tím odnímá úrodnou živnou půdu oněm organisacím, které konečně apelují na sílu zbraní a války, aby dopomohly zájmům jedné části národa k nadvládě";

g) „v mnohých zemích bezbožný a protikřesťanský postoj státu s pustými pokusy potlačiti každý individuální život a oloupiti jej jak v soukromém, tak ve veřejném životě o jeho svobodu a neodvislost".

„Kdo by se mohl dnes diviti," táže se svatý Otec, „jestliže se tak radikální odvrat od zásad křesťanského učení konečně stává hořícím vředem vnitřního a vnějšího napětí a vede nakonec ke zničení lidského života a rozvrácení všech statků, jak to také skutečně k naší velké bolesti vidíme a prožíváme?"

„My se nemusíme diviti," odpovídá si papež sám; „ale pokud mluvíme o tom, že jen ten má mimořádně cenné prvky sociální výstavby, kdo věří v Krista," cítíme současně, jak je to neplodné a zpozdilé zastaviti se při pozorování všeho zla a nenahlédnouti, že je zapotřebí opatřiti skutečně vhodné prostředky.

Je-li však touto pomocí Kristus a jeho zákon, pak ten, jenž v něho věří, musí v sobě cítiti také naléhavý závazek a neodmítnutelný příkaz býti celým Kristem.

Přel. J. Bezdíček.

GRÉCKOKATOLÍCKI BOHOSLOVCI Ô CELIBÁTE.

Michal Malý.

Živo sa pamätám na dni po fronte. Hneď sme sa dozvedali, kedy začne seminár. Po hrôzach a ukrutnostiach nemilosrdnej vojny si človek spokojnejšie vydýchol a v mysli sa vynorila myšlienka na teologické štúdiá, ktoré boly pretrhnuté. Každý z nás túžil po teplých múroch seminárskych. Ale čo? Prichádzaly rozličné zprávy. Seminár začne. A to hneď v apríli. Ale, vraj, bude zavedený celibát. Dnešné pomery to vyžadujú. I blaho sv. Cirkvi. — Takéto zprávy si podávali bohoslovci. A reakcia? Rozličná. Jedni: To už bolo treba dávnejšie! Druhí: Nemožná vec! Ako to len tak zhurta, z ničoho nič, možno čosi také urobiť?! Iní: Nech! Do seminára pôjdeme. A potom uvidíme! Ak je to vôľa Božia...

Tieto zprávy však nevychádzaly z kompetentného miesta, ako sa neskoršie ukázalo. Lebo do seminára sme prišli, prednášky sa začaly, ale o celibáte nič.

— Došla nejaká pošta od Excelencie. Akiste ohľadom celibátu. —

Ale nič!

Vlastne nebolo to holé nič. Lebo, keď raz prišiel p. biskup na mesač. konferenciu, zdôrazňoval, zdôrazňoval a zdôrazňoval celibát. Odôvodnil jeho potrebu, výhody a nakoniec povzbudenie. Teda len dobrovoľný celibát! Po konferencii dišputa menších rozmerov. Dôvody pro a sem — tam i contra. Na druhej konferencii dotkol sa p. biskup znovu tejto otázky. Vec je veľmi vážna. Preto niekoľko riadkov o celibáte, ako sa naň díva gr.-kat. klérus i bohoslovci.

Cirk. história zaznamenáva, že v 4. storočí na Západe celibát úplne zvíťazil. Na Východe zostali pri starej praxi. Kto chcel, mohol sa ženiť. (Snem v Nicei 325.) Trulánska synoda však r. 692 uloží vých. biskupom celibát. Nižší klérus mohol sa pred ordináciou oženiť. Keď ženatému kňazovi manželka zomrela, druhý raz sa ženiť nesmel. Ak toto porušil, bol suspensus a divinis. Takáto prax je na Východe dodnes. I pri únii brest-litovskej a iných Rím nezrušil túto prax. Preto je tu dvojaká možnosť. Voliť dokonalé alebo menej dokonalé — celibát abo manželstvo. Píšem, menej dokonalé. Áno, to každý rozumný i gr.-kat. kňaz, bohoslovec, ktorý má cirk. ducha, uzná. Konečne praestantia virginitatis prae statu coniugali je dogmou (Trident. XXIV. De sacr. matr. c. 10). A I. Christos to jasne dal najavo. O tom každá dišputa bola by najväčšou nerozumnosťou a neveriť tomu znamenalo by byť heretikom.

Lenže tá voľba medzi dokonalým a menej dokonalým prináša často veľké ťažkosti. To viac dokonalejšie vyžaduje obyčajne i viac obety a sebazaprenia. Preto ľudia radšej volia to menej dokonalé. To vo všeobecnosti. Keď tento vývod aplikujeme na náš prípad: na celibát a manželstvo kňaza, vec sa nevyrieši tak jednoducho. Lebo je viacej faktorov, ktoré vplývajú na voľbu manželstva a odrádzajú od celibátu.

A čo sa týka obety a sebazapierani? To často, veľmi často vyžaduje i manželský život kňaza. Manželstvom nik sa neoslobodí od pokušení, od príležitosti

k hriechu, od možnosti zhrešiť proti 6. prikázaniu. Ani kňaz. Ba manželstvo kňaza musí byť príkladné, naozaj sväté. A toto už vyžaduje sebazapieranie.

Okrem toho aj iné záväzky má ženatý kňaz, ktoré laika nezaväzujú. Napr. ženatý kňaz je obligovaný aspoň 3 hodiny pred liturgizovaním zdržať sa manželského obcovania, nežiadať a odoprieť tzv. debitum coniugale (Conc. Carthag. c. 4 — Balsamon in explicatione c. 4. Conc. Carthag. — Dr. Peleš: Liturgika, str. 560). Ba profesor Msgr. E. Sedlák pri preberaní knihy „De sexto" nikdy nepokladal za dosť zdôrazňovať starším bohoslovcom, ktorí sa hodlajú dať ordinovať ako uxorati, aby sa manž. obcovania zdržali vždy aspoň deň predtým, keď kňaz má vystupovať pred ľudom verejne, napr. v nedeľu na kázni. To pre sviežosť, veselší výzor tváre. A toto pre manželov zase sebazapieranie.

A zdá sa, že toto je najväčšou príčinou nie zriedkavých kňazských nešťastných manželstiev. Biskup vyžaduje a zdôrazňuje, aby si absolvent bohoslovia, keď sa už žení, vzal za životnú družku len dievča bonae famae, primerane vzdelané, z bezchybnej rodiny, viac duševne ako hmotne bohatú. Predsa však sa stanú manželkami kňazov aj také kreatúry, ktoré si toho vôbec cenit nevedia; bez obetavého ducha. Pred manželstvom simulovaly. Na sebazapieranie neboly a nie sú zvyklé. A keď manž. život kňaza to často vyžaduje, riešia vec jednoducho, ale katastrofálne. Taká manželka opustí manžela-kňaza, niekedy mu zanechá i deti a ujde s nejakým podliakom podobného smýšľania. A kňaz predtým azda šťastlivý, teraz ... no, rozhodne šťastlivým nie je. Také prípady nie sú len bielou vranou. Obetuj sa, čiň sebazaprenie!

Alebo: Manželka zomrie. Kňazovi-manželovi zanechala tri — štyri deti. Obetuj sa, čiň sebazaprenie! Druhý raz sa ženiť nemôžeš.

Alebo: Kňaz má početnú rodinu, čo je aj pochopiteľné. Žije riadnym manž. životom. Prídu choroby, nedostatky, vojna, núdza. Deti treba študovať. Obetuj sa, čiň sebazaprenie!

Vidieť, že tých obiet a sebazaprení by bolo i v kňazovom manželstve dosť. Pravda, nedá sa to generalisovať. A preto celibát na obetu a sebazapieranie je len predsa bohatší. Taký kňaz-celebs, ako to hovorieval bratislavský špirituál Dr. Holovič, musí byť horiacou sviecou. Seba samého musí spaľovať, aby svietil iným. — Ale predsa nie toto je jediným faktorom, ktorý odrádza našich bohoslovcov od celibátu. Nie, sú ešte iné odstrašujúce prípady, ak sa tak možno vyjadriť.

Predovšetkým pády rím.-kat., ba i gr.-kat. celebsov. Opäť negeneralizujeme. Božechráň! Nie sme laici, ktorí podľa jedného — dvoch prípadov, alebo dokonca podľa seba, kladú pečať na všetkých kňazov. No, ojedinelé porušenia celibátu sú neodškriepiteľnými faktami. A apostázie! ... Toto naháňa akýsi, hádam, neumný strach. Vraj, radšej byť dobrým kňazom, hoci ženatým, ako zlým celebsom. Tak hovoria poniektorí. Takáto výpoveď, je pravda, nič iné ako fráza. Lebo nič nemám isté. Ani to, že budem dobrým ženatým kňazom. To bude vždy závisieť od toho, ako budem využívať milosť Božiu. No tieto prípady zato po-

stačia nato, aby prebudily v bohoslovcovi akýsi pocit strachu a slabosti, pod vplyvom ktorých volí radšej manželstvo.

Nie menej odrádzajúcim činiteľom od celibátu sú naše chudobné, po hornatých krajoch rozpoložené, parochie. Najmä dnes, po vojne. Všetko zničené. Sú to quasi misijné teritóriá. Prídeš na takú dedinku, niekde za horami, za dolami, 20—30 km od vlaku a zbadáš, že si tam jediným inteligentom. Bo, hádam, ešte ani učiteľa niet. Prv treba školu vybudovať. Na stravu, byt ani nepomyslieť. A len toho roku si skončil seminár, ale ideš hneď za farára. Nie ako u rím.-katolíkov, že si niekoľko rokov kaplánom a nemusíš sa starať o úplne samostatný život, lebo byt, stravu máš na fare i keď zaplatíš tých niekoľko stovák mesačne. Nuž, ži sám! Mal by si si brať do domácnosti hneď pomocnicu; rozhoduješ sa radšej pre manželstvo.

A potom v seminári nie sú gr.-kat. bohoslovci pripravovaní pre celibát. Najviac ak povzbudzovaní. Ale môžu dobrovoľne rozhodnúť. Nuž a myslím, keby v rím.-kat. seminári dať možnosť na 5. roč. voliť, vyskytly by sa i tam prípady pre voľbu manželstva. Aj u nás, bohoslovec na 1.—2. roč. rozhodnutý, povedzme, pre celibát, na 4.—5. roč. svoje smýšľanie zmení. Sú aj opačné prípady. — Sú zase prípady, keď absolvent teologie 2—3 roky pauzuje a keď sa cíti byť silným pre celibát, nechá sa ordinovať ako celebs.

Príkladní bohoslovci v seminári si v tej veci počínajú takto: Od 1. roč. modlí sa taký bohoslovec o pomoc Božiu, aby poznal vôľu Božiu. Na 3.—4. roč. sa riešiteľne a definitívne rozhodne. Abo — abo. Ak pre manželstvo sa rozhodol, môže sa na vakáciách obzrieť po zodpovednej družke. Omylom sa niektorí laici nazdávajú, že to musí byť len farárska dcéra. Vonkoncom nepravda. — Ak rozhodnutie padlo pre celibát, snaží sa taký dostatočne pripraviť sa na tento. Prázdniny sú mu najlepšou skúškou.

Novšie ordinácie ukazujú, že pre celibát je už akosi väčšie porozumenie. Skoro pri každej ordinácii najdú sa niekoľkí celebsi. Predstavení to majú radšej; to je pochopiteľné. Sám p. biskup tiež hľadí na celebsov akýmsi láskavejším okom. A to oprávnene. S takými predsa len možno voľnejšie disponovať ako so ženatými kňazmi. Absolventi, voliaci celibát, sú to silné charaktery, duše obetavé a hlboko asketicky založené. A pred dobrým celebsom každý náš bohoslovec i ženatý kňaz sníme klobúk. Uzná, že tento je pred Bohom čímsi cennejším, obetoval viac. Podčiarkujem, dobrý celebs. Lebo ak je zlý, to rozhodne ženatý kňaz, ktorý horlivo plní svoje kňazské i iné povinnosti, stojí vyššie.

Omylom sa nazdávajú niektorí rím.-kat. kňazi, ba často pod mieru podceňujú našich ženatých kňazov, že, vraj, naši kňazi nežijú duchovným životom, že nie sú tak učení, že pastorizujú len tak ledabolo a pod. Nepopierame, najdú sa jedinci. Práve tak ako tí, čo celibát narušujú. Ale zase nedá sa to generalizovať. Predsa väčšina našich kňazov, i keď ženatých, plní si svedomite svoje kňažské, manželské i otcovské povinnosti. Meditujú, denne liturgizujú, pastorizujú, čítajú, píšú i vychovávajú vzorných synov a dcéry. Veriaci ľud nerobí nijaké rozdiely medzi dobrým gr.-kat. ženatým a rím.-kat. neženatým kňazom. Má dôveru k jednému

i druhému. To skúsenosť dokazuje. Najmä na vých. Slovensku, kde si duchovní oboch obradov vzájomne vypomáhajú, napr. pri sv. spovedi pred Paschou, Rožestvom I. Chr., je to vidieť. Nik nerobí rozdiel medzi týmto a tamtým kňazom, vzhľadom na ich mimokňazský stav. To je faktum a contra factum non valet argumentum. Preto nerozumieme profesorovi Dr. Speszovi, ktorý vo svojom diele „Manželstvo veľké tajomstvo", str. 88, v traktáte: O celibáte, tvrdí, že „ženatý kňaz nikdy neteší sa v spovedlnici tej dôvere ako slobodný". Podobnú odpoveď daly KN (Kat. noviny) na otázku: Prečo sa gr. kat. kňazi ženia a rím.-kat. nie? Autori takýchto výrokov by sa o nesprávnosti svojho úsudku presvedčili na vých. Slovensku, pri pastorizácii veriacich oboch obradov.

K záveru. Celibát si ceníme viac ako manželstvo. No jedno možno s istotou povedať. Dokedy celibát u gréckokatolíkov nebude uzákonený, dovtedy vždy väčšina kňazov bude ženatých. Lebo darmo, motívy manželstva predsa len viac vyplývajú na prirodzenosť ľudskú i nakláňajú k voľbe tohto. Takýto zákon, ktorý zavedie celibát i vo vých. uniátskej Cirkvi sa však každý čas očakáva. A keď raz sa to stane, v poriadku. Roma locuta, causa finita.

ZE SEMINÁŘŮ.

Řím. — 2. 3. konala se veřejná konsistoř u sv. Petra. Sv. Otce vnesli za zvuku papežských fanfár do přeplněné basiliky — asketická ustaraná tvář, slabá postava v albě a červeném pluviálu, vyhublá žehnající ruka. K tomu dojem z velechrámu křesťanstva, kde člověk opravdu cítí všechen ten mohutný rozmach ducha jako nemožný z přirozených lidských sil, nýbrž jako pozemský projev moci, jež není z tohoto světa.

V neděli 10. 3. byla pořádána malá kolejní akademie, sestavená z hudebních čísel a sborů, jejíž střed tvořilo vyprávění kardinála Pirrarda, prefecta kongregace seminářů a dlouholetého společníka Eug. Pacelliho jako kardinála i papeže. Několik fakt ze života sv. Otce: velká ukázněnost, přesnost, využití každé minuty, přátelský a laskavý poměr k podřízeným, papež mluví kromě italsky a latinsky i německy, francouzsky, anglicky, španělsky a portugalsky; studoval posvátné řečnictví, jeho oblíbeným autorem je Bossuet, své řeči pronáší zpaměti (obdivuhodné při dlouhých větných periodách, logicky přesných definicích a citacích!).

12. 3. měl v Sixtinské kapli pontifikální mši v arménském ritu první „cardinal creatus" Agagianian; sv. Otec mu asistoval. Naše kolej dostala lístky (ovšem gratis) do sala Regia, kudy prošel kardinál s liturgickou asistencí a byl nesen sv. Otec. Někteří se po mši sv. dostali i do Sixtiny.

14. 3. jsme měli příležitost poslechnouti si v aula magna dominikánské university „Angelikum" konferenci Jacques Maritaina, nyní francouzského vyslance u Vatikánu, na thema: „Collaboration philosophique et justice intelektuelle" o možnosti spolupráce mezi scholastikou, pragmatismem, Hegelovou dialektikou, a existencialismem. Dovozoval pro všechny moderní systémy, že spolupráce není možná v kosmologii a metafysice (dynamismu), ale

dala by se uskutečnit v ethice. „Tomismus je pro většinu dnešních duchů strava příliš silná. Jsem přesvědčen, má-li scholastika zapůsobiti na kulturu dneška, že musí vyjíti ze školsky výlučné formy, v níž je dosud pěstována, a hledat styčné body s moderní filosofií. Potřebujeme meditativních duchů."

Praha. — 2. března jsme oslavovali sedmdesátiny a sedmileté výročí pontifikátu Pia XII. papež. akademií. Zúčastnili se jí mimo prof. sbor naší fakulty v čele se Spect. Dr Kadlecem i p. kapit. vikář Dr B. Opatrný, p. opat strahovský Dr Boh. Jarolímek, Dr Vajs a j. Avšak nejradostnější rámec tomuto dni v našem semináři dal chargé d'affaire Msgre R. Forni, který měl v našem sem. kostele svát. požehnání, při němž v lat. promluvě se obrátil na bohoslovce.

FSPTh se pokouší o uskutečnění zájezdu bohoslovců do ciziny, a to již během těchto prázdnin. Především je zájem — a také snad nejproveditelnější — o Švýcarsko. Jednání již značně pokročilo.

Podařilo se také zřídit na fakultě čítárnu a chodí tam již asi na 30 tiskovin (noviny, časopisy, revue). Z Francie nám dochází zatím La Vie intellectuelle, La Vie spirituelle, Études (Les Editions du Cerf — Paris VIIe).

31. 3. a v neděli poté rozzářily se stěny a rozjásaly klávesnice při příchodu a pobytu světitele v našem sem. kostele. Dlohatánská řada — celkem 68 — ordinandů přišlo jej uvítat. Mezi nimi bylo však i 14 členů CSsR., 10 salesiánů, 3 z OCr, fr. Cyril Stavěl z Emaus, 1 Milos. bratr, 1 kalasantin a 1 piarista. Jos. Doležal.

České Budějovice — kroužek bohoslovců „Jirsík". — Náš život a spolková činnost jde dále směrem, jak jej naznačila prosincová informace. V rámci „Jirsíka" pracuje několik odborů, z nichž zvláště skautský vyniká svou přitažlivostí. Díky čtyřem zkušeným instruktorům z vlastních řad, mohly být utvořeny tři dobře fungující družinky (Medvědi, Havrani, Albatrosi), v nichž se seznamujeme se základy skautingu. O významu práce v tomto směru promluvil k bohoslovcům za své návštěvy v Čes. Budějovicích p. prof. Dr Martinovský.

Vedle Junáka nejčileji si vede francouzský kroužek, pořádající své schůzky pravidelně každý týden. Vítanou vzpruhou jeho činnosti jsou francouzské časopisy, většinou náboženské, které nám docházejí z Francie. Je to zvláště bohoslovecký časopis „Servir" z Toulouse, který aspiruje na to, stát se společným časopisem všech katolických bohoslovců v Evropě, resp. i v zámoří. Prozatím má zajištěnu spolupráci z Anglie, Belgie, Portugalska, Kanady a Libanonu. Čeká jen na příznivější podmínky hospodářské, aby mohl i vnější formou odpovídat svým ambicím. I my jsme nabídli své přispění a navrhli zároveň, aby vyhradil místo latinské informativní části, což bylo ochotně přijato. Náš quasi — příspěvek bude otištěn v dubnovém čísle. Spoléháme v tomto bodě na přispění a spolupráci všech ostatních seminářů našeho státu.

Kroužek misijní se stará vedle přednášek o unijní pobožnosti o prvních

pondělcích v měsíci. Pokus s tiskovými večery (přehled odborného i ostatního tisku jednou týdně) ztroskotal po slibném začátku. Jinak byla uspořádána řada přednášek s nejrůznějšími náměty: 21. 11. 1945 Den křesťanského východu (dp. P. Josef Vaněčka TJ), dále přednášky o Orlu (dp. Dr prof. Kadlec), salesiánské výchově (kolega Šmídl), nábož. zkušenostech z říše (kol. Holub) a j. Svátek sv. Jana Bosco, výročí volby sv. Otce a svátek sv. Tomáše jsme oslavili akademiemi. O nábož. životě v Americe mohli jsme se dozvědět péčí dpp. představených z úst Msgra Zlámala z Clevelandu.

V současné době jednáme s lask. svolením diecésních i seminárních představených o přetvoření svých spolkových stanov. U.

Olomoucká kronika. — Uplynulé dva měsíce budou zaznačeny v našich análech jako mohutný rozlet k práci na všech úsecích bohoslovecké činnosti.

24. února jsme přivítali v našem středu Msgra Oldřicha Zlámala, českého faráře z Clevelandu, vicepresidenta americké pomocné akce Československu, který je odchovancem olomouckého semináře. Milý host uvítán Msgre Dr Cinkem podal nám několik vzpomínek na svá bohoslovecká léta, prožitá v olomouckém semináři, a pak promluvil o současných poválečných poměrech a problémech — krátkodobých a dlouhodobých (Unie) a zodpověděl ochotně řadu dotazů.

V neděli 3. 3. oslavila Mariánská družina výročí narození a volby sv. Otce Pia XII. přednáškou preláta Dr B. Vaška.

Svátek sv. Tomáše Aquinského byl letos oslaven v kostele u Dominikánů, kde měl akademickou promluvu univ. prof. Dr Jan Konečný. — Téhož dne se konala na cyr.-metod. fakultě promoce arcibiskupského sekretáře a ceremonáře Dr Josefa Mošťka — první promoce na Palackého universitě. Odpoledne uspořádalo olomoucké kněžstvo spolu s bohoslovci na dómě adoraci za jubilujícího arcipastýře J. E. ndp. Dr Leopolda Prečana, který se dožil 8. března 80 let. — Večer 7. 3. se zúčastnili bohoslovci oslavy presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka v městské Redutě.

10. března uspořádala Katolická akce v Olomouci slavnostní akademii k oslavě sv. Otce Pia XII. a ndp. arcibiskupa. Bohoslovci na ní zapěli sbory „Oráč" a staroslověnský „Otčenáš". — 11. března promluvil k bohoslovcům JUC. Mečislav Razik, předseda moravskoslezských katol. studentů z Brna o studentské práci a organisaci.

16. března přijalo 31 bohoslovců podjáhenské svěcení z rukou J. E. světícího biskupa Dr Stan. Zely. — 19. 3. konala Mariánská družina volby nového výboru. Starostou zvolen Alois Čundrle, tajemníkem Hubert Šula. — 20. března navštívili všichni bohoslovci J. E. ndp. arcibiskupa v jeho olomoucké residenci. Arcibiskup-jubilant byl nesmírně potěšen, když spatřil svůj kněžský dorost v tak hojném počtu. Na rozloučenou zazpívali bohoslovci staroslověnský „Otčenáš".

21. března přednášel v semináři na shromáždění bohosloveckého III. řádu dominikánského Dr S. Braito O. P. Pokračoval v cyklu svých přednášek

o typologii (Rozumáři). Bohoslovec Al. Mazánek vzpomněl 20letého výročí „Hlubiny", jejímž redaktorem je Dr Braito od počátku vycházení. Dr Braito k tomu připojil několik osobních vzpomínek z prvních let „Hlubiny".

24. března se konala valná hromada Stojanovy literární jednoty. Předsedou byl zvolen Boh. Měchura, místopř. Jan Janíček, jednatelem Jan Železník, pokladníkem Josef Pikna. Nový výbor chce pokračovat v tradici svých předválečných předchůdců. Mimo několika menších úkolů si předsevzal: 1. vzorně připravit tradiční velehradský sjezd bohoslovců (asi ve dnech 8.—12. července 1946) za spolučinnosti všech seminářů a řádového dorostu čsl., jimž byly rozeslány předběžné proposice s prosbou o návrhy, rady a spoluúčast na přípravě sjezdu, a za 2. vydat životopis zemřelého spisovatele P. Albertiho-Dokoupila. K valné hromadě byla připojena akademie: „Slezsko volá", na níž vylíčili slezští bohoslovci veršem i prózou válečné útrapy a strasti své domoviny, a prelát Dr Vašek připojil několik osobních vzpomínek (jako bývalý profesor náboženství na českém gymnasiu v Opavě) na slezské zapadlé vlastence. Sbírka na znovuvybudování slezských chrámů vynesla v semináři 7560 Kčs kromě věcných darů.

26. 3. uspořádal Fakultní spolek přednášku Dr Boh. Navrátila o ideologii našich politických stran a 28. 3. přednášku gen. insp. tělesné výchovy Dr Vl. Hanáka z Prahy o tělesné výchově na vysokých školách. Fakultní spolek spolupracuje s Fak. spolkem mediků a účastní se práce v Akčním výboru posluchačů olomoucké university, který je jádrem tvořícího se Svazu vysokoškolského studentstva v Olomouci. V akčním výboru jsou bohoslovci zastoupeni: 1. místopředsedou, 2. jednatelem, 2. pokladníkem, sociálním a tiskovým referentem a mají po jednom zástupci ve všech komisích a odborech.

Liturgický kroužek Mariánské družiny uspořádal dvě přednášky na thema: Liturgická výchova ministrantů (Měchura) a Náznaková mluva postní liturgie (Wariš).

Tělocvičný kroužek, který po upravení tělocvičny pravidelně cvičíval v pondělí, ve středu a v pátek po večeři, přenesl nyní své hlavní působiště na seminární dvůr, kde zřídil dvě hřiště pro odbíjenou, hojně bohoslovci pěstovanou (a dovoluje si vyzvat ostatní seminární družstva odbíjené k přátelskému utkání na Velehradě).

Skauti konávají po družinkách své schůzky, na nichž se theoreticky seznamují se skautským životem, konají zkoušky a cvičí písně a hlavně se připravují na prázdninové lesní školy.

V sobotu 6. dubna, ve výroční den úmrtí sv. Metoděje, prvního moravského arcibiskupa, udělil J. E. Dr Stanislav Zela jáhenské svěcení 33 podjáhnům. (28 pro arcidiec. olomouckou, 2 pro vratislavskou, 2 minoritům a 1 dominikánu.) Odpoledne uspořádal cyrilometodějský kroužek slavnostní akademii ke cti sv. Metoděje. Prelát Msgre Jemelka podal dějinný vývoj úcty sv. bratří Cyrila a Metoděje od IX.—XIX. stol. a vyvrátil útoky pravoslavného (českého) pisatele v zlínském „Přehledu" z března 1946. — P. spir. Ant.

Šuránek vzpomněl 25leté činnosti Msgre Dr Cinka v olomouckém semináři a zhodnotil jeho činnost jako spirituála, profesora-dogmatika, spisovatele a nadšeného následovníka arcib. A. C. Stojana ve snahách unionistických. S 9 novokněžími, kteří byli vysvěceni v neděli 7. 4. se rozloučil předseda Stojanovy liter. jednoty Boh. Měchura. Poslední slohou velehradské písně: „Nechať se pyšná nevěra kol vzmáhá..." byla zdařilá akademie vhodně zakončena.

V pondělí 8. 4. uspořádal literární kroužek jednoty přednášku bohosl. V. Medka na thema: „Prof. Pekař a náboženství." — V úterý 9. 4. uspořádal Fakultní spolek v auditoriu maximu na fakultě rozpravu šéfredaktora Osvobozeného našince PhDr Aug. Uhra o současných politických poměrech.

Brno. — Měsíc březen byl pro nás a pro celou naši diecési měsícem Ducha sv. Rozdělení na dvě směny nám nedovolilo, abychom vykonali exercicie všichni společně. Tím byl značně ztížen úkol našeho milého exercitátora P. Frant. Tietze S. J., který obětavě dával exercicie oběma směnám. (První směně od 14.—16. března, druhé od 24.—30. března.) Kvintáni vykonali své podjáhenské a jáhenské exercicie za vedení našeho P. spir. Msgre Aloise Kopala. Svěcení nám udělil J. E. ndp. biskup Stan. Zela. Bohatý duchovní program, do něhož vstoupilo střídání směn (19. března) dopřál nám velmi málo času k práci spolkové. Bohatou ozvěnu vyvolal referát prof. P. Josefa Konvičky, ústředního vzdělavatele Čsl. Orla, který nás navštívil počátkem března. Po krásných dnech exercičních zahájili jsme další práci 7. dubna vzpomínkovou schůzí na doc. Dr Josefa Kratochvíla, jehož dílo a význam ocenil br. Stanislav Richter.

Radostná událost jmenování našeho p. regenta Dr Karla Skoupého za brněnského biskupa byla pro náš alumnát dnem takřka svátečním. Všichni se již těšíme na slavný den intronisace.

Banská Bystrica. — 4. februára 1946 ujal sa vedenia seminára nový pán rektor — univ. prof. Dr Jozef Búda, bývalý profesor bohoslovia v Banskej Bystrici. — 23. februára boli sme prítomní na celoštátnych lyžiarskych pretekoch. — Slávnostnej pápežskej akadémie zúčastnili sme sa len jednotlive — otázka zrušenia našej Lit. školy nebola vyriešená. — Z príležitosti menín nového pána rektora usporiadali sme slávnostnú akadémiu s bohatým programom. — Máme nádej, že naša Lit. škola bude obnovená. ONV v Banskej Bystrici zrušil svoj výmer — zatiaľ však nie písomne.

Bratislava. — Po vydarených semestrálnych skúškach v marci sme usporiadali akademiu z príležitosti 70. výročia narodenín a 7. výročia korunovácie J. Sv. slávne panujúceho Pia XII.

Už dávnejšie sme uvažovali o pretvorení nášho „Osvalda" na fakultný spolok, aby sme rozšírili hladinu našej činnosti na všetkých poslucháčov fakulty. Plán sme uskutočnili dňa 16. 3. 1946 na valnom shromaždení. Po preslove odstupujúceho predsedu M. Šuplatu a po pozdravných prejavoch zástupcov fakultných spolkov prítomní členovia jednohlasne prijali zmenu názvu spolku a jeho prepracované stanovy. Nasledovaly zprávy funkcionárov. Ref. tajomníka aspoň v číslach: 15

schôdzok, 14 prednášok, 2 referáty, 12 básní, 1 recitácia, 1 hudobné číslo, 10 sborov. Výbor zasadal 7 raz. Korešpondencia vykazuje 123 odoslaných a 44 prijatých zásielok. Zástupcovia „Osvalda" zúčastnili sa unionistického sjazdu na Velehrade, náboženského kurzu v Kokorách a svetového kongresu vysokoškolákov v Prahe. Usporiadali sme literárny súbeh (viď Museum č. 3). Multiplikovali sme rôzne tlačivá a skriptá zo St. zákona. Členovia literárneho odboru prispievali do rôznych časopisov. Cez veľké prázdniny viacerí prednášali o misiách a propagovali Kat. noviny, Novú prácu a Pútnika. Po ďalších referátoch a po udelení absolutória odstupujúcemu výboru, predseda ad hoc prikročil k voľbe nového výboru. Zvolení boli — predseda: A. Bagin; podpredseda: L. Dorušák; tajomník: Fr. Truc; pokladník: E. Pribyl; zapisovatelia: D. Tóth a D. Hrušovský; knihovníci: J. Pribulla a L'. Hollý; ref. misijný: M. Klčo; ref. literárny: V. Malý; ref. sociálny: M. Tomašovič; ref. zábavný: V. Ščepan; ref. tlačový: I. Petro; revizori: J. Mikovič a I. Dzíbela; náhradník: E. Krištín.

Nový výbor v znamení hesla: „Verní Cirkvi, verní národu" chce prehlbovať u svojich členov všeobecné kňazské vzdelanie a tak pripraviť ich pre vznešené poslanie kňaza medzi našim ľudom. Čaká nás práca ťažká, ale vznešená. Dúfame, že s pomocou Božou podarí sa nám mnoho z našich plánov uskutočniť.

Do konca šk. roku programujeme rozlúčkovú schôdzku s br. ordinandami, mariánsku akademiu a schôdzku misijnú. Fakulta pripravuje Východny deň (12. V.), niektoré čísla vyplnia aj naši bohoslovci. Nateraz pod vedením vdp. prof. Dr Šátka všetci bohoslovci nacvičujú štvorhlasne liturgické staroslovenské spevy.

Tešiac sa na úzku a srdečnú spoluprácu so všetkými bratskými spolkami v mene Božom nastupujeme novú cestu v plnej sile, v čom nech nás napomáha Boh svojou milosťou.

Košice. — Zachytiť život aký je, psychologicky ho rozobrať a postaviť ho na všeobecne platné kresťanské normy je vec obťažná a v dnešných časoch nadto evidentne nutná. Zvlášť kňaz musí to považovať za vec svedomia. Ale zanedbať to nemôže ani ten, kto sa pripravuje byť budúcim roznášateľom Kristovej pravdy, ktorý in futuro bude mať úlohu stvárňovať duše, ktorý musieť vytrhávať ľudstvo z bludov sveta a viesť ho k poslednému cieľu pod ochranou Kristovej milosti. V tejto zornej perspektivite viedol sa aj náš život v poslednom čase. Ako skvelý příklad v tomto bol nám náš slávne panujúci Sv. Otec Pius XII., ktorého 70. jubileum sme si pripomenuli na slávnostnej akadémii, usporiadanej na jeho počesť. No ani naďalej sme neostali nečinní, ale snažili sme sa čím hlbšie vniknúť do otázky života vo svete. Venovali sme preto tej veci ďalšie tri pracovné schôdzky. Ich predmetom boly: „Cirkev, dnešná doba a kňaz", „Problém etiky a estetiky v umení" a „Actio catholica". Boly to teda témy spadajúce do rámca životného tepu dnešného sveta. Nakoľko boly aktuálne, dokazuje živý záujem našich spolubratov.

Rotor času za obracia a my si pokojne konáme svoje povinnosti.

Nitra. — Rok 1946; rok požehnanej práce aj v nitranskom seminári, ktorú zdoláva 31 robotníkov verných Cirkvi a svojmu rodu. I v tejto dusnej povojnovej atmosfére kráčame tempom, ktoré si nás v zapätí vyžaduje celých, akých chce nás mať aj život.

Vedomosti potrebné pre budúci život v pastorácii získavame si v disciplínach teologických. Potrebné je však toto odborné vzdelanie v niektorých odvetviach rozšíriť, zdokonaliť a toto má za cieľ náš spolok „Bernolák", ktorý dáva každému možnosť uplatniť svoje vlohy a schopnosti, naučiť sa verejne vystupovať, samostatne tvoriť a pracovať v spolkovom živote. Tento rok uskutočňujeme program práce na poli biblickom, poznať bližšie jeho význam, historickú cenu a životnú múdrosť. Prirodzene, že sa nevynechávajú aj príležitostné slávnostné schôdze venované Vianociam, Nepoškvrnenej a pod. Zvláštnu pozornosť i popri misiologických prednáškach venujeme celému misijnému dielu, ktorého hlavným priekopníkom na Slovensku je náš J. E. Najdôst. p. arcibiskup Dr Karol *Kmeťko.*

Pre zaujímavosť priebeh spolkovej schôdze všeobecne: Prečítanie zápisnice minulej schôdze, sborový spev, prednáška (po nej kritika), báseň a snáď čo je u iných zriedkavosťou u nás je pravidelným, že na konci (niekedy i v samom programe) obveselí nás naše sláčikové quinteto — začo musíme byť povďační nášmu tohoročnému hudobnému referentovi Jožkovi Bednárovi.

Celá naša tohoročná práca sa nesie v znameni hesla: *Veritate illustrari et veritate inflammari!*

Prešov. — Od 8. decembra 1945 začaly sa v našom seminári núdzové prázdniny. Nemáme dostatok paliva. Prázdniny slúžia ako čas príprav na skúšky za zim. semester. Potrvajú asi do 8. marca.

Bohoslovci tieto zimové vakácie vôbec nemajú radi. Ale čože robiť? — Niektorí bohoslovci nacvičujú doma chórové spevy na službu Božiu, iní sa zapojujú do org. práce, pomáhajú pri usporiadaní akadémií, div. predstavení, katechizujú atď. Sú však aj takí, čo skoro všetok čas venujú štúdiu. Ale všetci čakáme, aby sme sa čím skôr stretli opäť v teplých múroch nášho seminára.

NOVÉ KNIHY.

Papež a nový světový řád. — Nakladatelství „Herder" ve Vídni vydalo letos knihu *Ferdinanda Trentinaglia S. J. „Der Papst zur Neuordnung der Welt"* (102 str.).

Kniha má velký význam nejen pro katolíky rakouské, ale pro všechny katolíky, kteří byli v poslední válce isolováni natolik, že k nim nedolehl varující a povzbuzující hlas svatého Otce. Mezi takto postižené patříme i my a můžeme proto jen s radostí uvítat tento pokus o přehledné zpracování encyklik a poselství, které vydal svatý Otec Pius XII. za války.

Trentinaglia uvádí výroky sv. Otce pokud možno doslova a jen k vysvětlení nebo skloubení užívá svých myšlenek. Aktuálnost problémů, které zde svatý Otec řeší, nepominula s ukončením války; právě nyní vystupuje tím více do popředí. Svatý Otec odpovídá totiž vcelku na nám známou němec-

kou ideu „nového řádu“ tím, že uvádí, jaký má být „nový řád“ v duchu Kristově. Dnes, kdy skutečně dochází k vytvoření nového řádu, je jeho odpověď tím aktuálnější.

První zde citovaná encyklika „Summi pontificatus“ z 20. X. 1939 uvádí „omyly dneška“, spočívající v popření všeobecné mravní normy, v zapomenutí příkazu lásky a v odmítnutí jakékoliv závislosti na Bohu. Vybudování nového řádu je úkolem katolíků v Katolické Akci pod dohledem mateřského úřadu Církve sv.

Uvádí podmínky pro rozvoj činnosti Církve sv.:

a) nesmí se jí stavět do cesty překážky, které by ji zdržovaly v plnění úkolu, daném jí samým Bohem;

b) okruh její působnosti nesmí býti zlovolně omezován;

c) z okruhu jejího dobročinného vlivu nesmí býti vzdalováno množství národa a zvláště ne mládež.

Druhá encyklika z 1. XI. 1939, „Sertum laetitiae“ zdůrazňuje křesťanské zásady lidského blaha s ohledem na prvotní určení člověka. Ctnost je podkladem veškerého civilisovaného života. Kořeny všeho zla spočívají v tom, že lidstvo se odchýlilo od Boha. Sociální otázka pak může být vyřešena jen spravedlností v užívání hmotných statků. Každý pracující má právo na spravedlivou mzdu a na přiměřenou práci. Zájmy zaměstnanců i zaměstnavatele mají být spojeny, neboť na to mají právo oba, chtějí-li spravedlivě těžit z práce.

V radiovém svatodušním poselství z roku 1941 vzpomněl svatý Otec padesátého výročí encykliky papeže Lva XIII. „Rerum novarum“. Ve svém projevu zdůraznil práva a povinnosti Církve sv. jako strážkyně a ochránkyně nadpřirozeného křesťanského řádu, právo každého jedince na soukromý majetek a zároveň určil, jak daleko až smí zasahovat pravomoc státu do soukromého života. — „Oblast státního vlivu je ohraničena zájmem o všeobecné blaho.“ — Svatý Otec zdůrazňuje práva i povinnosti pracujících a zvláště obhajuje práva rodiny vzhledem na její přirozenou i nadpřirozenou důležitost.

Vánoční poselství Pia XII. z r. 1939, vysílané vatikánským rozhlasem, určuje podmínky mírového soužití národů, podobně jako vánoční poselství z r. 1940 a z r. 1941, kde sv. Otec zdůrazňuje nutnost mravnosti a mluví s otcovskou starostlivostí o „náboženské nedokrevnosti národů“. Církev sv. se nezpronevěřila svému poslání!

O vánocích 1942 promluvil svatý Otec znovu o předpokladech míru, zvláště o znovunastolení právního řádu v soudnictví. Důstojnost lidské osobnosti vyžaduje zachování svobody jak v ohledu mravním, tak i v majetku, manželství, práci. Rodiny ohrožuje odlučování jejich členů skrze školní výchovu a špatný pracovní systém (myšleno zvláště na tehdejší methody německé).

Dále objasnil svatý Otec původní a vlastní význam i účel práce a žádá možnost vyššího vzdělání pro všechny schopné. Je nutno bránit nestrannost právního řádu, zakotveného v Bohu, proti zvůli jedinců. Stát v křesťanském pojetí spočívá na mravnosti a spravedlnosti, jejíž jednou složkou je i pravá svoboda všeho druhu.

O svatodušních svátcích 1943 obrátil se svatý Otec svým projevem k dělníkům, zdůraznil aktuálnost a základní požadavky dělnické otázky, uvedl zásady pro řešení problému sociálního a cestu k uskutečnění všech těchto ideálů charakteristikou: „Ne revoluce, ale evoluce" vede k blahu a spravedlnosti.

Knihu zakončuje kapitola o úsilí svatého Otce, jež vynaložil na záchranu míru a odvrácení války, a když již válka vypukla, tedy na zmírnění jejích bolestných následků.

Pro svou přehlednost a jadrnou stručnost, zachycující podstatné myšlenky sv. Otce bez násilného porušení kontextu, by si zasloužila celá kniha přeložení do češtiny. (Jiří Bezdíček.)

Kniha moudrosti v překladu *Msgra Dr Jos. Hegra,* vydáno v lednu 1946 v Edici Akordu (64 str., brož. 27 Kčs).

Vzácný překlad vzácného díla. Překladatel dokončil své dílo téměř ke svým šedesátinám, jichž bylo vděčně vzpomínáno minulého roku. Msgre Dr Josef Heger se zapsal do srdcí mnoha vysokoškolských studentů jako bývalý ředitel Sušilových vysokoškolských kolejí, jako organisátor, jehož jméno nese studentská ozdravovna „Hegrov" v Dalečíně a obzvláště jako vědecký pracovník v oboru biblistickém jak v Brně, tak na akademické půdě pražské. Svými překlady Starého Zákona z originálů razí průkopnicky cestu ve spojení vědecké práce a básnického výrazového prostředku.

Lahodnost a lehkost výrazu, jíž se přenáší přes obtíže překladu, vyhýbaje se přílišným stylistickým zvláštnostem, jež by našemu uchu nezněly dost přirozeně, spojuje s přirozenou rytmisací. Zachovávaje velebnost slohu, vyzdvihuje myšlenku (také přehledným nadepisováním logicky souvisících celků) v jasném vystižení podstaty věci — moudrosti —, ať již podávané spisovatelem ve formě bázně Boží a z ní vyvěrající ctnosti, či prozřetelnosti Boží a spravedlnosti, vedoucí k blažené nesmrtelnosti.

Nedopatřením se dostala na titulní stranu nemilá chyba: Kniha moudrosti byla jistě překládána podle „kriticky upraveného textu" řeckého a ne „hebrejského", neboť podle názoru převážné většiny exegetů byla kniha sepsána původně v jazyku řeckém, jak je ostatně správně podotknuto v úvodu.

-Bz-

Listy o poesii a kritice — vzájemné dopisy F. X. Šaldy a F. Chudoby — vydalo nakladatelství B. Rupp v Praze v prosinci 1945 v úpravě prof. Svatopluka Klíra, 212 str., 90 Kčs.

Literární kritika byla opět obohacena o cenný příspěvek ke studiu myšlenkového a uměleckého vztahu dvou velkých duchů.

Úvodní slova Dr Bohdana Chudoby o lidském a uměleckém profilu profesora Františka Chudoby vhodně disponují k pochopení korespondence, jež je uváděna chronologicky s občasnými literárními poznámkami. Vzájemné listy spadají do časového údobí roku 1908 až 1937, kdy končí Šaldovou smrtí. Po celou tuto dobu lze sledovati vývoj osobního vztahu Šaldy a Chudoby, přes počáteční ryze objektivní písemné spojení, spočívající ve spolupráci literárně kritické do roku 1913, až k oněm srdečným přátelským listům z posledních let a měsíců, projevujícím

tolik upřímného zájmu a hřejivé vzájemné starosti o zdraví.

Šalda si vážil Chudoby jako kritika nevšedních hodnot a několikrát mu napsal, že jeho — Chudobova — kritika je pro něho — Šaldu — nejsměrodatnější. Proto ho tím více zabolel list Chudobův, jímž tento odsuzoval Šaldovo „Tažení proti smrti" pro přílišnou „trpkost a hořkost", kterou Chudoba u svého učitele nedovedl dost dobře pochopit a ospravedlnit, neboť v něm cenil jeho kladný a duchovně ohnivý postoj k životním a literárním hodnotám. Tato jediná vážnější disonance byla za čas šťastně překlenuta a změnila se po roce 1930 v intimní hřejivý vztah. Od té doby Šalda i Chudoba velmi churavěli, což se odráží často ve starostlivých listech. Jak blízký byl Chudoba Šaldovi dokumentuje tato věta z posledního Šaldova dopisu z 11. března 1937: „Vím již dávno, že naše osudy jsou stejné" — byli opět oba nemocni.

Hlubší detailní studium by teprve mohlo odhaliti přímý myšlenkový vliv na tvorbu jak Chudobovu, tak Šaldovu. Tato „korespondence" k tomu přispěje jistě velkou hřivnou. Již to, jak Chudoba vícekrát zdůrazňuje ve svých listech, že Šalda je více básník než cokoliv jiného, mělo jistě vliv jak na Šaldu samého, tak bude možná více ovlivňovat literární historiky v budoucnu při souhrnném pohledu na Šaldovu uměleckou osobnost.

K hloubce a pravdivosti pochopení Šaldy a jeho díla přispívá nemalou měrou i závěrečná kapitola této knihy „Letmý pohled na osobnost F. X. Šaldy", jak jej šťastně nastínil ve vzpomínkovém proslovu (19. IV. 1937) F. Chudoba. -Bz-.

Římský misál. Přeložil a poznámkami provází Dr Antonín Stříž, vydalo nakladatelství Vyšehrad, Praha 1945. Cena v celoplátěné vazbě 130 Kčs.

V úvodní úvaze „Mše svatá — náš nejdražší poklad" podal překladatel zdůvodnění liturgie, její význam a některé výklady historické, týkající se různých důležitostí, ale i zajímavosti Římského misálu. Z této úvahy vysvítá také onen veliký význam přiblížení církevní liturgii, zvláště ke mši svaté, pomocí misálu. Nový český překlad Římského misálu je velkým dílem, které otvírá věřícímu přímý pohled do tajemství mše svaté. Pohlédneme-li blíže na strukturu textů, vidíme, že překladatel ponechal zcela původní rozdělení jako v latinském misálu. Na konec však je přidán oddíl „Litanie a modlitby", obsahující nejčastěji užívané litanie a nejdůležitější modlitby katolíka. Pěkným doplňkem je zařazení dvou chorálních mší svatých liturgického kalendáře. A ještě je tu něco, co usnadňuje pochopení mešní liturgie. Jsou to životopisné poznámky, připojené ke svátkům jednotlivých světců v Propriu sanctorum. Některé části mše svaté jsou uvedeny též v textu latinském. Jsou to ty části, které se zpívají v chóru. Totiž Introit, Graduale, Offertorium a Communio. Ovšem překladatel asi zapomněl, že ve většině případů se náš věřící člověk s chórovým zpěvem vůbec nesetká. Snad jenom v hlavních městech kolem kapituly a v klášteřích je pěstován chórový zpěv. Ale všude se setkáváme s t. zv. mšemi zpívanými, kdy se právě tak

často setkáváme s latinským zpěvem Collecty, Epištoly, Evangelia, Prefací, Postcommunia. — Srovnáme-li nově vydaný Misál Střížův s vydáním Schallerovým z roku 1935, chybí nám tu právě tyto části latinského textu. Proto tento překlad nemůže bohoslovci nahradit latinský misál Pustetův. A nás napadá ještě jiná myšlenka, zda by nebylo vhodné pořídit pro naši inteligenci, která namnoze má už hodně daleko k latině, pouze český překlad i s ponecháním úpravy a dvoubarevného tisku tak, jako ve vydáních pouze latinských. Mělo by to také svoje výhody a možná i nevýhody.

Střížův překlad je velkým kulturním přínosem pro duchovní život našich věřících a nakladatelství Vyšehrad patří náš dík za to, že v době nejtěžší opravdu velmi pěkně vypravilo a vydalo tuto knihu, která vedle Písma svatého patří do rukou každého katolíka.

Dr. R. W. Hynek: *Muž bolesti* — Mysterium Golgothae tremendum. Vydalo Cyrilo-Metodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze 1946. Svazek první — Revoluční ráz dob Kristových. Cena 240 Kčs.

Známý badatel a lékař-konvertita Dr Hynek ve své knize „Muž bolesti", kterou rozvrhl do dvou dílů, z nichž první již máme v ruce, podává pohled do dějin Ukřižování, zvláště pak nové lékařské dokumenty o pravé podobě Kristově. Sám v úvodu ke své knize píše: „Myslím, že nalezl jsem správné zeměpisné, kulturní i dějinné pozadí i sociálně národohospodářské soudobé poměry. Lékařskými objevy jsem je podepřel, antropometrickými měřeními objasnil, fotografickými snímky doložil, proti všem výtkám obhájil, abych posléze mohl svoji práci korunovati mesiášskými biblickými citáty, uvedenými v netušenou souvislost. Originální, jedině správné, hloubkově psychologické podchycení hlavních záhad procesu Pilátova a nevysvětlitelného duševního zvratu lidu jerusalemského vůči divotvůrci, jemuž před pěti dny jako Mesiáši nadšeně jásal vstříc, dílo doplňuje, osvětluje, vyvrcholuje."

První svazek, nazvaný v podtitulu „Revoluční ráz dob Kristových", zachycuje a vykresluje velmi podrobně a přesně tragedii národa israelského, ovládaného velikou ideou mesiášskou, včleněnou úzce v událost golgotskou, jako nepostradatelnou její součást a rámec. Řeší psychologicky záhadu procesu před Pilátem i záhadu lidu jerusalemského na Lithostrotu a jiné detaily umučení Páně. Kniha je provázena mnoha hlubotiskovými fotografiemi z Palestiny a četnými nákresy a plány v textu a jistě upoutá každého čtenáře.

Leopold Peřich: Slezsko. Vydalo 1945 nakladatelství Vyšehrad. Str. 170, cena 54 Kčs. — V době, kdy Slezsko je opět středem zájmu, byla vydána tato kniha, která dává v přehledu nahlédnouti do dějin národnostního vývoje země, rozprostírající se podél horního toku Odry od Těšína a Ostravy přes Vratislav a Hlohov až ke Krosnu. Země byla již ve 4. stol. osídlena slovanským kmenem Bílých Charvátů a teprve od 12. stol. je slovanský ráz země rušen německou kolonisací, zvláště prudce a násilně za Fridricha II., který se zmocnil velké části Slezska r. 1742. Ke germanisaci přistupuje na počátku 19. stol. národně-propagační činnost polská, která získává více vlivu než podobné sna-

hy české, zvláště při snahách obrozeneckých. Prvním a nejzasloužilejším buditelem slezského lidu české orientace byl P. C. Lelek, rodák z Benešova a farář ve Vodce. V 60tých letech vystupuje prof. A. Vašek a následují jej jiní, jak domácí, tak přistěhovalí. V té době vrcholí buditelská práce česká avšak její pracovníci nenašli v českých zemích zdaleka té podpory, jako polští buditelé v Polsku. Národně-obrozeneckým hnutím ve Slezsku v oblasti polské i české byly postaveny hráze germanisaci, která však postupovala dále. Vytrvalostí a houževnatostí mělo být dokončeno, co nebylo provedeno naráz násilně. Po světové válce nepřihlíželo se již k historickému vývoji země, zapomnělo se na její organickou i geopolitickou i ethnickou jednotu a krájelo se stejně, jako se tvoří koloniální hranice někde v poušti Afriky. Tím se vlastně schválilo předchozí násilné odnárodňování. A nyní, když bude jednáno na mírové konferenci o nové hranice ve slezské oblasti, bylo by třeba, aby politikové respektovali politické vývody, které plynou z vědecké práce Peřichovy. Kniha je nezbytná pro politiky, kteří se zabývají problémem Slezska, a pro všechny, kteří si chtějí učiniti nestranný názor o národním vývoji krásné slovanské země. -oz-

Bohdan Chudoba: Španělé na Bílé hoře. Vydáno r. 1945 nakladatelstvím Vyšehrad. 115 Kčs. — Kniha, kterou loňského roku vydalo nakl. Vyšehrad, osvětluje krásným a věcným způsobem a přitom historicky věrně a podrobně dobu jednoho století před bitvou na Bílé hoře. V knize, rozdělené do tří kapitol, sledujeme duchovní proudy, které měly veliký vliv na politické události tehdejší doby. Je to mohutná síť zápasů a sporů mezi katolickým jihem a protestantským severem, z nichž vyniká postava Karla V., erasmovce duchovně nejistého a nedůvěřivého, a krásná postava jeho syna Filipa II., katolického krále, v sebe uzavřeného a mlčenlivého. Bitva na Bílé hoře je vyvrcholením tohoto zápasu, v němž zvítězila španělská politická myšlenka a s ní i věc katolická. Přesto, že se jednalo o osud celé Evropy, měla tato bitva i veliký význam pro náš národ, neboť jej uchránila od náporu protestantské germanisace, vedené soustavně a cílevědomě proti nám z Německa, a tím vrátila naše země plnosti křesťanské kultury. Jistě významná jsou slova, jimiž kniha končí, slova napsaná jedním z vrahů, který v letech 1939 až 1945 zotročoval náš národ, „že svět ferdinandského katolicismu, svět Církve bojující a vítězné, neměl nic společného s německým vedením v Evropě", neboť to byl „svět cizího ducha", ducha nepříznivého zdrojům německé zpupnosti, svět ducha katolického.

Knihu můžeme doporučiti ke studiu všem našim inteligentům, z nichž mnozí ještě stále vidí Bílou horu jako tmavý a ponurý bod našich dějin. Chudobova kniha není kniha tendenční, je to kniha, která vidí nejen světla, ale i stíny významného úseku našich dějin a objektivně je hodnotí. -oz-

Upřímně vítáme nové české vydání spisku sv. Augustina — *Hovory duše s Bohem* (Soliloquia animae ad Deum). — Bylo by zbytečné přidávat něco ke chvále autora této knihy — největšího učitele církevního všech dob. Sv.

Augustin píše svá soliloquia — monology — po svém obrácení. Nalezl Boha a oddal se mu celou svou vášnivou láskou. Jako výborný psycholog a znalec lidských niter a sebe sama — ve veliké vděčnosti k Bohu vzpomíná na své nešťastné bloudění, tápání, na své zoufalství a hladovění po věčném Dobru, Pravdě, Lásce — Absolutnu. Tisíckrát vyznává svou špatnost a ubohost a tisíckrát vděčně děkuje Bohu za světlo poznání, za milost a za sílu k obrácení. Psychologicky mistrně rozebírá všechno své jednání a smýšlení.

Ve všech monolozích má zřetel k nesmrtelné lidské duši, k jejímu určení, k prostředkům posvěcení, k jejímu Cíli a Oblažiteli — nejdobrotivějšímu Bohu.

Řeč Augustinova — podobně jako v ostatních jeho velmi četných spisech — je neobyčejně živá a poutavá. Augustin je mistrem výrazu. I nejtěžší a nejspletitější otázky vyjadřuje směle a lehce. — A překladatel vyjádřil myšlenky Augustinovy krásnou češtinou a přece věrně, takže nijak nesetřel osobité tahy vyjádření tohoto velikána mezi latinskými církevními Otci.

Jsme vděčni Franclovu nakladatelství v Praze, že obohatilo knižní trh touto vzácnou knížkou.

Papež Pius XII: O tajemnom Tele Kristovom. II. vydanie. Vydalo ÚSKŠ v dominikánskej edícii Veritas, Trenčín 1945. — Slovenští dominikáni podali nám svou činností už mnohý důkaz o tom, že nechtějí zůstat nikterak pozadu za svými českými spolubratry, a můžeme snad i říci — předchůdci a vzory. 2. vydání významné encykliky Pia XII. je toho novým dokladem. A ještě jednu radostnou skutečnost můžeme zaznamenat in margine této knížečky, totiž aktivní účast a podíl mladých Slováků na činorodosti slovenského katolictví vůbec. Tak jsme si povšimli na př., že obsáhlý svazek „Život v misiách, sbierka misijných príkladov pre kazatelov a katechétov", přeložili a sestavili bratislavští bohoslovci. Encykliku Mystici Corporis vydalo ÚSKŠ.

Vinou protektorátní censury, která nedovolila rozšiřování této encykliky, se stalo, že dnes slovenské vydání nemůžeme srovnati s obdobným vydáním naším. V roce 1943 vyšel v aktech biskupské kurie pouze text latinský a český překlad byl znám pouze z cyklostilovaného nákladu brněnských bohoslovců. Zběžné srovnání obou překladů ukazuje slovenský překlad jako volnější, český jako doslovnější a přesnější. Uvádím namátkou: II. část, 5. Velebná svätost vyvrcholením spojení Krista s Církví: „Bylo vůlí Krista Pána, aby toto zázračné spojení mezi námi a s božskou naší Hlavou — spojení, jehož nikdy nedovedeme velebiti tak, jak zasluhuje — zvláště zřetelně se věřícím připomínalo eucharistickou obětí." Slovenský překlad: „Kristus Pán chcel, aby toto podivné a nikdy nie dosť vychválené spojenie l'udí s božskou Hlavou zvláštným zpôsobom sa veriacim predstavilo eucharistickou obetou." Latinský originál praví však: „... coagmentatio, qua *inter nos* et cum divino Capite nostro iugimur..." atd. O kousek dále zas postrádáme ve slovenském textu vůbec překlad latinského „... ipsimet immaculatum Agnum, unius sacerdotis...".

Je ovšem při této příležitosti třeba podotknout, že text encykliky je opravdu těžký a že je třeba při překladu uvážit každé slovo. I v samotném textu ACE najdeme chyby. Těšíme se proto, že v dohledné době dostaneme do rukou opravený dobrý český překlad této encykliky, která má tak veliký význam pro duchovní a církevní život současného křesťanstva. Ska

Josef Resl: Katechese pro obecné školy, pro 2., 3. a 4. školní rok a zvláště pro školy málotřídní. Část 2. Vydal B. Rupp 1942. — V době velkého nedostatku kněží, kdy se ukázala nutnou výpomoc laiků při vyučování náboženství ve školách, vydává vikář Josef Resl druhý díl Katechesí. Názorné, poutavé, dle všech katechetických pravidel vypracované katechese jsou vítanou pomůckou výpomocným katechetům a katechetkám, kterým se nedostalo důkladné pedagogické přípravy. Pečlivě a podrobně vypracované katechese umožňují i těm, kteří nemají zvláštního daru vyučování, vyprávět dětem živě a přesvědčivě o Kristu Pánu, jako o někom, s nímž si tykají, kterého mají upřímně rádi. Se zvláštní pečlivostí líčí autor v katechesích o dětství a mládí Páně Krista Pána jako nedostižný vzor dětí.

Katechese o veřejném životě Páně vynikají působivým vyprávěním o zázracích Krista Pána a vhodným způsobem vrcholí zaslíbením a ustanovením Svátosti Oltářní. Hodí se proto velice pro přípravu dětí na první sv. přijímání a ukazují katechetovi, jak nejlépe vštípit do dětských srdcí víru ve Svátostného Spasitele.

Pozoruhodnou novinkou v literatuře z koncentračních táborů jest kniha vyšehradského kanovníka Msgre Bohumila Staška: *Když křižovali český národ.* Tato kniha Staškových kázání připomíná svým stylem kázání našich vlasteneckých kněží-buditelů. Má tu velkou přednost, že přísně a čestně reprodukuje kázání směle pronesená v době nejtěžší a s křesťanského světového hlediska, ve smělých a lidu lehce srozumitelných alegoriích ukazuje pomíjejícnost nacistického šílenství a povzbuzuje národ v jeho velikém boji. Kniha obsahuje krásný projev, který měl Stašek při ukládání Máchových ostatků na Vyšehradě, jeho rozhlasový projev a četná kázání, která pronesl v koncentračním táboře Dachau — končí nadšeným kázáním v osvobozené vlasti — u sv. Vavřince. Kniha je tištěna na pěkném papíře a obsahuje mnoho dokumentárních fotografií a kreseb V. Kubašty. Vyšla v nakl. *Atlas* v Praze. Cena 120 Kčs. d—

Filosofická revue — odborný čtvrtletník pro filosofii. — Rediguje P. Mag. Dr Metoděj Habáň O. P. s redakčním kruhem. Vydává dominikánská edice Krystal v Olomouci. — Prvé číslo čtrnáctého ročníku, které vyšlo v březnu 1946, přináší zajímavou psychologickou studii „Duše ve zkušenosti", dále „Poznámky k psychologii fašistické mentality", kde autor Dr F. Müller rozebírá psychologicky fašistické systémy v duchovních oblastech. Článek redaktora Dr M. Habáně „Člověk a filosofie" řeší poměr ke člověku a jeho duchovním potřebám. Zajímavosti též nepostrádá článek prof. Dr F. Šerackého „Psychotechnika a psycholo-

gie hospodářská". V tomto čísle počínají dva kursy, a sice kurs „Logiky" a „Sociologický kurs". Své místo mají velmi aktuální „Poznámky", kde čtenář najde odpovědi na mnohé otázky naší doby. Filosofická revue je naším nejlepším filosofickým časopisem a s radostí vítáme obnovení jejího vydávání, jež bylo v době německé okupace přerušeno.

P. Arnold Janssen, zakladatel Společnosti Božieho Slova a misijních sestier „Služobnic Ducha Svätého" a „Služobnic Ducha Svätého od večnej poklony". — Napísali jeho duchovní synovia. — Misijná knižnica „Nitra". Vydává Spoločnosť Božieho Slova na Slovensku. Sväzok III. Nitra 1943.

„Jdouce do celého světa, hlásejte evangelium všemu stvoření" (Mark. 16, 15.), těmito slovy veden zakladatel S. V. D., Služebnic Ducha Svatého a Služebnic Ducha Svatého od věčné poklony, naplňuje P. Arnold Janssen celý svůj bohatý život. Kniha sleduje poutavě celou jeho životní dráhu, naplněnou již od dětských let v Gochu v Německu, přísným náboženským životem. Studuje v Bonnu přírodní vědy a stává se gymnasijním profesorem. Avšak ani tato působnost ho plně neuspokojuje. Vstupuje do kněžského semináře v Münsteru; roku 1861 je vysvěcen na kněze. Jako učitel náboženství rozvíjí svou apoštolskou činnost v Apoštolátu modlitby, který ho přivádí na myšlenku sjednocení odtržených německých církví a jejich přivtělení k Církvi Kristově. Jeho pastorační cesty setkávají se však s nezdarem. Opouští svoje místo a věnuje se činnosti misijní propagačně. S neohrožeností jemu vlastní zakládá první misijní dům ve Šteyli. Hnutí se rozšiřuje i v cizích zemích a takřka po všech světadílech. Dostalo se mu i uznání od svatého Otce Lva XIII. a mimo to děkují mu nesčetní pohané, které zachránil působením svých misionářů po celém světě a tisíce exercitantů, kteří prošli jeho exercičními domy.

Ano, zde mizejí všechny přehrady mezi národy a pravá katolicita Církve svaté je znovu dokazována i v této knize. Životopis tohoto muže, horlitele pro vnitřní život podle Božského Slova a svatého Ducha, není jen výpočtem několika suchých životopisných dat, ale pravou „lectio spiritualis", nejen pro kněze, ale i pro laiky, životopis vědce a průkopníka Církve, který se stal nástrojem v rukou Božích.

Správnou tendenci díla osvětlují vydavatelé v úvodu k životopisu: Ideově podložit a prohloubit misijní hnutí, které našlo u nás příznivou půdu; ukázat vzdělancům, že misijní myšlenka souvisí úzce se základními kořeny naší víry a že není jen nějakým zájmem soukromým nebo jakýmsi náboženským „sportem". Dále chtějí soustředit misijní literární činnost ve společném rámci, zajistit jí patřičné místo a zvýšit zájem o ni. Nepochybujeme, že se tento úkol vydavatelům podaří, budou-li k realisování těchto idejí přistupovat v témže duchu a se stejnou horlivostí jako jejich zakladatel.

Kniha je uzavřena řadou dokumentů o zázračných uzdraveních na přímluvu P. Arnolda Janssena a dekretem o jeho blahořečení a svatořečení. Až

J. V. Sládek: Domov (IV. díl) — *Z cizích luhů* (V. díl). Vydal a v úpravě F. Muziky vytiskl roku 1946 Melantrich v Praze. Cena brož. Kčs 120 (IV. díl), brož. Kčs 70 (V. díl). — Jubilejní pětisvazkové vydání, které k loňskému stému výročí básníkových narozenin připravilo v redakci a novém uspořádání Alberta Vyskočila nakladatelství Melantrich, dokončuje právě čtvrtý a pátý svazek „Domov" a „Z cizích luhů".

Pod názvem „Domov" shrnul A. Vyskočil tři význačné složky Sládkova básnického odkazu: poesii uvědoměle národní (České znělky), verše selsky meditativní (Selské písně) a idylické nebo žalozpěvné ohlasy lidových písní (Smčska, Starosvětské písničky, Smuteční písně).

V pátém svazku „Z cizích luhů" pak jsou uspořádány Sládkovy překlady z poesie anglo-americké, skandinávské a ruské, jež byly ve své době vesměs činy průkopnické a objevné a některé z nich jsou dodnes jedinými zčeštěnými ukázkami.

Svou oddaností domovu, půdě a práci je to poesie věčně nabádavá a časová, zasluhující, aby i dnes — a obzvláště dnes — byla čtena pozorně a s láskou. s—

Pro vzácný obsah vydalo naklad. B. Rupp *Kázání na pouti u sv. Vavřinečka.* Msgre Bohumil Stašek, vyšehradský kanovník a dachauský vězeň, vítá v něm osvobození naší vlasti. Z jeho slov dýše odvaha a pevné, nesmlouvavé češství. Je to kniha krásná, která svým vnitřním i vnějším půvabem je radostnou kapitolkou našich nových knížek. Její cena je 15 Kčs. d—

JUDr František Kop: Založení university Karlovy v Praze. S obrazovou výzdobou prof. Josefa Nováka vydalo nakl. ATLAS v Praze 1946. Str. 60, cena 65 Kčs. — Tato studie doc. Dr Fr. Kopa, znalce středověkého práva, se zabývá jedním z nejdůležitějších momentů naší české kultury — založením pražské university.

Na základě zevrubného studia pramenů připomíná nám autor onen významný úsek dějinné slávy české a zároveň upozorňuje na odvěkou kulturní výši českého národa, kterou se již v nejstarších dobách při nejmenším vyrovnal ostatním národům evropským.

Pozoruhodný je nový příspěvek k výkladu známého pojmu „obyvatelé království českého" („nostri regnicolae" = „incolae regni Bohemiae"), vyskytující se v zakládací listině Karla IV.

Výklad autorův doprovází úplný text zakládací listiny a dekretu kutnohorského s fotografiemi.

Upozorňujeme své čtenáře na novou primiční píseň pro sólový baryton, mužský sbor a varhany *„Hle, k oltáři zde kráčí kněz"*, kterou možno objednat: P. Ferd. Hrušat, koop., Telč I/4. Cena 2 Kčs.

Do přílohy „Orientales omnes" přikládáme složenku (cena encykliky 15 Kčs) a prosíme také o laskavé vyrovnání předplatného za „MUSEUM" (40 Kčs), pokud nám nebylo ještě odesláno.

V edici Akordu vychází

Akord, měsíčník pro literaturu, umění a život. Řídí Jan Zahradníček s redakčním kruhem.

Kniha moudrosti, nový překlad této starozákonné knihy podle originálu pořídil Josef Heger, který takto pokračuje v edici biblických překladů protektorátním režimem přerušené. Cena Kčs 27.—.

Stará země, dlouho očekávaná sbírka Zahradníčkovy válečné poesie, vrcholící známým už „Žalmem roku dvaačtyřicátého". Cena Kčs 54.—.

Edice Akord, Brno, Běhounská 22.

Pět nových knih nakladatelství Brněnské tiskárny.

Karel Otýpka: *P. Martin Středa.* Životní příběh zbožného a statečného jesuitského kněze, obhájce Brna proti Švédům, vylíčeném na dobovém pozadí války třicetileté. Cena Kčs 36.—.

Jan Staněk: *Děti žádaly sobě chleba a Náboženské hodiny v I. školním roce.* Nezbytné příručky pro katechety a vůbec pro ty, kterým je svěřeno vedení dětských duší ve škole a v rodině.

Josef Lorenc: *Podle ducha žijte.* Kniha hlubokých úvah katechetických, po které rádi sáhnou kazatelé a vychovatelé a která bude na prospěch všem svým čtenářům.

Emil Procházka: *Pod kopulí bílé svatyně.* II. díl. Kniha, jejíž vydání nacistická censura zdržovala. Její bohatý obsah a pečlivý styl způsobí potěšení všem čtenářům nábožensky rozjímavých knih. Cena Kčs 30.—.

Brněnská tiskárna, Brno, Starobrněnská 19—21.

Novinová sazba povolena řed. pošt v Brně dne 29. 10. 1945 č. 81.377-1945. Dohlédací pošt. úř. Brno 2.

MUSEUM

REVUE SLOVANSKÝCH BOHOSLOVCŮ 5

73. ROČNÍK - BRNO - ČERVEN - 1946

MUSEUM, revue slovanských bohoslovců, ročník 73., číslo 5. Rediguje Miloš V. Dočekal a Stanislav Krátký, administraci vede Alois Krchňák. Za redakci odpovídá Msgre Dr Karel Skoupý. Vydává Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně. Tiskne Typos, Brno. Redakce a administrace Brno, Antonínská 1. Do roka 5 čísel a 2 přílohy. Předplatné na celý ročník 40 Kčs (pro bohoslovce 30 Kčs) mimo přílohy. Účet poštovní spořitelny č. 102.407. 5. číslo vyšlo 15. června 1946.

OBSAH:

F. Bafka: J. E. ndp. Dr Karel Skoupý, biskup brněnský. (Kresba.)

Miloš Ambrož: Duch pravdy. (Brno.)

Romano Quardini: Konečnost a nic. (Přel. J. R., Brno.)

Josef Hrbata: Ozvěny z Říma: 3. Církev a láska.

P. Pius Parsch: Obraz kanona. (Prel. A. B., Bratislava.)

Hugo Rahner: O viditelné Církvi: II. Viditelnost Církve jako forma naši lásky k ní. (Přel. S. Schützner, Praha.)

Jiří Bezdíček: Plnost svobody. (Poměr Ot. Březiny k životu duše ve světle „Hudby pramenů" — Brno.)

H. Francis Davis: Methoda důvěry ve velkém semináři anglickém v Oscottu. (Přel. Jan Cenefels, Praha.)

Ze seminářů.

K novým knihám.

Red. uzávěrka pro 1. číslo 74. ročníku končí 20. října 1946.

Pokud nám zásoba stačí vyřizujeme další objednávky encykliky

PIA XII.

ORIENTALES OMNES.

Tato nejnovější encyklika, vydaná u příležitosti 350. výročí unie brestské, líčí přehledné dějiny unie, připomíná dobra vzešlá ukrajinskému lidu ze spojení s Římem a s otcovskou bolestí zmiňuje se též o posledních událostech. Sv. Otec varuje před odpadem, k němuž lstivě vyzývá ukrajinské věřící moskevský patriarcha Alexej a důrazně se dovolává práv náboženské svobody, zaručené prohlášením vítězných národů.

Ke dni biskupské konsekrace dne 30. června 1946 vyprošujeme svému regentovi, dlouholetému profesoru Nového Zákona a odpovědnému redaktoru naší revue

J. E. ndp. Dr KARLU SKOUPÉMU, biskupu brněnskému,

hojnost Božích milostí, požehnání a síly k velkým úkolům dneška.

Brněnští bohoslovci.

DUCH PRAVDY...

Miloš Ambrož.

J. E. Dr K. Skoupému.

Duch pravdy plane v něm, by žehnal slovem Páně,
duch Páně na věky je v srdce horké ráně,
duch bude plesati a hrana srdce zvonit,
zvěstovat ubohým a láskou výheň clonit.
Bdí pastýř nad stádem a lampa jeho hoří,
když zajde služebník daleko do pohoří,
když svítí plameny a matky naříkají,
když věrní sténají a bída na pokraji;
má slovo léčivé a sílu požehnání,
před zlobou Gehenny když vinici svou brání.
Nechť v spásu oblékne se radost duše jeho
a radost milosti ať vyleje se na ni,
na kněžství nové Krista Vzkříšeného.

KONEČNOST A NIC.

Romano Quardini.

Člověk by mohl odbýti celý právě vylíčený myšlenkový a citový svět[1]) jako náboženské blouznění. Ale když již každá nemoc má jistý smysl, tu jsou i typy nemocí, jež zjevují smysl, daleko přesahující individuum. To, oč zde jde, se nám ozřejmí z paralely, která jest mezi postavou Kirillova a kruhem představ Nietzscheova Zarathustry.

Ta jest tak hluboká a úplná, tak jde až do posledních intencí, že výtvor Dostojevského je jakýmsi názorným komentářem, ozřejmujícím zpodobením filosofie, lépe spasného poselství Zarathustry. Základní myšlenka, nikoliv že snad není „Boha", nýbrž že musí být přiveden k zániku, aby člověk mohl žíti; osvobození se od úzkosti a res-

---

[1]) Jde o analysu příběhu Kirillova z „Démonů". Přeložená stať je vzata z knihy „Člověk a víra", obsahující essaye o náboženské existenci ve velkých románech Dostojevského. Vyšla r. 1932 u Jakuba Hegnera v Lipsku.

sentimentu vůlí k pouhé konečnosti a vezdejšnosti; boj proti vnitřní vůli k trýznění; vědomí potenciality člověka a čekající v něm možnosti stát se novou bytostí; definování této bytosti jakožto fysicky vyšší, onticky proměněné, při čemž si člověk přivlastní prerogativy Boha; myšlenka, že tento krok musí jíti skrze hrůzu a zánik a vésti v existenci svobody a radosti strašné pro nás, nynější lidi... To vše vycházejíc ze základního pocitu, že hodina konečna je tu, v jistém nesmírném, náboženském, zároveň však veskrze vnitrosvětsky reálném smyslu — toto přesvědčení jest oběma společné. A v obojím případě nejde snad o náhodné nálady a nekontrolovatelné pocity, nýbrž o existenční situaci, vykazující jasné údaje, která se účinně projevuje jednoznačným postojem a kterou lze vyjádřiti určitým souborem pojmů.

Devatenáctým stoletím se pnou tvůrčí údobí tří mužů, kteří zevně zůstali skoro beze vztahu — jen jeden z nich poznal dílo jednoho z obou ostatních, a i to jen zčásti — kteří však prozrazují jistou poslední pospolitost co do struktury myšlení a zážitků: Jsou to tři velcí „romantikové" Sören Aabye Kierkegaard, Fjodor Michajlovič Dostojevskij, Friedrich Wilhelm Nietzsche. V nich vyvozuje existenční situace novověkého člověka — tedy člověka od patnáctého století — své poslední důsledky. Likvidují novověk; zároveň v nich již pronikají prvky následující periody, která ještě nemá svého jména.

To však, co přivádí ono předchozí ke konci a uvádí nové, jest, že se uplatňuje radikální konečnost.

Pro středověk — jako již před ním pro antiku — byl svět konečný. Ale utvářeně konečný, a toto utváření bylo dokonalé: totiž tvar koule. Svět byl stvořen od Boha, jím objímán a účinně pronikán. Všecko v tom světě bylo konečné, mělo však absolutní akcent, neboť to bylo symbolem Boha; zpřítomněním věčné smysluplné skutečnosti v čase. Takto mělo to účast na věčném, a již tím bylo více než pouhá konečnost. Všechno v tomto světě bylo spořádáno; ano „absolutně", totiž symbolicky uspořádáno, tvarem koule, středem a paprskem. Vše stálo v hierarchiích sfér, pyramidy či jak jinak. Člověk pak byl soujmem, středem, vrcholem, knězem stvoření k Bohu.[2])

---

[2]) V nejčistší podobě, poněvadž viděn pohledem stojícího již na hraniční čáře, vystupuje tento obraz řádu u Danteho.

S novověkem se začíná svět šířiti; stává se vesmírem bez konce. Tím se pro bezprostřední pocit ztrácí obsáhlost: tedy také ochrana, vědomí, že je Bohem objímán, že jest v něm jako v moři dobroty a moci. Ztrácí se střed a paprsek: tedy také řád a místo. Věci pak ztrácejí svůj symbolický charakter, svůj věčný akcent.

Svět se stává čímsi bez konce; zároveň však věci se stávají pouze konečnými. Obojí spolu souvisí a spěje k témuž konečnému účinku.

Vědomí konečnosti světa tvoří prvé psychologické podmínky pro jeho odloučení od Boha. Pro bezprostřední dojem on jest odmocněn. Pro bezprostřední zkušenost stále více pozbývá oproti šířícímu se světu skutečné hodnoty, závažnosti a významové síly. Zato se začíná tento zdánlivě nekonečný, zdánlivě absolutní svět pociťovati jako soběstačný. Ježto však cítění, utvářenému náboženským vztahem, se soběstačnost zdá možnou zprvu jen pro „absolutno", vsouvá se mezičlánek: „špatná nekonečnost" vždy dále jdoucího vývoje bez konce, spojená se „špatnou absolutností" matematicky nutného v logice a vědě. V tom nalézá autonomní vědomí vesměrného bytí zároveň basi a ochranné zastření.

Současně se však rozvíjí zvláštní, mohlo by se říci kvalifikované pociťování konečnosti světa: pocit, že jest pouze konečný. Následkem odmocnění Boha člověk již necítí, jak jeho vlastní smysl přichází sem bezprostředně od Něho. Vydán na pospas světa bez konce, jako všechny věci, s úděsem cítí — v Pascalových fragmentech můžeme spolu zažíti ten náraz — svou ohroženou konečnost; s úděsem a zároveň jsa drážděn k obraně: Člověk se vzepře. Zaujme postoj ve své konečnosti.

Začne na sebe vztahovat attributy Boží. Nejprve tím, že sám sebe klade „absolutně". Vždyť přece subjekt novověkého filosofování povstává v základě tak, že se závislá absolutnost ideové platnosti, jež tkví ve všem bytí a v každém aktu ducha, ztotožňuje s bytostní nezávislostí a hodnostní svrchovaností Boha, a že se konečný subjekt myslí podle měřítka Jsoucna božského. Tím jest založena kategoriální autonomie. K ní pak přistupuje autonomie obsahová: Jedna oblast lidského bytí za druhou se ustavuje jako hodnostně autonomní. Novověký pojem kultury tvoří synthesu, a přejímá dědičnou posloupnost království Božího — snad ještě zhuštěnou ve státě.

Zároveň proniká vědomí pouhé konečnosti. Tato se zprvu zakouší jako vydanost na pospas, jako nahodilost a problematičnost. Potom však člověk objevuje právě v tom, že jest jen konečný, novou intensitu a vzácnost bytí, a novou ethickou basi: novověkou „odpovědnost". Tak se konečnost zakládá sama v sobě. Staví se sama na sebe. Pod rouškou onoho logického, ethického, kulturního „absolutismu" vzrostla. Rozhodující událost nastane, jakmile konečnost již nepotřebuje oné ochrany. Jakmile se již nepotřebuje legitimovat onou — pseudomorfní — absolutností, nýbrž může se odvážit pociťovati, prohlašovati, dokonati: Konečno jako takové postačí! Není žádné absolutno! Nyní není již jen živý Bůh převeden v pouhé „absolutno", a tak z něho udělána jistá abstraktnost; není již jen konečno přivedeno vůči němu k platnosti; konečno nečiní si již jen nárok na absolutnost, což vše byly jen předběžné stupně, nýbrž jest prohlášeno a předtím pocítěno: Jen konečné jest. Co kdysi bylo nazváno „absolutností", jest opravdu kvalitou samého konečna. Co slulo dříve „Bohem", jest důstojnost, chování, životní stav, které jsou kladeny za cíl samé konečnosti.

Rozhodujícím krokem tam je v posledku rozhodnutí k radikální a výlučné konečnosti: titánský finitismus. V té míře, v jaké je tento krok proveden, stává se konečnost sama „božskou", přesněji „profánně svatou". To, co se tím míní, stojí na opačné straně toho, co oznamovalo novověké kladení „světa a Boha" proti sobě.

Zde jest práh nastávající doby. Že se tento průběh stává zjevným, vytváří to znepokojující v díle oněch tří mužů.

V „absolutním paradoxu" Kierkegaardově tkví v základě táž existenciální zkušenost, jako v Nietzscheově učení o člověku a životě. Kierkegaard ji překonává křesťansky — ovšem je tomu někdy, jako by vyháněl satana belzebubem. Neboť, vezmeme-li stranou křesťanské chtění, čím se jeho pojem „zcela různého Boha" liší ještě co do obsahu od Nietzscheova a Kirillova „ničeho"? Nemohlo by jinak chtěné myšlení převzíti Kierkegaardovo dědictví a udělat z něho filosofii zoufalé konečnosti?

Táž základní situace se znovu vrací u Nitzscheho, jenom že tento říká ano, kde Kierkegaard říká ne, a vyjadřuje se záporně, kde onen kladně. Tato ambivalence zjevně ukazuje dialektickou jednotu posice.

Ještě jednou tatáž existenční poloha to jest, jež se jeví v tak mnohých postavách Dostojevského, především v Démonech. Jejím nejsilnějším projevem je Kirillov. V jeho pathologické přecitlivělosti a fantastice se jeví, co hrozného má v sobě ona situace. Tu jest silné zakoušení Boha, ale ne křesťansky vykoupené, nýbrž přírodně bezprostřední a poutající. Zároveň tato existenční zkušenost dospěla v onu fázi, kde se konečnost zdá připravena k odloučení. Tak se ona náboženská bezprostřednost stává trýzní. Musila by býti křesťansky zpracována: Přírodní bezprostřednost v křesťanský osobní postoj; k rozhodnému kroku připravená nezávislost konečného v pravou křesťanskou dospělost; falešný poměr konečného a věčného v to vlastní křesťanské, jak bylo ukázáno Vtělením a tajemstvím milosti. Místo toho je křesťanské zamítáno; konečnost vstupuje ve vzpouru; přírodně náboženský poměr se otravuje, a aby se osvobodil spolčuje se s afektem konečnosti: „Bůh" má být vyhlazen, konečno prohlášeno za jediné skutečno v očekávání, že se pak rozřeší existenciální nouze, a procitne vlastní, smyslem naplněná lidskost. Co však vpravdě propukne, jest holá skutečnost; ona, která již není symbolem, která již nemá patřičného místa a která již neví, že je objímána Bohem. Teprve kolem ní leží „ničící" nic.

Že však při této myšlence neběží jen o filosofii, ukazují mezi jiným lékařsko-pedagogická theorie a praxe Freudovy psychoanalysy, a především bolševismus, který se již stal dějinně politickou mocí.

Jaká hrůza úzkosti zde procitne — jestliže se člověku nepodaří, aby se chránil bezcitností, což křesťansky viděno jest ještě daleko hroznější. Nepodaří-li se mu tedy stát se tak dalece pánem mechanismů bytí, že bude moci „odoperovat" úzkost; pedagogicky jako lékařsky; „kondicionováním" jednotlivce a druhu; biologickou, sociologickou, kulturně politickou cestou; psychologickými prostředky či chirurgickým zásahem. Pak by tu byl zcela emancipovaný člověk, jenž se stal klidným ve své pouhé konečnosti. Ale křesťansky viděno žádná muka tvora, v úzkostech se trápícího nedosáhla by děsné hrůzy tohoto stavu.

Tento průběh nespadá prostě v jedno s vinou a odpadem. Co je v něm vinou a odpadem, špatně chápe a zneužívá jisté dějinné přeměny existenční situace člověka, která sama o sobě, pokud ještě zů-

stává před rozhodnutím, jest „indiferentní". Vina je teprve v tom, že soud o této nové situaci se stává falešným, ano zaslepeným; že sobeckost, vypínavost, panovačnost a zbabělost zároveň používají těchto změn dějinné situace, těchto přesunů hodnot a požadavků, aby se jimi ospravedlnily.

V pravdě jsou tímto postupujícím vývojem kladeny křesťanské odpovědnosti nesmírné úkoly; úkoly rozlišování a posuzování, záchrany, ale i tvorby. To bylo již naznačeno; blíže se tím zde zabývati není naším úmyslem. Přel. J. R.

OZVĚNY Z ŘÍMA.

Josef Hrbata.

3. Církev a láska.

„Naším Otcem je Bůh, naší Matkou je Církev", kázal jednou v hipponské katedrále svým věřícím sv. Augustin (Sermo 359, 6; Pl 38, 1595). Známe též podobné krásné výrazy sv. Otců o Církvi svaté. A myslím, že není jen prázdným slovem, nýbrž skutečně specifickou známkou katolíků ten synovský vztah k Církvi a to — aspoň nedokonalé — vědomí práv a povinností, jež vyplývají ze života v ní, mystickém těle Kristově. To, co nám činí Církev tak drahou, je právě její mateřská láska. Církev stojí nad zraněným lidstvem jako Samaritán nad zkrváceným člověkem u cesty do Jericha. Je sestrou lásky, která neustává shromažďovati sirotky, mírniti bědy, uzdravovati nemoci; je matkou, která nezapomíná na žádné z dětí, ani na to ne, jež zapomnělo na matku a je odloučeno od ní. Je věčným životem, který jedná v čase a živou vodou lásky bojuje proti smrti a zjednává život tam, kde jiní ničí a usmrcují.

V prvních staletích byla Církev nazývána též jménem Agapé, t. j. láska. To byl název odpovídající jejímu úkolu ve světě, do něhož byla postavena, aby totiž rozdílela lásku Boží a šířila lásku k člověku. A to zůstalo jejím raison d'être pro všechny časy: shromažďovati všechny vykoupené v jeden organismus, prodchnutý jediným duchem, a to Duchem Božím; oživený jedinou hlavou, a to Kristem; zahřátý jediným smýšlením, a to tím, které činí z Ty — já, a kterým všichni, ať jsme kdekoliv a oblečeni jakkoliv, jsme se stali bratry. Toto smýšlení

bratrské lásky ukládá povinnost vzájemné pomoci v čase, avšak s odpovědností pro věčnost.

Církev shromažďuje své údy z celého lidského pokolení. Jak úchvatná je síla její universality jsme cítili nejlépe zde v Římě při nedávném jmenování nových kardinálů v papežské konsistoři ve velechrámu sv. Petra! Ale nejen lidé se všech světových stran, nýbrž i ze všech tříd a povah tvoří její organismus. Silní jsou v ní vedle slabých, poddaní vedle panovníků, šťastní vedle soužených. A uprostřed lidských změn, plných slz a krve, stojí Církev jako fontána spásy, která neustává vlévati do lidského sociálního organismu čistý proud krve Kristovy, Krve, kterou my smrtelní jsme se stali pokrevnými bratry všech synů lidských.

Svým působením na lidské nitro má Církev jedinečný a blahodárný vliv na mravní a sociální budování základních pilířů lidské společnosti: rodiny a státu. O této významné práci Církve mluvil nedávno (19. II. 1946) Římský Velekněz k nově jmenovaným kardinálům a pravil: „Rodina má býti pramenem a školou života, stát pak ochráncem práva, jež — jako vůbec společnost sama — má svůj vlastní původ a cíl v celém člověku, obrazu Božím. Apoštol nazývá věřící dvěma vznešenými jmény: „spoluobčany svatých" a „členy rodiny Boží", „cives sanctorum et domestici Dei" (Eph. 2, 19). Či nepozorujeme, že první z nich se vztahuje na život státu a druhý na život rodiny? Nebo snad není dovoleno spatřovati zde narážku na způsob, kterým Církev přispívá k upevnění základů společnosti podle své niterné struktury, totiž na rodinu a stát?"

A sv. Otec pokračuje: „Církev se nemůže uzavřít nečinně do samoty svých chrámů a opustiti své božsky prozřetelnostní poslání: formovati celého člověka a tak bez přetvářky spolupracovati na utvoření solidního základu společnosti. Toto poslání je v Církvi podstatné. S tohoto hlediska může býti Církev nazvána společností těch, kteří pod nadpřirozeným vlivem milosti, v dokonalosti své osobní důstojnosti synů Božích a v harmonickém vývoji všech lidských sklonů a schopností, budují mocné lešení lidského soužití. Pouze Církev může vyvésti člověka z nynějších temnot na světlo; pouze ona mu může vrátiti svědomí z bouřlivé minulosti, vládu nad přítomností a bezpečnost před budoucností." A dále hovořil Velekněz lapidárními slovy

o sociálním významu mše svaté, v níž Kristus - Oběť objímá s oltářů celého světa celou společnost lidskou na všech místech a ve všech dobách.

Jedna známá patristická zásada praví: „S láskou se podaří všechno dobře, bez lásky se nepodaří nic." Protože však Církev - Agapé povstala z lásky Kristovy, lze říci: Kde působí Církev, všechno se dobře podaří; kde není připuštěn vliv Církve, tam vše dopadne špatně. Z toho plyne, že jen ten lidské společnosti a svému národu prospěje, kdo umožní tento blahodárný vliv Církve a v jejích intencích bude pracovati, aby z obce lidské vznikla obec Božího království, „Civitas Dei".

OBRAZ KANONA.

P. Pius Parsch.

V dnešnom usporiadaní kanona vidím peknú, veľmi umeleckú stavbu, ba dramatický obraz, pod ktorý mohli by sme napísať Kristove slová: „A ja, keď budem povýšený od zeme, potiahnem všetko za sebou." (Ján 12, 32.) Tóto veľké slovo predstavuje kanon obrazne a dramaticky. Celé stvorenstvo, potrebujúce vykúpenie, shromažďuje sa okolo kríža. Ako lotor povedal ukrižovanému Pánovi: „Memento — Spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho Kráľovstva!" tak volá aj tu v kanone celé stvorenstvo v šiestich skupinách k vyzdvihnutému Pánovi: „Memento — Vzpomeň si!"

Predstavme si tento dramatický obraz, výjdime zo stredu:

V strede kanona je konsekrácia, premenenie; Kristus sprítomňuje svoju obetu na kríži; v strede obrazu visí Kristus na kríži, alebo skôr tróni ako Oslávenec na tróne kríža.

Okolo ukrižovaného v šiestich skupinách stojí celé stvorenstvo, ktoré potrebuje a je schopné vykúpenia; vypočítame tieto skupiny, šesť mement. Sú to:

1. *Cirkev na zemi* (bojujúca Cirkev).

2. *Memento živých:* z bojujúcej Cirkvi vyberáme počet ľudí, ktorí sú nám blízki, našich príbuzných, prítomných.

3. *Svätí* (triumfujúca Cirkev); aj oni stoja pred vykupiteľskou

obetou, lebo len skrz ňu dosiahli svoju svätosť; teraz majú pokračovať vo vykupiteľskom diele svojím orodovaním.

4. *Memento mŕtvych* (trpiaca Cirkev); aj oni stoja pred krížom, lebo sú vykúpené duše a očakávajú svoje konečné vykúpenie.

5. *My sami:* v kresťanskej skromnosti postavili sme pred kríž všetkých ostatných a teraz sami predstupujeme a prosíme o ovocie vykúpenia.

6. Konečne *nerozumné tvory;* aj ony potrebujú vykúpenie; ľudia vtiahli ich do kliatby hriechu; aj ony majú byť oslobodené skrz kríž.

Tak na obraze je teda shromaždené celé stvorenstvo okolo obety kríža, ktorá sprítomňuje sa vo sv. omši, okrem anjelov a diablov. Prví nepotrebujú vykúpenia, druhí nie sú schopní vykúpenia. Predsa uvidíme, že ani títo nechýbajú v kanone.

Obraz začína sa vytvárať úvodom kanona; na počiatku vidíme osláveného Pána vstupovať na oltár, ako kedysi, keď vtiahol do Jeruzalema na Kvetnú nedeľu, pozdravovaný ľudom. Teraz tiahne na tajomný vrch Kalvárie, sprevádzaný anjelmi (Sanctus), jeho dietky ho prijímajú (Hosanna). Vidíme ho teraz vystupovať na trón kríža, pri premenení vidíme ho zomierať. — Slávnostnému vstupu zodpovedá dôstojné zakončenie, malé pozdvihovanie.

Pozorujme predsa ešte usporiadanie modlitby a jednania. Aby sme si uvedomili, že smrť na kríži je stredom omšovej drámy, tak konsekrácia je postavená práve v prostriedku a okolo nej symetricky sú rozdelené všetky čiastky: zpráve o poslednej večeri zodpovedá rozpomienková modlitba; dve obetné modlitby pred a dve obetné modlitby po premenení; práve tak tri mementá pred ním a tri mementá po ňom. Úvodu zodpovedá zakončenie. Ba aj kríže si zodpovedajú: na počiatku tri kríže, na konci taktiež; pred premenením päť krížov, po ňom tiež toľko. Usporiadanie modlitby vyjadruje tak centrálne postávenie vykupiteľskej obety a zároveň hlboký smysel omšovej obety. — Kanon mohli by sme aj graficky znázorniť. Koncentrickými kruhmi. Stred tvorila by konsekrácia: prvý kruh okolo nej vytvárala by zpráva o poslednej večeri a rozpomienkova modlitba (anamnéza); druhý kruh by vytvorily práve dve obetné modlitby pred a po preme-

(Dokončení na str. 140.)

Koncentrická výstavba.

Prefácia		slávnostný úvodný hymnus: vďaka a chvála Boha
Sanctus (Svätý) 3 kríže		Spev anjelov a maľučkých (Kvetná nedeľa)
I 1	1. Rozpomienka (Memento): *Cirkev*	modlitba za Cirkev, pápeža a biskupa
2	2. Rozpomienka (Memento): *živí*	modlitba za príbuzných a prítomných
3	3. Rozpomienka (Memento): *svätí*	orodovanie svätých (katalog svätých)
II	1. Obetná modlitba	1. pokojný život na zemi, 2. záchrana od pekla, 3. nebo
III 1	2. Obetná modlitba 5 krížov	(zloženie rúk: zástupné zadosťučinenie)
2	Zpráva o posl. večeri *Premenenie*	Posledná večera Kristus sprítomňuje svoju obetnú smrť
I 1	Rozpomien. modlitba 5 krížov	Rozpomienka na Pánovo utrpenie, zmŕtvychvstanie a vstup do neba
2	3. Obetná modlitba	3 predobrazy: nevinný Ábel, poslušný Abrahám, kráľ. Melchizedech
3	4. Obetná modlitba	nebeský oltár
II	4. Rozpomienka (Memento): *mŕtvi*	naši mŕtvi a úbohé duše
III 1	5. Rozpomienka (Memento): *my hriešni*	pokorná modlitba o sjednotenie so svätými (katalog svätých)
2	6. Rozpomienka (Memento): *príroda*	požehnanie nekonsekrovaných obetných darov
	3 kríže	posvätenie prírody
	Malé pozdvihovanie	slávnostná záverečná doxologia

není. Tretí kruh by načrtlo šesť mement, ktoré by boly rozvinuté ako veniec okolo sv. obety. Vonkajší kruh by tvorily úvod (prefácia) a záver (malé pozdvihovanie).

Podľa tohto opisu obrazu môžeme už oceniť krásu kanona. Veriaci úplne ináč bude sláviť sv. omšu, keď si postaví pred zrak tento obraz! Je vo veľkej spoločnosti, celé stvorenstvo je shromaždené okolo duchovného kalvárskeho vrchu; Cirkev, naši milí, svätí, úbohé duše, príroda je tu, a uprostred tohto veľkého shromaždenia stojí sám pred krížom. Opravdu svetová, pravá liturgická modlitba! „A já, keď budem povýšený od zeme, potiahnem všetko za sebou!"

Prel. A. B., Bratislava.

O VIDITELNÉ CÍRKVI.

Hugo Rahner.

II. Viditelnost Církve jako forma naší lásky k ní.

Milujeme Církev, protože jinak nemůžeme milovat Krista. Milujeme ji, protože skrze víru víme: jenom s ní ruku v ruce, jen obejmeme-li ji v její viditelnosti, můžeme se dostati do hlubin mysterií Božích. To vyslovil už Cyprián ve slavném výroku: „Nemůže Boha už míti Otcem, kdo nemá Církev za matku." (De unit. eccl. 6.) Tento žhoucí milovník Církve hledí na tajemství její pozemské viditelnosti tak, že mu splývá s tajemstvím Trojice: „Pán praví: Já a Otec jsme jedno. A opět je nad Otcem a Synem a Duchem svatým napsáno: A tito tři jsou jedno. A tu si někdo myslí, že tato z božské pevnosti povstávající a s nebeskými mysterii úzce spojená jednota se u Církve smí roztrhnout a hádkou vzájemně si odporujících mínění rušit? Kdo se nedrží této jednoty, ten se nedrží Božího zákona, ten se nedrží víry v Otce a Syna, ten se nedrží života a spásy!" (tamže). Všecka propastná tajemství neviditelna, Trojici, spásu, život, lze zachytiti jedině v jednotě s touto viditelnou Církví, s Církví tohoto biskupa karthaginského, s Církví Korneliovou v Římě.

Toto „církevní smýšlení" bylo ve všech dobách známkou toho, co bylo v dějinách Církve docela veliké. Je to vznešená a hrdá řada předků, již tvoří tito mužové lásky k Církvi, a bylo by vysokým a lákavým úkolem vykresliti historii tohoto církevního smýšlení, počínajíc Ignácem a Irenejem, pokračujíc k Cypriánovi a Athanášovi, k Augustinovi a Bernardovi, až k tomu druhému Ignácovi, který ve svých výrocích o církevním smýšlení vykreslil tento těžko popsatelný a přec tak jednoznačný vnitřní postoj s mystickou jistotou a svatou střízlivostí.

Chceme-li z této přehlídky duchovních dějin církevního smýšlení dobýti podstaty tohoto postoje, ujasní se nám především, co církevní smýšlení *není*. Zřejmě nezáleží jen ve věřícím uznávání Církve za objektivně jedinou, Bohem ustanovenou možnost spasení. Nezáleží však také v onom překypění církevního nadšení, jež nás nutí neustále o Církvi (či „Ekklesii") honosně mluviti. Vždyť jsme pro-

měnlivost tohoto oduševnění zakusili takřka na vlastním těle. Dříve (ještě tomu není dávno, a přece, jak dávno!) se ono vyjadřovalo v nastupování katolických dnů s příslušnými holdovacími adresami pro Svatého Otce, s protestem proti uloupení církevního státu, s hrdými a statisticky tak utěšeně zachytitelnými organisacemi. Vedle toho a na to vznikla ona velmi duchovní vznešená — a přece sem tam velmi nezávazná — radost z mysteria Církve, jejíž pohled byl příliš očarován romantikou prvotního křesťanství, aby při tom přehlížel bědný nynějšek Církve, či aby jej dokonce odbýval jako zdřevěnělost, jako ubohou člověckost, jako přerůstající pozdní středověk, či docela jako jesuitské zpozemštění Církve, v protivě k čistému evangeliu nebo ke klasické formě doby církevních Otců. A zas vedle rostla a roste lidovější forma církevního nadšení, jež hledí svou radost z víry posilovati pohledem na stavby Vatikánského města, zíráním nazad na kulturní výkony papežů, počínajíc od stancí Rafaelových až k hvězdárně v Castel Gandolfo. Není pochyby: ve všech těchto formách je láska k Církvi pravá, i když přehlušovaná jakýmsi tónem nadšení, který se nám už dávno měl zdát nějak nucený a padělaný. Ale čisté Církevní smýšlení to není. Vyrovnaný postoj, který je jedině správný, poněvadž je prostý a hluboký zároveň, může odvodit jen z toho, co jsme až dosud zvali theologií viditelnosti Církve.

Tento postoj, který jmenujeme sentire cum Ecclesia, a který je nám tak naléhavým kerygmatickým úkolem, musí nejdříve nabýt podoby v nás samých, protože postoje nelze nikdy přenášet a předpisovat, nýbrž vždycky jen příkladem žít. Viděno historicky, můžeme takový duševní postoj vytušit na velikých mužích Církve. Mučedník Ignác, jenž slyší už jen vodu věčného života šumět ve svém nitru, v právě tomto duchu volá pln mystického žáru: Držte se svého biskupa! Augustin, jenž hleděl do propastných tajemství, a jehož zrak toužebně směřuje do sladkých a dalekýchzemí Civitatis Dei, přece až do posledního dechu pase své malé rybářské biskupství v Rippo Regiu. Ignác z Loyoly, jehož oči jsou zaníceny mystickými slzami, a jehož duše v nevýslovném vyjasnění objímá tajemstva trojjediného Boha, přece organisuje a pracuje, píše dopisy a zařizuje se na tomto světě, vrhá se k nohám papeži a dobře oblečen kráčí ulicemi Říma. Zvláštní tajemství těchto velikánů, kteří mohou být tak složití, protože se v Bohu stali jednoduchými! Nám, malým následníkům, by se vždycky jedno nebo druhé rádo vysmeklo z rukou. Avšak církevní smýšlení ve své plnosti je nejjemnějším a nejproduševněnějším prováděním vzneseného základního tajemství našeho křesťanského povolání: Vtělení Božího. Je v podstatě hypostatickým tajemstvím. Je v okruhu církevnosti tím, co říká Ambrož v hymnu: laeti bibamus sobriam ebrietatem Spiritus, — střízlivé opojení, ustavičný pokus, spojiti opojení mysteria, jež je zde v Kristu a Církvi, se střízlivostí lidského omezení, jež denně se ztichlou trpělivostí, se zděšením, snad často se svatým hněvem na Církvi zažíváme. Papež Lev XIII. vyslovil ve své encyklice „Satis cognitum" tento střed církevního smýšlení slovy: „Byl by to tedy veliký a osudný omyl, kdyby se Církev myslila buď jako něco zcela neviditelného, nebo kdyby se pokládala jen za lidské zřízení, které záleží sice v určitých životních formách a vnějších

zvyklostech, ale obstojí bez stálého vlévání darů Boží milosti a bez denních průkazů života z Boha čerpaného (28 ASS 1895—96, 710). Církevní smýšlení tedy ze srdce přitakává dané chvíli, tělesnosti, viditelnosti Církve, aniž kdy přestává toužebně zírati „po posledním dni" (který zajisté už započal) — jaksi horizontální linie uceleného církevního názoru. Je protata linií vertikální: to jest oním postojem, který objímá všechno pozemské církevního povrchu a přece stále koření v hlubinách mysteria, jež dává každému zjevu viditelnému smysl a oprávnění. Ignác z Loyoly ve svých pravidlech pro cítění s Církví dal tomuto postoji výraz vždy platný; použijme ho zde, abychom věc ještě přesněji vyznačili.

Především je mu Církev „nevěstou Kristovou, naší svatou Matkou" (Exercicie 353). Na počátku veškerého církevního myšlení je tedy úcta před velikým tajemstvím, přesvědčená víra, že božsky neviditelný život vniká do duše jenom ve společenství Církve, že „duchovní život" není čistě osobní záležitostí mezi Bohem a mnou, nýbrž „že v Kristu, našem Pánu, Ženichovi, a v Církvi, jeho nevěstě, přebývá týž Duch, jenž nás vede a řídí ke spáse našich duší" (Ex. 365), že tedy Duchem omilostněný člověk, vykoupený, chváliti a milovati Boha, Otce v Kristu skrze Ducha může jenom *v tom* svatém společenství, jež jmenujeme Církví. (Ještě jednou zde tedy vysvítá, co jsme řekli v šesté kapitole o mysteriu Církve.) Avšak (a to teprve dává církevnímu smýšlení jeho pravou uspořádanou formu): tato „naše svatá Matka je *hierarchická* Církev" (Ex. 352). Z hluboké dogmatiky výroků o Církvi a Duchu Ignatius bezprostředně vyvozuje *poslušnost* vůči rozhodnutím této Církve: „rozhoduje-li tak Církev hierarchická" (Ex. 365). Církevní smýšlení není nikdy jenom toužebným očekáváním na dobu, která přijde, kdy bude už jen Pneuma, nýbrž je to „správné smýšlení, které máme chovat v *bojující* Církvi" (Ex. 352). Naopak zase církevní smýšlení nikdy není naivně bojovnické postavení, které činí skoro „světskou věc" z církevní organisace a z církevního zápasení; není to ta živelná, hrubozrná spolkovina nebo radost z paragrafů, jaká je u mnohých mužů Církve, kteří si posléze umějí Církev představovat přec jen jako co nejlépe skloubené sdružení, v němž všecko „klape" a vše lze statisticky výstižně zachytiti. Církevní smýšlení je poslušností z mysteria, je zduchovnělou, trpělivou, zralou a ztichlou, a přece pořád žhoucí láskou k tomu, co je viditelné. „Ať se chválí zpěvy, žaly, krásný pořádek služeb Božích. Ať se chválí řády a sliby. Ať se cení ostatky, poutě, odpustky a hořící svíce v kostelích, církevní nádhera a církevní stavby, obrazy a kajícnictví, posty a vigilie" (Ex. 355—360). S úžasnou výstižností (ať je výběr jakkoli podmíněn dobou) je zde to viditelné v Církvi opsáno a pojato do tajemství. Církev je neustále duchem a tělem, právem a láskou, čímsi tajemným a čímsi postižitelným. Proto naše víra v Církev má na tuto bohočlověčskou církevní strukturu stále touž odpověď: jasnost rozumu a vřelost srdce, poslušnost a svobodně se linoucí lásku, chladnost i nadšenost. Je to z dogmatického přitakání k celé podstatě Církve tryskající oduševnělost pro svatou Církev, a to oduševnělost veškerým myšlením a konáním pronikající, ve víře jasná a srdečně radostná a jako svět obsáhlá.

Pokusme se teď ještě učinit pochopitelným ten postoj v jeho těžko popsatelné podstatě tím, že si povšimneme, jak se projevuje *svými účinky*. Ignác nám s velikou moudrostí i k tomu dal naučení. Pravé smýšlení se projevuje především takto: „*Všem* nařízením Církve se vzdávej chvála a budiž stálá pohotovost, shledávati důvody na jejich obranu, žádným způsobem však na jejich potírání" (Ex. 361). Zde není řeč o nějakém křečovitém nadšení, které ke všemu hned vytrubuje své Ano a Amen, nýbrž spíše o oné lásce, která má obavy, protože příliš jasně vidí, která však v této vřelé obavě nebo ve smutku odříkání se toho, co by bylo krásnější a lepší, ještě říká své uskrovnělé a přece mužné Ano. Nuže, příkazy Církve, o nichž tu je řeč, mají přece ještě vždycky na sobě svaté posvěcení nadlidské platnosti. Ale co tehdy, když se viditelnost Církve zhustí do bolestné blízkosti toho, co je čistě lidské? „Musíme býti připraveni, stejně zařízení a směrnice, jako mravy svých představených spíše schvalovat než kárat, i když některé nejsou nebo nebyly hodné chvály" (Ex. 362). Ignác nikterak nežádá, jak se to i nejnověji zase tvrdilo, že se mají bez dívání všechny mravy a všechny výnosy církevních nadřízených schvalovati jako dobré, jako skvělé. Naopak — jeho postoj přímo předkládá zdravou a poctivou kritiku, a pravé církevní smýšlení nemusí mít strach z dějinného probádání lidských slabin Církve v minulosti anebo z mužného zjištění takových slabin v přítomnosti. Ale z postoje, který může dát jen láska, udává se i zde důležitý důsledek: správné východisko pro reformní snahy v Církvi. Kniha (německých) „katolických theologů" ukázala zase jednou jasně, jak zavádějícím a zároveň pustošivým způsobem může zaúčinkovati východisko pochybené. Pravá láska k Církvi nikdy nemůže z přepjatého optimalismu přezírat její skutečnost zdejší a nynější. Ona bude vždy „chovati tělo Církve", bude proto také slabiny a choroby, skvrny a vrásky tohoto těla shledávati se svatě ostýchavou starostlivostí lásky a ošetřovati je s vážnou odpovědností. Nikdy z toho nebude dělat skandál, hřmotné podvratnictví, potměšilé poukazování. Nebude ani z vlastní, jakkoli vážné starosti dělat záležitost davu, jak to důvtipně vyslovuje Ignác v témž pravidlu (Ex. 362) — „kdyby se proti tomu mluvilo ať ve veřejných kázáních nebo v projevech před obyčejným lidem, přineslo by to spíše reptání než užitek". Tím poctivěji budiž o těchto věcech mluveno „a právě těmi osobami, které tomu mohou odpomoci". Pravá láska k Církvi vytvoří konečně onu božskou trpělivost lásky, trpělivost historie, jež se v pomalém plynutí béře svou cestou, zdánlivě nedbajíc nervosního spěchu, s jakým chceme my malí pohánět její běh, ve skutečnosti však (ale to vidí jenom lidé, jejichž oči se láskou k Církvi staly prohlédavými do hloubky) přece je lidmi velké lásky urychlována. Neboť vyvolení mají moc, „ukrátit ony dny" (Mt. 24, 22., Mk. 13, 20). O toto smýšlení se musí naše hlásání Církve palčivě zajímati právě v našich dnech, kdy se laikové naléhavě vyzývají, aby spolu nesli odpovědnost stran osudu Církve.

Ještě jeden projev účinků této theologie viditelnosti Církve budiž zde načrtnut: základní katolické slučování, ono „a" v protivě ke každému laickému heroismu rozlučovacího „buď — anebo". Ignác to pro svou dobu shrnuje (Ex.

363—370) do protivových dvojic: nejen theologii Otců, nýbrž také přitakání k učení scholastickému a ku „právním ustanovením naší svaté matky Církve". Hle, jak to přesně přiléhá i na nejjemnější proudění našich dnů! Dále: Nejen víra, nýbrž i láska, nejen milost, nýbrž také dobrá díla. Pro dnešek vyjádřeno mohlo by to znít: nemluvit vždycky jen o dokonalém, o „klasickém" křesťanství, nýbrž ponechat v platnosti i méně vyvinuté, lidové, ba i ty nehezky vyrostlé formy, aniž by se při tom kdy v unavené resignaci zahazoval smysl pro ideál. Ještě více: zde se naposled jeví ten tajemný základní zákon, o němž jsme mluvili už často, že od té doby, co se Bůh stal člověkem, dobro a dokonalost přitakání k tomu neviditelnému a duchovnímu se osvědčuje na přitakání k tomu, co je viditelné, že vzepětí heroismu, žár mystiky, záření svatosti v Církvi jsou božské jen tehdy, jestliže to všechno plyne z pradobrotivé lásky k tělu Církve. To platí od té doby, co je na prvopočátku Církve psáno: „Vyleji *Ducha* na veškeré *tělo*" (Sk. 2, 17). Zduchovnění lidstva se může dokonávat jen na ztělesnění Církve, až do onoho dne, kdy bude už jen Duch. Neboť Kyrios, ten, který se stal tělem, je Duch (2 Kor. 3, 17). Podle jeho těla, jeho viditelnost, — a proto podle těla a viditelnosti Církve — je posuzován každý duch. „Neboť ne každý, kdo mluví v Duchu, je prorok, nýbrž jen má-li způsob života podle Pána", praví už Didache (11, 8), předjímajíc tak duchovní zkušenost dvou tisíciletí církevních dějin. A Cyprián to razí do kovových slov: „Nemůže se prokázati mučedníkem, kdo se nedržel bratrské lásky... Ano, i dar věštění, vyhánět zlé duchy, činit veliké divy na zemi, je jistě něco vznešeného, obdivuhodného. A přece takto království nebeského nenabude, kdo se nedrží na své pouti silnice přímé a pravé..., kdo tříští Církev, ničí víru, trhá lásku a znesvěcuje svaté mysterium Církve!" (De unitate Ecclesiae 14, 15).

Kapitola 8. z „Eine Theologie der Verkündigung" von Hugo Rahner 1939 původně v Theologie der Zeit 1938 12 přednášek, které spolu s jinými pokusy daly podnět k živým diskusím i k další práci o theologii „kerygmatické" (čili hlasatelské) jako zvláštním bohovědném odvětví (pozn. překl.).

Přel. Svatopluk Schützner.

PLNOST SVOBODY.

Jiří Bezdíček.

(Poměr Otakara Březiny k životu duše ve světle „Hudby pramenů".)

I do dnešní doby, tak zmatené, co se týče individuálního, jasného a nekompromisně stojícího životního názoru, zaznívají hlasy, jež čerpaly ze studnic moudrosti, aby povznášely z ploché materialistické beznaděje tam, kde hodnoty mají platnost věčnou.

Není smyslem těchto řádků dovolávati se svědectví básníkova pro pravdy, jež nám byly dosvědčeny autoritou nekonečně vyšší, než jakou může být obyčejný člověk. Tyto řádky si také nechtějí všímat toho, čím se Otakar Březina liší ve svém vyzrálém poměru k duševnímu a duchovnímu životu od pojetí křesťanského či přímo katolického. Chtějí se jen dotknouti skutečnosti, že křesťanství se svým vlivem projevilo zvláštní měrou v tvorbě Březinově a chtějí si všimnouti právě těch momentů, kdy básník nachází novou, zvláštní, básnickou formulaci myšlenek již vyslovených ať slovy Písma sv., nebo slovy křesťanských filosofů.

Zdůrazňujeme důležitost vnitřního života. Taktéž činí i Březina: „Tam, v hlubinách vnitřního života, se vlastně ztrácí a dobývá! Tam jsou vlastně bojiště, nenaznačená na žádných mapách, a přece rozhodující o osudech tisíců. Každá vteřina je znamením vítězství nebo porážky v některé části země, jako každý dech je někde provázen prvním nebo posledním výkřikem života."

Ptáme se: co myslí tím bojem? V jiné souvislosti odpovídá tím, že mluví o vítězství v takovém boji: „Vítězství patřilo vždy těm, kteří pochopili Nejvyšší Vůli."

Vnitřní život však zůstává většinou skrytý všetečnému tělesnému zraku, i když mnohdy se jeho plnost projeví v umění: „— z objevů, které umění učinilo průběhem věků, jen nepatrná část uchová se v knihách a uměleckých dílech. Největší část odchází s dušemi, které svá vítězství dovedly aneb musily sníti mlčky."

Praví se v Písmu sv., že úzká a strmá cesta vede do království nebeského a nebezpečí že spočívá v tom, aby si duše nevybrala cestu a bránu širokou a pohodlnou. Parafrázi této myšlenky podává i Březina: „— nejobtížnější (cesta) je nekratší cestou k výši, a tam, kde svítí zlacené věže rodného města, nutno je jíti vždy proti větru." — „Duše stoupající k světlu zná jen jediné nebezpečenství: vše, čeho lze dosáhnouti bez nebezpečenství. Zaslíbená její země má všechny cesty neschůdné."

Je tedy důležité poznat, co nás zdržuje na cestě k Bohu: „— (silní) připravovali se ke svému poslání tím, že poznali a v sebe pojali vše, co rozmnožuje i co usmrcuje život." — Také to malé, hmotné pozemské štěstí by mohlo ohrozit poznávání správné cesty a dosažení konečného vítězství: „— tajemství kontemplace, v němž nejhlubší krása života se odhaluje, blednou za dní pozemského štěstí."

Ano, právě v tom tkví naše malost, že se z bolesti neumíme radovat, že kříž nepřijímáme mnohdy jako milost, a proto se nám ty pošetilé radosti proměňují postupem času v bolest. Světci dorůstají k pochopení slov sv. Terezičky z Lisieux: „Musíme trpěti a zemříti, abychom mohli žíti." To plně pochopíme až tam, kde podle slov Březinových „život se bude skládat z radostí, které jsou nám slabým ještě bolestmi a z bolestí, které jsou nám nedokonalým ještě radostmi". Je opravdu uměním vyjádřit tak zhuštěně podstatu věčné blaženosti i věčného zavržení s takovou lehkostí i jasností. Uvedenou myšlenku doplňuje

na jiném místě poznáním, že „je zvláštní, skrytá souvislost mezi krásou a bolestí", a že „všechna bolest země pochází ze tmy..."

Křesťanským domyšlením takových několika slov docházíme k známým závěrům: stačí nahradit slovo „tma" slovem „nevědomost" či přímo „hřích". Mluví-li však o bolesti v souvislosti s krásou, musíme brát bolest spíše ve smyslu asketickém, ať již jako sebezápor nebo obtíže, jež jsme na sebe vzali dobrovolně.

K tomuto poměru dodává na jiném místě: „...i krása se stává bolestí, jakousi netrpělivostí, jako by písek našich cest rozžhaven byl příliš jejím sluncem, že není možno státi na něm bosýma nohama dlouho na jednom místě." K tomu není zapotřebí dlouhých komentářů: vždyť plnost krásy spočívá v Bohu a my po ničem jiném netoužíme, než po nejtěsnějším spojení s Ním. A v duchovním životě se nedá „stát na jednom místě". Jsme jen poutníky na této zemi, plní nedokonalostí, jež nás skrze hřích plní bolestí a zármutkem: „— není jiné bolesti kromě bolesti z nedokonalosti a lásky, to jest z nedočkavosti zajatého." — „Nedočkavost naše vzrůstá silou našeho zraku (duchovního); odtud ten smutek, s nímž se vracíme z hřímání časových vichřic k životu všedních okamžiků, kde vše se zdá tak zkameněle nehybné, všechny nesčíslné proudy sil tak líně tekoucí. Ale celý tento rozvíjející se život nadějí — — — je jenom svědectvím, že život náš není sám v sobě skončen a že žijeme k vůli tajemné naději duše." — „Nejsilnější život je život největšího množství naděje!"

Březina si byl velmi dobře vědom odpovědnosti, kterou máme vzhledem k věčnosti: „Tam, kde duše staví, okamžiky mají cenu staletí" (tím nemyslí jen umění). „Čím větší síla v duši, tím určitější přesvědčení o její tajemné svobodě, tím slavnější zamrazení a závrať odpovědnosti." — Jeho poměr ke světcům, těm hrdinům v úsilí o plnost svobodného života duše v Bohu? Jistě více než kladný: „Po zemi šarlatové staletými bojišti blíží se k nám z věků světelné postavy svatých šílenců, kteří i skrze dým nad spálenými městy dovedli vidět jinou, slavnější zemi a hlásali k jejímu dobytí křížovou výpravu lásky."

Bude se snad zdát, že je to nadsázka, mluvit o apoštolátu u Březiny. Ale není ani zapotřebí hledat jiný smysl slov, jež sama o sobě jsou tak jasná a obsahují v kostce i jádro programu každého bohoslovce a kněze: „Vysvoboditi všechny! To, co z věčnosti za šťastných podmínek uviděl jeden, aby dovedlo uvidět tisíce bratří. To, co dovedl v opojení milosti odpustit jeden, aby dovedli odpustit tisícové! Aby dovedli milovat jako ti nejsilnější a nenávidět jen to, co nenáviděli ti nejsvětější mezi námi!"

Není zapotřebí hledat vždy jen to, co nás od básníků a myslitelů odděluje. Hledejme i styčné body a mnohdy nalezneme také hodnoty ryzí a snad se i obohatíme. Když ne o obsah, aspoň o formu. A o formu musí zápasit každý, kdo nechce ve svém projevu zkostnatět, ale věci známé chce podat v hávu opět novém a zajímajícím bočnou perspektivou.

METHODA DŮVĚRY VE VELKÉM SEMINÁŘI ANGLICKÉM V OSCOTTU.

H. Francis Davis.

Všichni lidé mluví o zhroucení naší předválečné civilisace. V mnohém se zdá, jako bychom se vraceli do století temna. Jako vždy v podobných okamžicích hledá věčně mladá Církev, jak by nejlépe získala Kristu nový svět, který začíná vstávat z trosek. Všude jsou zjevny následky lidských hříchů. Ve všech dílech světa nalézáme nenávist, nedůvěru, bídu a nouzi a ve všech těchto případech je jejich příčinou neznalost nebo neporozumění naučení Kristových. Jaká je naděje, že člověk tak kleslý se obrátí ke svému jedinému zachránci? Odpovědnost budoucích kněží Kristových je tedy nesmírná. Je pravda, že svět zachrání Kristus, ne Jeho kněží, nemáme však právo věřit, že to učiní bez aktivní a osobní spolupráce těchto kněží. Kristus potřebuje našeho ducha a našeho srdce, našich sil a našeho utrpení, našich prací a naší trpělivosti, našich modliteb a našich činů. Každý Jeho dar Mu může sloužit.

Svět byl již často těžce nemocen, ale nikdy dříve nebyl tak blízký sebevraždě jako v roce 1946. Ačkoliv může vždy dosáhnouti léků — známosti o Bohu, milosti, ctností a svátostí — je mnoho lidí tak zasaženo v duši, že neznajíce pravdu se svíjejí bez víry, bez naděje a bez lásky. Můžeme změniti své methody a utvářeti budoucí kněze tak, aby spíš byli s to přinésti Krista davům a přivésti davy ke Kristu?

Proto vzbudila v Anglii velký zájem vášnivá serie článků, které nedávno vyšly v La Vie spirituelle.

Nemůžeme pochybit, zrevidujeme-li v takové době, jako je naše, výchovné methody našich seminářů. Možná, že po takovém pozorování nebudeme musit v dosavadním stavu měnit nic, možná také, že budeme přivedeni k nějakým malým změnám, právě jako můžeme skončit změnami důležitými a radikálními. Buď jak buď, otevřenou kritikou svých method dřívějších a nynějších a principů, na nichž spočívají, rozhodně jen získáme.

Věřím, že je vždy nebezpečné, náhle vyměnit zvyky jedné země za zvyky druhé. Pokud však se dějí změny s rozvahou, lze je bezpochyby přejímat. Angličané jistě mnoho přijali od Francie ve věci Katolické akce; je tak odvážné věřit, že by jí Angličané mohli přinést něco z principů výchovy seminaristů?

Chtěl bych říci napřed, že to, čemu říkáme faire confiance, vytvářeti důvěru, je pro náš systém charakteristické. Je-li pravda, že nelze mít důvěru v člověka po pádu, je také pravda, že seminarista se vší svou slabostí je chráněn a podporován velkými milostmi. Termín faire confiance je oprávněn v tom, že u studenta vzbudí vědomí spolupráce a odpovědnosti. Příliš dozoru a příliš potlačování jsou opačný extrém; udržují u studentů mentalitu školáka, který dělá ze strachu všechno, co se mu nařídí, a ponechává všechnu iniciativu v rukou svého představeného. Seminář má přirozeně úlohu přechodu mezi školou a farou. Ve farnosti bude mladý kněz ponechán sám sobě. Bude musit být svým vlastním pre-

fektem a svým vlastním duchovním vůdcem a jako představený bude vůči jiným znamenat tolik, kolik bude vládnout sám sebou. Vůči takové úloze nemůže být člověk utvářen ve ztrnulém a přísném kadlubu. Ideální je dát mu postupně odpovědnost, zmírňovanou pomocí a řízením těch, kdož mají autoritu.

Pro vzhled domu samého je systém souboru příkazů, předvídajících všechny možnosti a zdvojený striktním dohledem, nejjistější. Atmosféra nepřekročitelného pořádku a kázeň dělají v semináři velký dojem. I jednotlivcům samým to poskytuje velké výhody. Mnoho času je vyhrazeno studiu a modlitbě. Studenti jsou takřka nuceni praktikovat sebeovládání a askesi. Některá nebezpečí jsou úplně vyloučena, jiná, zdá se, omezena na nejmenší míru.

Navíc se zdá, že student má rozlehlé pole k cvičení ve ctnosti pokory a poslušnosti. Všechny tyto výhody jsou skutečné a žádný seminář se jich nebude chtít zříci. Všude se musí zachovávat příkazy a všude na to musí být dohled. Všude jsou sankce někdy těžké za vážné porušení kázně. Závisí-li však pořádek a kázeň jediné na příkazech, na dohledu a na strachu ze sankcí, dosáhli jsme tohoto pořádku za cenu příliš vysokou.

Jsou různé způsoby, jak přivést lidi k dodržování životního pravidla. Nejnižší motivy jsou strach a rutina. Vyšší jsou oddanost vůči dobré tradici a vůči lidským představeným. Nejvyšší bude láska Boží. Pokud studenti žijí v ovzduší strachu, třebas jen z oddálení ordinace, není jim snadno jednat jediné nebo aspoň hlavně z pohnutek vyšších. Nezřídka student ukázněný, dobře dodržující pravidla v přísném semináři, se pak stane slabým knězem. Tento student jistě dodržoval řád semináře ze strachu nebo ze zvyku. I když snad skutečně nezneuctí své ministerium, opustí seminář, nenabyv schopností vůdce a příliš málo přesvědčen o ceně věrného zachovávání duchovních cvičení. Často nemá potuchy o významu a hodnotě modlitby a osobní zbožnosti. Mnohem víc opory je u studenta, který jedná z oddanosti k tradici nebo z náklonnosti k představeným. Láska k přirozenému úkolu, nezištná láska lidská a obdiv tvoří úrodnou půdu, v níž nadpřirozené ctnosti mohou růsti a vyvíjet se.

Uznáváme, že každý seminář staví tento ideál na oči svým chovancům. V každém semináři se medituje o čistém úmyslu. Ve všech seminářích, ať je výchovný systém jakýkoliv, zvítězí láska Boží, a z každého semináře budou vycházet horliví kněží. Z toho však neplyne, že všechny systémy jsou stejně účinné. Ideální methoda je ta, jež nejméně bude apelovat na strach a bude neustále pobízet k mocnému úsilí a k vysokému ideálu. Tam, kde vládne strach a rutina, nebudou si moci ti, kdož jsou pod jejich vlivem, po celý čas uvědomit, že nejednají z lásky a z pocitu odpovědnosti. A důležitější důvod: Jejich představení nebudou moci rozeznat, zda dobré chování jejich žáka je inspirováno motivy nízkými nebo vznešenými.

Nevím, do jaké míry dnes někdo ve Francii dává přednost činnosti před kontemplací, ale jsem jist, že tomu tak není ani u jediného katolického kněze anglického. Je pravda, že skutečně mnoho naléháme na aktivní účast seminaristovu, ale tento druh aktivity není v rozporu s modlitbou. Principy, na nichž

spočívá duše veškerého apoštolátu, jsou obecně uznávány. Přirozeně mnoho kněží nevyvýší svůj život k svému ideálu a ve více než jednom případě zůstává činnost bez modlitby. To však pochází z lidské slabosti, ne z omylu nauky. Důraz, kladený na aktivitu, chce spíš podtrhnouti *iniciativu proti nečinnosti,* lásku proti rutině, poslušnost proti servilnosti a povolání proti řemeslu. Tento aktivní podíl, který chceme dostat od studentů, není jen ve vnějších pracech, nýbrž ještě víc v modlitbě a kontemplaci. Officium, meditace, růženec, ba i duchovní četba se mohou stát pouhým zvykem. A tento zvyk není méně nebezpečný, protože uspává knězovo svědomí: je spokojené samo sebou.

V každém případě se snažíme uskutečnit v Oscottu takový druh činnosti. Naším cílem je, aby duch svědomité spolupráce a lásky zaujal místo všech nižších pohnutek. Proto riskujeme snížení příležitostí k bázni a pobízíme osobní zájem studentův na jeho vlastním utváření. Omezujeme předpisy na rozumně nejmenší možný počet a pokoušíme se vyložit studentům význam uložených příkazů. Nechci tím říci, že se systematicky vyhýbáme ukládání zdravých omezení; tak, ačkoliv považujeme za moudřejší, nezakazovat úplně kouření, dovolujeme je jen v jistých okolnostech a na některých místech. Tato methoda vyžaduje, abychom často studentu vysvětlovali důležitost a povahu jeho výchovy, důvod uložených příkazů, nutnost jeho aktivní součinnosti a fakt, že mu skutečně důvěřujeme a že se v mnoha věcech svěřujeme jeho svědomitosti.

Tato důvěra se nestane skutečností, neuvědomí-li si všichni v domě, že se obyčejně nesnaží představení vědět, zda studenti zachovávají pravidla nebo ne. Jako strach zahání lásku, ohrožuje dozor důvěru. Možná, že ti, kdo nejsou zvyklí na náš systém, budou myslit, že mnozí budou těžit z tohoto nedostatku dozoru a že se dostaví politováníhodné uvolnění a nedostatek všeobecné kázně. Je možná nutno říci ještě jasněji, že bez ustání naléháme na důležitost dodržování pravidel.

Takové uvolnění by se dostavilo, kdybychom vzbudili dojem, že nepřikládáme tomuto zachovávání význam, podtrhujeme však naopak, že malý počet pravidel je známkou významu zbývajících. Prakticky nemáme důvodu, abychom si stěžovali na nedostatek discipliny, ačkoliv většina studentů nám přichází přímo ze školy. Vskutku: V našem systému není nic tak důležité jako *duch domu.* Ten závisí hlavně na příkladu a duchovních instrukcích představených.

V těchto rozhovorech a příkladu je zvyk, bez něhož naše methoda by byla neúspěšná. To neznamená, že by Oscott padl, kdyby představení nebyli světci, ale vyžaduje to šlechetnost, upřímnost a kněžskou lásku se strany profesorů a současně touhu sdělit stejnou lásku ostatním. To jsou vlastnosti, které biskupové vždy budou hledati ve vedení svých seminářů, a takové lidi lze najít v každé diecési. V našem systému, možná víc než v jiném, musí se představení snažit získat si stejně respekt i lásku studentů.

Srovnáme-li Oscott nyní s Oscottem před ctřiceti léty, tedy v době, kdy vedení bylo mnohem přísnější, můžeme říci, že náš nynější systém vede, pokud jde o dodržování pravidel. Přísný systém snadno dá vznik „podzemním hnutím",

jak to nazval jeden student z přísnějšího semináře. Taková hnutí zřejmě působí víc škody, než nahodilé pochybení studentů, kteří se nesnaží skrýt ze strachu před následky své chyby. V nynějším našem systému žádáme studenty, aby se sami před autoritou vyznávali, poruší-li kázeň; povzbuzuje pohled, jak je to časté, i když jde o chyby, jež rozhodně nemohou být známy profesorům. To je jeden z prostředků, jimiž se takový systém nesnaží ani tak odstranit pravidla, ukládající závazek dobrého jednání, jako spíš utvářet individuální svědomí a připravit je k samostatnému jednání bez pomoci představených po opuštění semináře. Následkem toho se klade velký důraz na soukromé duchovní vedení každého studenta. Všichni jsou povinni mít duchovního vůdce, mají však úplnou svobodu ve volbě a změně vůdce dle své libosti mezi všemi představenými k této službě.

Podle týchž zásad mají studenti mnohem *víc volného času* než v seminářích na pevnině. Tento čas je výhradně k osobnímu použití studentovu, který jej může věnovat rekreaci, hrám, osobnímu studiu v cele nebo v knihovně, manuální práci nebo diskusním kroužkům. Studenti jsou vedeni k odpovědnému disponování tímto časem, ale výběr zaměstnání je ponechán úplně jejich osobní nebo kolektivní iniciativě. Počet a různost užitečných zaměstnání, jimiž vyplňují tento volný čas, jsou neuvěřitelné. Některá z nich mají značný význam pro kulturu a povolání. Tak je celá řada skupin Katolické akce, jejichž vzorem je Katolická akce farní. To znamená modlitbu, práci a studium. Práce obyčejně sestává z nějaké služby pro kolej, svobodně přinesené a podniknuté členy skupiny. Studium se hlavně obírá theoriemi a praxí Katolické akce. Stejně je klub historický, kam se zvou profesoři a studenti k referátům. Velmi aktivní je také Catholic Evidence Guild, kde studenti hájí katolickou víru proti jinému, právě jako by byli na tržišti v Birminghamu. Některé tyto společnosti mají vlastní časopisy a mohou je se svolením představených zasílat jiným kolejím a abonentům mimo kolej. Všechny tyto činnosti jsou pod kontrolou studentů, ale profesoři jsou velmi často zváni ke konferencím a vždy je přítomen kněz, diskutuje-li se o předmětě se vztahem k dogmatu. Samozřejmě jsou všechny tyto činnosti podrobeny schválení autority a pocit spolupráce je tak reálný, že studentům způsobí vždy radost, připojí-li se k nim některý profesor a podpoří-li je v těchto volných činnostech.

Vztahy mezi představenými a studenty.

To nás přirozeně vede k otázce po vztazích mezi profesory a studenty. Všechna snaha se nese k tomu, aby se mezi nimi nevykopal příkop. Přísná dělící čára by byla vskutku proti duchu systému. Přesto že se s představenými jedná přirozeně s úctou a respektem, mísí se volně a snadno mezi studenty v jejich životě a činnosti. Tak uvidíme některé mladé profesory, kteří se účastní footballového utkání nebo jiné sportovní události mezi studenty. Mnozí z nich hrají tennis. Všichni se účastní, teď nebo jindy, interních rekreací. Nikdy jsme neměli, proč si stěžovat na tento společný život. Profesoři a studenti se jistě mnohem lépe než v jiném systému naučí se znát a milovat. Tímto způsobem dobrý příklad, jejž

právě dal profesor, působí mocně na ducha a srdce jeho žáků. Samo duchovní vedení má větší váhu, přichází-li od představeného, jehož pravá osobnost je známa a milována.

Vztahy mezi studenty samými.

V témž duchu neoddělujeme studující filosofie od studujících theologie, jak se někdy stává. V té věci nás bude stará francouzská škola považovat za poněkud heterodoxní. Neměli jsme však nikdy příležitost k lítosti nad takovou volností styků. Připadá nám mnohem normálnější, že velký seminář tvoří jedinou rodinu v Kristu. Věk není tak rozdílný, aby z toho mohlo vzejít vážné nebezpečí, a jen krajně zřídka můžeme některému studentu vytýkat něco o nebezpečných důvěrnostech nebo o tom, co duchovní autoři nazývají amicitiae particulares. Poznáváme, že vskutku nejmladším žákům mnoho mohou pomoci diakoni. Je pozoruhodné, že noví žáci, přicházející do Oscottu, se cítí velmi rychle doma a v rodině.

Soudíme-li podle slov evangelia: Z jejich skutků je poznáte, věřím, že můžeme říci, že náš systém dal významný sbor kněží horlivých a pravých pastýřů, z nichž uspokojující počet zůstává během života věren svým duchovním úkolům. Po vysvěcení většina našich mladých kněží přistoupí k Unii Apoštolské a zavazuje se tak ke striktnímu zachovávání meditace, růžence, studia, měsíčních rekolekcí a jiných duchovních úkolů, které chce Církev v praxi vidět u svých kněží.

Bude-li redaktor Vie spirituelle myslit, že by jeho čtenáře mohl zajímat jiný pohled na náš život v Oscottu, rád jim v jiném článku povím o našich methodách studia filosofie a theologie.

Přel. Jan Cenefels.

ZE SEMINÁŘŮ.

Řím. — *Kanovník Cardyn zakladatel JOC, přednášel v Římě.* První přednáška byla 15. V. na Gregoriáně, zbývající dvě na Lateráně. 16. V. jsme měli svátek patrona koleje sv. Jana Nepomuckého s odpoledními nešporami a slavnostním požehnáním, takže nám bylo dopřáno slyšet jen třetí přednášku (17. V.) na thema: „*Metodologie jocistické propagandy.*" Stručně se dají shrnout myšlenky Cardynovy v několik základních vět.

Lidé nežijí v kostele, ale ve svém prostředí. Zkušenost: jaké prostředí, taková masa. Chceme proniknout do prostředí a pokřesťanštit je — nutnost propagandy, která se vztahuje na osoby a na celé ovzduší, v němž žijí. Není to propaganda politická, nýbrž apoštolát (rozum, srdce, duše, život, osoba dělníka). Ne pro JOC — jocismus není cílem — cílem je dobro duší. Nikdy protikomunistická, nýbrž positivní. Pro všechny. Komunisté a socialisté přicházejí do JOC. Kořen našeho úspěchu není mluvení, noviny, debatérství, ale život a příklad; přirozený, nenucený, samozřejmý. Stále a všude uskutečňovat: „Eritis mihi testes." A není-li propaganda dělána takto, je to špatná propaganda. Kdo je jocistou, je eo ipso apoštolem.

Prostředky: Působíme přímo: 1. individuálně: přítel, kamarád, znát a být poznán, vycházet z prostředí; voir — juger — agir: vidět — usuzovat — jednat; 2. organisovaně: tvoření skupin, návštěvy, spolu do divadla, do bio; propagační zájezdy, veřejné manifestace s jocistickými zpěvy a hudbou; ve čtvrti, městě, okresu, kraji, zemi, noviny; 3. službou: sloužíme všem (odb. poradny pro volbu povolání, pro rodiče, snoubence, vojáky atp.), hrajeme filmy, divadla, pořádáme kabarety — zase pro všechny. „Tout le monde sait que nous rendons service" — všichni vědí, že sloužíme. Proto na nás odkazují hledající pomoc a radu. Všechny tyto prostředky musí být přeneseny úmyslem do řádu nadpřirozeného. Nepřímo působíme: 1. na rodiče, 2. na mistry, inteligenci, vládu a v mezinárodních pracovních organisacích. Na nejširší lidové vrstvy přednáškami, pro něž si nutno vychovat dobré řečníky (hlavně: mluvit positivně, ne proti!).

Uskutečňujeme vtělení křesťanství do života. Propaganda, formace, organisace — všechny tyto složky pracují stále společně. Vytvoříme mezinárodní bojující společenství v bitvě mezi lidstvím nekřesťanským a křesťanským. Toť mystický Kristus dneška! Od vás kněží a budoucích kněží závisí mnoho — „in manibus vestris"... Vychovávejte (formujte) sebe a jiné, aby se uskutečnilo: Továrny, točící se kola, komíny, dělníci, chvalte Pána, zpívejte slávu Boží! „Laudate Dominum omnes gentes!"

Svěží, jadrnou francouzštinou pronesená přednáška, naplněná nadšením a bohatými zkušenostmi životního díla, byla odměněna bouřlivým potleskem posluchačů ze všech koutů světa. Na přání řečníka se rozvinula živá debata: Třídní antagonismus. Ne proti, ale positivně. Negativní opatrnost. Spojení dělníků rukou a mozku. Spolupráce křesť. syndikátů s ostatními dělnickými organisacemi. Získávání peněz pro charitativní a pod. účely. Politika a JOC. Obtíže v některých státech (ČSR, Jugoslavie). Vedení dělnic. Oficielní a neoficielní členství. KA—JOC, jistě, že by skoro každý z těchto námětů zasloužil být zpracován v samostatném článku...

Debata byla zakončena společnou modlitbou za uskutečnění Božího království mezi dělníky. Ka.

Banská Bystrica. — Školský rok sa úži čoraz bližšie, a to tým zrýchlenejším tempom ako sme 18. mája zakončili prednášky a 8. júna slávnostným Te Deum skončíme letný semester. Keďže sme v plnom tempe obdobia skúšok, aspoň čtrtami zachytím pulzovanie ostatných chvíľ v našom živote.

12. apríla bolo valné shromaždenie Lit. školy, na ktorom bol zvolený nový výbor, o ktorom sme vám minule podali zprávu. Začal sľubne plniť svoje poslanie. Mali sme jednu pracovnú schôdzku v prírode s programom poučno zábavným. 15. mája sme usporiadali domácu slávnostnú marianskú akadémiu, ktorej sa súčastnil J. E. ndp. biskup Dr Andrej Škrábik, osvietení páni kanonici, predstavení seminára, profesori a iní kňazi z B. Bystrice. Slávnostným rečníkom bol vdp. rektor Dr Jozef Búda. Akadémia s bohatým programom dobre sa vydarila.

Pokračovaním programu bola púť na Staré Hory — známe pútnické mie-

sto neďaleko B. Bystrice. Išli sme sa poďakovať Panne Márii za ochranu a pomoc cez krušné vojnové časy, ako i začať tradicionálnu púť teologov každý rok. Po púti, popoludní príjemne sme prežili ostatok dňa v ozaj srdečnom priateľskom ovzduší svojich predstavených v chate na Krížnej. Nenadsádzam, ale skutočne rajské zážitky dňa nevymiznú tak rychlo z pamäti. Na rozlúčku s novokňazmi a na „živánsku" dlho nezabudneme.

Totiž. Z tejto príležitosti usporiadali sme dojemnú rozlúčkovú akadémiu pred sochou P. Márie.

22. začali naši diakoni exercície, aby 30, kedy budú zaradení do šíkov Kristových bojovníkov s novými silami, ohňami ducha nastúpili do šľapajov hlásateľov a rozsievačov Evanjélia Kristovho.

Ešte pred záverom tešíme sa na vyjdenie almanachu, ktorý začiatkom júna uzrie slovenské slnko verejnosti. Takýto by bol asi prehľad našej práce v poslednom údobí koncoročnej práce.

Všetkým bratským spolkom dovoľujeme si naostatok želať šťastlivé výjdenie z borby so skúškami a radostné okriatie na duchu a tele cez prázdniny.

Do shliadnutia cez prázdniny a na rok v riadkoch rubriky „Z našich seminárov".

Bratislava. — Posledné týždne končiaceho sa školského roku prežívame v znamení silnej aktivity: posvätiť sa, duchovne sa obohatiť a tak pripraviť sa na veľké prázdniny.

Cez veľkonočné prázdniny pilne sme nacvičovali liturgické spevy na gr.-kat. službu Božiu.

Máj — mesiac Kráľovnej mája. Prvú nedeľu májovú usporiadali sme marián sku akademiu. Slávnostným rečníkom bol univ. prof. Dr J. Búda. Prednáška jeho „Sedes Sapientiae" (hodláme ju rozmnožiť) bola dogmaticky podložená a zanechala v poslucháčoch hlboký dojem.

12. mája zúčastnili sme sa „Orientálneho dňa", ktorý usporiadala naša fakulta. O 9. hod. v dóme sv. Martina celebroval J. E. ndp. biskup prešovský P. Gojdič gr.-kat. službu Božiu, ktorú sme pod vedením Dr J. Šátka doprevádzali sbormi z Pleškevičovej sbierky. Sborovými spevmi sme vystúpili aj na akademii. Za bohoslovcov prehovoril o unionizme Fr. Potocký. Báseň, složenú bohoslovcom Št. Grácom, prednesol B. Jajcay. Akademie sa zúčastnil aj J. E. ndp. biskup P. Gojdič, ktorý početnému publiku povedal krátku, ale oduševňujúcu prednášku o východných problémoch. Nakreslil v nej charakteristické rysy východu pred odtrhnutím od Ríma a úpadok po rozkole. Dotkol sa terajšieho stavu únie a naznačil smernice pre našu budúcu unionistickú činnosť. Prejav bol uverejnený v Katolíckych Novinách. Po J. E. ndp. biskupovi mal obšírnu prednášku prodekan fakulty univ. prof. Dr Št. Faith. Poukázal na historické, kultúrne, no najmä psychologické prvky „byzantinizmu", ktoré boly príčinou schizmy a sú prekážkou sjednotenia. Akademiu viedol a zakončil dekan fakulty univ. prof. Dr Nikolaj Russnák.

13. mája navštívil nás prof. Dr M. Habáň OP z Olomouca a prehovoril k našim bohoslovcom o výchove a organizácii mládeže. Všetci sme už poznali tohto vzácneho pracovníka na poli vedeckom a organizačnom. Hlavnou myšlienkou jeho prednášky bolo JOC

— jeho prevedenie v našich pomeroch a pomer mladého kléru k mládeži. Po přednáške nasledovala debata o niektorých aktuálnych otázkach.

19. mája. Ku koncu školského roku je u nás zvykom usporiadať misijnú schôdzku, na ktorej vdp. špirituál, Msgre Dr I. Holovič, dáva nám praktické rady pre prázdninovú misijnú činnosť. I tohto roku poukážuc na veľké obety misionárov povzbudil nás, aby sme v prázdninách podporovali miesie nielen modlitbami a hmotne, ale aby sme o nich aj prednášali.

Akademický odbor pri ÚKK v Bratislave poriada pre akademikov pravidelné prednášky. Týchto sa zúčastňujú aj bohoslovci. Doteraz prednášali: Dr J. Beneš (z filozofie), Dr C. Dudáš (zo sociologie), Dr J. Búda (z biblika), Dr J. Babor (Umučenie Krista P. vo svetle lekárskej vedy), Dr A. Šuriansky (príroda a nadpríroda, a ich poznanie), Dr M. Habáň (Sexuálny problém a Filozofia lásky) a Dr Ing. Fr. Valentín (Atómová energia).

2. júna budeme mať rozlúčkovú akadémiu s br. ordinandmi. Vysvätení budú 23. júna.

Popri príprave na skúšky chystáme na prázdniny „Soc.-pastoračný kurz" pre bohoslovcov v Belušských Slatinách. Kurz začne 3. augusta predvečerom a končí na poludnie 11. augusta. Program a presnejšie pokyny každému semináru oznámime zvlášť.

Košice. — Bliži sa čas, keď opustíme zase na niekoľko mesiacov budovu seminára a porozutekáme sa po všetkých kútoch nášho milého východného Slovenska. Radostne budú znieť posledné akordy šťastných chvíľ... S Bohom... Do videnia...; veď radosť môže naplniť každé srdce, hoc sa lúči s tým, čo mu bolo za rok ochranou pred všetkým, plesanie a jas môže byť odmenou pre toho, kto bude odchádzať nabitý milosťou a požehnaním Nekonečnej Lásky. Budeme sa teda lúčiť. S niekym na jeden, dva... mesiace, ale s niekoľkými bude naša rozlúčka trvalá. Dáme im „S Bohom"..., a to radostné. Veď Pán ich potrebuje, žiada si ich mať pri svojom oltári. Či to nie je radosť? Chce ich urobiť strážcami svojho Najsvätejšieho Tela! Či nemáme preto plesať s nimi? Áno, plesáme s Vami, ktorí ste radostne opojení onou chvíľkou večného a trvalého Vášho charakteru kňazstva Kristovho. Lúčime sa. Teda s Bohom, rytieri Krista a pravdy Jeho. Budeme Vás sprevádzať našimi modlitbami. I Vás i všetkých, ktorí prijímate „suave iugum et leve onus Domini".

Ale aj my niečo konštatujeme. Všetci bez výnimky s povďačnosťou myslíme na tie dobrodenia, ktoré sme obsiahli za ten uplynulý rok. Nebolo toho málo a v každom ohľade malo to pre nás veľkú cenu. Spoločnými silami obnovili sme krúžok a pousilovali sme sa vložiť doň čím lepšie hodnoty. Začiatočný elán neochabol, ale prenáša sa aj do prázdnin so zrejmým zamierením v práci pre budúci rok. Usporiadame totiž teologicko-literárny súbeh, pre ktorý budú ustálené knižné a peňažné ceny. Činnosť krúžku vo vnútri bola pomerne dobrá. Mali sme jedno valné shromaždenie, šesť pracovných schôdzok s jednou misijnou, tri výborové schôdzky a tri slávnostné akadémie. Okrem toho zúčastnili sme sa aktívne dvoma bodmi (sborovým spevom a tiež recitáciou) na slávnostnej akadé-

mii, usporiadanej na počesť 60ročného jubilea nášho arcipastiera J. E. p. biskupa Jozefa Čárskeho. Na programe máme ešte rozlúčkovú akadémiu s bratmi ordinandmi. Nadviazali sme styk s viacerými seminármi, v apríli sme previedli už dávno zamýšľanú podpornú akciu nášho kléru pre krúžok. Viacerí sa mienia cez prázdniny zúčastniť Velehradského sjazdu a letného bohosloveckého kurzu v Belušských Slatinách. Školský rok končíme 15. júna.

Na prázdniny veľa radostných chvíľ v Kristu prajú všetkým bratom bohoslovci z Košíc.

Zprávy zo spišského seminára. — Posledne sme referovali o mimoriadne bohatej vnútornej i vonkajšej činnosti našej literárnej jednoty. Odvtedy náš život plynie tichšie a pokojnejšie v tôni Najvyššieho a pod vedením otcovsky jemnej a pevnej ruky vdp. špirituála Dr Jozefa Ligoša. Celý tento časový úsek je v znamení intenzívnej práce, štúdie teologických disciplín, nakoľko sa nám toho roku školský rok končí trocha skôr — 28. mája. No i popri tejto naliehavej práci nestratili sme kontakt s časovým tempom a predovšetkým s pulzovaním bohosloveckého života i v iných seminároch. Dôkazom toho sú i naše časté krúžkové schôdzky, na ktorých boly pretriasané aktuálne sociálno-kultúrne a sociálno-náboženské otázky. Okrem toho bohoslovci — literárne činní — sústavne prispievajú do reprezentatívnych kat. slovenských časopisov.

Ako nóvum v seminári — vďaka novému vdp. rektorovi seminára, Dr Š. Barnášovi! — je zavedenie prednášok apoštolsky aktívnych kňazov a laikov, ktorí na zavolanie nás prídu z času na čas informovať o katolíckej akcii a pastorácii vonku, aby nastalo akési užšie spätie medzi teóriou a praxou kňazského života.

Ináč je veľký záujem o chystaný prázdninový náb. kurz slov. bohoslovcov v Belušských Slatinách, od ktorého veľa očakávame. Mali sme živý styk s usporiadateľmi tohto kurzu. Im sme zaslali i svoje návrhy a problémy, ktoré by mal náboženský kurz riešiť.

Dúfame, že dobrý Pán Boh i terajšie nevykryštalizované predvolebné pomery skonsoliduje, aby sme sa po prázdninách mohli zase s čerstvými silami vrátiť ku svojej práci za vytýčeným cieľom.

Nakoniec bohosloveckým bratským spolkom žičíme pri záverečných skúškach mnoho peknych úspechov a pekné a užitočné prázdniny tak pre dušu ako i pre telo!

Zo života Samovzdelávajúceho krúžku sv. Bonaventúru františkánskych bohoslovcov v Žiline.

Ako po iné roky i tohto roku sa náš samovzdelávajúci život rozbehol súčasne s prednáškami zimného semestra. V znamení hesla: „Non soli sibi vivere, sed et aliis proficere", ktoré nám zanechal ako otcovský odkaz náš veľký zakladateľ sv. Patriarcha František z Assisi, usmerňovali sme i tohoročnú našu prácu v Krúžku. Išlo nám vždy o to a ide nám i teraz, aby sme do života vyšli pripravení a vyrovnaní so všetkými problémami, ktoré lomcujú ľudstvom práve v dnešných časoch. Snažíme sa preto zachytiť a hneď pri koreni vyriešiť všetky ťažkosti, ktoré nastoľujú dnešné ešte stále nevyrovnané pomery.

Krúžok je tým fórom, kde sme si predsavzali dopĺňať svoje vedomosti a kde sa chceme informovať o nových formách modernej pastorácie, aby sme vedeli, keď budeme raz postavení priamo do vinice Pánovej, úspešne zvládnuť ťažkú, ale požehnanú prácu kňažského stavu. Takto sme chápali i tohoročnú Krúžkovú prácu a chvalabohu dnes môžme povedať, že i keď tu boly ešte prekážky rázu vonkajšieho, predsa sme mohli nakoľko to len bolo možné zvládnuť program, ktorý si na tento pracovný rok určil krúžkový výbor.

Naša práca sa niesla troma smer-

1. Pracovno-poučné schôdzky, ...rých cieľom je dať možnosť vystupovať členom v užšom domácom rámci prednáškami, rečníckymi cvičeniami (kázňami), ktoré sú azda v našom Krúžku unikum, i toho roku splnily svoj cieľ. Vhodne volené témy prednášok (väčšinou z dejín našej rehole), nám ukázaly slávnu históriu vyše sedemstoročného učinkovania našich hrdinských predchodcov. Témy rečníckych cvičení zasa námetove kotvily v problémoch dnešných čias. Ostatné body programu boly striedavo vyplňované hudobnými vložkami, aktualitami a prednesom vlastných literárnych prác. Literárne práce nášho člena P. Metoda Luckého sa zjavovaly i na stránkách revue „Nová práca" a vo františkánskom terciárskom časopise „Serafínsky svet", v ktorom uverejňovali svoje príspevky i iní členovia.

2. Náš krúžkový časopis „Františkánsky obzor" tohto roku zakončil už XII. ročník. I keď sa nám stavaly do cesty rozličné prekážky technického rázu, podarilo sa nám predsa udržať časopis na patričnej výške a oboznamovať takto našich priaznivcov s ideálmi integrálneho františkanizmu, s našimi plánmi a snaženiami.

3. V knižnej edícii sme i tohoto roku vydali nové dielko zo série proponovaných kníh. Po „Kvetinkách sv. Františka" sme našej katolíckej verejnosti sprístupnili „Spisky sv. Otca Františka", ktorých autorom je sám sv. František. Dúfame, že i toto dielko si bude vedieť najsť cestu k srdcu katolíckej verejnosti. Na tomto mieste vyslovujeme tiež nádej, že v tejto našej edičnej činnosti najdeme pochopenie i u ostatných bratských spolkov a v radoch ich členov budeme môcť privítať horlivých propagátorov našich knižných noviniek.

Takáto bola zhruba naša minuloročná krúžkova činnosť, ktorú sme i tohto roku úzko spájali so štúdiom posvätnych teologických vied.

Náš program do budúcnosti? — vytrvať na tej istej línii nekompromisnej vernosti k Cirkvi a nášmu národu, s ktorým naši slávni bratia už cez sedemsto rokov úzko spiatí žili, trpeli i umierali. Do tejto vznešenej práce si vyprosujeme štedré požehnanie Všemohúceho a prosíme o úprimnú spoluprácu a porozumenie bratských spolkov, aby „viribus unitis" sme vedeli prekonať všetky prekážky, ktoré sa u nás stavajú do cesty veci Kristovej.

P.

Brno. — 10. dubna navštívil nás odborný učitel Josef Kratochvil a promítl nám tři skautské filmy, které posílily naše odhodlání obnovit alumnátní skautský oddíl. Krátce před velikonocemi vzpomněli jsme na dvou schůzích Růže Sušilovy pohnutých událostí před rokem. Zvlášť zajímavé byly vzpomín-

ky P. Stan. Rajdy O. Praem., který k nám zavítal 14. dubna. Náš nástup po velikonocích se značně oddálil stěhováním alumnátu s Petrova do naší mateřské budovy na Antonínské. Velké obtíže se stěhováním a úpravou budovy daly všem bohoslovcům příležitost k bratrské obětavosti. 9. května nastoupil pátý ročník ještě na Petrově. Na Antonínskou přesídlil 19. května. Prvý a druhý ročník nastoupil 20. května. Další dva v sobotu 25. května. Přestěhování znamená pro nás návrat k normálnímu životu a k možnosti daleko intensivnější a hlubší práce spolkové.

Olomouc. — Hned po příjezdu z velikonočních prázdnin jsme našli město v horečných přípravách na oslavu 1. výročí osvobození města. (8. 5. 1945.) Na slavnostech byl přítomen jako zástupce vlády ministr zdrav. unif. prof. dr. A. Procházka. V předvečer oslav se zúčastnila delegace bohoslovců slavnostní besedy s ním v Lidovém domě. — 8. 5. jsme byli přítomni mohutné manifestaci na olomouckém náměstí. — 9. 5. v památný den ukončení II. světové války byl na CM fakultě promován na doktora bohovědy adjunk CM fakulty dr. Emil Pluhař. Slavnostní rámec promoce, kromě všeobecné nálady manifestační, zvýšil svou přítomností zástupce velkého kancléře CM fakulty dr. L. Prečana světící biskup dr. St. Zela, a proděkan lék. fakulty dr. V. Vejdovský. Při této promoci se měl olomoucké akademické veřejnosti po prve představit nově jmenovaný rektor Palackého university J. Magn. dr. J. L. Fischer. Pro techn. potíže přijel až v poledne. Slavnostní promoční akt vykonal děkan CM fakulty Msgre dr. F. Cinek. Nový rektor byl pak uvítán v děkanské kanceláři CM fakulty a odpoledne navštívil bohoslovecký seminář. — V rámci oslav osvobození se zúčastnili bohoslovci dvou představení v olomouckém divadle: 6. 5. zhlédli Sofoklovo drama: Král Oidipos a 11. 5. Foerstrovu operu Debora.

12. května uspořádal sociologický kroužek další debatní besedu. Na programu byly tři časové referáty: Český národní socialismus (V. Medek), recense knihy dr. E. Beneše: Demokracie dnes a zítra (A. Mazánek) a o návrzích na jednotnou školu promluvil J. Krist.

14. 5. uspořádal fakultní spolek v auditoriu maximu na fakultě přednášku preláta dr. B. Vaška na thema: Socialismus a náboženství. — Den nato 15. 5. hostilo auditorium maximum význačného junáckého pracovníka, místonáč. Junáka dr. O. Martinovského, který přednášel bohoslovcům a pak i kněžím z duch. správy (v semináři) o junáckém hnutí, jeho úkolech a cílech.

Praha. — Je již vžitou tradicí v našem semináři, že 1. května se podniká pochodové cvičení. Letos se nám vydařila pouť na Budeč.

15. května — ve vigilii sv. Jana Nepomuckého — jsme se sešli k svatojanské pobožnosti na kvadratuře u sochy sv. Jana, která po dobu války byla zazděna v předsíni kostela.

Na svátek sv. Petra a Pavla bude vysvěceno 15 našich diakonů. 11 za diecési pražskou.

19. května konala JP svou valnou hromadu. Byly přijaty nové stanovy a vykonány volby výboru. Předsedou byl zvolen Svatopluk Láb.

Jinak se připravujeme pilně ke zkouškám, které jsou již přede dveřmi.

České Budějovice. — 6. května zahájili jsme po čtrnáctidenních velikonočních prázdninách poslední etapu školního roku. Přednášky nám skončí 12. června. Prvý červencový týden bude vyhrazen svěcením. Deset bohoslovců z druhého ročníku dostane tonsuru, čtrnáct z třetího ročníku nižší svěcení a osm pastoralistů (Bohumil Beneš, Miloslav Hadrava, Václav Kaše, František Panoš, Jan Prachař, Ladislav Soukup, Josef Šmídl, Jakub Vísner) a tři řeholníci (z kongregace OO. Těšitelů) budou vysvěceni na kněze. — Studujeme nyní většinou na zahradě, kde právě kvetou akáty, ve volných chvílích hrajeme wolleyball, football, stolní tennis. Také kuželkáři zahájili sezonu.

Bratři ze IV. a V. ročníku káží denně při májových pobožnostech, které jsou hojně navštěvovány.

Den vítězství a svátek sv. Jana Nepomuckého jsme oslavili akademiemi.

Přejeme všem svým spolubratřím hodně úspěchu při zkouškách a radostné prožití prázdnin. Pavlů.

Dopis z Obořiště. —

Upřímný a srdečný pozdrav od bohoslovců z Obořiště. S velikou pozorností a opravdovým zájmem sledujeme všichni Váš časopis, který jediný nás zpravuje o osudech našich duchovních bratří, seminaristů z Čech, Moravy i Slovenska. Každý si rád a s chutí přečte ty řádky, stručnou historii druhých seminářů, která mimoděk povzbuzuje a nutí k horlivosti a práci.

V minulém dopise jsme Vám vylíčili naše léta válečná. Dnes něco o tomto školním roce, který se pomalu chýlí ke konci.

V srpnu minulého roku šly všechny vyšší ročníky na Dobříš k odvodům. Odvedeni jsme byli samozřejmě všichni — kromě jediného — nemocného na plíce. Škola nám začala tentokrát až koncem září, třebas u nás pravidelně počíná již začátkem tohoto měsíce. Důvodem byl prázdninový kurs našich maturantů, kteří v posledních gymnasiálních třídách byli totálně nasazeni a tak museli o prázdninách dokončit gymnasium.

Když jsme se konečně všichni sjeli — bylo nás tehdy 44 — začínáme Veni sancte... Brzy se však náš počet zmenšil. Jeden z dvou právě vysvěcených našich novokněží (6. ročník), P. Ant. Brindza, již delší dobu nemocný s plicemi, musel studií zanechat a odejel na Slovensko, aby se léčil. Jeho stav se totiž velmi zhoršil a dávali mu již jen 25% naděje na uzdravení. (Dnes se však zdá, že již překonal krisi.) Na tomto místě musíme též připomenouti úmrtí našeho klerika, všestranně nadaného Josefa Břízy, který již od jara ležel v nemocnici a posléze doma — také se souchotinami. Několik spolubratří jej doprovodilo v prosinci minulého roku na poslední cestě. R. I. P.

Při tomto u nás neobyčejně vysokám počtu (43) plyne naše škola. Většina předmětů se přenáší pro několik tříd společně. V dogmatice pokračujeme v pojednání de sacramentis in specie, de novissimis a od počátku de Deo uno. V morálce se přednášela část všeobecná a první přikázání, v pastorálce o svátostech (2 kursy), právo řeholní, trestní a manželské; v Písmu sv. vykládáme evangelia a sv. Pavla,

v dějinách jsme se zabývali novověkem a uměním. Filosofie a apologetika jest rozdělena na dva kursy kvůli bohoslovcům, kteří se vrátili z nucené práce a probrali již před odjezdem tu část, která by se pravidelně letos samotná přednášela. K tomu přistupují ve vyšších ročnících sociologie, liturgika a orientalie, v nižších staroslovanština, která se u nás střídá ob rok s hebrejštinou. Nepovinnými zůstaly východní právo a angličtina.

Jakýmsi vnějším projevem duševního snažení jednotlivců jsou jednak vědecké práce, předepsané aspoň z hlavních předmětů (a ukládané v soukromém měsíčníku „Alfonsu", založeném již v 2. roce trvání našeho ústavu — 1903) a zejména veřejné latinské nebo české scholastické disputace. Pro zajímavost uvádíme i jejich themata. V církv. dějinách se v 1. běhu (v minulém ještě jubilejním roce) disputovalo o Ant. Brusu z Mohelnice a jeho vztahu k Tridentu, v sociologii o komunismu. V 2. běhu byla hájena nauka sv. Tomáše „de necessitate Eucharistiae ad salutem" (dogmatika), dovolenost suspense ex informata conscientia (kanon. právo). Připraveny jsou ještě disputace z Písma sv. (původnost Matouše, 16, 18) a z kosmologie (de constitutione corporum).

Také řada akademií byla v tomto roce uspořádána jednak péčí divadelního komité, jednak také péčí našeho duchovního spolku Ligy Eucharistického Srdce Páně... 28. září pořádána malá veřejná slavnost se sborovým zpěvem a recitacemi ku cti sv. Václava. 14. září oslaven svátek sv. Josafata zmíněnou již akademií unionistickou. Na Štědrý večer mimo hudební vložky a zpěvy sehrána vánoční hra Bílý Bůh. Akademie svatotomášská byla soustředěna kolem Eucharistie. Střed tvořila uvedená již disputace o nutnosti sv. přijímání, které předcházely a následovaly zpěvy eucharistických skladeb Andělského učitele, básně a hudba. Nyní pak v květnu jsme věnovali obvyklou již akademii nebeské Královně. Maria — ochrana naší země v minulosti — zejména v posledních letech — a také naděje v budoucnosti, to bylo hlavní její myšlenkou. Po zkouškách koncem června snad ještě akademii ke cti Euch. Srdce Ježíšova. — Mimo to se část bohoslovců zúčastnila slavnosti na počest Pia XII. v Příbrami 10. března a 5. května jsme předvedli sborově „Bože velký, Bože náš" při veřejné slavnosti před pomníkem padlých zde v Obořišti. Při té příležitosti byly též přednášeny básně našeho diakona Jos. Jelena z právě vyšlé jeho básnické prvotiny „V tušení jitra".

Ani Thalie u nás neumlkla. Kromě celé řady menších veselých výstupů u příležitosti jmenin našich představených byla sehrána — ovšem s příslušnou úpravou — tato divadla: „Žebrota má zlaté dno", „Host a ryba třetí den" od Karena a „Konec světa" od V. Vlčka. 5. prosince přišel ovšem Mikuláš — čerti letos přijeli na bezvadném ruském tanku. Na Silvestra nás pobavili spolubratři, kteří strávili tři léta na nucené práci v říši, divadelním zpracováním života „na lágru". Hudbou, zpěvem a básněmi jsme se rozloučili s naším milovaným P. rektorem J. Haderkou a duchovním vůdcem O. Korvasem, z nichž první byl počátkem roku jmenován představeným v Libějovicích, druhý v Plzni. U nás

v Obořišti je novým rektorem Dr P. Josef Miklík, sociem P. I. Miklík, profesor, a naším duch. vůdcem P. Fr. Novotný, známý exercitátor ze Svaté Hory.

S velikou radostí věnujeme svou pozornost cizím důstojným pánům, kteří nás tu a tam mezi rokem navštíví a sdělují nám své bohaté zkušenosti. Již v prosinci minulého roku k nám zavítal P. Vaněčka S. J. a vypravoval poutavě o své cestě z Říma do Anglie, o své činnosti mezi vojáky a o anglické povaze. V lednu k nám přijel P. Van de Mael, člen naší belgické provincie, vracející se z Haliče, a pověděl nám o smutném osudu našich haličských bratří vých. obřadu. Před několika týdny posléze nás navštívil P. Schikora a v dlouhé přednášce líčil svůj apoštolát tisku, své plány... Také zprávy z cizích našich studentátů již pravidelněji docházejí a líčí válečná léta. Z Polska, kde vyvražděni členové našeho domu při povstání Varšavy, ze Španělska, New-Yorku, Belgie, Francie... ano i z Australie; odtud jsme právě dostali dlouhý anglický dopis. Avšak o tom se již nemůžeme šířiti. Ještě aspoň zmínku o našich svěcencích. 3. ročník, t. j. první theologie (10 kleriků), dostal před velikonocemi spolu se seminaristy pražskými tonsuru a nižší svěcení. Subdiakonát a diakonát dostali při tom naši 4 bohoslovci, kteří budou v červnu svěceni na kněze. Jest to ovšem počet velmi skrovný; dostačí však, uvážíme-li, že jejich počet by byl stoupl, kdyby nebyli nuceni opustiti velkou většinou na několik let studia a pracovati v cizině.

Jiří Kabát CSsR.

NOVÉ KNIHY.

Život Pána našeho Ježíše Krista vlastními slovy evangelií. Sestavil Dr Jan Ev. Urban OFM, stran 66, cena Kčs 15.—. Vydal Vyšehrad. — Tento život Pána Ježíše Krista, jak sám praví autor této evangelické harmonie, je sestaven ze slov všech čtyřech evangelií a kromě nadpisu a několika textových vysvětlivek není ani slovo přidáno. Má to být vlastně první formace pro ty lidi, kteří vinou dnešních nepříznivých okolností velmi málo slyšeli o vzneseném hlasateli království Božího. Je radno, aby každý bohoslovec zařadil tuto vkusně upravenou knihu do své knihovny, aby jí včas mohl posloužiti žíznivým duším. Autor zná sílu prostých slov evangelia, jimiž v stručném výběru uvede čtenáře i do největšího tajemství eucharistie i Církve. Bylo by vhodné vedle této knihy vydat organický překlad života Kristova, který je pro pokročilejší čtenáře Písma a průměrné znalce Kristova života snad ještě potřebnější, než informativní výtah pro začátečníky.

Ministerstvo informací vydalo v nakl. Orbis jako první číslo *„Československých epištol"* sociologicky zajímavou brožuru „Volby přede dveřmi". Úvodem je předslov Havlíčkův výrok „O politickém stranictví". Informativní stati o programech našich čtyřech stran napsali jejich přední funkcionáři R. Slánský (kom.), Blažej Vilím (soc. dem.), doc. Dr Krajina (nár. soc.) a Dr Doležal (lid.). Kniha zaslouží naší pozornosti i nyní po volbách, když sláva všech stran se musí měnit v poněkud jasněji mluvící skutky.